

BUECHIN
GERUS de
ecclesia.

ECCLÉSIA.

ESAÏ. 38.

Ecce in pace amaritudo mea
amarissima.

Per V. Michaëlem Buechingerum
Colmariensem.

Cum gratia & privilegio Imperiali.

Anno M. D. LVI.

*Ex bibliotheca petri. Colmar. 4. p.
Collegij Turic. Societatis Jesu.*

AD DEVM PRECA-
catio pro Ecclesia san-
cta Catholica.

EST unum corpus uarijs Ecclesia terris,
Per Christum miris consociata modis:
Qui caput illius, nos uiuida membra uocamur,
Quos eadem casto iungit amore fides.
O caput, o nostræ reparator Christe salutis,
Quem dominū nouit Christiadum ora suum.
Qui quodcunq; uoles uel nutu perficis ipso,
Cuius ut hæc rerum est machina tota manu.
Collige nos uarijs sparsos tot sensibus, uni
Quos hic diuersos Vis inimica facit.
Fac, ut qui loti sacra baptismatis unda,
Ac per te geniti, turba nouata sumus,
Concordes uerè corpus coeamus in unum,
Cælitus unitum cuius es ipse caput.
Teu propria humanam reparasti morte salutē,
Deniq; & immensi totius orbis opus:
Sic eadem nobis Da sit doctrina fidesq;
Grataq; plebs celebret nomen in orbe tuum.
Tot fluctus passim, rapidas tot uerte procellas,
Hæc tua queis uariè uoluitur ipsa ratis.
Naufragiū siquidē præsens minitatur et urget,
Et prope iam sæuis præda rotamur aquis.

Vlla nec vires hominum, sapientia nulla,
Iam nec opes poterunt ferre salutis opem.
Hos rerum fluctus, tempestatesq; malignas
Sola serenabunt lumina, Christe, tua.

ALIA PRECATIVNCULA
pro pace.

Omnipotens eterne Deus, rerumq; creator,
Qui mare, qui terras, summaq; regna tenes:
Huc oculos aduerte tuos, auresq; benignas,
Et clemens populi suscipe vota tui.
Temporibus, quæ sunt longè tristissima, nostris
Pacis, te petimus, munera redde tue:
Per Christum, uera quem uoce fatemur, Iesum,
Tecum cum sacro Flamine Numen idem.

SEBASTIANVS
SOLIDVS scripsit
7. calend. Maias, Anno
Christi, 1558.

REVERENDISSIMO in Christo pa-
tri, ac pientissimo principi & Domino, D.
Iohanni Rudolpho Abbati Muerbacensi
et Lutrensi, Domino suo clementi,
Michael Buechingerus.

S. D.

Tsi Christus saluator,
Princeps, gloriosissima
& triumphali sua passi-
one serpentis antiqui ca-
put ita contriuerit, ut
iam nihil uirium seu po-
testatis in unctos et elec-

tos domini habeat teneatq;: nisi quantū à deo
incrementū ipsi cōceditur. Tamē nō quiescit sty-
gius ille ueterator millies execrandus (qui saui
leontis instar nobis imminet totos absorbeat) sub
inde superciliū erigere, et uenenofo suo Circeo
poculo humanū genus, quod primitus exercuit,
demētare, hominūq; saluti nunq̃ nō insidiari. Nū
quam inquā capit somnū, somnificus ille et an-
tiquus amuleti dissuasor, uerū omnē (quod aiūt)
mouet lapidē, id unū die noctūq; curās, ut quos-
cūq; potest à tramite salutis in cacoethes et in-
uiri adducat. Atq; id quidē nō solū per se, sed per
cacoangelos spiritus impostores: superciliofos

et uafros heresiotaſ ministros ſuos, Quorū quī
de inſtinctui etiā noſtro tēpore deploratiſſimo
ferē, eheu, nouiſſimo, nimīū plures aures præbēt
Hoc ego cū conſiderarē, Princeps et Columē Ec
cleſiæ, tēperare mihi nequiuī quin cruetiſſimorū
pſeudomiſtarū (qui ſua uota ſecant) panurgiam
et ſucū detegerē, ut ſi qui boni Chriſtiani ophio
machi, ex illius inſidijs nondū circūuenti et illa
queati ſint, à nequiſſimis hoſtib⁹ pſeudoangelicis
ſibi cauēdū eſſe intelligāt. Si qui uerò lethifero il
lo phyltro inebriati, et illorū laqueis irretiti ſint
ut quū cōpedes ſuos intellexerint profundā ſum
mi opificis miſericordiam ſupplices imploran
tes uinculorū ſuorū diſſolutionē impetrēt. Quē
ad uerò hoſtis, tū demū periculoſiſſimus et diuus
eſt quū amicu ſe ſimulat, et latrones peſimi ſunt
qui amplexādo ſtrāgulāt. Ita eccleſiæ ſpurij, cū
maximē nobile inferorū ſpoliū (animas) ad inte
ritū ducūt, dū nō ſe ſanguinarios hoſtes, ſed ami
cos: Non cacoangelos ſed angelicos, ſimulant et
oſtendunt. Quā ratione impulſus Claſſicos et
grauiſſimos pietatis authores, (ex quibus tam
quā ex ameniſſimo prato ſelectiſſimos floſeu
los gnomas et iudicia decerpiſi, et in hunc libe
lum contraxi: Et ſicut Lucretius canit,
Floriferis ut apes in ſaltibus omnia libant.
Omnia nos itidē decerpſimus aurea dicta, etc.)

Et religionis orthodoxæ aſſertores præcipu
os, quos θεοφιλοὶ κατ' οὐρανὸν uocamus, quātā potuī
diligentia, cura, et attēctione animi perlegi, ut
ipſorū et conſilio adiutus, et authoritate firmas
tus me recētioribus hoſtibus S. R. E. opponerē.
Nō quidem ad effundendū ſanguinem, ſed ad ius
gulandū errores. Haſ ergo primitiolas et the
ſes, quū uidiffent amici haudquaquā indocti et
Nominis R. D. T. ſtudioſiſſimi, omni ope conmiſi
ſunt efficere, ne ſupprimeretur: At ego, omnium
doctiſſimorū abortiuus humilē dicendi filiū ſtia
liq; tenuitatē perpendens, id prorſus recusauī,
(ſolēt nāq; primi ſetus horriduli eſſe et inſua
uioreſ) mihi ipſi enim ea, memoriæ cōſulturus,
cōſcripſerā, addēs præterea me nudius atq; incul
tiūſ ſcripſiſſe q̄ pro hoc noſtro ſeculo politiſſi
mo: Nā qui Icari in modū aſſūptis pennis, altius
q̄ par eſt uolare cōtendunt, ſacilime glutino ſo
laribus radijs diſſoluto, uno motu ad imū ē ſuper
nis deturbātur. Cū enim tāgo abuſus, mox futu
ros obmurmuratores ſcio, ſucis ſimiles ignauis
omnia caninis riſtibus mordētes, qui dicturi ſunt
ſupercilioſus eſt, aliena à noſtris moribus prædi
cat. Si aut ſeiſmaticos pūgo, mox adulator ſum,
hypocrita, ſic multis innatū eſt calūniari, et neſ
cio, an nunq̄ Λυκανιστικὰ Lucianica, ualidior, repre
hendē

Ruhr, 2.

Ignoti nul
la cupido.

Cic. 1. off.
in Apo. 11.
1. de Orat.

hēdebat a pseudoapostolis D. Pauli studiū in-
terim tamen ipse οὐκ ἐπὶ λῆπτι ἦν. Hic illi,
ob unam hanc causam in publicū dabis, (cum et
mulier Moabitida spicas collegerit) nā hac in re
iunioribus mystis ansa dabitur, et imperiti nō
dū emūctis naris quibus cortice natate opus est,
quibusq; nō uacat grādia herouū uolumina, spissi-
tudine Commentariorū deterriti, reuoluere in
prōptu, et breui (ut aiūt) manu summariū habe-
būt cōtra dicaculos Anomistas: Sic ergo per suas
sus uētis uela cōmisimus, cū tota uirtutis laus, ut
præclare scriptū est a Cic. in ipsa tantū actione
cōsistat: et Isocrates, εὐχρηστικὸς φιλομαθὴς ὄντα
προδύμαθις. Præstat Penelope telas texere,
q̄ ocio et delitijs diffluere. Non nobis solū nati
sumus, sed quisq; ad id quod facere potest, detru-
dendus est, inquit Cic. Merces interim nostras nul-
lis præferētes, nec gloriolæ choragiū ambiēs (id
bona numina testor) Christi gloriā quero nō mo-
ror lectorū applausum: cessurus libet̄ meliora
asserētibus, quorū etiā nō recuso limā. Quū huc
aiūt atq; illuc multū diūq; circūspicerē, cui hosce
meos ardores, et gratū animū nominatim dedi-
carem (priscis enim mos fuit scriptoribus, sua
studia consecrare Principibus) nemo mihi te,
princeps ter maxime, cum dignior, tum aptior

occurt

occurrit: Primum enim, frigescat adulatio,
norūt pleriq; R. D. T. et pietate et eruditione
multijuga insignē esse, ideoq; amabile. Itaq; ple-
riq; tuā nobilitatē nō ex maiorū imaginibus, quas
clarissimas accepisti, Nō diuitijs qbus uel Cres-
equipandus es, sed ex uirtute dimetiūtur: No-
uimus τοὺς αὐτοὺς εὐγενεῖς τοὺς καὶ ἐναγέ-
τους Recte igitur Ἀισακτικὸς uocaris: Recte
Φιλαργαδός, qui uere bonis rebus studes, et bo-
nos adamas et promoues, a quo mala ita sunt a-
liena, quā quæ alienissima. At non commodum
uidetur esse, Princeps optime, nunc tuas omnes
laudes recensere, probe sciens, et tenuitatem meā
id digne et pro merito non posse, et aures
tuas ad laudes proprias plusquā Catoniana gra-
uitate ac seneritate rigidas et oclusas esse, et
multis alijs nexibus irretitum, omittam itaq; atq;
in aliud tēpus differam. Accipiat ergo R. D. T.
hunc exiguū libellū (quod ex multis præclarissi-
mis S. Pagina scriptoribus iā ferē per 183. dies,
non sine uigilijs et laboribus maximis collegi, cō-
gesti, et quantum ingenio, atq; industria potui,
augmētari) a me obuijs manibus ac serena frōte,
pro magnis in me collatis beneficijs, malui enim
tenuia hæc, quam nulla dare: et minime dubito,
quin hæc mediocria (nihil enim obscure et sp̄bine

A 5 gicōs

gicōs traditur) animo letissimo sis accepturus:
Artaxerxes Persarū rex, cognomento Memor,
non tam donum, quā donantis animum exoscu-
latus est, donamus ergo & nos parui agelli frus-
tum, sed ut T. R. D. auxilio larga copia crescat.
Maximē præterea laborem T. R. D. placiturum
spero, cum non ignorem, quantum illa delectetur
S. matris ecclesiæ Statutis, et Patrū in eadē scri-
ptis. Longiorem Iliāda ad te, Princeps optime,
scripsisse, nisi pro me apud T. R. D. materia ipsa
loqueretur. Tu me, ut facts, opera, cōsilio, gratia
iuua. Deus Op. Max. tuam amplitudinem ad pu-
blicū orbi christiani commodum quā diutissime
seruare dignetur, tueatur et dirigat. Cui me uni-
cē commendatum iri cupio. Dilinge in Rhetia
ex officina Sepaldi Maioris, Anno redempti or-
bis 1556. die uerō 9. mensis Maij.

T. R. D.

Obsequentissimus.

Michaël Buechingerus
Colmariensis, presby-
ter indignus.

PERO

PERORATIO AVTHORIS
Ad Lectorem.

HAbes candidissime Lector, quisquis es, in-
troduciōes has nostras, paucis ac ceu sub-
cislulis hortis absolutas, in quibus nō specta-
bis uerborū corticem, sed medullā, non carnē sed
spiritū, non uerborū duritiem ac incōcinnitatem,
sed materiā ac rei maiestātē, est enim causa fidei,
in qua non uerbis, (nemo enim laeditur nec dāna-
tur, uerū uel uirtutes commendantur, uel uitia
taxantur) non prudentia carnis certandum, sed
spiritu, sed ueritate, quæ olim triūphabit, utiq;
iā ab hominibus cōculcetur, utiq; iacturam pa-
tiatur: uincit tamen si quādo diligētius examina-
ta fuerit. Vita breuis est, inquit Cicero pro Se-
stio, gloriæ cursus sempiternus. Inueniet hic inge-
nuus nō pauca ad bene, beateq; uiuendū hortamē-
ta. Discet hic hæreticorū terriculamenta esse fu-
gienda, & uoluptatum fugam, ad sanctiorem uitā
q̄ maximē conducere. Nec ista scripsimus, ut ex-
tolleremus ecclesiam (cui omnia submittimus) seu
huius fidē quæ nullius cōmendatiōe aut præconijs
indiget: tantū abest, ut nostris egere uideatur: sed
ad fratres cōfirmādos, et externos quoq; perducē-
dos ad tāti boni cōmunionē. At iā nūc quosdā cri-
ticos

atque exaudire uideor, meis lucubratiunculis ob-
strepentes. Huius Quid mihi Buechingere cum istis
tuis frigidis exercitationibus? Scio ego, haud il-
lus esse, quae praeclaris ac maximis ingenijs respo-
deat, (mibi enim non tam propitius Mercurius,
nec tam dulces camenae. Daui non Oedipi sumus)
sed ut auctoritate sua paruo pedi magnos calcneos
circudent. Quapropter amicissime lector rogo,
ut hoc studium quod tam innumera secum adfert
commoda studiosè amplectaris, pariter ac pronè
beneficiendi uoluntatem aequo animo suscipias,
quae ad promouenda piorum studia edita sunt.
Haec si placuisse cognouero, omnibus ingenij cor-
porisq; neruulis conabor maiora quae postea Deo
auspicante condonabuntur: Quicquid autem est
operis in hoc tibi inscribitur, ut arbitrio stetq;
cadatq; tuo. Verum ne te optime lector longis
ambagibus circumducam, & ne compen-
dium nostrum titulum breuitatis amitte-
at, paucissimis uerbis compres-
hendam capita tractan-
dorum.

Index

INDEX LOCORVM MA-
ximè insignium.

Ecclesia quid.	
Ecclesia ex pluribus constat. folio 1.	
Vna ecclesia.	
Ecclesiae unitas unde.	2.
Ecclesia ubi.	6.
Ecclesia monstrosa distracta.	20.
Distortores scripturae qui.	10.
Septem ordines in ecclesia.	14.
Conuentiones in ecclesia.	21.
Prima ecclesia & huius incrementa.	24. & c.
Ecl. Sion	28.
E. Stella.	28.
E. terribilis demonibus.	28.
Ecclesiae arma.	28.
Duo gladij in ecclesia.	29.
Ecclesiae typus uinea.	29.
E. coelum electorum.	30.
E. ciuitas supra montem.	30.
E. ardens rubus.	30.
E. turris fortissima	31.
E. Nauicula Petri.	31.
E. Macrocheira inconfutilis.	33.
E. Mulier uirginitatis.	34.
Cause remanendi in ecclesia.	35.
Caput	

Caput ecclesie cur Christus	35.
Ecclesie loquitur Christus	37.
Quomodo Christus in medio ecclesie.	38.
Tria hominum genera in ecclesia.	39.
Excommunicationis vis & censura.	41.
E. supplicat pro infidelibus.	42.
Credere ecclesiam.	42.
Multa commoda ecclesie.	42.
Duplex status ecclesie.	43.
Martyres qui.	43.
3. Species iustorum in ecclesia.	51.
Vasa ecclesie.	53.
S. R. E. Authoritas.	53.
Contra negantes S. R. E.	59.
Primatus S. A.	60.
Ordo episcoporum succedentium.	66. & c.
Traditiones ecclesiasticæ observandæ sunt.	153.
Bona temporalia ecclesie unde.	164.
Munus pastorale & didascalie.	166.
Paraclesis.	168.
Ad sponsum Christum oratio intensa.	169.
Triplex ecclesie persecutio	170.
Tyrannis in ecclesia.	171.
Vulpecule vineæ dñicæ deuastatrices.	fol. 176.
Ad 2. orbis lumina paraclesis.	fol. 214.
Oratio ecclesie ad sponsum.	fol. 223.
FINIS.	

Hæc sunt amice lector in eū (quem uides)
ordinem paucissimis sanè mensibus à nobis
cōgesta, quo piorum animi corroboraren-
tur. Neq; est quod mihi impudenter ex hoc li-
bello ausim asserere, præter insignem ignorantia,
& breuem laborem (si modo labor est gratifica-
ri pijs) siquidem uniuersa fermè quæ hic offendis,
ab alijs sunt tractata, licet diffusius: Nos aliò pro-
perantes breuitati studuimus. Tuum autem fue-
rit hoc qualecunq; eēt numeris æqui boniq; con-
sulere. Vale candidè, & tu Inuidia uale longum,
macresce, καὶ ῥιμύα ὁ σφραγισθῶς, καὶ αἰεὶ διμύζε.

Nil aliud nisi se ualet ardens Ethna cremare.
Sic se: non alios inuidus igne coquit.

ECCLESIA Quid.

CCLESIA
CATHOLI
CA MILI
TANS. Est
sanctorum com-
munio s. u. con-
gregatio, (uide
Hieronym: ad
Gerontiam de-

mono:) complectens tam bonos quam malos: De In Ecclesia
monstrat parabola Euangelica de area, Matth. boni pari
13. tritico & palea: item altera de sagena missa ter & ma-
in mare. Est autem duplex uerriculum, unum, li.
prædicationem Euangelicam designat, quod tra-
xerunt Apostoli & posterius, de quibus Hier. 16.
Alterum calumniatoris est, de quo habacuc
cap. 1. Et Ecclesiast. 7. &c. Vel aliter, EC-
CLESIA est multitudo uel collectio fi-
delium fide & charitate unita, pro qua unione
Christus orauit Ioan. 17. Dicens: Pater rogo
ut omnes unum sint, sicut tu pater in me, & ego
in te. &c. Vel ut Lactantij uerbis utar, lib. 4.
diuinarum institutionum cap. ultimo. EC-
CLESIA catholica est, quæ uerum cultum re-

B tinct

tinet, & in qua uera religio est, scilicet confessio & penitentia, qua peccata, et uulnera delinquentium salubriter curare potest &c. Hac haec aeternus inconcussa stetit propter constantiam fidei in Christum, unde non immerito dicitur peccata offensionis & scandali, quando ad eam quam plurimi haecenus collixi.

ECCLESIA EX PLURIBUS constat.

Constat autem Ecclesia, (in qua à bonis deus colitur 1. Thessal. 2. 1. Timothe. 3. Acto. 12. 1. Pet. 5. &c.) Ut latius discutimus deo annuente, ex pluribus, Barbaris puta: Graecis, Latinis, Hebraeis, pueris, senibus, dominiis, seruis, masculis, feminis, non genus, non conditio aditum regni calorum obstruit.

Breuitur, tenetur quilibet Christianus firmiter credere, VNAM esse in terris VNIVERSALEM ECCLESIAM VISIBILEM, ut paulo post dicetur, in fide & moribus errare non ualentem: Cui omnes fideles, in his quae sunt fidei, & morum, obedire adstringuntur.

VNA ECCLESIA.

EST autem VNA ECCLESIA cum illa ueteri Ecclesia Christi, (utranque conuenit lapis angularis habens immobile ac solidum

fundamentum usque ad nos derivatum, firmamentum atque inuicta ueritatis columna, non confusa atque indigesta congeries, sed ordinatissima Christianorum compages. Nec alia, inquam, est Ecclesia Christiana ab illa ueteri, utraque enim, ueluti ciuitas magna, fundata est super fundamentum prophetarum & Apostolorum, Christum: quem patres expectauerunt, prophetae praedixerunt, Apostoli aduenisse praedicauerunt. &c.

HANC ECCLESIAE unitatem Solomon indicauit, cantico 6. perfecta mea, una est mater mea, Ecclesiae genitrici suae. Eadem inculcat fortis fidei agonista Paulus ephesijs, ca. 4. Vnum corpus, inquit, unus spiritus, sicut uocati estis in una spe uocationis uestrae. Unus dominus, una fides, unum baptisma. Et idem. 1. Co. 11. caput uiri Christus, caput uero Christi, deus, etc. Vna ergo quam à S. pneumate paraclete regatur inuisibiliter, EST tamen & in manifesto palamque cognoscibilis: de hac hymnidicus psalmes gregius, Psalm. 21. Apud te, inquit, laus mea in Ecclesia magna, &c. Et idem Psalmographus, Psalm. 67. In Ecclesijs benedicite domino, Russusque Psalm. 106. Exaltent eum in Ecclesia plebes, & in cathedra seniorum laudent eum, &c. Unitatis Ecclesiae meminit D. Cyprianus martyr,

Vnitatis
Ecclesiae
Christiane
cum ueteri.

Vide Cyprianum 2. li. Epist. 6. Ephes. 1.

Ecclesia
cognoscibilis.

Cyprianus anno
260.

Ecclesia
atomos
id est indi-
uisibilis.

libro 2. capite 12. Ecclesia catholica, inquit, una esse potest. scindi uel diuidi non potest. Et Augustinus de utilitate creden. cap. 7. ait. Vna est catholica Ecclesia, cui haereses aliae, diuersa nomina imponunt, cum ipsae singulae proprijs uocabulis, quae negare non audeant, appellentur: et Cyprianus ad magnum filium li. i. Epistolarum, ait: Quod una Ecclesia sit, declarat in canticis spiritus sanctus, Vna Ecclesia est, ebuccinat idem Cyprianus in tracta: de simpli. Prae. Quae in multitudinem latius incremento fecunditatis extenditur, quomodo solis radij multi, sed robur unum tenaci radice fundatum. Et cum de fonte uno riuus plurimi defluunt, numerositas licet diffusa uideatur exundantis copiae largitate, unitas tamen seruatur in origine. Et idem Epistol. 8. libro 1. Deus unus est. Et Christus unus est, una Ecclesia, et cathedra una, super petram domini uoce fundata. Aliud altare constitui, aut sacerdotium nouum fieri, praeter unum altare, et unum sacerdotium, non potest. Quisquis alibi collegerit, spargit, &c.

ECCLESIAE unitas unde.

Sed unde Ecclesia ea unitas, et sibi per omnia secula consentiense R. Ex spiritu unica ueritatis unico, spiritu enim Christus (qui idoneos

nos

3
nos fecit ad participationem sortis sanctorum in lumine Coloss. 1. qui eripuit nos a potestate tenebrarum, qui est imago dei inconspicui, primogenitus uniuersae creaturae, &c. suae Ecclesiae non solum consolatorem, sed et rectorem, et omnigenae ueritatis doctorem promisit: Hic est ille spiritus, qui charitates necit, affectiones constringit, sectas repellit, regulam ueritatis expedit, hereticos reuincit, improbos foras expulit, Euangelia custodit, &c. Et cui liberum est diffingere et destruere pro arbitratu, quod arbitrio suo sinxit. Vnde in peruerforum conuentibus spiritus talis esse non potest, quia distracti sunt in Sion habitat dominus, Psal. 73. Hi. 8. Io. 3. Christus ueritas est, Io. 14. Spiritus sanctus nusquam sibi dissidet, sui ubique similis est, Harumagedon ille infernalis mille artifex est, et centiceps bestia, mendax: exite de illo pij.

Tertullia.
de trinita.

Vnitatis Excellentia.

Vnitatis autem omnem numerum simplicissime penetrat, omniumque numerorum communis mensura, fons et origo, omnem numerum in se unico coniunctum continet, multitudinis omnis in seors, semper eadem et immutabilis

B 3 lis

lic & indivisibilis est, partium omnium expers,
non secatur, sed multiplicatur in unitates. Sic
unum rerū omnium principium est, unus Deus,
sui ubiq; similis, cuius uiribus nihil obsistit: Deu-
tero. 6. ADONAI EHAD, hoc est. Vnus
est deus. Vnius dei unus mundus, & rector illius
unus: Vnius mundi unus Sol. Vnus quoq; in mun-
do phoenix. Vnū est elementum uincens & o-
nia penetrans, ignis. Ab uno homine Adamo,
omnes producti sunt: Ab uno illo omnes mortui
sunt: ab uno IHESV CHRISTO, quo ni-
hil sapientius, nihil melius, rursus regenerati
sunt. Vnus deus & pater omnium, unus media-
tor dei & hominum, cuius cognitioni nulla in-
terponitur nubecula: Vnus altissimus creator
qui super omnes, per omnia & in omnibus no-
bis: Vnus enim Pater deus, à quo omnia, & nos
in illo, unus deus IHESVS CHRISTVS
omnīq; per quem omnia, & nos per ipsam,
quem & D. August. de gra. no. Testa. epistol.
120. sacrificium noui testamēti uocat, &c. Vnus
deus spiritus sanctus, in quem omnia, & nos in
ipsam: Sed ad institutum. Sic una ciuitas, ut re-
petam, unum uerriculū: una petri nauis hippa-
gona, &c. Que omnia monadem exigunt: Sic
etiam una sancta catholica Ecclesia, Sponsa
Christi,

Trinitas
ratione no-
minum &
proprietate
tis perfo-
nalis.
Monas ra-
tione sim-
plicissima
unitatis.

Arca aucti-
tatis
Ecclesie.

Christi, Mater omnium. Hæc est Arca illa pa-
tris Noë, Genesios 7. quæ in toto orbe terrarū
unica fluctuat in aquis horum temporum, extra
quam nemo saluus esse poterit. Hæc in Arca, in-
quam, Nohemi, qui delitescit, securus erit, Gen.
7. 1. Pet. 3. Firmissime tene, Arcam dei esse ca-
tholicam ecclesiam, inquit Augustin: in libro de
fide ad Petrum, cap. 43. &c. Egressus Noah
uineam plantauit, & bibens de ea inebriatus
est: natus quoq; in carne Christus ecclesiā plan-
tauit, & passus est. Nudatum patrem irrisit
Cham, at uerò Sem & Iaphet operuerunt ue-
renda patris sui, Genesios 9. & deum crucifi-
xum illuserunt pharisei, Psalm. 21. Et honora-
uerunt gentiles, &c. Qui ergo extra Arcam est
marcescet, obruetur undis: Quando & Sacra-
menta extra ecclesiam suscepta non ualent, ap-
probante D. August. contra donatistas de Bap-
tismo, lib. 3. cap. 17. Sacramēti, inquit, integri-
tas ubiq; cognoscitur, sed ad peccatorum illam
irreuocabilem remissionem, extra ciuitatem
ecclesie non ualebit, Hic est hortus ille conclu-
sus, soror mea et sponsa: Cuius maceriam nemi-
ni attentare licet. Magna uis est unitatis ecclesi-
asticæ, magna arctissimaq; coniunctio: quam qui
uiolat, non unum hominem, sed totam fide-

Extra ec-
clesiā Sa-
cramenta
non ualēt.

lium congregationem, neq; hanc solam, sed Christum ipsum, qui caput eius est, uiolat.

HEPTADESMVLTALE

guntur in libro Apocalypseo: & quid sibi uelint.

Licet autem in Apocalypseo libro, cap. 1. Septem scribantur Ecclesie: Ephesus 1. Smyrna: 2. Bergamus: 3. Thyatira: 4. (de qua erat illa puella Lydia Porphyropolis seu purpuraria, actio. 16. quae per Apostolum paulum in Philippiis urbe Macedonia, uerbum uite suscepit.) Sardis. 5. (scilicet pluraliter urbs Lydiae caput, regia Crasi: apud quam Aliach tumulus super excelsa crepidine: Huius ciuitatis Episcopus fuit Melito, uir celeberrimus & doctor insignis, cuius multa extant passim uulgata opa:) Philadelphia 6. (urbs quondam Mysiae terrae motibus concussa: iuxta quam orientem uersus, exusta regio patet stadiis longa quingentis, quadringentis lata &c.) Et Laodicea. 7. una tamen in Canticis, cap. 6. est columba: Nam sapientia edificauit sibi domum, prouer. 9. Excidit columnas 7. una est ergo Ecclesia septem ordinibus distributa, uel 7. charismatibus, Efa.

11. insig-

Vide Herodorum.

Cyprianus.
Laodiceae meminit
in Epi. 9.
ad Collof.
sub finem.

11. insignita: quam ille pacificat, & adunat, eius rodit & regit, &c. In hisce septem Iohannes De Iohanne praeicans, Episcopus & pastor horum fuit ante Apostolo, requam in Patmū à domitiano relegaretur. Exu D. Hiero. lib. 3. Epi. ad Gal. ca. 6. Tertul- scripsit itaq; prophetiam eam sibi reuelatam, cō li. in libro tra Hebiontas, Cerinthum, atq; contra omnes de praescrip- hereticos & scismatarchas, pacem Ecclesiae con tionibus haretico- turbantes, corpus bestiae infernalis. Ecclesias 7. rum. ponit, inquit Cyprianus, ut seruetur septenarius numerus: ut dies septem, quibus dominus mundum fecit, ut angeli septem qui assistunt ante faciem Dei. Et lucerna septiformis in tabernaculo testimonij, & spiritus septem, ac candelabra septem, & columna septem, super quas edificauit domum SAPIENTIA.

Obijcitur Lemma.

Hic uideo adesse quosdam multis questionibus, tanquam tendiculis instructos: tamen Ecclesiarum, blaterant, numero plurali meminit Paulus 2. Corinth. 11. Et 12. &c. Respon. Quod hic dicit Ecclesion, nemo Christianus Cauilli re- nus accipiat de mollibus honoribus Cellarum & motio.

B 3 basta

Basilicarum, sed de fidelium cōtionibus. In plurā
li loquitur etiam. Ro. 16. actō. 14. 1. Thessalo. 2.
Gala. 1. 1. Cor. 14. &c. sed neq; hoc fit abs re.

VNA ideo sola Ecclesia catholica, quam
nos olim prophetæ, & posthac Christus Deus et
homo docuit, in qua per I H E S V M Christum
apertissime, & citra omnem ambiguitatē aeterna
felicitas seruatoribus promittitur (postius enim
in resurrectione & ruinā multorum in Israel,
Lu. 2.) Numeri 15. Psal. 102. Ezech. 33. Math. 23.
Mat. 5. 6. Lu. 11. Ro. 2. &c. Et incredulis con-
tēptoribus sempiterna incēdia interminantur. Er-
go, inquit Ambrosius offi. li. 3. ca. 16. Qui facit
mandatū Dei, eius amicus est, & hoc honorabi-
tur nomine. De bonis fidelium operib; uide Orig.
in caput Ro. 4. et li. 3. in caput Rom. 3. Chrys.
hom. 29. in Rom. ca. 15. Item: Hom. 31. in Rom.
cap. 16. Augustinū in Psal. 94. Chrysō, Homil.
22. in Genesim. Et Hom. 1. in cap. Ephe. 1. Eundē
in 1. Timot. 1. August. in Psal. 89. &c. uerū ad
institutum. H A E C ergo unica ecclesia catholica
omnes in uniuersim orthodoxos, cum uiuos tum
mortuos continet, qui eadem fidei sacramenta,
idem baptisma, eundem seruatorem Christū, ean-
dem ecclesie auctoritatem profitentur. Summa:
Ex hac unica ecclesia multæ constantur ecclesie,
hoc

hoc est, cōgregationes, una in omnibus fides do-
cetur, unum Euangelion. Hisdem omnes sacra-
menti utuntur. Nulla ceremonijs certis caret:
Nihil diffat in tanta potest esse unitate. Ex hac
ergo concordia, atq; consensu ex omnibus resula-
tante, nascitur manifestum argumentum ueræ
ecclesie dinoscendæ.

ECCLESIA VBI.

AT reclamatione dicaculi Anomysæ (quos
Græci uocāt ἀνομιστῆς) stentor ea uoce: pe-
nes nos ista catholica ecclesia est, nos illi
filioli, si credere fas est, & coheredes Christi,
Rom. 8. Et quid nō audent argutuli? Quibus rea-
spondemus & quidem paucis, nō enim commens-
rarios, sed tantum breues theses, primitiolas, &
curtam ὑποκείμενην tractamus & offerimus:
si ueritas iamprimum, uti auctoriter gloriari soles-
tis, uobis auctoribus reuelata est, ubi quæso. spi-
ritus ille Dei intra 1500. annos sese cōtinuit cū
sponsus manifestē dicat, uos cognoscetis eū, quia
apud uos manebit, et in uobis erit. Quod autē il-
la pollicitatio non ad solum apostolicum sena-
tum pertineat, sed ad uniuersos ecclesie my-
stas, omnibus catholicis planē cognitum &
pra

Mar. 16.

Matth. 18.

perspectum esse debet. Si enim consolator ille, qui paracletus est & spiritus sanctus, ad Apostolos tantum pertinuit, quis post Apostolorum ex hac ualle lachrymarum emigratiōem, ueritatem docuit? Certe sicut nō solis Apostolis, sed postea-
ris dictum est: Euntes docete omnes gentes: ita etiam ad uniuersos Ecclesiæ mystas pertinet, quod Christus dicit: Paracletus docebit uos omnia. Quomodo inquam uerum est, quod Christus dicit: Ecce ego uobiscum usq; ad consummationem seculi, si hæcenus deseruit theantropos sp̄sam suam? Garriunt quidem Hæresiotæ in prioribus sæculis neq; Christum, neq; Euangelion, neque Baptisma, neq; fidem, neq; opera bona: &c. cognita fuisse: huius generis est illud, quod quidam dicere non erubuit, nempe Euāgelium se habere tam purum et opulentum, ut nunquam fuerit à tempore Apostolorum. Quid poterat dici θραυκὸν καὶ γοῦν? Execrabiles & detestabiles sunt, inquit D. Cypria. Epistol. 13. lib. 3. qui tumidi & inflati aliquid sibi arroganter assumunt, &c. Quod si uerum est, ipsos esse Ecclesiam, non hæcenus extitit Ecclesia, nec in spiritu. Item uana, imò nulla fides Christianæ religionis. Ergo nondum baptizati sumus, Et retinētio quam diaboli lychnobis periculose moliūtur, arcem ob-

tinet

7
tinet palmamq; præripit. Sed blaterant Christiū quidem, qui uere & ἀγαθὸν τὸν & impecabilis est, perpetuò adstere concioni suæ, sed nō esse eam, quam nos dicimus, ueram Ecclesiam: dicant ergo nobis ubi prius uera Ecclesia fuerit, in oriente ne, an in occidente? Imò dicant nobis, si Romana Ecclesia Catholica, quam antiquam, ut infra docebimus, Et catholicam uocamus, & in qua Hæreticæ baptizati sunt, à qua Biblia & sacramenta acceperunt, & absq; cuius suppetijs, nec suam synagogam conseruare possunt Anabaptisticam: Si inquam, hæc non est: dicant nobis certò, ubi nam illa sit, & qui nam ad ipsam pertineant? miseri suæ Ecclesiæ nullam possunt ostendere traducem. Acephali, audent se opponere uniuersali cōsensui Christianitatis & Christo, qui Ecclesiæ caput est. At gannūt Christum suum esse caput, certè cauda foeda, traducem colli, pectoris, & aliorum Christi corporis membrorum, ostendere non possunt: catholici uerò possunt suam fidem ostendere traducis esse cōmunionis sanctorum, uniuersorum seculorum & Psalm. 111.
& dabo tibi gētes hereditatem tuam, possessiōnes tuas, terminos terræ, &c. Sinant igitur nobis nostram ecclesiam, habea ut illi suam Eristi-

cam

Abusus
nō tollit in
stitutionē.

eam et spinosam, donec ipsi nobis demonstrare
possint certiorē. Non enim ideo ecclesia non
est, quia in ipsa sunt multi mali, paucis bonis
admixti, nam et in horreo dominico sunt tritis
cum et palea: in rete Evangelico boni et mali
piscis: ad nuptias uocantur et prudentes et fa-
tue uirgunculae. (abusus reformandos censemus,
ipsam autem ecclesiam matricem minime abolē-
dam.) Augustin. ille maximus, eruditio et pie-
tate clarissimus antistes, hoc negotium contra
Parmenianum Donatistam tractans lib. 2. ca. 11.
inter cetera sic scribit. Spiritus sanctus in eccle-
sia praeposito uel ministro sic inest, ut si fictus
non est, operetur per eum spiritus sanctus, et
ad eius mercedē in salutem sempiternam, et eo-
rum regenerationem uel adificationem, qui per
eum siue consecratur siue euangelizatur. Si au-
tem fictus est, quoniam uerissime scriptum est,
spiritus sanctus discipline effugiet fictum, deest
quidē saluti eius, ut auferat se a cogitationibus,
quae sunt siue intellectu, ministerium tamen eius
non deserit, quo per eam salutem operatur alio-
rum, haec ille. De hac materia uide Theophylas-
tum in cap. Lu. 19. et Augustinū in omnibus li-
bris contra Donatistas. Et D. Chry. Ho. 8. in 1.
Corint. 3. et ergo promissio facta hic Aposto-

116 non ad Husitas et dibaphos: sed ad pastores
ecclesiae legitimos pertinet. At gannit, Quidē
annē spiritus sanctus operatur per tam impios
prothomystas Chisticidas, Hipparchos? Ego
nullius impietati suffragium ferā et patrocina-
bor, nec mea ipsa delicta excusare conabor: sed
hoc plenis buccis intono: si spiritus sanctus, qui
digitus Dei est, Luc. 11. non nisi per bonos minis-
tros operatur, in maximo discrimine certē uer-
satur ecclesia. Si enim septiformis ille gratiae spi-
ritus per solos bonos operatur, ergo soli boni
praedicant, nullus apostata: soli boni Eucharis-
tiam, et alia ecclesiae sacramenta administrant:
certē qui hoc olim in ecclesia approbarunt,
cum Donatistis anathemate percussi sunt. Euan-
gelion praedicauit haud dubiē sine detrimento
catholicorum, miser ille et nulli miserabilis tri-
fur Iudas et magistri sui proditor. Et qui tincti
sunt a Iuda nō minus baptizati sunt, quam quos
baptizauit Cephas: in hoc tamen differunt, quod
ministerium ipsum, Iudae in perniciem: Petro
uero ad felicitatem cesserit. Ea propter non
est existimandum, a spiritu ueritatis dereli-
ctum gregem 1300 annos fuisse, (ubi enim eccle-
sia, ibi et spiritus Dei, et ubi spiritus Dei, ibi
et ecclesia, et omnis gratia, spiritus
autem

Esai. 11.

Hiero. in
Mat. ca. 6.

Irenaeus 11.
ca. 40.

Incredibile est Christum tam diu Ecclesiam in errore dereliquisse.

Ecclesia catholica.

autem ueritas) ac nunc primum funesti cuiusdam impudentissimis, flagitiosissimisque scriptis spiritum illum elicitum nos reuicere uoluisse. Eum enim benignissimum et mitissimum IESVM, Nympham suam tot seculis dereliquisse, nullus est, nisi malo impiorum morbo infectus, qui non credat. Breuiter: Eradicabitur certe et magni fragorem suis horis faciet omnis abusus, pater enim non plantauit: Rursus autem plantatio Christi, et huius pollicitatio Ecclesiae facta, semper uigebit, et in aeternum efflorescet. Non poterit petridos nauicula submergi: Nihil efficient aduersus eam fluctus, actio. 14. Nihil tempestates opinionum, Titum 3. 1. Cori. 11. manet quod domino semel placuit, et quod dominus semel fecit. ECCLESIA uero VBISIT, inquit Augustinus contra petilliani Donatistae epistolam, cap. 2. questio certe inter nos uersatur, utrum apud nos, an apud illos (donatistas) quae utique ut ex ipso nomine ostenderent, quia per totum est, secundum enim totum καθολὸν ἑλληνικῶς dicitur. Haec autem ecclesia corpus est, sicut dicit Apostolus pro corpore eius, quae est Ecclesia. Vnde utique manifestum est, eum qui non in membris Christi est, Christianam salutem habere non posse. Membra uero Christi, per unitatis charitatem sibi

sibi copulantur, et per eandem capiti suo cohaerent, quod est Christus IESVS, haec ille. Catholicum autem esse, est ueritatem sensus communis tenere. Apertius: ille uere et germane catholicus est, Catholicum esse quid sit. Et uere quis. qui ueritatem Dei, qui ecclesiam, qui Christi corpus diligit, qui diuinam religioni, qui catholicae fidei dei nihil praeposit: non hominis cuiuspiam auctoritatem, non amorem, non ingenium, non eloquentiam, non philosophiam, etc. sed cuncta haec despicies, in fide fixus ac stabilis permanens quicquid quid uniuersaliter antiquitus ecclesiam Catholicam tenuisse cognouerit, id solum sibi tenendum credendumque decernit, haec parergos. Lactantius lib. 4. cap. 30. de ecclesia sic loquitur. Sed tamen, inquit, quia singuli coetus haereticorum se potissimum Christianos et suam esse ecclesiam catholicam putant, sciendum est illam esse ueram in qua est religio, confessio, et poenitentia: quae peccata et uulnera, quibus est subiecta imbecillitas carnis, salubriter curat, haec tenus Lactantius. Magna ergo insania est Christo Neonympho et huius sponse, ecclesiae, non credere, (assumetur illa, relinquetur synagoga, Ambrosius de Cain et Abel, lib. 1. cap. 8.) cuius ueritatem credere. Infamia ecclesiae non sanguis martyrum clamat, Apostolica resonant uoces, prodigia probant, ratio confirmat, mundus testatur.

testatur, elementa loquuntur, demones confitentur. Sed longè altior mægera seu infania de huius ueritate addubitare, maxime uerò & extrema dementia est, ibi nos nolle collaborare ubi à labore itur ad mercedem, quàm ubi à labore itur ad supplicium.

ECCLESIA MONSTRO

sa, distracta & diuisa est in uerbo.

DE ANTIchristi uerò mabella seu synagoga (quæ & Iudeorū & priscorū, tum nouissimorum eorū, qui Christum et huius sponsam persequuntur corona est) loquitur dominus, Psal. 25. Odiui ecclesiā malignantiū, & cū impijs non sedebo, &c. At obijcitur: prædixit

Obiectio. Christus suis Apostolis, dicens: Multi dicent uobis, ecce hic est Christus, ecce illic est, magna erunt dissidia dogmatum, & quælibet pars gloriabitur se habere ecclesiā. Quid tali tempore faciendum erit? quis poterit indicare quæ pars adhaereat ecclesiæ Dei? nam alteram partem errare ratio efflagitat. **SCIENDV** Mitægueram

Euangelij doctrinam, & ueram sacramentorum administrationē, non esse nouā, sed peruetustam, perpetuā; ab Apostolis et successoribus in ecclesia

10
sua usitata. Igitur, qui probauerit se eandem habere doctrinam, & eadem sacramenta, quæ habuit uetus ecclesia, ille uerissimè catholicus cōfendus, & militiæ Christi adscriptus est, extra Antichristi Synagogam & ἡ ἑσχατολογία uiuit. Quod si dixerint aduersarij nostri, ut repetam, (lectio enim repetita tenacius hæret), nos nō habere ecclesiā, agē dicant nobis; ubi illi baptizati sint, et unde Euangelion acceperint: dicant item, ipsi ne à nobis, an nos ab illis desceuerimus? Quod si ista doctrina uestra, Hufita, & hæc ecclesia Christi est, necesse est primitiuam ecclesiam & Apostolicam doctrinam Christi non esse, nam ex Diametro dissident.

DIStortores scripturæ potissimum qui.

Ecclsiæ uerò spiritus quomodo distracti sint, testantur partium scripta, Deus enim eos cōfundit in sua pertinacia. De incarnatione uerbi, an non crudeliter alter in alterum inuehitur? Legant pij Partium scripta, & indicabunt, me certè hic nihil confinxisse. De paronymo ipso CHRISTO IESV, quid multi frivole tradiderint, hoc est, quàm impie

scripta testantur, nisi prudēter à quodā sit scriptum, Christum, ut alium sanctum, non uidisse, nec audisse, nec sensisse semper omnia: & nisi piē scripserit collega huius, & uolatile ingenium, Christum in cruce desperasse. Confessio fidei nostræ est, Christū descendisse ad inferos, quod una pars negat. An cognitio peccati Originis, leuicula res est? Certē in eo dissentiunt partes ab inuicem. Quomodo conueniant de Baptismo inter se partium commentarij testantur. De Eucharistia notius est quā illi ipsi uelint, utrisq; discor-
dant dibaphi.

Verba Zuinglianorum con-
tra Lutherum.

Propheta (inquiūt) et Apostoli, Dei gloriæ, non priuato honori, non suæ pertinaciæ & superbiæ studebāt, sed & peccatorum salutem querebant unicē: Adēo, ut, licet acrius non nūquam uerbis inueherentur, in ipsa tamē acrimonia, paterni spiritus ingenū elucesceret. Lutherus sua querit, pertinax est, insolentia nimis effertur, & confestim sathanæ tradit, quotquot illius sententiæ non illico subscribere uelint. Et in omnibus correptionibus suis, plurimū maligni
spiritu

spiritus, quā minimum uerō amici & paterni ingenij deprehenditur. Et paulō post: Magna enim & pius satis magna eorum cōcionatorum est copia, qui ex Lutheri libris, ledorijs & mordacibus, ingentem maledictorum uim colligētes, eandem illam postea in publico suggestu, in miserum domini gregem exonerant, &c.

Antea negarūt iustificare sacramenta, nūc uerō affirmant, Antea scripserūt quidā, non licere Christianis forēses sectari lites, nūc reducto caliculo affirmant licere, extant libri eorum.

Antea scripserunt, Eucharistiam non debere in promiscuā turbam temere communicari, Pāpæ more, nunc ipsi omnibus ex aquo dant.

Antea scripserunt, nō esse nephās, si is ab Eucharistia abstineat, qui non satis de ea instructus sit in ista cōtrouersia. At nunc scribunt tyrannicissimē, eum neq; hominem, neq; Christianū esse, sed diabolū, qui pedem subtrahit.

Antea scripserunt, liberam esse accessionem ad sacra, nunc faciunt legem.

Antea dicebant, neminem soluere posse, nisi habētem spiritum sanctum: Nunc huius dicti nulla ratio, & quilibet Iouinianista, Giezita, Deomas absolut, &c.

Quid mouerit Andreas Oslander, anno 1551. Osiādris

stantur noui theologice scripta, (scripsit inter
alia Oslander, Lutherum & Melancthonem cō-
fecisse theologiā quandam Aristotelicā, carnē
potius quā spiritum redolentem) quem impu-
gnat Lutherus: Vinxit Lutherus præcentor &
magister sui uerbi, solam fidem iustificare: Oslan-
der uerò contra Lutherum, homini non fidē, sed
iustitiā Christi, quæ in nobis, sufficientē esse cō-
tendit: in Christi sanguine atq; morte non consi-
stere iustitiā fidei, quæ redempti sumus, ebucci-
nat, &c. Quid nouū dogma publicauit Seruetus
in sanctam Trinitatem, Allobroges norūt. Vuica-
clefus, Hussita, & Lutherus Berengarij errorem
resuscitarunt, sed non ex integro. Oecolāpadius
uerò, aliās Hussibin, cōtra illos, resuscitauit uni-
uersum. Oecolampadius, anno 1524. mēse Iulio,
indignabatur sanguinem Christi denegatum fide-
libus in Synaxi: Et anno nondū exolutō, ipse etiā
cōplices confestaneis denegat fidelibus & cor-
pus & sanguinem Christi. Sic Carolstadius &
Zuinglius, in Pronominibus HIC & HOC di-
uisti sunt: Carolstadius uerba Christi sic interpre-
tatur. Hoc est corpus meū, id est, hic sedet cor-
pus meū. Zuingler uerò sic. Hoc est corpus meū,
id est, hoc significat corpus meū: tū Albi non di-
stat à Tiberi, atq; hæc interpretatio à ueritate.

Nota.

te. Oecolāpadius uerò sic: Hoc est corpus meum:
interpretatur, hoc est corporis mei signū, sic As-
kobitz Albicola ex suo affectu omnia interpretā-
tur, &c. Quomodo anno 1526. Zuinglius Tercu-
lō, uocatus à septē pagis Helueticorū ad publicū
cōgressum, pedem subtraxerit, ceteros cachinno
exciptēs, ac si solus esset αὐτονομία τοῦ νόμου
ἐπαπονομοῖ, apologia & frigida ipsius excusa-
tio indicat. Sic Bugenhagen in epistola ad Vratisla-
uiensis ecclesie pastorem, ridet magnū illū theo-
logū (Zuingliū) cū suo Carolstadio. Eūdem Ionā
nudē scripsisse super Lucā, Bullingerus clamat:
Sic Heibmannus anomalū opponit Luthero. Sic
Lutherus toties omnes in unū pronocans, ab uno
COCHLAEO liberaliter pronocatus, in suorū
cōspectu, cōgredi recusauit. Sacramētā Cōfirmā-
tiōis, Caluinus reputat inter maximē exitiales Sa-
thane præstigijs, atq; sacrilegiū esse execrandis
blasphemijs refertum: quod tamen Luther mul-
tō mitius taxauit. Sic enim ait Lutherus Saxo cur-
ullatur: Quare satis est, pro ritu quodā ecclesie
slico seu ceremonia sacramentali cōfirmationem
habere, similē ceteris ceremonijs cōsecrādæ aquæ
aliarūq; rerum. Nā si omnis alia creatura sancti-
ficatur per uerbū et oratiōem, cur nō multo ma-
gis hominē liceat sanctificari eisdē hæc illi. Hæc
C 4 peruer-

Luther de
capti. Ba-
bylo.

Artículo
37. assert.

Digressio

Chara-
cter.

perueritate negatur à rabulis purgatoriū: quod
tamē cerbericosus ille disputator Lutherus, con-
cessit. Ego credo, inquit, purgatoriū esse, & cō-
sulo suadeoq; credēdū, sed neminē uolo cogi, etc.
Sic pios magistratus uocat seblauus Matthias Il-
lyricus Magdēburgēsis ecclesiastes, ironicōs: Ad-
iaphoristas: interimistas. Hodie sunt qui infernū
negāt, Græcis infernum uocatur ᾠνο, Hebræis
Schol, & quando illa uocula hebraica & sepul-
chrū et infernū significat, sepulchrū esse garriūt
nostris temporibus quidam ᾠνοi. Sic & latinis
cælū dicitur ær: non sequitur tamen, præter ær-
rem nullum esse cælum. Hodie quidā blaterāt, sac-
ramenta propter solam fidem nutrēdam insti-
tuta fuisse. Hodie quidā garriunt in tribus sacra-
mentis, Baptismo scilicet, Cōfirmatione et ordi-
ne, non imprimi charactērē (character in anima,
est signum quoddā spirituale & indelebile) in ani-
ma. Hodie quidam Baptismum Ioānis eandē uim
cum Baptismo CHR. Isti habuisse futiliter gano-
niunt. Hodie quidā dogmatizant, aquam natura-
lem nō esse de necessitate baptismi, atq; ideo uer-
ba illa domini IESV CHR. ISTE, Ioā. 3. Nis-
si quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto, ad
metaphoram aliquam detorquent. Hodie multi
blaterant iniurios esse spiritui sancto eos, qui
sacro

sacro confirmationis Chrismati uirtutem ali-
quam tribuunt, etc. Sic & de multis alijs mater Sadducei
rijs friuolē obijciunt nostrates Saducei recenti quid con-
firmarint.
& hoc Acutuli nostrates. Sadducei negabant
carnis resurrectionem, act. 23. Matth. 22. Luc.
20. Marc. 4. Nostrates negant meritum, cuius
causa resurgere habemus. Cum Phariseis & pla-
tonicis somniant resurrectionem, &c. et quid
est superbius quā sibi omnem sensum scri-
pturarum arrogare? Non credo maiorem arro-
gantiam, à condito mundo auditam, quā ea
est, qua nostrates etiam ipsos beatos omnium
retro temporum, ad unum ferē omnes, ignauie
& errorum insimulant. Sed nimium esset singu-
la ad uiuum refecare, ad institutum. VBI igitur
claritas illa S. literarum, de qua supercilio-
si Hussite tam gloriose scribunt? Vbi spiritus
Qualem huius Ecclesiæ sponsum esse credis?
Certē illis ambitiosulorum exoticis opinionis
bus, litium & rixarum seminarijs, nunquā
edificabitur Synagoga illa, (Lypipientibus
oculis sœtose synagoge formam monstrat, in-
quit Ambrosius lib. 3. de uirginibus) semper
erit misera plebēcula in Chenoboscio, Chen-
otrophio & Nessotropheio. Scismaticorum ergo
C 5 cons

conuenticula non minus auersanda sunt, quam
infernī præsens saux & chasma, sicuti fœda &
tabifica leprodochia seu nosocomia, &c. Hæc
autem non scribo Lutheri aut Zuinglij causa,
(quos Antesignanos fuisse omnibus compertum
est) quibus iam nihil hæc nostra prouideri po-
terunt, ut qui iamdudum apud iustissimum &
districtum iudicem suorum hic commissorum ra-
tionem reddiderunt. Non ullo odio, ita mihi op-
to Christum in suo de me iudicio propitium fie-
ri: sed tua causa Christiane lector, reliquum
probe intelligis.

DE Nouis autem Scismaticorum fabulis,
monstruosa illa Scylla loquitur Epipha-
nius contra hereses, lib. 1. Tomo. 1. Ter-
mini nobis positi sunt, inquit, & fundamenta, &
ædificatio fidei, & Apostolorum traditiones, &
scripturæ sanctæ, & successiones doctrinæ, &
undequaq; ueritas dei munita est. Nemo igitur
decipiatur nouis fabulis: hæc ille. Est eti-
am, ne & hoc omittamus, differentia inter
Synagogam & Ecclesiam, Synagoga est con-
gregatio: Ecclesia uocatio, possunt quidem
irrationabilia congregari, uocari nequaquam,
inquit Rabanus super Mattheum, Summa sy-
nagoga nox est, dies ecclesiæ, unde & Paulus di-
cit,

Differen-
tia inter sy-
nagogam
& Eccle-
siam.

14
cit, Ro. 13. Nox præcessit, dies autē appropin-
quauit, Bona lux, quæ perfidiæ excusit caligi-
nem, fidei diem fecit, inquit Ambrosius de Vir-
gin. lib. 3. Verum ut tandem pensum absoluiam,
& theomachi, societatem inite, at inferiores
eritis. Inite consilium & fiet irritum: loquimi-
ni sermonem (in uestris latibulis) sed non sta-
bit, quoniam Immanu el nobiscum deus. Specula-
tores uestri, Thaboritæ & Zythobibuli, auari
sunt, bona enim aliena diripiunt: superbi sunt,
plus enim eruditionis & iudicii sibi tribuunt,
quam uniuersis Cœcilij, sanctis patribus, & toti
ecclesiæ catholicæ. Blasphemi sunt in Christum
& suum Sacramentū, in sanctos omnes ac ima-
gines eorum. Inobedientes sunt, Pontificios
enim ac Cæsareos iussus cachinno excipiunt
Democriti. Cæci sunt, non solum superstitione,
sed odio & rabie contra nos: inde execratio-
nes illæ diræ uestre in nos acerbissimæ, quæ
sunt à bonis & pijs uiris multo alienissimæ, &
ab ingenio Dei, quem uos existimatis solos uos
colere &c. Semper fornum habent in cornu.
Canes muti oblatrare nō possunt ueritatē, tor-
pent, iacet, somno indulgent: horas Canonicas,
preces Ecclesiasticas negligunt. Et canes uehe-
menter audi: & pastores ipsi Zythobibuli
nihil

Esai. 9.
Esai. 56.
Esai. 7.

Lib. 1. c. 11
c. 11
c. 11

Esa. 56.

nihil uolūt intelligere, quia ipsimet nutant in se-
de sua, diuisi sunt, distracti sunt: Quiq; uiam su-
am spectat: Quiq; à termino suo ad emolumentum
suum propensus est, uenite aiunt, sumamus
uinum & impleamur ebrietate, & erit sicut ho-
die sic & cras, & multo amplius exite de illa so-
cietate, o Christifideles, ne de plagis eius accipi-
atis, Apocalypscos 18. &c.

SEPTEM ORDINES, MA-

iores & Minores in Ecclesia, & que sin-
gularum munera.

Varios esse gradus in uinea Zebaoth scz ec-
clesia, probat Hesaias cap. 54. Ecce ego,
inquit dominus, sternam per ordinem
lapides tuos, & fundabo te in saphyris & ponā
laspide propugnacula tua, & portas tuas in lapi-
des sculptos, & oēs terminos tuos in lapides des-
derabiles, &c. Ostēdens ecclesiā multa bona habi-
turā munitiones, diuitias, (quæ sunt Christi & fi-
liorū eius uidelicet pauperū) Artificia: sapientia
am, Pacem, iustitiā, mansuetudinem, destructionē
hostium eius, & quā plurimos Cathечumenos,
sternens per ordinem lapides, alios Prophetas,
&c. 1. Cor. 12. Et Hiobus Vxita cap. 5. Cum las-

Vide Ire-
næ lib. 3.
cap. 40.

pidibus

pidibus regionum erit pactum tuum, ad illos re-
uertar ad Hierusalem in misericordijs, & re-
dificabitur domus mea, inquit dominus. Instituit
olim sanctus ille legislator, qui non semel in dei
colloquium admissus est, ministros: Numeri 4.
1. par. 25. 2. pa. 8. Instituit, imò auxit & Hym-
nidicus ille Psalter, & ministrorum numerum,
& officia. Hos imitati sunt sacratissimi quiq;
imperatores. Iam uerò plures esse in hac domo,
in ECCLESIA, ordine & officio distinctos
ministros, uberrimè testantur sacræ literæ. Hi
ob inquit, ca. 26. Spiritus eius ornauit celos: ut
enim celum sideribus: Ita ecclesiam ornauit
& præfulgidam reddidit ministris. Idem
Psalmographus corroborat, Psalm. 44.
Adstitit regina à dextris tuis in uestitu deau-
rato circumdata uarietate. Proinde cum lex
umbra sit futurorum bonorum, lege autem Hebræo. 9.
multi erant ministri sacrorum uasorum admi-
nistratores, opera precium, ne ueritas obscu-
rior sit umbra, & nox luce ipsa, & in Euange-
lio quosdā esse officio, ordine, ac dignitate distin-
ctos. Omnia enim, inquit fortis fidei agonista, 1. Cor. 14.
secundum ordinem, & honestè fiant in uobis. Et
Aggeus ca. 2. Magna erit gloria domus istius no-
uissimæ, plusquàm primæ, dicit dominus exerci-
tuum,

Theophylactus.

tuū, & Paulus Ro. 12. Nunc autem multa membra, idem autem corpus, omnia autem membra non eundem actum habent: et quosdam quidem dedit deus in ecclesia, primo Apostolos, secundo prophetas, tertio doctores, deinde uirtutes, exinde gratias curationū, opitulationes, genera linguarum, &c. De hac re copiose Theophylactus in cap. Luc. 10. Tria, inquit, uideamus in ecclesia esse: purgationem, illuminationē, & perfectionē. Tres enim operationes illas sortiti sunt ordines: Diaconi purgant, per instructionem & doctrinam. Presbyteri illuminant per Baptismum: (de illis uide locos. 1. Timot. 4. 2. Ti. 1. Tit. 1.) Episcopi & sacerdotales ordines constituāt, perficiant, ordinant. Vides ordines cum operationibus, & neque plures neque pauciores ordines. Illis ergo seruis distribuit ro-
mas, hoc est, dona, quæ unicuique data sunt in utilitatem, hæc ille. Hieronymus ad Rusticum Monazontam, (secundum Epiphanium) inquit, Singuli ecclesiarum Episcopi, singuli Archipresbyteri, singuli Archidiaconi, & omnis ordo ecclesiasticus suis rectoribus nititur. Vide eundem Hierony. contra Rufinum: Episcopus, inquit, & presbyter & omnis gradus ecclesiasticus habeat ordinem suum. Et idem D. Hierony. in epi-
taphio

taphio Nepotiani, inquit: Fit clericus, & per solitos gradus presbyter ordinatur &c. De ini-
tandi delectu uide Apostolum ad Timotheum & Titum, & Cyprianum Epistol. 6. ad Magnum lib. 1. & Hier. in Esai. cap. 10. De gradibus Ecclesiasticis, Arnobius Psalm. 135. Vocantur EPISCOPI, id est superintendentes, ab ἐπισκοπῆς quod est considerare, uel ἐπισκοπεῖν, quod est uisitare: illorum enim est superintendere, uigilare, gerere curam suam per eos, quibus præficiuntur. Dicuntur ANTI-
STITES, ut qui quanto cæteris antestant autoritate & dignitate, tanto etiam debent suis subiectis antestare uirtutibus & disciplina-
nis: Antistes græcè prophetam significat: Paulus Hebr. eo. 13. illos egumenos, id est, duces antesignanos uocat. Vocantur etiam Episcopi, ὑπερέτης, id est, apparitores. Alio nomine epita-
cteres, id est, præsidēs: Alio nomine pontifices, à posse & facio, ut Scaenola affirmat: ut autem Var-
roni placet, à ponte, &c. Videant ut sint roses: Cui multum datum est, multum quaeretur ab eo. Bonū ergo opus desiderat, qui Episcopatum ritē desiderat, Matthie 15. & aliorum Apostolorum est collega. Qui fastum, luxum, inanem gloriam mundi (fucata meretrix) quaerit,
Iuda

Episcopi
nomēda-
tura.

Iudæ confors, domino deo penas dabit aliquan-
do, Matth. 23. Daemonium mutum (scribit D.
Gerardus Lorichius Hadamarien.) est Episcopus
indoctus, non docens, non exhortans non
arguens, hereticis os non obstruens, atque
reuincens, &c. Episcopos instituit Paulus, Act.
20. Phil. 1. Tit. 1. De episcoporum moribus, 2.
Cor. 2. 1. Tim. 1. 2. 4. Timot. 12. 4. Titum 2.
Acto. 20. Episcopatum an desiderare liceat, 1.
Timoth. 3. &c. Qualiter debeant Episcopi or-
dinari, uide Canones concilij Carthaginens. 4. cui
interfuerunt 214. Episcopi. De officio episco-
porum, quod est prædicare populo, curare in-
firmos: prospicere miseris: Item de prædicato-
ribus instituendis, uide canones concil. Latera-
nens. Can. 10. &c. De constituendi potestate,
Titum 1. Episcopos humiles esse debere tota
scriptura diuina testatur, unde ecclesiast. 3.
Quanto maior es, tanto magis te humilia, & in
conspectu domini inuenies gratiam. Et iterum,
cap. 32. ducem te constituerunt ne eleueris, sed
esto inter eos, quasi unus ex illis. Et Hieron. ad
Nepotianum: Episcopi sacerdotes se esse noue-
rint, non dominos, &c. Desidiam Episcoporum
reprehendit in decretis Damasus PP. de Insulis
uide Ambrosij Epistol. 52. Mitra autem bicor-

nific

nis noui pariter ac ueteris instrumenti scienti-
am designat. Duæ fimbriae spiritus & litera. Chy-
rotecæ, purum manuum officium indicant. Pe-
dum, populi uitia castigandi potestatem attribu-
it: debent enim Episcopi incolumitatem gregis
sibi crediti præcipue curare: Sanguine eius re-
quiram de manu tua, dicit dominus. Ezech. 3.
Baculus est acutus in fine, rectus in medio, re-
tortus in summo. Sic pontifex debet per eam
pungere pigros, regere debiles, colligere uagos,
&c. Annulus Christi & ecclesie copulationis,
ut pignus & fidei sacramentum, habetur. Lin-
a uestis summa, quæ niueo candore insignis uitam
undiq; puram admonet, Pol. Breuiter: Nouem
sunt ornamenta pontificum specialia, uidelicet
caligæ, Sandalia, Succinctorium, tunica, Dal-
matica, Mitra & Chirothecæ, annulus et Bacu-
lus. Quia munia nouem sunt in quibus specialis
Episcoporum potestas consistit: uidelicet clerici
eos ordinare, uirgines benedicere, pontifices cõ-
secrare, manus imponere, Basilicas dedicare,
degradados deponere, synodos celebrare, Chris-
ma conficere, uestes et uasa consecrare, &c. Vi-
de Innocenti. 3. lib. de altaris mysterio 1. ca. 10.

Sequitur ordo presbyterorum, id est seniorum
Scri: unde non propter decrepitam senectutem,
sed

Nouẽ or-
namenta
specialia
pontifi-
cum.

Sacerdotes
actores
dei.

Diaconis
que cen-
sura com-
missa,

sed propter sapientiā sacerdotes presbyteri nō
minantur. Vide 2. Epist. Anacleti ad Episcopos
Italīe. De ordinatione horum Act. 6. 1.
Timot. 3. sint pudici, nō bilingues, clemens Epi-
2. Anacle. Epist. 1. &c. Dicti a sacris, sacrificant
enim dant & docent: ipsi datum eucharistiæ
synaxi sue sacrum litare. Si plebeis hominibus
orationis causa, inquit Ambros. super locum
1. Tim. 3. &c. ad tempus se abstinere præci-
pit Paulus, ut uacet orationi, quantomagis Le-
uitis & sacerdotibus, quos die noctuq; pro ple-
be sibi commissa oportet orare. Mundiores er-
go debent esse ceteris, quia actores dei sunt,
hactenus ille. Septuaginta duos, Lu. 10. designa-
uit dominus. Qui præfigurant presbyteros,
sicut Apostoli sancti Episcopos, inquit Hieron.
ibidem. Sacerdotium uocat Epiphanius Hagiani
Hierosolymen, &c.

DIACONI sacrosancti ministerij mini-
stratores, (dionys. Areopagita, in Epist. ad Hiero-
nymum diaconum) sequuntur. Quibus censuræ
morum commissæ est, Verbum dei i genitibus
predicare debent, & in sacris ecclesiæ actibus
sacerdoti deferuire: prauaricationes cum ele-
ri tū laicorū Episcopis significare. Hos conue-
nit esse propter quod id est, boni testimonij
Et

Et spectate probitatis. Constat diaconatus or-
dinem ab ipsis celebratum Apostolis (ut in Actis
& libro praxeon legitur.) Septem uiros ple-
nos spiritu sancto, adhuc elegerunt gradum
ministerij, & oratione præmissa manus eis im-
posuerunt, consecrationis eorundem formam
tradentes & relinquentes posteris. Quocirca
diaconus, corde purum, ore mundum, opere ca-
stum se studeat exhibere. Euangelion enim, pu-
teus aquarum uiuentium, non fluit impetu, id
est, libere, nisi de libano, id est de corde casto, &
ore candido. Non enim est speciosa laus in ore
peccatoris, dicente domino, eccles. 13. Psal. 49.
Quare tu enarras iustitias meas, & quare as-
sumis testamētum meum per os tuum? De dia-
conorum ordinatione, 1. Corinth. 4. 2. Corint.
3. 11. 2. Timoth. 4. Act. 1. Protodiaconus fuit
S. Stephanus. Hunc uocat Damasceus taxi-
archon, id est, antesignanum: & Athanas. lib. 11.
contra Arria. primitias martyrum, hæc parer-
gōs. Diaconatum prophanum ministerium facit
Lutherus excucullatus cum incircumspecto Cara-
di. Caietano, &c. Pigh. lib. 2. cap. 4.

Diaconis adiumento dati sunt ministri qui
apud hebreos Nathinnei appellantur dati
uel donati. Esdræ 2. nunc. SVBDIA-
D 2 CONI

CON 1, quoddam Diaconis subsunt. Horum munus oblationes percipere, calicem, patenamque attrahere, et ad sacrificium deferre.

Delegit et alios nonnullos ordines Ecclesie. ACOLYTOS, id est, Ceroferarios seu sequentes, sequebantur semper Episcopum, unde et nomen habent: Nam acoluthos græce, sequentem latine sonat: Candelabra, luminaria, urceosque ad aram disponebant, atque portabant.

OSTIARIOS, hos vocat Ignatius in Epist. 12. ad Antiochenes, custodes sanctarum portarum (ianitores epiphanius sunt thyrori.) Horum munus est ostijs basilicarum adstare, indignos aspectu et communione sacramentorum, et templorum foribus excludere, uide Ambrosius Epist. 33. lib. 5. Auba: lib. 2. cap. 12. etc.

LECTORES, horum munus est lectione seu recitatione scripturarum populum in ecclesia instituere, fidem sanctis uocibus pascere. Vide Tertullianum in Apologetico cap. 59. de disciplina Christiana. Hos vocat Epiphanius Anagnostas.

EXORZISATOIRES, (hos Epiphanius exorcistas, latine eiuratores vocat) Exadiuro.nergumenis manus imponebant, et solennibus exorismis, conturbationibus inquietos in ecclesia compesciebant.

bant, uide Ambrosius in capite 4. ad ephesios, etc.

Nemo ergo se Christo dignum putet seruum citra operam. Operæ exemplum habet Episcopus in Apostolo et eius discipulis Timotheo et Tito: Sacerdotes in sacerdotum exemplo, act. 14. 1. Tim. 5. Diaconus in diaconorum act. 6. 7. etc. Viderit quisque ut suæ respondeat uocationi: Si cum seculo gaudemus, uerendum est ne cum seculo et lugeamus, de idololatria, et seculo postea lugente gaudebimus. Sic Eleazar alias Lazarus, apud inferos in sinu Abrahæ refrigerium consecutus, contra diues in tormentis ignis constitutus, hæc Tertullianus. Doceant igitur inquam, non in friuola garrulitate, sed in doctrina, secus facientes condemnantur. Nec hoc interim reticendum, ordines conferre cum signo sensibili gratiam, scripture loci sunt testes ueracissimi, Math. 10. Marc. 6. Luc. 10. Luc. 22. Ioan. 20. Act. 13. Titum 1. 1. Timot. 5. 2. Timot. 4. Phil. 2. 1. Thes. 5. Heb. 5. 1. Pet. 5. Act. 20. Act. 6. Phil. 1. 1. Tim. 3. etc.

Ignatius sancti Ioannis discipulus ad Trallianos, extollit dignitatem protothomistarum, scilicet Episcoporum, presbyterorum: Et diaconorum. Et ad Antiochenes inquit. Saluto sancto presbyterum uestrum, saluto sanctos

diaconos. saluto subdiaconos, Lectores, Cantores: Hostiarios. Laborantes: Exorcistas, atq; confessores, &c. Cyprianus lib. 1. Epist. 3. ab initio meminit Acolythi. Gradum cathedræ sacerdotalis meminit D. Cyprian. lib. 2. Episto. 5. Et Ambros. in 1. Timot. 3.

Habent & puri spiritus in suis choris ordinem, ut apertissime gentium doctor ad Ephes. 4. alijsq; locis manifestat. Etiam longe decãtati superstitiosi & miseri gentiles suos flamines. Archiflamines: & protosflamines habuerunt. At nunc, eheu, barbato apertissimis calcet ad aras stare decorum est, seculo isto iudice. Coronula uerò tonsa & terete pileolo cum calari ueste, ἀχιμύκροισι: Hodie certè multi insinuant fidem & nullam habent: Ministros creant & non sunt. Promittunt libertatem ipsi corruptionis serui. Qui iusiurandum uiolat, fidem uiolat, inquit Cicero, Chore cum suis, nihil interesse inter sacerdotes & leuitas præsumens, deo iudice, biatu terræ absorptus est. Et Osius rex cū opus sacerdotale præsumeret, lepra percussus est: sed ad institutum. Nunc inquàm qui forsitan sacerdotio dignissimi sunt ciues, & contra alij seplasiarij sunt sacerdotes.

20
dotes, qui uix suis pascendis idonei sunt: & nisi uigilauerit magistratus semper in ecclesia sal erit insatuatum, & terra falsa. Mirum: execrantur nunc Angelici, ut schematicè loquar, ceu toxicum ecclesiasticos gradus: At illorum bona temporalia, rapacissime in sua auaricia auerunt.

CHRISTIANÆ PLEBIS gradus.

Habet & reliqua plebs Christiana suos Digressio.
gradus, primus est audire uerbum: Intel-
ligere, secundus. In memoria retinere,
tertius: corde credere uerbo est quartus: Verbo
fidere, est quintus: Verbi præscripta fideliter re
ipsa complere, sextus est & summus gradus.
Non auditor legis, sed factor iustificatur inquit
Paulus Roman. 2. Eadem loci scripturæ confir-
mant, Matthe. 23. 1. Corinth. 4. Psalm. 44.
Ezech. 33. Matth. 7. Et scitum est hoc Iustini
martyris. Non in uerbis, sed in factis sita est no-
stra religio. Et Seneca facere docet philoso-
phus, non dicere tantum, philoxenus erat
Loth, Tobias, Φιλόξενος, id est, hospes. Id est, Na-
phtali, Nazir καὶ λεῖτοργος Samuel, &c. zarcus &c.
D 4 Audia sacerdos.

Audiamus igitur tonantem buccis plenis frater
domini: Iacob. 2. Vis scire o homo inanis. quomodo
an fides sine operibus mortua est: Abraham pater
noster, nonne ex operibus iustificatus est, offerens
Isaac filium suum super altare: uidemus si
dem consummatam esse ex operibus: & Phineas
es, Numer. 25. pro opere quodam, quod ingenti
zelo patrauit, audiuit. Ecce do ei pacem
foederis mei: & erit tam ipse, quam semini
eius pactum sacerdotij sempiternum, quia zelatus
est pro deo suo. Sic & Dynastes credidit
quidem uerbo Christi, sed & obedientiam
prestitit: Est enim fides, qui per charitatem
operatur, donum dei quam omnibus adauge
re solet deus liberalissimus. Similiter & Raab
meretrix nonne ex operibus iustificata est susci
piens exploratores & Fatuis uirginibus, in
quit D. Chrysostom. in 6. cap. Zach. non in
fidelitatis, aut peruersa fidei crimen mun
itur, sed olei tantum defectus, quia scilicet mis
ericordiam non exercuerant, neq. eleemosynas
fecerant. &c. De fidelium operibus, uidet
eundem Chrysostomum Homil. 7. in Hebr.
cap. 4. Nazianze. Oratione 26. Ambros.
in 2. Corinthior. 3. & in 1. Corinthior. 7. Au
gust. contra Iulianum pelagianum li. 6. ca. 27.

Fides

Fides impetrat, quod lex imperat. Et eundem Au
gusti. Psal. 91. Gregorium lib. 6. epistolarum ca.
179. Damascenum lib. 4. ca. 10. Basilius in Psal.
114. Augusti. Epistola 157. Eundem in prefa.
Psal. 31. & in Psal. 52. Hilarius in Psal. 2. & in
Psal. 51. &c. Sicut ergo corpus sine spiritu cada
uer & truncus est: ita & fides sine operibus ca
dauerosa, et effigies in speculo euanida: Sciendum
autem merita nostra esse dona Christi, palmes eo
nim non fert fructum a semetipso, nisi manserit
in uite, hæc parergos.

CONVENTIONES IN ecclesia.

Si ecclesiam non audierit, inquit Agonotheta
siue Choregus Christus, Matth. 18. sit tibi si
cut Ethnicus et publicanus. Vnde S. Grego
rius: Vbi sunt, inquit, qui Ecclesie cōuentū præ
sunt contemnere, & uenerandæ congregatio
nis preces solitarias anteferre: Si duobus uel tri
bus simul positis, IESVS medium se promittit,
quid non dabit plurimis: Legimus Moysen Exo.
18. Deutero. 17. & 18. Seruum domini, uoluisse
synagogam populi esse iudicium: etiam eidem sa
cerdotes præfecit, qui nō tantum de lege, sed etiā
D s de

Sedulius
Triplic. hi
sto. lib. 7.
cap. 12.

de causis prophanis cognoscerent, peiorene loca
erit ecclesia? Sic, inquit Sozomenes, Valentinianus
imperator dixit. Mibi quidem cum unus de
populo sin fas non est talia persequari, (de
hereticorum dogma loquitur) uerum sacerdot
es: Labia enim sacerdotis custodiunt scientiam,
et legem requirunt ex ore eius, Malac. 2. Eph
4. Quibus dixit Valentinianus, hec cura est, ap
ud semetipsos congregentur, ubi uoluerint, etc.
Grauis enim est ueterum auctoritas, inquit Hi
larius de synodis contra Arrianos. Et Irenaeus
lib. 4. cap. 43. ait. Vbi christiana domini pos
ta sunt, ibi discere oportet ueritatem, apud
quos, est ea, ab Apostolis successio, et id quod
est sanum et irreprobabile sermonis constat.
hec ille. Quomodo ergo apiculae, leuibus
pennis arborum et herbarum floribus insi
dent, latentemque in flosculis liquorculum, inno
cua depredatione auhunt, ut tandem dulcissi
mos mellis fauos, nido confectos hominibus
praesent. Ita et ecclesia catholicae doctores su
per amena, uernantiaque scripturarum uirga
daria, leui mentis ala residentes, in sacre lites
re, succum spiritus sancti haurientes, solliciti
sunt, ut dulcissimum mel fidei, auditorum
Coribus placide instillent. Concilio Gangrensi
si

sic decretum legimus: Nemo docet domum Dei
contemptibilem esse, et conuentus qui in ea ce
lebrantur, Anathema sit. Item: Si quis extra ec
clesiam seorsum conuentus celebrat, et despi
ciens ecclesiam, ea quae sunt ecclesiae uoluerit us
urpare non conueniente presbytero iuxta de
cretum Episcopi, Anathema sit, etc. Non de
struent ecclesiam, qui edificauerunt eam. Non se
ducent ecclesiam, qui pro ecclesia animas suas
posuerunt.

Tria genera conciliorum eccle
siasticorum enumerat Albertus Pi
ghius lib. 6. cap. 2.

VNIVERSALE et Oecumenicum,
oikouμενη enim orbem terrarum appella
nt Graeci, ubi totius ecclesiae negoti
um uentilatur, ex omnibus totius orbis pro
uincijs conuocatis Orthodoxis Episcopis. Sic
Nicaenum 1. extitit, authore Constantino im
perat.

PROVINCIALE, et ipsum quale sit,
aeque indicat eius nominis ratio, nempe in quo
sub uno metropolitano unius tantum provinciae
Epis

Docet pa
ter p pro
phetas: Pl
ius per a
postolos;
spiritus
sanctus
per apo
stolicos.

ni uscl
to oibem
milib

Episcopi conuenientes, eiusdem, consulunt prae-
spiciuntq; negotijs.

MEDij uero generis concilia sunt, in quibus
causa quidem quae tractatur uniuersalis est, hoc
est, fides aut ecclesiasticam obseruationem con-
cernens: sed conuocatio aut congregatio nequa-
quam. Cuius generis sunt uerè uniuersa, quae an-
te Nicanum celebrata reperiuntur concilia, ista
illa primitiua ecclesia, et in primis illud omnium
primum Hierosolymis habitum. Quod uniuersa-
le dici non potuit, ut in quo ex 12. tres tantum in-
terfuisse legantur Apostoli, Petrus, Iacobus et
Ioannes, &c.

Ideirco autem inchoantur concilia Oecumeni-
ca: ut lapsa morum disciplina, et penè collapsa
ecclesia erigatur, et instauratur: et uetus popu-
lus post diuturnam captiuitatem apud externos
reges redeat Hierosolymam ad instaurandum
templum.

Qui ergo sic legitime congregantur, dominus
alloquitur Deutero. cap. 20. uos, dixit Moyses
hodie contra inimicos uestros pugnam commit-
titis, non pertimescat cor uestrum, nolite metuer-
e, nolite cedere, nec formidetis eos, (scismatice-
chas) quia dominus Deus uester IN MEDIO
VESTRI EST et pro uobis contra aduer-
sarios

Deus in
medio ec-
clesiae.

sarios (Hæretistas) dimicabit, ut eruat uos de pe-
riculo, &c. Talis legitimus confessus dicit cum
Psalmographo, Psal. 26. Non sedi cum homini-
bus uanis, et ad fucatos non ingredior. Cæli ma-
lorum odi, et cum impijs (hæreticis) non sedebo.
Lauabo in innocentia manus meas et circumda-
bo altare tuum domine, ut edam uocem laudis,
(sponso meo) et enarrem omnia mirabilia tua,
&c. uide quâto præniteat fides ecclesie fidei sy-
nagoge, et ueritas, atq; res ipsa ab Enigmate
discrepet.

Tria expectantur à
generali confes-
su.

1. Hæresum extirpatio.
2. Discipline Ecclesiasticæ,
et morum reformatio.
3. Pax totius ecclesie.

Vereant itaq; qui audent tam salubrem et nec-
cessariam Aposto. traditionem spernere et sa-
cilega lingua sacratiss. concilijs quæ nobis fidei
mysteria tradiderunt contradicere et detrahe-
re. Hinc etiam apparet quàm pestifera illorum
nostris temporibus sit Archisecta, qui usq; adeo
sibi placent sua Pharisæica, ut suū iudiciū in in-
terpretandis literis uniuersali ecclesie præferāt.
Miramur: Cur non et concilium illud per Apo-
stolos

stolos & ecclesiam, acto. 15. celebratum errasse dicunt, aut D. Paulum dementie simul & impietatis arguunt? Quam iniurius contumeliosusq; & blasphemus in sacra concilia fuerit Zythobybulus, nouerunt sane omnes, qui excucullati insanias, in Babylone, in abroganda Missa, in uisione Danielis, (in septicipite cap. 34.) legerunt. Sic anno domini 1521. cum personaliter uocatus Vuormattiam seu Borbetomagum, Lutherus saxo cucullatus nigellus, in caesaree Maestatis aliorumq; imperij principum ac procerum conspectum, elementer admonitus fuisset, ut futuri concilij determinationi causam suam submitteret, pertinacissime recusauit, sicut ipsemet iactauit in suis actis. Sic in sermone 11. super illud Christi, Attendite a falsis prophetis, Matth. 7. nititur funditus, radicitus stirpitusq; Papatum & omnia concilia subuertere, Eadem corroborauit ipse articulo 39. assertionum, his uerbis: Via nobis facta est enervandi authoritatem conciliorum & libere contradicendi eorum gestis, & iudicandi eorum decreta, & confidenter consistendi quicquid uerum uidetur, siue probatum, siue reprobatum fuerit a quocunque concilio, hac ille. Verum paulo post ultra uallum progressus, sese repressit. At obijciunt nasutus

li,

h. scripturam uolumus esse iudicem Conciliorum: & nos scripturam non recusamus, sed orthodoxam non peruersam requirimus, &c. Mirum: frangitur marmor, mollescit Adamas sanguine hircino, at Zythobybulus ille persistit inexorabilis, sicut leena rapis catulis, ita ille incanduit non parcens nec saluti animae, nec atati, nec imperijs, (qui mentis est dura, corruiet in malum, prouerb. 28.) Proh dolor, quam precioso munere mundum spoliasti, quam cito placidam pacem, nec inopinantibus, orbi eripuisti? promisit olim Calvinus, &c. se uelle acquiescere Concilio generali sed mutato animo, contra acta concilij Tridentini, seurriliter, atrociter atque calumniose & scribit & predicat. Mirum inquam, concilia, Constitutiones patrum, &c. respiciunt: At suas conuentiones omnibus obtrudunt. De concilijs plura uide acto. 15. Gregor. Epistol. 23. lib. 1. Euseb. lib. 20. cap. 6. Histo. Trip. lib. 1. cap. 21. & lib. 2. cap. 5. & lib. 4. cap. 9. & lib. 7. cap. 12. lib. 2. cap. 7. Leo, in Epistola. 11. Orige. Matth. 24. Euseb. lib. 7. cap. 22. Irenae. lib. 4. cap. 43. & 45. & 61. de concilio generali latissime conscripsit sex libros, D. Conradus Brun iuriconsultus.

Obiectio
nis confu
ratio.

Pietas.
In Deum.
In patriā.
In parentes.

Vide Cō
cilium.

PRIMA ECCLESIA, ET
huius incrementa, Quando instituta : Et
in quot plagas mundi se extendat
Christianismus.

PRIMA ECCLESIA corpus est u-
num, cuius plurima membra, inque membra
iam augetur iam minuitur, iam enim multi-
tudo iam pauci Christiani sunt. Legimus ab ascen-
su domini Hierosolymis 120. fidelium fuisse, ac-
tus creuit. 1. 2. 4. Ea; prima ecclesia fuit. Neio enim gen-
tes ante saluatoris aduentum in Dei cognitionem
uocauit, inquit Cyrillus in Gen. lib. 3. &c. De
inde aucta trium ac quinq. milium fuit, quos Ce-
phas duobus sermonibus suis ad fidem Christi con-
uertit : protinus pari ratione subinde aucta est
per eos, qui uerbum in Samaria receperunt, Le-
ucas in libro praxeon 8. 9. 10. per Paulum, An-
tiam, Corneliū Romanum, &c. Et in omnem
terram exiit sonus eorum, Psal. 18. Mar. 16. Et
in fines orbis terrae uerba eorum, Breuiter. Ex
Aegypto translata est uinea solymas, inde ex-
pullulauit in nationes, acto. 11. 14. &c. HANC
igitur ecclesiam nos cum ueteribus matrem ad-
pellamus filii enim eius sumus, nos antiquos
seu polychronios habemus quos sequimur, quos
nos

Quae sint
eates ec-
clesiae ca-
tholice, in-
crementa
atq; pro-
gressus, in-
dicat cam-
penis lib-
rica. 1. ecc.
hier.
Osee 11.

non prouit lauare stolas in sanguine agni. Et me-
cum sequuntur Christi fideles Germaniae, regnos-
rum Hispaniae, Galliae, Angliae, Hungariae, Polo-
niae, Neapolis, Italiae, &c. Quibus etiam se
coniunxerunt fere communi uoto, proximis an-
nis & nostra etate, qui 35. annum Dei natu at-
tigimus, Indi Cinpualenses Tascatecalenses :
Temistitani : Aculucacenses : Tuxtebequenses Gentium
(olim Anthropophagi & humane carnis com- uocatarū
stores) Churultecacenses, &c. item: Ophira, de infinitus,
qua 3. Regum, Iucatana, Ferdinandina, Cuba prius
dicta, Cozumella, Colhuacana, &c. Canonoren-
ses, Cambaienses, Guzeratenses, &c. item Ca-
nariarum Insulae. America, quam uocant Atlan-
ticam aut Brasili. Tepeacenses, Matenira, Do-
minica, ubi Episcopum agit frater Garfias de Pa-
dilla. Quodoluppa, Mandasseret S. Christopho-
S. Martha, S. Bartholo. S. Maria Della rotundo,
S. Crux. S. Iohannes, Episcopum ibi agit Alpho-
sus Mansus: Dariennensibus praest. Ioannes Car-
bedus Episcopus ibidem. In conceptione oppido
fungitur officio pastoralis Petrus Xuaretx Do-
lor: Cubensis hodie Episcopus, F. Bernardus de
Mesa, nobilis Toletanus, &c. Item, Sciama, Iam-
mica, Antilla, Medera, insul. Hesperidū, ha sunt
regis Portugalliae, Insul. Tortuacum, &c. Qui
E omnes

omnes indies ardentem Christum agnoscere
cent, & suis in terris uisum Dei uerbum cum
sanctorum patrum decretis & traditionibus, ne
sine admiratione ueneranter cum gratiarum actione
diuino impulsu puncti, predicare permittunt, et
religionem Christianam complectuntur: sunt
memoria nostra, quod dictum mirandum, cum Cle-
mens 7. Romanus pontifex, & Carolus V. Im-
perator Bononiam negotij causa conuenissent.
FRETO IAN seu Belugian maximus Abyssini-
orum rex (cuius fines seu limites in 40. am-
plius regna distinguuntur, Mediterraneam enim
Africa partem tenet, hodiernum ipsorum idio-
mate Atanadidinghel uocant, nos Claudiu: Iuan
ABVMA, qui his in terris patriarcham agit &
cum suo purpureo senatu sedem patriarchalem
habet in urbe Barrara, &c. Anno reparate sa-
lutis 1533. fidei suae rationem & propensionem
mum erga occidentalem S. Romanam ecclesiam
uniuersalem, quae nunc radios claritatis sua
in Orientales, Occidentales, Meridionales, &
ptentrionales occiduas plagas mittere consue-
uit, per Legatos suos pontifici Maximo &
Carolo V. Augusto Casari Maximo, expo-
suit mense Februario: Qui & Clementi 7. Ro-
mano pontifici per Petrum Aluaren Indicis

classis praefectum, auream crucem in signum per-
petui faderis transmisit. Taceo regem Muleasse
Tunetanum qui eandem spem certam ecclesiae de-
se promissit, anno 1537 etc. Sic anno domini 1543
S. Roma. ecclesiae obedientiam iurauerunt, Cupen-
sis: & Scianus, ambo reges in Moluccarum insu-
lis. Eodem etiam anno Fraciscus Caberius Apo-
stolicae professionis homo, 10000. hominum uno
mense in aurea Chersoneso (quae gens olim de-
monum cultrix fuerat) catechizauit, ubi & Mi-
chael Vassius Lusitanus homo Episcopum agit.
Sic anno domini 1544. a prorege Lusitaniae in
Malacha aureae Chersonesi emporio, praeter
felicem rerum externarum successum supra quin-
genta hominum milia dedisse nomen Christo si-
gnificatum est, publice signatis literis, &c.
Innumeros populos transeo. Excutite ergo la-
chrymas pijs, nolite desperare illis miseris tem-
poribus, meliora uobis promittit ecclesia:
Oportet esse scandala, hereses, &c. sed uae per
quem scandala fiunt. Haec autem omnia indu-
ratis (qui mentem suam supremam hominis spe-
culam a Deo abalienarunt) in confusionem
summa ueritas praedixit, alio loco dicens. Deute. 32.
Auferetur a uobis regnum, & dabitur gen-
ti facienti fructus eius, putasne Iudaeis illa

Ecclesiæ
auctus nō
definit.

tantum dicta fuisse & minime. Nam & Ethio-
cos quoque opus manuum suarum plastes ag-
noscit: Quapropter dicit, Habeo alias oves
& illas adducam. Et Psalm. 17. populus quem
non cognoui seruiuit mihi, in auditu auris obe-
diuit mihi. Et Esai. 65. Ecce ego, ecce ego
ad gentem quæ nesciebat me, & quæ non in-
uocabat nomen meum. Et ecclesia canit: Te per
orbem terrarum sancta confitetur ecclesia. Ap-
pertius: prius uocati sunt Pharisei, sed quan-
do noluerunt (est enim peccatum uoluntatis)
deuolutum est sceptrum Iuda, gratia uerbi &
uirtus ad omnes gentes, Apocalyp. 7. Statim na-
tus, Orientales reges sibi conciuuit, Matth. 21.
Idem etiam Romanorum præsidēs & tetrarchæ
non repulit, Matth. 8. Act. 10. Cananæos illi-
dem recepit, Matth. 23. pastoris quoque uocem
est: Amen dico uobis, quod multi uenient ab Ori-
ente & occidente, & discumbent cum Abra-
ham, Isaac & Iacob in regno cælorum, Matth.
8. Lucas addit cap. 13. à Meridie, & septen-
trione. Huius meminit Dikus Augustinus con-
tra Epistolam Parmeniani lib. 1. cap. 2. dicentis.
Sedenti in cathedra (ecclesiæ Romanæ) totius
orbis Christianus in transmarinis, & longe re-
motis terris subiectus est, &c. De uocatione
gentium

gentium mentionem facit, Actuum Apostolorum
liber cap. 6. item: Matth. 28. Romano. 3.
Ephe. 3. Galat. 1. Colloff. 1. Act. 9. 11. 13. 18.
23. 1. Pet. 4. Romano. 10. 15. &c. Sic etiam
se typus habet ecclesiæ. Respice, dixit dominus
Abrahæ, stellas cæli, Cohij heie zarecha,
hoc est, sic erit semen tuum. Summa: Filio-
rum Ecclesiæ numerus arenam superat maris,
Romano. 4. Psalm. 138. Nos ergo ecclesiam il-
lam magnam diffusam non in unico & eo fri-
gido orbis angulo, ô Zythobibulî Hufitæ, ubi
nihil nisi crapula, atque adeo libido & cete-
ra hoc genus uitia dominantur, querimus.

Non, inquam, apud unicam natiunculam lin-
guæ inexpeditæ, inuestigamus: sed & homi-
nes Latinos, Græcos, Indos. Fortes Christi-
fideles Germanos, Orientales, Occidentales, Me-
ridionales, Septentrionales, tot Chiliades san-
ctæ Myriades sanctorum triumphantium & mi-
litantium, merito uobis nugiuendulis præferi-
mus. Eant ergo nunc uocem dei, & iactitent
se habere multos fautores dogmatum, ingentes
uires seu acceffiones (habuit autem etiam immen-
sum sodalitiū Samaritanus, Catilina, Arrius)
& ultimum Thule, quid uerò Thylen quantitas
Thyle in-
estimanda ad ecclesiæ catholicæ collationem: sularum

Ecclesiam
esse per o-
mnes gen-
tes & lin-
guas, uide
August. in
Epiſt. Iohā.
Tracta. 1.

ultima,
quæ circū
Britanniā
iacent in
oceanō Or
cadico.
Nota.
Zach. 2.
Catholica
ueritas re-
fulget in
uniuersa
ecclesia.
Ecclesia
domus
ampla,

Sed nolo ulterius fundere sermones, quid uelim
candide lector nosti: ualeant itaq; homines, Et
cælo & terræ inuisti: Ceterum non existimādum
est amplitudinem ecclesiæ ex copia populorum
innumerabili, & ex terræ climatibus seu ori-
multis pendere, sed ex fidei, spei & charitatis
sinceritate & ardore, tot enim ecclesias seu ac-
cessiones tantis locorum & temporum intervalla-
lis sibi distantes, docuit hætenus unus Spiritus
sanctus paracletus, Nam uniuerse ecclesiæ con-
sentiant sibi: Domus certe ampla est ecclesia, co-
munium capax est, omnes peccatores uere po-
nitentes recipit, de qua domo Genes. 28. 2. Reg.
7. 3. Reg. 8. Psalm. 23. 83. Esai. 5. 56. Agg. 1. 2.
&c. Cum interim tumultuaria ecclesia hypocri-
tica sit, idea platonica, Belua tricorpor, chimæ-
ra, scylla latrās, ex dentibus serpētinis nata, non
diffusa sed in angulo, sed in multas partes distra-
cta, ferro flammæq; omnia miscens, sanguine ple-
na, defectuosa, diuisa, &c.

SION mons, ecclesiæ catho-
li. habet significationem.

Allegoricōs SION har Kodes, hoc
est mons sanctus, ecclesiā significat. Rur-
sus

sus illa eadem militās ecclesia, Sion, id est specula-
la: Quia ab ea gloriam domini à longe specula-
mur, dicente Paulo 2. Cor. 3. Nos uerò omnes
reuelata facie gloriam domini specularantes, in
eandem imaginem transformamur à claritate in
claritatem tanquam à domini spiritu. 2. Quod
ab ea insultus hostium prouidere debeamus, tes-
tante Hesaiā cap. 21. Super speculam domini
ego sum stans totis noctibus scilicet in prosperi-
tate & in aduersitate seu supremis miserijs: 3.
Quia paranympus, qui dicitur πορτῶν, & ἄν-
voμῆς (hoc est potestas & uirtus altissimi) est,
à longe ueniens ab ea speculatur: Et Baruch. 5.
exurge Hierusalem & sta in excelsō, & circū-
spice ad orientem,

ECCLESIA STELLA.

EST hæc eadem S. ecclesia asteriscus, unde
Iohannes in Apocalypseo libro cap. 2.
Hæc dicit, inquit, qui tenet. 7. stellas in
dextera sua, id est, sanctam ecclesiam septifora
mis gratiæ dei prælucentem.

ECCLESIA TERRIBILIS

lis demonibus.

E 4 Est

Vide Hugonē Cardinalem.

Est terribilis ecclesia demonibus (satan brachis dicitur Sched) propter terribilem insignitionem, dicente domino per Hesaiam cap. 22. figam vexillum in loco fideli. Et idem cap. 30. panebit Assur uirga percussus. Terribilis est etiā propter mirabilem conseruationem sacramentorum, et suauem iubilationem, unde Hierem. cap. 30, uocem terroris audiuius, &c.

Ecclesiæ arma.

Ecclēsia autem non armis secularibus uincit aduersarias potestates, sed armis spiritualibus, (doctrina et oratione) quæ sunt fortia Deo ad destruendas munitiones et altitudinem nequitie spiritualis, inquit Ambrosius de uidiis, &c. Neque enim apud Ethnicos sanguis estimatur, sanguine sibi laudem parare, unde ait poeta.

Nolo uirum, facili redimit qui sanguine uitæ
Hunc uolo laudari, qui sine morte potest

Duo gladij in ecclesia.

Dicens

Dicentibus Apostolis, Luc. 22. ecce duo gladij hic, non respondisset dominus, satis est, sed nimis est. Vterq; ergo ecclesiæ, et spiritualis scilicet gladius, et materialis. Sed is quidem pro ecclesia, ille uero et ab ecclesia exercendus est. Ille sacerdotis, is militis manus, sed sane ad nutum sacerdotis, et iussu imperatoris. Bernard. de conside. lib. 4. &c.

ECCLESIAE CATHOLICAE typus est uinea.

Dicitur ecclesia nouelletum domini, nunquam enim sterile scit, Malac. 3. Et psal. 79. dicit propheta regius: Vineā ex Aegyptio transtulisti, et plantasti: radices et arbuta eius, et replesti terram, operuit montes umbra eius, et arbusta eius cedros dei, extendisti palmites eius usq; ad mare, et usq; ad flumē propagines eius. Et Esai. ca. 5. uinea facta est dilecto in cornu in loco uberi et macerie circumdedit et cisternam fodi uinea Soreth. Vineā illa dedit fructū suū in copia. Hanc subplātauit maschiah et Adonai hoc est, Christus domini, et cruore suo irrigauit et confirmauit. Vineā illa maxima copia fructuario rum palmitum spem pollicetur certam, quamuis

De uinea domini uidetur de Au. de uerbis doct. ser. 59. &c.

E 5 illis

illis ferè nouissimis temporibus maligne successus haecenus responderit. Vineam illam, inquam, domini haecenus indissolubilis permansit, solida stabilitatis perpetuae, auctoritate fulcita est. Quam uniuersae conditor creaturae tanta com-plectitur charitate, ut nullus spiritus temperatis neque procella aduersus eam praualere possit. Vineam illam exoticis ampelis uiticulis non conferitur, nullum peregrinum seminum aliunde in hoc nouelletum infertur, respuat peregrinas uites. Agricola nutu (Υδωρ græce) per se huberes, pulchros, dulces, atque perpetuos fructus profert: Illam elegit sponsus. Hanc omni generis charismatibus fecundauit: Haec sterilis sit nunquam, &c. In hac uinea unanimi consensu prædicarunt Apostoli Christum gentibus: Hanc fortis fidei agonista ecclesia Christi primus antistes fideliter docuit: Quam omnia ab Apostolis accepta illibate custodierunt pii adusque sua tempora, id quod Irenaeus Lugdunensis, Anno 185. sub Commodio, Seneca uero: atque hunc secutus Augustinus, factum esse ingenue fatentur. De uinea domini Hierem. 2. 12. Matth. 10. Luc. 13. Marc. 12. &c. Sed qui sunt agricola quibus uineam locat dominus excolendam nisi sacerdotes? Ad gloriam quidem

quidem, si diligenter uineam Dei, id est, populum eius tractauerint: ad periculum autem, si negligenter, inquit, D. Chrysostomus: in Matth. 20. mil. 40. &c.

ECCLESIA cælum Electorum.

Electorum cælum ecclesia dicitur: Apocalyp. 8. & 12. Quod confirmat Gre. Moral. lib. 30. cap. 24. dicens. Cælum ecclesia uocatur electorum, quæ ad eternam contemplationem sublimatur surgentesque ab infimis cogitationum tumultus premit: atque intra se Deo quoddam silentium facit. Quod quidem silentium contemplationis, quia in hac uita non potest esse perfectum factum dimidia hora dicitur, &c. Eadem corroborat Diuus Augustinus, dicens. In ecclesia incarnationis Christi mysteria patefacta sunt, unde ostenditur ecclesia cælum esse: hæc ille super locum Apocalyp. cap. 12. &c.

Ecclesia ciuitas supra montem.

Sic

Eccle. ciui-
tas dei.

Babylon
ciuitas Di-
aboli.

Sic ecclesia perpetua pacts fœdere per in-
solatorem Christum (qui nulla temporis di-
uturnitate mutatur, unde Malach. 3. An-
Adonai uelo sanithi, hoc est, ego domi-
nus qui non mutor, permanet enim Psal. 106. Ho-
17. &c.) deo recôciliata, illuminata fide, & mi-
sericordia redemptoris sanata, Ciuitas est supra
montem posita, quæ nequaquã potest abscondi, di-
cente Psalmographo Psalm. 86. gloriosa dicta
sunt de te ciuitas dei: promontorium Christi
est, cuius ueritati, tanquã fundamento quod com-
uelli non potest, ecclesie fides innititur unde V.
Beda. Ciuitas hæc in monte oliueti posita esse re-
fertur, ut ecclesiam per gratiam sui conditoris
saluandam esse designet, qui nos unctione spiritus
alium charismatum & scientie pietatisq; per-
petua luce refouet, &c. Babylon autem ciuitas
est Diaboli toto orbe terrarum diffusa: in qua
omnis immunditia in hominibus malis pertotum
orbem commoratur, inquit D. Augustinus.

ECCLESIA ARDENS rubus.

Hanc D. Hieronymus ardenti rubo &
non comburenti comparat, in lib. de 24.
mansio-

32
mansionibus ad Fabiolam. De rubo exo. 3. deute.
33. Marc. 12. Luc. 6. 20. Act. 7. etc. inflamma-
tur persecutionibus, sed loquente domino non
perit.

ECCLESIA TURRIS fortissima.

Hec facit iudicium pupillo & uidue, amat
peregrinum (penitentem uere) & dat ei
uictum atq; uestitum, deuter. 10. Et
prouerb. 18. Turris fortissima, ad ipsam cura-
runt pii & exaltantur. Est inq; Arx, quæ impu-
gnari quidem potest, expugnari & deleri nun-
quam, genuina enim gigas substantie turriger,
inuiolat.

ECCLESIA SCAPHA ueliuola petridos.

Nauls seu silata ecclesia dicitur, quæ Petri
est, Luc. 6. in qua Christus est. Licet in
huius mundi pelago hæretistarum passim
turbibus ita agitetur ut aliquoties penè uideat-
ur obrui, est enim ad miseras & labores ab æ-
terno prædestinata: (periclitata est arca in cas-
tacysa

Ecclesia
cimba.

eclysmo: & hodie pericitatur ecclesia in mundo) nunquam tamen supprimitur, uexabitur quidem infestabitur per hereticos: per scismaticos: per Turcas & iudeos: denique per caput omnium hypocritarum Antichristum impugnabitur, sed non excindetur, Christus enim uerus Nauarchus & Limenarcha inuigilat, manebit in eternum, quia regnum Christi perpetuum est. Ecclesia uidetur, inquit Ambr. Hex. 4. cap. 2. Sicut luna deficere, sed non deficit, obumbrari potest, deficere non potest. In hac Cymba ab omni perfidia, fides adspirat: Huiusmodi prosumia & phaselus mystice ecclesia est. Et sicut in ecclesia triumphante deus regnat per gloriam, Sic in illa nauis rostrata ecclesia militante, regnat per gratiam. Quae omnes nauis species in se continet & representat non absque mysterio: omnes ueritatem penitentes recipit, omnibus spem salutis promittit neminem excludens: prorsus omnes inuitat: Carpasso, hoc est, charitate omnibus teguntur prebens, charitatem enim operit multitudinem peccatorum. Remiges (quos Veneti gagliardos uocant) sunt rectores: Remi, bona opera, &c. Sic energitice & inter se in hac nauis orabat Dauid in spiritu, Psal. 142. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam, &c. Fugiant igitur pii Christi

delecti

delecti myoparones scismatarchas, Caccidiabolos piratas: Qui exoticis opinionibus mentes mortaliu, animas, per caca & canosa uada in eternu abyssum auehant. De huius stabilitate sanctus Ambrosius lib. de solomone cap. 4. inquit: Infestatur fluctibus ecclesia sed nunquam submergitur, & Theophylactus super locum Luc. 21. inquit, caelum & terra quo ad generationes cessabunt, & mutabuntur, Fides autem non deficiet. Apparet autem hoc loco, quod ecclesiam omni creaturae praferat. Ecclesia enim eius, et uerbum ac Euangelion nequaquam peribunt, haec ille. Cum enim syrtes, scyllas, & charibides colligit, ad portum tendit salutis, ratio est: quia Christus nauta, sua caetera optima quaeque huic reseruat, Marc. 4. Quomodo oporteat te in domo dei conuersari, scribit Paulus 1. Timoth. 3. o quam celebris lembus quem caeli celorum capere non potuerunt. Nauis illa portauit, pudeat ergo poetas de cymba Deucalionis & de rate Argonautarum tempus consumere: cedat & arca nobis, Hanc unicam sponsam electam, quae est ecclesia dei uiui, columna ueritatis et firmamentum, elegit sibi dilectus sponsus CHRISTVS quod linea: Quia Sybilla erythraea ποντοτροφογυα id est, omnia pascenae uocauit, &c. Nec hoc reticendum

Cymbula charonis fugienda:

Ecclesia stabilis.

Syrtes di-
tae sunt
ἀπὸ τῆς
ὀρέως,
id est, tra-
ho.
1. Tim. 3.

Sybilla di-
cta a flos,
quod linea
gua

Apolica
et deus, et
Esaia
quod con
silium.
2. nauicu
la unam
ecclesiam
faciunt.
Eccles. uer
bi dei ge
nium
sensum he
reditat.
Eccles. irre
prehensi
les.

Eccles. dig
nitas.

Mallic

soni

am

cendum, ecclesiam constare ex iudeis & genti
bus. Luc. 5. Id ipsum enim adumbrant 2. nauicu
la que petri sunt. In naui illa precipua merx est
uerbum dei, quod est panis uitae, quod ex eo non
uenit, Esaia. 55. Matth. 10 prope est talis ciuitas
omnibus Christi fidelibus, deuter. 30. Rom. 10.
Nec est quod existimes ecclesiam esse authorem
& caput uerbi, sed quod sensus VERBI sit uer
rus & genuinus penes ecclesiam cuius efficacia
dispensationem illa habet. Verum hac prolixior
quam patitur prefixum tempus, &c.
Irreprehensibilis illa est, omne irreprehensibi
le defendens, & ut inquit Marcellinus PP. E
pist. 2. Omne quod contra Euangelicam, uel pro
pheticam, aut Apostolicam doctrinam constitutionem
successorum uel eorum siue sanctorum patrum
actum fuerit, non stabit, &c. De cuius dignitate
etiam Hilarius lib. de trinitate 7. claruit
371. ait. Hoc ecclesie proprium est ut tum
cat, cum leditur: tum intelligatur, cum arguitur.
tum oblineat, cum deseritur: facilius enim celum
exterminari potest ut cum D. Chrysostomus in
melia pentecostes loquar: quam aliquod mali po
ti ecclesiam quo scilicet consumatur sed durat
usque ad finem mundi videtur. quidem in ecclesia
lolum, xixania, &c. sed illa non impedire de

debent aut fides aut charitas nostra, ut quoniam
in ecclesia lolum esse cernimus, ipsi de ecclesia
recedamus, sed nobis tantummodo laborandum,
ut frumentum esse possimus, ut cum ceperit fru
mentum dominici horreli condi, fructum pro
opere nostro & labore capiamus. Matth. 25.
Psal. 6. Errant ergo sede, ut iterum dicam, ima
panatores xithobibuli, qui solam fidem iustifi
care gannunt. Dicet, n. non signatis: ite in ignem
eternum. Nudus fui, & non me contexistis: uas
gus, & non me collegistis: Hic in proprio adipe no
fixe libidines bullient, & inter sartagines sua
meas misera bilia corpora cremabunt, &c. Nisi
enim euangelion factis exprefferimus, parum no
bis proderit, Mat. 5. 6. 7. Heb. 6. 10. Scriptum Psal. 30.
enim sur me Ra, Va Ase Tob. hoc est, de
clina a malo, & fac bonum. Duas tibi aures diuini
tus dedit dominus una fide altera charitate am
plectitur, 1. Ioan. 4. &c. Breuiter: iustitiam ex
pectandam esse ex operibus bonis, approbant
scripturae loci, Ioan. 4. Apoca. 1. 2. 3. Esaia. 58.
Facite iustitiam inquit dominus. Fides sine ope
ribus neminem saluat, ipsa enim est (non repro
ba fides) que per dilectionem operatur, inquit
Augustinus contra 2. Epist. pelag. ad Bonifa. li.
3. ca. 5. uide eundem Aug. de spiritu & littera
F cap.

Iustitia ex
opere bo
no xsti
matur.

Absoluta
fides nulla
fides.

Affectum
sequitur
electus.

Nota.

cap. 16. Et 18. Iustus ex fide uiuit, & Christus
iustificat impium, Quomodo autem iustificat im-
pium nisi credentem, et consistentem, inquit Au-
gust. in Psal. 34. Ille credit in Christum, ait ibi
Aug. De uerb. domini in Euangel. Ioan. Sermo
61. Qui & sperat in Christum, & diligit Chris-
tum. Nam si fidem sine spe habet, & sine dilec-
tione, Christum esse credit (sicuti et demones Chris-
tum crediderunt) non in Christum credit. Et idem
August. praef. in Psal. 31. inquit. Si fides sine di-
lectione sit sine opere erit, sed addatur opere
dei spes & dilectio. dilectio enim non uacat, haec
ille, &c. Verum quando hoc argumenti genus
non pertinet ad nostrum institutum, ergo non
immorabor amplius.

ECCLESIA MACRO- cheira consutis.

Alio in loco inconsutis exom's seu la-
domini, ECCLESIA dicitur: pro qua
seruanda Christus corpus exposuit mor-
ti, unde August. in lib. de haeresibus lamentatur
dicens in persona Christi, caput meum spinis op-
posui, manus meas clauis obieci, lacea latus meum
aperuit, tot non dico iniurijs, sed asperitatibus la-
ceratus sum, sanguinem meum sudi, animam meam
posui ut mihi coniungere te, & tu diuidis me, &
paulo

Nota.

paulo post: Erubescite tandem impij, tunicam
hominis iam iudicari in cruce pendente pilati
Neopolemi non sunt ausi conscindere, & nos co-
namini charitatem hominis in caelo sedentis imo
regnantis cum deo diuidere: De mysterio autem
quadripartite uestis loquitur idem S. August.
tractatu. 11. in Ioannis Euangelion, dicens.
Quadripartita uestis domini nostri IHESU
CHRISTI, quadripartitam figurauit eius
ecclesiam, toto scilicet qua, quatuor partibus
constat, terrarum orbe diffusam, & omnibus
eiusdem partibus aequaliter, id est, concordia-
ter distributam, haec ille. Numerum quater-
narium pythagorici Tetractin appellant, pers-
petuum naturae fontem, haec parergos, &c.

Mysteriū
uestis qua
dripartite

ECCLESIA. GYNE PARTHENIAS,

hoc est, mulier uirginitatis.

Eccliam esse uirginem & matrem imma-
culatam declarat Ambrosius lib. 1. de uirg. ecclesia to-
to orbe dif-
fusam. Virgo est castitate, mater est
prole: parturit itaq; nos uirgo non uiro plena
sed spiritu, parit nos uirgo non cum dolore mem-
Aug. Epi.

sterilis
cap. 10.
Cypri.

Ecclesia
sterilis
quomodo

brorum sed cum gaudijs angelorum: nutrit non
uirgo non corporis sed Apostoli, &c. Et Augu-
stinus lib. de sancta uirgine, ca. 2. Ecclesia uirgo
& mater est, inquit, cuius prolem alloquimur
mater non est. Et Hier. lib. 2. aduersus Ioni-
num. sic ait. Sponsa, soror, Mater, & quęcumq;
alia putaueris uocabula unius ecclesie congre-
gatio est, quę nunquam est sine sponso fratre, fi-
lio, unam habet fidem, nec constupratur dog-
matum uarietate, nec hæresibus scinditur, uirgo
permanet, quocunq; uadit agnus sequitur illum.
Sola nouit canticum Christi, (Breuiter. Hære-
sis scorto similis est, doctrina sana matri caste-
Merito igitur mater, quia compatiens Hier. 30.
Cuius nixus seu puerperium multiplex: Fit
nimirum aut per Baptismum: aut per penitentiam
partus. uel per uotum quę ingressio religionis est: &
per ordinationem: per martyrium: Quę omnia
nobis mystice sunt significata per sex filios L. 1.
Et quę olim ante aduentum Christi sterilis erat
iam ressecans uitia, postquam iustitia de celo
prospexit, secunda reddita est, Galat. 4. 14.
de Ambrosium. libro. 2. de Abraham patriarcha
cap. 10. Cypri. in 1. libro aduersus iudeos, &c.
illa igitur mater naturali ad hoc adfectu infun-
gante alūnos suos ad bene beateq; uiuendū ducit
plerunq;

pterunq; semper sua beneficia & merita, præ-
miq; proponit, Et ut semel dicam: Filij eccle-
sie sunt omnes qui in ecclesie aluo sunt foti & sic qui.
inde nati. Habet enim illa uirtutem sacramen-
torum, & ueritatem efficacem uerbi: quod dici-
tur aluus ecclesie: recte ergo mater & matrix
ecclesia dicitur, cuius filioli, ut superius ostendi-
mus, hic militant spe, triumphant re, utrunq; in
ueritate possident, Rom. 8. &c. Sponsus, inquit,
D. Hieronimus, Christus, sponsa ecclesia: De hoc
sancto spiritali connubio, Apostoli sunt procre-
ati, qui lugere non possunt quandiu sponsam in
thalamo uident, & sciunt sponsum esse cum spō-
sa. Quando uerò transferint nuptiæ & passio-
nis ac resurrectionis tempus aduenerit, tunc
sponsi filij ieiunabunt, hæc D. Hieronymus. 9.

CAVSÆ REMANENDI in ecclesia.

Sunt autem multa quę fidelem alumnū in
ecclesie gremio iustissime tenere ualēt. Te-
net me, inquit August. aduersus epistolam
Manichei, cap. 4. consensio populorum, atq;
gentium: Authoritas miraculis inchoata. spe nu-
trita, charitate aucta, &c. postremo ipsam cas-
tholicæ

pholica nomen, quod non sine causa, inter tam
multas hereses sola obtinuit.

CAPVT ECCLESIAE

cur Christus.

Mulieres uiris suis subdita sint sicut do-
mino, inquit Paulus Ephes. 5. Quoniam
uir caput est mulieris: sicut Christus
κεφαλη ecclesiae. Et idem 1. Corint. 11. uiri ca-
put Christus: caput autem mulieris uir: Caput
uerò Christi deus est. Hic est ille Iar Salmo-
hoc est, princeps pacis: πατρις μελλωντων
hoc est, pater futurorum rerum: Saluator, σω-
τηρ, etc. Qui multis rationibus dicitur ca-
put ecclesiae. 1. Quia eminentior can. 2. sicut mo-
lus inter ligna siluarum: & Psalmographus, Psal-
88. Et ego primogenitum ponam illum, etc. 3.
Quia speciosior sole Sapi. 7. & Psal. 44. specio-
sus forma praefilijs hominum. 3. Quia potens
or, cui data est omnis potestas, influit enim san-
sum & motu. 4. Quia sine macula, 1. Pe. 1. unde
August. Episto. 30. ad Bonifacium de moderata
coercendis hereticis, inquit: Ecclesia catholica
sola corporis Christi est, cuius ille caput est, sal-
uator corporis sui. Extra hoc corpus neminem
uiuificat spiritus sanctus, etc. Huius ergo ecclesiae
caput Moschel princeps et dux Christus est.

nos autem eius membra, 1. Cor. 12. Eph. 2. & 4.
Col. 1. & 3. Sic etiā Thalmutistae aliās Thalmu-
dicanisti seu kalmuserani, ex Hosea uocant Mes-
sian caput populi sui, uerba prophetae sunt: ue-
sa mu lahē Rosch Ehad, hoc est, constituet
eū unicū caput. sic iterū: Messias caput in Iesra-
hel est futurus: Et Eph. 1. Coll. 1. fortis fidei a-
gonista Christū uocat caput ecclesiae. Breuiter:
ut praesum cibū in os inferā, Christus praeci-
pius est architectus, ca. et uerū fundamentū eccl.

Hosee 1.

VERECUNDA ecclesia, deipara ue-
recundia insitens, Lu. 1. & Ecclesia, ca. 26. Gra-
tia super gratiā mulier sancta & pudore plena.

VENUSTA & sudifica est, tota pulchra. Ca.
4. Sed quādo erit uenusta sine ruga & macula
Nō quidē in praesenti, quādiu est in hac malitia,
quā diu stat in procinctu, in acie, nō solū aduer-
sus carnē et sanguinē, sed aduersus principatus
& potestates, aduersus dominos mundi rectores
tenebrarū harum, aduersus spirituales astutias in-
celestibus, hac saucia, illac cicatricosa, obsita su-
dore et puluere, malos una cum bonis intra sas-
genā suā permixtim inclusos retinens. Sed facta
tandem separatione in littore maris angelico Vide Hie.
ministerio, accipiet illam uir suus gloriosam, nō in Hiere.
habentem maculam, aut rugā, sed immaculatam. cap. 31.

CVPIDA & amabilis, Helcanam que
ligeat Annam imitans.

Submitte SVBDITA per obedientiam quam huius
se ecclesia, Aenus prestatit & prestabit sponso suo IESU
Christo, hinc geneleos libro cap. 3. Mulieri He
ue exprobrans transgressionem dominus male
dixit dicens, sub potestate uiri eris.

Ecclesiæ crebritas. SEDVLA est, obseruans illud Sapientie
cap. 26. gratia mulieris sedule delectabit uirum
suum, &c. Mollit herum ecclesia, quia Cardus
gnosten orationibus fatigans, placat & propitius
reddit. Et ergo quia prudens dispensatrix missis
riorum dei est, S. Ambrosius lib. 3. de sacramen
cap. 1. Sanctam Rom. ecclesiam in omnibus seque
iubet: Nā huic adfuit Christus (in quo sapientie
doctrina, probitas uitæ, et diuinitas essentia) &
suggerit omnia septiformis ille spiritus cuius
maxima dignitas est, summa potētia, immēsa
bilis auctoritas, que neq; fallit neq; fallitur. Quod
si quis docentem corripientemq; contempserit
ut ethnicus & publicanus habendus est, atq; ut D.
Cypri. sententia consonemus alienus est, prophe
nus est hostis est: habere nō potest deū patrē qui
ecclesiā nō habet matrē. Hec ergo, Christiane lo
quor, ecclesia, sit nobis in questionibus illis hostis
controuerfis, in illa opinionum uarietate, sacra
anchora.

anchora. Hec sit nobis in corde, in ore, in omni
uita: Hanc penitus spiciamus, hanc loquamur, hanc
exprimamus, &c.

Ecclesiæ loquitur Stadiodro
mus, Christus, multis modis.

Certum est eternā esse pacem, inter ama
bilem Nymphum & huius dilectam spon
sam ecclesiam, nunquam dissentiant, nunc
enim laudat Αἰὼς ἄγιος (cuius cælum thronus
est, & cuius scabellum terra est, inquit Au
gusti. de sermo. do. in mont. lib. 1. cap. 31. &c.)
genas sponse, labra, oculos, collum, totūq; adeo
corpus usq; ad capitis uerticem, nunc sororem,
nunc sponsam, nunc amicam, nunc unicam uocat:
Canti. 2. columbellam blandissima omnium ap
pellatione compellat: monet huius in gremio &
sinu alumnos, ut obliuioni tradant patronos pe
nates, Psalm. 44. uocat ad se, Matth. 11. uocat
ab omni idololatria, Ioan. 8. ut uerbum audiant,
Matth. 17. ut uerbum custodiant in hac nauī, Io
an. 8. ut uestigijs suis insistant, & bonis operibus
studeant, Matth. 5. Luc. 1. ut ingenium spiritus
sancti, per quem renati sunt referant, Ioann. 3.
Collo. 3. 1. Petr. 1. Breuiter monet & uocat do

Vocatur
multipha-
siam.

minus Deus, qui de nube tonat inquit Sedulius
suos in ecclesia uarijs medijs & modis: per præ-
dicationes, per beneficij largitionem, per inspi-
rationes, per flagella, &c. de quibus omnibus in
prouerborum libro cap. 1. Dominus: Vocauit in-
quit, & renuistis: extendi manum meam & non
fuit qui aspiceret. Despexistis omne cõsiliũ meũ
um, & increpationes meas neglexistis, &c. Et
Hierem. 7. Misi ad eos omnes seruos meos, pro-
phetas per diem, consurgens diluculo, & mili-
tens. Et non audierunt me, nec inclinauerunt au-
rem suam, sed indurauerunt ceruicem suam, &
peius operati sunt, quàm patres eorum, &c. Sed
que nam causa tantæ induratiõis? parabola Eua-
gelica, Luc. 14. Gordij nodum soluit. Et alio
loco idem dominus dissoluit, Hoseæ 13. Perdis-
tio tua ex te Israël. Quid ultra debuit facere
& γέννητος ille saluator: Et Thamim. i. per-
fectus, quod non fecit: Esai. 5. Audi ergo do-
minum, credo, charitatem exerce, spera in eo
bit, &c.

Hoc est,
angelus te-
stamenti,
Malach. 3.

Quomodo Maleach Ha Berith,
Christus, sit in medio ecclesiæ.

Dixit

Dixit Gamaliel Iudeis, actio. 5. Si ex homi-
nibus cõsiliũ hoc aut opus, dissoluatur: si
uero ex Deo est, non poteritis dissoluere
illud, ne forte & Deo repugnare uideamini: Est
ergo Christus (lux uera, ex cuius lumine illumi-
nata ecclesia, inquit Orig. in 1. cap. Gen. in me-
dio sanctæ ecclesiæ eam defendens, sicut tedi-
seu lampas ad illuminandum, dicente Hiob
cap. 12. deridetur iusti simplicitas, lampas con-
tempta. Et Hesaias cap. 62. propter Sion non
tacebo, inquit dominus, & propter Hierusalem
non quiescam, donec egredietur sicut splendor ecclesiæ.
Christus
lampas in
ecclesiæ.
iustus, & saluator eius ut lampas accendatur,
&c. Est ergo dominus in medio ecclesiæ, quem
admodum presbyter in medio templi ad erudi-
dum, Ecclesi. 15. In medio ecclesiæ aperui os eius
& impleuit eum dominus spiritu sapientiæ. Et
sicut cor in medio corporis. Sic unicus omni-
um charismaton author daduchos Christus,
est cor totius ecclesiæ, fons, scilicet caloris à
quo distinguitur calor uitalis in membris, unde
in prouerborum libro cap. 4. inquit domi-
nus. Omni custodia serua cor tuum, quia ex ipso
uita procedit. Sic fuit in medio latronum in
cruce. Sic in medio suorum discipulorum,
instruens modum & meditationis & orationis:

Sic

Sic in medio Doctorum, modū præscripsit, prædicationis, disputationis, locutionis, sermonis, &c.

Tria hominum genera in ecclesia.

Dixit Moyses populo Israelitico. Vos scitis hodie cūcti coram domino Deo uestro, principes uestri & tribus ac maiores nati tui atq; doctores: Omnisq; populus Israël, liberi & uxores uestre & aduenæ qui tecum morantur in castris: Ex quibus emergit triplicē esse ordinem hominum in domo Dei, ecclesia.

Intellectus isrlatissime sententiæ.

TV SVPPLEX ORA, TV
PROTEGE, TV QVE LABORA.

Supremus locus clericorum est (ἀκλῆροί, latine fors uel hereditas, sunt enim de sorte domini, & partem domini habent.) Horum est illuminare ecclesiam, Psalm. 113. Reuela oculos meos & considerabo mirabilia de lege tua. Hos alloquitur Dominus philaletes & philadelephus.

phus. Esai. 58. Roma. 8. clama, inquit, ex gutturo, ne pareas: exalta instar tubæ uocem tuam, & annuncia populo meo prauaricationem suā, & domui Iacob peccata sua. Et te quidem fili hominis institui speculatorem domui Israël, ut audias ex ore meo uerbum, et diserte moneas eos ex me. Cum dixerō impio tu certissime morieris: Tu uerò non fueris locutus ut diserte moneas impium, ut discedat à uia sua, ipse impius in iniquitate sua morietur, & sanguinē eius de manu tua requiram: si uerò tu diserte monueris impium à uia sua ut ab ea discedat, is autem à uia sua non conuersus fuerit, ipse in iniquitate sua morietur, tu uerò liberaſti animam tuam, &c.

Alterum locum obtinet toparcha, (in principibus enim illustrior est Dei potentia, quàm in hominibus priuatis atque plebeis) Græca ueritas eos uocat satrapeias, respondens originali hebraico, quod habet sarnim siue Sarne, quod principem significat, &c. In hoc ordinatus à Deo est, ut infantes defendat, perfidos puniat, omnia ex præsripto faciat, Missus ad uindictā maleuolorum, laudem uerò bonorum: iuxta illud. Parcere subiectis & debellare superbos, etc. Iussus ergo non est imposta lex, sed iniustus, i. Timoth.

Magistratus officium.

In quos a-
nimaduer-
tendū sit.
Deute. 21.

Deum ti-
mete.
Regem ho-
norate.

mot. 1. Et non subditis, uerum impijs & trans-
gressibus, secleratis, dissolutis etc. Sic Barrabas
seditionem mouens in carceres coniectus est.
Mat. 27. Sic Catilina, &c. Huius generis sunt ho-
die, qui nolunt Mystrarum obedire imperio & uo-
tis, ut Deuteronomius præcipit, cap. 17. Qui co-
tumaces sunt ac apertissime seclerati: qui omnes
catholicos pios magistratus cum illorum graui-
bus edictis cachinno excipiunt, id quod palam do-
mini mandato reluctatur, cum ait. Reddite quæ
sunt cesaris cesari, & quæ sunt Dei Deo, Mat.
22. Marc. 12. Luc. 20. Numisma autem Dei, ho-
mo. Numisma uero cesaris, aurum. Præstiterunt
se obedientis Cesari, Ioseph & benedicta uir-
go, & non reprehenduntur: nam & lex ipsa
dicit, reges & regna Dei esse ordinatione: Eo-
dem confirmant Apostoli, Roman. 13. 1. Petr. 2.
Qui ergo sese magistratui in pijs negotijs sub-
dit, Dei ordinationi sese submittit. Vsum igitur
gladij nullo modo CHRISTVS (ad cuius compen-
sationem summi monarchæ nihil aliud quam uer-
miculi sunt) ademit, sed permisit. Quod Iohan-
nes Christi Prodigium, Luc. 3. satis aperte tes-
tatur, dicens. Neminem conculcatis, neque
calumniam faciatis, & contenti estote stipen-
dijs uestris. Sic & Centurioni, Eunuchis, Can-
datis

daek regina, Cornelio, Sergio, non subla-
tus gladij usus, testatur Lucas, Act. 8. 10. et 13. Et
Psalmographus, Psalm. 143. Benedictus domi-
nus Deus qui docet manus meas ad prælium
& digitos meos ad bellum, &c. De uindicta le-
gitima in impios, uide Deuterono. 14. 18. Lea-
uiti. 24. 3. Reg. 18. 4. Reg. 2. Iohann. 2.
1. Timoth. 2. Act. 5. Galat. 4. 1. Corin-
thior. 10. &c. Hieronymus refecare iubet
putridas carnes. Sic Augustin. libr. 2. contra
Episto. Gauden. de hære. sed & LL. imperiales,
& quidem antiquissime serio damnant, & da-
mnatam perpetuo uolunt apostatarum memo-
riam, L. quoniā C. de Episcopis & clericis, &c.
MAGISTRATV autem quatenus obsequen-
dum, uide Tertullia. in Apologe. cap. 30. 31. 32.
&c. Et quando etiam confidenter resistendum,
uide in Eusebio, ubi Polycarpi martyrium pro-
sequitur: Item apud Basilium de institutione
Monachorum cap. 14. &c. breuitatis enim gra-
tia supersedeo. Hodie certè, ut cum piorum
uemia loquar, rara est admodum granitas & Hier. 4.
legum peritia in prætoribus pilatistis, quæ
stribus, (Gozelita sunt qui uiuunt ex ra-
ptu, qui nusquam non depredantur) præse-
dit, & hoc genus magistratibus, prædicari,
peru-

Ab egre pergracari, lenocinari, deferre, adulari, deploro
gio principi, viare, de squamare, & hoc genus facinora com-
pe expe- mittere nobilitat, o impia & stulta panurgia, &
canda. cecitas, &c.

Tertius plebeorū est, (crassissima quidē huius
domi. In ius orbis pars, sed ita crassissima, ut tamen ad
armisforti Christi pertineat corpus) qui sunt pedes ecclesie
tudo. Vtro ad portandum eam, ait Hugo Cardinalis: De quibus
hic pruden- bus Psaltes regius, de quo dubium, an rex glorio-
dentia. os flor, an propheta sanctior fuerit, Psal. 17. Quis
Promiscu- posuit pedes meos quasi ceruorum, &c. Summa
um uulgo. subiecti debent presidibus obedientiam, quasi in
Subiecti os dicibus à Deo constitutis in his quæ ad salutem
debent pre- animarum pertinent. Deinde etiam subiectione
sidibus o- sunt enim à Deo prepositi, Hebre. 13. Ipsorum
bedientia. autem est peruigilare & rationem pro animabus
reddere, Esai. 58. Nemo enim, inquit Ignatius ad
smyrnæ: potior est Deo, neque similis, neque
Episcopo in ecclesia honorabilior. Qui enim ho-
norat Episcopum, honorabitur à Deo, & qui
Leuit. 19. inhonorauerit eum, à Deo inhonorabitur, &c.

Reuerentiam quoque debent & honorem tam
quàm patribus suis spiritualibus. Victum denique
& sumptus, sine quibus ecclesiasticum ministeri-
um exerceri non potest: Dicit enim scriptura.
1. Tim. 5. Non obligabis os boni trituranti, & dignus es
per

operarius mercede sua, &c. Humanā temerita-
tem in sacerdotes Dei non grassari debere, indi-
cat concil. Matisconen. 2. ca. 9. & 15. &c.

Primi ergo duos ultimos ordines instruunt:
Medij defendunt. Tertij sustentant duos primos:
De his tribus membris mentionē facit Apostolus & ἐν ἑλκῶ
1. Corinth. 12. ubi comparat ecclesiam corpori, τὸ ὅς
&c. Qualiter uero mali persequantur illam, ui-
de 1. Corint. 11. 15. 2. Corin. 11. Gala. 1. Philip. 3.
Acto. 8. 12. 19. &c.

Excommunicationis ecclesiæ

sticæ uis & censura, Quanta.

Sacris proditum est literis, eijci aliquem ab
ecclesia militante duobus modis. Primo à
merito per gratiæ subtractionem uel nō ap-
positionem: Eijcit autem, id est, permittit eijci,
Apocalyp. cap. ult. Huiusmodi canes sunt uene-
fici & impudici. Alio modo à numero per ex-
communicationem siue à consortio, secundum il-
lud, Nume. 5. Eijce omnem Elephantiacum extra
castra. Et prouerb. 22. Eijce Derisorem & exi-
hibet 1. Corinth. 5. ne cum ipsis sumamus panem.
& Ioan. 2. Nolite, inquit proreta Christus, eum communi-
Vide Hu- nem Car- dinalem.

Derisor
Bullinge-
rus qui ex
communi-

G 2 pro

Ambros.
de uocati.
gent. lib.
1. cap. 4.

pro omnibus infidelibus et inimicis crucis Christi, ut relictis erroribus suis conuertatur ad Deum, accipiant fidem, accipiant charitatem, pro quibus omnibus sibi uult dominus supplicari: unde subdit. Qui omnes homines uult saluos fieri, et ad agnitionem ueritatis uenire.

Credere ecclesiam non in ecclesiam.

Credimus autem S. Catholicam ecclesiam, non tamen in ecclesiam credere debemus. Quia ecclesia non est Deus, sed domus Dei est: catholicam dicit toto orbe diffusam, quia diuersorum hereticorum ecclesie ideo catholice non dicuntur, quia per loca, atque per suas quasque prouincias continentur. Hec uero à solis ortu usque ad occasum unius fidei splendore diffunditur, inquit D. Aug. de Tempo. Serm. 131.

Multa commoda ecclesie contulit paranymphus.

Contulit autem cardiognosces Christus (qui uitam fecit ex morte, lucem creauit ex tenebris, Ambro. de uirgi. lib. 3.) sua sponte

se multa bona: uirtutibus, sacramentis, scripturis, diuersis sanctorum generibus, eam ornans et decorans, pascens eam similitudine, melculo et oleo, Ezech. 16. quod est fide S. Triadis, uel sacra scriptura, uel sacramentis ecclesiasticis, etc. Que attendens Augusti, in hac uerba ebuccinat. Ego uero, inquit, Euangelio non crederem nisi Obserua. me catholica ecclesie commoueret autoritas, quibus ergo obtemperauit, dicentibus, credite Euangelio. Cur eis non obtemperem, dicentibus. Noli credere Manichaeo: hac Augusti, contra Epistolam Manichaei, quam fundamenti uocat, ca. 5. Simili modo Hiero. ad Minerium, plenis buccis insonat. Meum popositum est, antiquos legere, probare singula, retinere quae bona sunt, et à fide Arrige aures excullate. Ecclesia fouet, orat, benefacit: At ingrata Soboles rursus tribus modis ipsam matrem impugnatur. Atrabili, uerbis, cruciatibus.

Duplex status ecclesie.

Est autem 2. status ecclesie, uterque perpetuus, CONTEMPLATIUIORUM, Qui omnibus temporalibus abrenunciantes holocaustum protogono, id est, primogenito offerunt. ACTIO

VORVM, Qui uictimas ceciderunt seipfos per po-
nitentiam mortificantes: unde Ecclesiasticus, ca.
35. Salutare sacrificium est attendere mandatis,
& discedere, ab iniquitate.

Martyres recentiores in ec-
clesia, Qui.

O insensati tardiusculi Galata, quis uos for-
scinavit? Quis illam inobedientiam uo-
bis incussit? Date Episcopos Huius: ad-
ducite capulares senes predecessores catholicos:
ubi mitrati Episcopi uestri ubi sunt qui laue-
runt, cum Lino, Cleto, Clementi, Alexandro, Six-
to, Calisto. Urbano, Fabiano, Cornelio, Sixto
2. Pontific. Roma. & cum quibus pari successu
fortiter pugnarunt, Laurentius, Cyprianus,
Carthaginensis Episcopus, Ignatius Antiochenus
Episcopus, (qui ad bestias damnatus, uide so-
phronium, & lachrymas excutiet historia) Por-
phyrius (Iohannis Zebedei discipulus, Smyr-
neorum Episcopus, Dionysius Alexandrinus,
Athanassius, Cyrillus, Chrysostomus, &c. Sa-
tisimis pontificibus, &c. Qui, inquam, laue-
runt stolas suas cum illis in sanguine agni?
Quales fuerint authores, à quibus hoc nomen

Laurentius
Sixti PP.
Archidia-
conus an.
253.
S. Ignatius
anno do-
mini 101.
S. Cypria-
nus an. do.
254. aliq
260.

dogma

dogma edocuisse, & quod nuper orbi inuexi-
stis nobis ostendite? Certè nullum potestis, molles
cunctiones, nisi forte unum & alterum uoti
transgressorem, addo lenes etiam & indura-
tos pneumatomachos. Sed nos, nos inquam,
facile, etiam deploratissimis illis temporibus,
martyres seu testes ueritatis infinitos (suum
enim gloria pro Christo ignominiam pati: &
ueritas omnium rerum fortissima est) maximè
Anglicanos uere Angelos dabimus. THO-
MAS scilicet MORVM Cancellarium reg-
ni & regij scrinij magistrum, anno Christi
1535. sexto nonas Iulij, Helic secutus exem-
plum, qui cum Sidoniorum conspiceret impie-
tatem quotidie inualefcentem, in montis Oreb
speluncam secessit. Eodem modo noster Mo-
rus spretis omnibus, urbanos fugiens tumultus,
magistratum ambitionem, &c. in melioris uite
amorem exarsit. Addo IOHANNE MPHIA-
SCHERVVM Roffensem Episcopum, qui
passus est anno Christi 1535. decimoquinto Ca-
lendas Iulij, de quo scriptura. Zelatus est pro
Deo suo, & expiauit scelus filiorum Israel,
&c. Item D. Reginaldum, (anno uirginei partus
1535. die 15. Aprilis passus) & strenuos athle-
tas Christi 18. Carthusianos, & plures alios

G 4 Chri-

Vide Ge-
or. Lil.

Christiane modestie columnas, scilicet Redin-
gium Glacofuensis canobij abbatem Clocestris-
sem, Elizabetham Barthoniā. Item: Andream Mo-
tonensem Episcopum, cuius mitratum caput luo-
nigeri Barbari Alfareaniste propter fidem anno
1300. Detruncarunt. Adhuc Hydruntinum Epi-
scopum loci dignitate & etate uenerabilem, qui
etiam exquisitis supplicijs miserè excarnificauit
atrox & cruentus Barbarus, anno 1480. &c.
Qui omnes, ut innumeros transeam, pro eo
quod schismati adherere, & ab unitate S. Ro-
Ecclē. segregare semetipsos nolebant, crudeli-
ter martyrizati sunt, (de diuersis tormentorum
generibus loquitur Eusebius Emisse; De Epipha-
nomil. 4. dicens. Hic uerberibus dilaniatur,
hic candenti craticula sacrificij more torretur,
hic abscisso capite eterno capiti iungitur.)
Hic defecta lingua inuolabilem fidem melius
loquitur & Christum dominum in silentio
ris clamore uulneris confitetur, &c.) Et in
ipso mundi iam senescentis occasu, quo omnia
uita stant in præcipiti: adeo, ut nequeant
uel ulterius progredi, uel altius conscende-
re, ad immortalitatis lauream & desideratam
patriam (hodapori & martyres, por-
tremò Omologoetæ) euocati & profecti sunt: &
scilicet

Vide quot
certami-
na, & una
coronæ
Amb. off.
lib. ca. 36.

seruitute in libertatem: de erumnis ad felicitatem
de caligine in lucem: de periculis in tutum: de
morte ad uitam: de morbis ad immortalitatem:
de tot malis ad summum bonum: de caducis ad
eterna: de terrenis ad celestia: deniq; ab homi-
num colluie ad angelorum contubernium sunt
traducti. Hac autem lege nascimur omnes ut om-
nibus fortune casibus subiaceamus. Neq; enim
magni artificij est tranquillo mari, uentisq; se-
rentibus, rectum tenere cursum, sed egregium
naulerum tempestas arguit aduersa. Non po-
test quis præmium accipere, nisi legitime cer-
tauerit, nec est gloriosa uictoria, inquit Ambro. 2. Tim. 2.
offi. lib. 1. cap. 15. nisi ubi fuerint gloriosa certami-
na: tentatio domini probatio est, tentatio de-
monis uel carnis deiectio. Masculam autem illam Euche-
atq; inuictam uirtutem non natura, sed gratia quaerit.
dat: ubi enim minus succurrit natura, ibi mira-
bilis operatur gratia, &c. Hi sunt quos habu-
istis, & bagioctoni & christicydæ crudeles, in de-
risum, & in similitudinem improperij: uos in sen-
sati uitam illorum estimabatis in saniam, & si-
nem illorum sine honore. Ecce quomodo com-
putati sunt inter filios dei, & inter sanctos fors
illorum est: Hi uero errore deposito in Christo
baptizati sunt, effecti ciues sanctorum, domesti-
ci dei,

Euche.
quaerit.
diffil.

Sapietia.

ei dei, coheredes Christi: comparticipes promissio-
nis in Christo, membra Christi, templum do-
mini, perfecti abrenunciatores mundi: in quibus
mundicia cordis, decor uirtutum plurimum emi-
cuit. Qui succrescentes hereses, uerbi dei sacro-
culo fortiter suis scriptis radicitus stirpitibus
euulserunt, et quasi Marpesia cautes maris exan-
gitantibus fluctibus in obstinato caepoq; propo-
sito, inalterabiles et inexorabiles steterunt: Exule-
tabunt igitur in gloria uidebunt deum, et gau-
debunt, letabuntur, et delectabuntur, et fruuntur
gloria, et in felicitate iocundabuntur eter-
na. Nihil eis deerit, nihil oberit, omne deside-
rium eorum Christus praesens implebit. Non se-
nescunt, non tabescent non putrescent ampli-
us. Non erit concupiscentia in membris, non ultra
ulla exurget rebellio carnis, sed totus hominis
status pudicus et pacificus, sana ex integra na-
tura, sine omni macula et ruga deinceps perma-
nebit. Sicut enim abundant afflictiones, ita per
Christum abundat consolatio, etc. Legimus pro
Roma Curtium: pro Thebis Mencotheum: pro
Athenis Codrum: et alios multos nobilium ur-
bium municipes, summo felicitatis loco duxisse,
pro patria mortem oppetere. Tragedi subinde
crepant uerba Iphigeniae Agamemnonis filiae haec

60. 700

ὁ πατήρ παρῶν σοι τὸ θυμὸν δὲ σῶμα τῆς
ἐμῆς ὑπὲρ πατρίδος, καὶ τῆς ἀπάσης ἐλπίδος
ἐμῆς γαίης ὑπερβῶσαι διὰ τὴν ἐκείνην, Hoc
est, pater praesto sum, corpus meum libenter im-
pendam in sacrificium pro patria et pro omni-
bus graugenis. Et alio in loco Homerus. ἐγὼ δὴ
ὡς ἀπὸ τοῦ πατρὸς, id est, unum
augurium optimum pugnare pro patria. Non er-
go moritur quisquis pro patria mortem oppet-
tit, ut palma contra impostum onus, ita masculus
animus, contra fortunae difficultatem debet erigi,
ultrorsum insurgere. Virtus duris laboribus pasci-
tur non frangitur: uiri nihil habet, qui glorioso la-
bore ulla uoluptatem anteponit, etc. Si gloriosus
sum nunc pro patria mortem oppetere, longe
lustius certe homini Christiano pro regno dei, et
pro patria celesti se uoluntarium sacrificium of-
ferre: Cyprianus 2. martyria celebrat, in hac
uerba. Non enim semper sociunt Nerones, Do-
mitiani, Decij, ac Maximi: nunquam tamen cessa-
t diabolus exercere Christi militiam, professos.
Sufficit ergo esse confessor, si deus non uocauerit
ad martyrium uterque Christi est Apostolus, tam
ille, Petrus, cui dicitur, sequere: quam ille, Io-
hannes, cui dicitur, Si eu uolo manere, Ioan. 21.
Nec hoc reticendum: Martyrum aliquos testificari
de Chris

Pulchrum
pro patria
mori.

Gelli. lib.
3. cap. 6.

2. Martyr
genera.

**Triplex
martyriū.**

de Christo, ipso facto, at nō uolūtate, sic inno-
tes bimuli Mat. 2. Quidā uerō uolūtate et opere
lumbos precingentes ad mortem properant, ta-
les exitere & Apostoli, & Apostolici in hodi-
ernum usq; dicm, Matth. 5. Reliqui uoluntate
patiuntur at non re & opere, neq; enim sentio-
unt martyriū, sic Iohannes Euangelista, confes-
sores, &c. Summa: propter puerū I H E S V M
mactantur pueri: propter uirum, uiri: propter
innocētem innocentes, &c. uerū ad institutum:
Quapropter quicumq; ab huius ecclesie obedi-
entia abducere tentauerit, sit nobis anathema.
Neq; horreanus cum cæco illuminato, Ioan. 9.
Exterminari ē Synagoga Baalitarum, millei
moriendum potius quam ut manus polluamur
cum impijs: Sanctus Hermegildus, quem etiā
sacri canones celebrant, maluit à patre occidi
quam Arrianorum, forma noua sacrificantium
sacris interesse. Et certum est pios in Ecclesia
nunquam improborum caruisse morsibus, sem-
per, inquam, redundarunt labores atq; arumna
capitis in membra, iuxta illud, Eccles. 27. Vasi
figuli probat fornax, & homines iustos tenta-
tio tribulationis: semper obsequium amicos, uer-
itas (summa sapientia) odium peperit: Exem-
plum est Iesaias, qui lignea serra dissectus, &c.

Pij in hoc
mundo
non tribu-
lari non
possunt.

Amici

Amicitia huius mundi, est inimicitia dei: Ama-
ra est ueritas, inquit D. Hiero. aduersus Ioui-
nia: lib. 2. Et qui eam prædicant, replentur
amaritudine: unde Beda. Sicut aurum in fornace
(1. Pet. 1.) clausum ignibus examinatur, prola-
tum uerò foras, cuius sit fulgoris apparebit, ita
fidelium constantia inter infidelium pressuras
contemptibilis uidetur ac stulta, sed ubi tempus
retributionis finito certamine tribulationum af-
fuerit, tunc quantæ fuerit gloriæ, quantum flami-
nis passionum profecerit eorum uirtus, ostē-
ditur. Beda ibidem, &c. Euident igitur testimo-
nium archihomicidam, quem greci antikimenon
uocant, 2. Thess. 2. &c. Illic regnare, ubi Chris-
tiana pietas inuertitur, & iusti & innocentes
uiri partim crudeliter & publice: partim fla-
granti odio necantur, & contrā pessimi quiq;
pneumatice nasutuli in honore & præcio habē-
tur. Sic Dauidi non erat locus in regno Saulis, in
quo tamen Doeg primus post regem, admodum
sublimis, emicuit. Sic propheta & sacrifices Ba-
alim apud Achab regem obseruati, qui de mensa
Iezabelis cibum acceperunt, latitante interim
propheta in montium cauernis. 3. re. 18. Hinc
Hebræorum illa pontificum nefaria insectatio,
Christi regis acta & uitam insamantium, nihil
aliud

Hoc est,
eum qui
se alijs op-
ponit.

1. Reg. 18.

Regnum
behemoth
in terris
ubi,

Hierosoly
ma inter-
fectrix pro-
phetarū.

aliud fuit quam inuidia, quæ cecos & præce-
pites egit, ut quem uenerari debuerunt, cruci-
affixerint, & Barrabbam latronem libertati
restituerint, nec impune autem uindicta est ei
iniuria non solum patriæ excidio, tantæq; homi-
num iactura, quantam nulla unquam uidit etas
unum in locum & gentem coacervatam, sed perpe-
tuo etiam posteritatis supplicio: Cuius memi-
nit Cyrillus in Genes. lib. 2. occiderunt, inquit,
omnium dominum, atq; præ nimia scelerofitate
ausi sunt dicere sanguis eius super nos, &c. At
sanguis Abelis contra duntaxat homicidam su-
um redundauit, Christi uero sanguis præcio-
sissimus, Iudeorum immanitatem ingrati-
tudinemq; arguit, mundum tamen peccato redi-
mit, cuius gratia effusus est, hæc ille, Sic An-
tipas Iohannem persecutus, Math. 14. Mat-
6. Luc. 9. 13. Sic Agrippa Iacobum occidit
& Petrum iniecit, Actor. 12. Stephanus lap-
idibus obrutus, Actor. 7. Quibus Paulum affe-
cerint malis, uide Actor, 16. 2. Corinth. 11. &c.
De Apostolorum maxime Petri & Pauli mar-
tyrio: uide Euseb. libro 3. De demonstra, Euse-
gelica. Tertullian: in Apologetico, cap. 2.
Chrysostomum super Timothe. 2. capite 3.
& cap. 4. Augustin. super Psalm. 68.

140. &c. Sic nulla uirtus potuit euitare dentes
liuoris: tentat autem deus, inquit Augustin.
Ser. 72. de tempo. ut doceat, diabolus tentat
ut decipiat, &c. Olim laudabilis antiquitas
suos Dauidas, Solomones, Ezechias, Iosias: Phi-
nees: Zacharias: Iesos & Onias: Augustinos:
Ambrosios: Gregorios: Hieronymos: Chryso-
stomos &c. Breuiter, suos martyres, confes-
sores: Virgines, &c. moderatis & condignis
encomijs (charitas enim nunquam excidit) cele-
brabat, Nunc Roboamos rudes, ophni et Phine-
es delicatulos, molles pseudo angelicos, mundi
calamitates, huiusmodi mancipia inquam illis
(o crudelitas crudelitatum) preponimus. Nouit
quidam consuetudo in suis aditis libris mangoni-
zare (quos nec iudico, nec enim hærescos tem-
merè quenquam insimulandum esse arbitror, nisi
ab ecclesia prius declaratum & proscriptum.
Nam actum offendit qui proximo maledicit.)
Superstitionum colluuiem, Hopperum scilicet,
Brasfordum: Sanderum: Tailerum: Io. Rogerū
dauidensem: Petrum Flistedium: Adolphum cla-
rebachū Merindolanos: Valdenses: Spieram: Fa-
rellū: Robertum Barnū, &c. Quos omnes (ma-
nifestū est & in prepatulo) fuisse panas condig-
nas & eiurasse patriā iusto iudicio, & certis
firmisq;

1. Reg. 22

Martyres
suspecti.

firmaq; legibus. At quid (ut hodierna exempla
proferam) omni momento, imò in omnibus locis
ferè, patiantur miseri Chrificole S. Roman. ec-
clesie obedientissimi pedissequi, Tam in utraq;
Sarmatia (Europæa & Asiatica) maxime uero
Solimis à Mahometistis: Quàm hinc inde à Chri-
sticydis, hic omnino elinguis est, obmutescit. Nū-
pudet hodie Angelicos, scilicet, è suggestiolis uer-
nificæ lingua & uipereo sibilu, contra Christi-
anicos, cōscelerare, detrahere, proscindere
et tantummodò ad furcas condemnare miseros Pa-
pistas (sic enim probrose soliti sunt appellare Ca-
tholicos) Quibus tamen nos pepercimus huius-
eiusq; scriptis: Nūc enim sumus uiro dei, scilicet,
(titulus libri est, *Das Papstumb vom
Teufel gestiftet*.) Luthero excucullato, qui
sic succum lolliginis effundit & euomit *Blat-
tenhengst*: *Bapst Esel*: *Epicurische
Sew*: *Teufels Apostel* (utor enim pice-
os uerbis) *Spitzbüben*: *Rasende*: *et
le* 20. Virū grauisimū D. Ioannem Eccius, huius-
cinat doctore S. Patrū predecessorū nostrorū
sibi sunt drecketa, Christianissimū principem
Georgium ducem Saxonie Patruelmelestorū
Friderici, Sathane Apostolum blasphemantem

Anno

Anno 1526, Catholicos: Parricidas, caini proge-
niem & posteritatem blaterat. anno 1537. Lo-
uanienses doctores, sanguinarios hereticos, ipse
hereticus uerius, mendaciter ebuccinat, anno
1543: Quo enim uita fuit longior, hoc magis ad-
creuit scelerum cumulus: (Sic irrisus est Athe-
nis Paulus, ab Epicureis & Stoicis) Ecce Luthes-
rus summus ille dissipator, dispensator inquam,
et reformator, hæc prædicat, cum tamen scrip-
tum sit 1. Corinth. 2. Nolite ante tempus iudi-
care, & Exo. 20. Lo Thirtzah, hoc est, ne
occidas. Nec osculum Iudæ respuit dominus: Ma-
ledicenti benedictio respondeat, inquit Lactant.
lib. 6. cap. 18. Nunquam ipse maledicat, nec
malum procedat ex ore hominis qui colit uer-
bum bonum. Quin etiam caueat diligenter ne-
quando inimicum sua culpa faciat: hæc Lactant.
Et Roman. 14. Tu quis es qui iudicas alienum
seruum: domino suo stat aut cadit, &c. In quem
tamen & ego uerius ebuccinare & pyrobolaria-
orum more subminare possem, si non obstaret
charitas seu dilectio, his uerbis. Luth. pi-
etatis oppugnator: Scelerati dogmatis assertor:
fraudis minister: Nouæ impietatis author: an-
tiquæ pietatis prædo: Libidinis præco: peccati
manceps: Incircuncisus Nabuzardan: Lerneum

H imò

4. Reg. ult. imò stygium mōstrum: Tenebricosus Oniropōla
 Avt. *ἄνθρωπος* ovos, & quid aliud, ut adagiū
 sonat, quā nullus magnus malus piscis ē multū
 supprimo, quē me Christiana charitas depromē
 re non sinit: ad institutum. Etiam profundus il
 le & trilinguis eruditionis phenix D. GEOR
 GIVS VVICELIVS politropus, in quem tamē
 mecenatem (cuius scripta quoties lego, toties
 pectus illud sacrum ac celeste meū adoro, atq;
 exosculor) natura omnes vires suas contulit: &
 Gutelio pātinomo nihil nō iniuriarū passus est.
 Scripta clarissimi viri illud clarē manifestant.
 Simili modo Calvinus, (qui ob hēreseos crimē
 proscriptus, exul et infamis patrie suae desere
 tor, quem etiā rex Galliarum Franciscus ē fū
 bus suis eiecit, sic scribit Cochleus) Ambros. Co
 tharinū venerabilē senem istū, & episcopū Mā
 ricensem, putridū cadauer et siliernū, blasphemā
 mat: cōtra Pauli Apostoli praeceptū, 1. Tim. 4.
 Idem calumniator propudiosissimis calūnijs, T
 dētinos patres vocat idola oleata. Cathedra Pet
 ri illis rabulis, sedile Baalitarum est. S. Roma
 nam Ecclesiam, (quam non cessant proscindere,
 quantū in ipsis est) Diaboli ecclesiam, Satanā
 nogā, meretricē Babylonicā, &c. garriūt mē
 daciter. Ius Pontificium, quasi Antichristi
 compo

commentum, Vulcano dicauerunt. Pontificatum
 Romanum, robusti uenatoris Nimrodi potentia
 tiam ganniant. Quid Papatus in uniuersum alia
 ud est, blasphemat Bastian meier Zuinglicus
 buccinator, quā demoniarum superstitionum
 feda quaedam colluies ē. Idem meier, S. Liber
 riam Romanum pontificem Arrianistam friv
 le & mendaciter blaterat, &c. Pios etiam obe
 dientes magistratus Augustanae Confessionis, uo
 cant nugiuenduli ironicos, Interimistas, Adias
 phoristas, &c. Quis unquā gnato, aut co
 lax seu gelasius, usq; adeo fuit impudens aut in
 tantum esurijs, ut istiusmodi uerba matri suae
 ausus sit in os dicere? Sed singula percurrere
 nimis longum arbitror. Hanc autem imaginē
 hodiernae persecutionis praedixit Chrysost. ad
 Innocent. dicens: Ecclesiae ad genua usq; humili
 ate, Populi dispersi: clerus diuexatus, Episcopi
 exules: Constitutiones Patrum uiolatae, Clerici
 fustibus cesti, Diaconi plumbo elisi, &c. Chri
 stianos uariae delationi & proditori esse ob
 noxios, habes Math. 10. Subannandos fide
 les scriptura sacra indicat, 2. Para. 30.
 36. Nehem. 4. Psalm. 34. Hierem. 20. Acto.
 2. & 17. Infamiae notas atq; stigmata Christi
 nis inuenda, Christus ipse praedicat Mat. 5. &c.

Imago hō
 diernae
 persecutio
 nis.
 Vide Bas.
 mag. epis.
 70 ad epis.
 Italiae ac
 Galliae,
 &c.

Verberibus & flagris nos esse proscindendos,
Matth. 23. nobis prädicitur: Exempla extant
2. Cori. 11. Acto. 4. 22. 23. Math. 21. 23. &c.
Melius igitur est homini incidere in manus homi-
num, quam impingere in legem dei, unde Euse-
bius. Emiss. de Epiphani. Hom. 4. Quos per cru-
entissimam persecutorem humiliauerat diabolus
exaltauit deus: quos ille damnavit, iste glorifica-
uit: Ille opprobrijs adimpleuit, hic premijs: Ille
affecit flammis, refrigerijs hic refecit: Ille indu-
xit in mortem, hic ad uitam de morte perduxit:
Ille interfecit gladijs, hic dignos fecit coronis,
&c. & Prudentius.

Carcer Christicolis gradus corona est.

Carcer prouebit ad superna celi,

Carcer conciliat deum beatis.

Sed uideamus Angelicos illos martyres, scilicet
cohortantur alios ad militiam sibiipsis cauere
giganti profugi, In scolis & latibulis suis sum-
mos prothomistas satana tradunt, uocant Anti-
christum Rom. pontificem. At egregij illi marty-
res, extra periculum feroces quemad. canes igni-
naui, qui in domibus uel post sepes dominorum
allatrant pretereuntes, cur non Rhomam. Lutetiam
parisiensium, Lonanum, &c. & ad alias acce-
demus

51
demias, ubi Antichristum esse blaterant, profici-
ciscuntur & qui hæc non sapit certe τὸ φλότῃ
& τῇ περὶ: Antichristi. sunt docendi & in-
crepandi tepestiue & intēpestiue, facultatē impe-
diētes. Antichristi sunt, inquam, qui facultatē ad
ministrandi remoratur. Qui sacerdotiū imperio
subijciunt, Ex emporio & Lyceo aliquo dica-
culorum, metropoles & dioceses facientes, Antichri-
stus est, qui bonis operibus detrahit: Antichristi
sunt sibi ueritatem omnem uenditi-
cantes, & inter sese discordantes, quippe
quorum alius hic, alius illic, hoc est, alius
in illa secta, alius apud aliam, ueritatem cer-
tam esse contendunt, &c. In mundo iam est
Antichristus, non corporaliter, sed propter
eorum presentiam, qui uiam illi preparant,
Quid fiet in ipsius Antichristi sauitia, ste-
clesta ab illius prodromis tanta patitur & Sum-
ma, Antichristus homo qui Sathanam circum-
fert elato animo. Sed sinamus illos in suis sepe-
tis latrare, nobis erit ecclesia Vniuersalis ouile,
ibi enim uidemus scaturire sanguinem uere
Christianorum. Et ergo quando forte, ut sche-
maticè loquar, percutiuntur, supplicium es-
se memento, non martyrium, Quando enim
suas ostentant cicutrices, sua facinora mani-
festantur,

festantur, (de martyrio hæreticorū uide Cam-
nes concilij Laodice. can. 34.) Scelerata qui por-
trarunt mala, decet pati inquit, Euripides. Phry-
gum filij, nisi plagis concessi, non emendantur,
etc. Sic nec fortis Mutius Scauola, qui dexte-
ram ad ignem torruit, quod non interemisset
Por senam, martyr dicendus est: imo uerius mar-
tyr dicenda Appolonia, quæ corpus totum prius
nis obiecit. Sic nec martyr Sophronia dicenda,
quæ sibi manum intulit, Lucretiæ animi robur
emulata, etc. Quia nō pro Christi nomine, sed
partim ob meritum: partim erroribus inuolutis
succubuerūt cum recentioribus illis martyribus
pseudoangelicis. Exempli gratia: Anno domini
2550. Non. Decemb. Parysijs (distat Lutetia
parisiensium ab Argentorato miliar. 85. Et
Compostella ad sanctum Iacobum miliar. 35.
etc.) in Basilica diuæ uirginis sacra, in liturgi-
a uespertinis, cum pro more clerici in templo se-
teniter, ut in uigilia Conceptionis diuæ uirginis
hymnum diuæ uirgini modularetur, Ioānes qui-
dā, ab ipso pronai capite per mediū utring; ad-
stantis chori, ense quo erat accinctus distractis,
quanto potuit impetu ad uirginis imaginem ac-
currens, ipsam cōcidere tentauit, etc. sed quin-
to post die execta prius lingua, uiuus pro ad-
uergia

uirginis exurit, an propterea dicendus mar-
tyr: Sinamus itaq; delitanti Baalitis, Pij malunt
cum filiis Prophetarum & Helisco in deserto
conuiuere, quā in principū aulis: & cum Ysa-
mista dicere. Elegi abiectus esse in domo dii, quā
habitare in tabernaculis peccatorum: Pro pia
enim ueritate mortem constanter perferre, non
subterfugere, non dissimulare, institutū est quod
Christus ē celo ad nos detulit, etc. Verū ut sol-
uamus lora tandem, hæc enim fuisse prosequi,
& infinitum et propemodum impossibile, quan-
doquidem & nos non commentarios seu hagio-
logium scribimus, sed locos aliquot indicamus,
nam sunt Catholici qui hac de re & locupletius
& eruditius pleraq; multa scriptitarunt.

Psal. 81.

TRES SPECIES IV- storum in Ecclesia.

Tres sunt istorū species in ecclesia, accipie-
tes triplicē fructū à domino deo: uidelicet,
30. 60. et centesimū, Christo testate, Mat.
23. Hinc NOAH rector arcæ, significat rectores
seu primarios ecclesie mystas. DANIEL qui cōti-
nēs extitit et celestibus uisionibus uacauit, signifi-
cat cōtinētes et uirgines, qui uacāt contemplationi

oracioni. HIOB coniugatus & tribulatus,
per quem boni coniugati, in summis tribulatio-
nibus erumnis & miserijs stantes, significan-
tur. Isti tres sunt Petrus, Iacobus, Iohan-
nes. Qui intersunt resurrectioni puellæ, &
transfigurationi diuinæ, Marc. 5. Math. 17.
&c. Petrus enim seu Symeon Haca-
phi, rector ecclesiæ & princeps Apostolorum.
Iacobus seu Iahacobah, luctator in pugna
tribulationum. Iohanah seu Iohannes Archi-
igrammateus Christi, uirgo sublimatus ad inteli-
gentiam celestium uisionum. Petrus in agro
dominico excolendo exercetur. Iohannes in
lectulo contemplationis & quietis meditatur.
Iacobus in mola tribulationum premitur, sicut
Math. 24. scriptum est, duo erunt in agro, unus assumet-
tur, & alter relinquetur: duæ erunt molentes in
mola, una assumetur & altera relinquetur.
Ezech. 13. duo in lectulo, &c. Vel per istos tres. Noli
Daniel, & Hiob, significantur, incipientes.
Proficientes. Perfecti. Hi omnes uno nomine
ossa ecclesiæ dicuntur, debent enim sicci esse car-
nitate, Concaui humilitate, medullati charita-
te, Fortes patientia: De huiusmodi ossibus E-
zech. capi. 37. Ossa arida audite uerbum domi-
ni. Hec dicit dominus deus ossibus his, Ecce
ego

53
ego immittā in uos spiritū et uiuetis, & dabo su-
per uos nervos, & succrescere faciam super uos
carnes, & super extendam in uobis cutem, &
dabo uobis spiritum & uiuetis, &c.

Vasa ecclesiæ.

IN magna domo, inquit Paulus, 2. Timoth. 2.
non solum sunt uasa aurea & argentea, sed
& lignea & fictilia, et quædam quidem in ho-
norem, quædam autem in contumeliam. Nostrum
igitur erit operam dare, ut simus in ecclesiā uas
aureum & argenteum: uasa aurea sunt pii qui
sunt aurei per sapientiam, & argentei per do-
ctrinam sicut Paulus de quo in actis cap. 9. Vas
electionis mihi est iste. Et Eccl. 51. Quasi uas au-
ri solidum, ornatum omni lapide præcioso, &c.
2. Timoth. 2. In ecclesiā tria sunt, inquit Hiero.
super locum 1. Corinth. 3. genera bonorum. Est
bonum, melius, optimum. Tria sunt & contrario
genera malorum: malum, Peius, pessimum. Prima
auro, argento, uel lapide præcioso. Secunda li-
gnis, feno & stipule comparantur, &c. Vasa
lignea autem & fictilia sunt impij incendijs apti Lignea ua-
& fictiles, fractionibus propinqui, 2. Corint. 4. sa.
1. Thessal. 4. Vult ergo Epilogizare Agonista,
H s sicut

sicut fictilia uasa profunt in domo, ita heretici
profunt bonis, 1. Cor. 11. Psal. 67. Apertius: Ma-
lum non est, lupos, leones, urfos esse: sic & expe-
dit ecclesiam ab hereticis sollicitari, oportet ut
fiat scandala, sed Vt per quē. Breuiter: Vas au-
reū is est, inquit Basilius (claruit anno 380.) be-
d. qui mente moribusq; simplex ac sine dolo est.
Argenteum item, qui illo paulo est inferior di-
gnitatis ac pretij estimatione. Testaceum est
figulinum qui terrestria sapit. Ligneum qui igni
aeterno materiam praebet. Ira uas est, qui omnia
in se diaboli operationem suscipit, &c.

S. ROMANÆ ECCLE-
SIAE, ET HVIVS EPI-
scopi quanta Authoritas.

Authoritatis S. Romanæ ecclesie meminit
D. Hier. (uixit anno 422.) ad Theophy-
lum Episcopum Alexandrinum. Sed tamē
scito, inquit, nobis nihil esse antiquius, quā Chri-
sti iura seruare, nec patrum transire terminos
semperq; meminisse Romanam fidem, Apostolica
ore laudatam, cuius se esse participem Alexan-
drina ecclesia gloriatur.

Eccles

Ecclesia Constantinopoli. Cez
dit ROMANAE.

14

ROMANAM SEDEM esse primam omni-
um ecclesiarum, declarāt Achatij episcopi
Constantinopolitani, et Timothei uiri do-
ctissimi scripta, quibus rogatur Simplicius pōti-
sex Max. ut Petri Alexandrinū episcopū Euthi-
cetes imitatore hereseos damnet, anno 471.

Sic anno domini 1433. D. Iohannes impera-
tor Græcorū; Iosephus patriarcha Cōstantinop.
Archiepiscopus Trapezōtinus, Ephesinus, Chie-
stensis, Heraclensis, Monembusienſis, Sardenſis,
Nicens, Nicomediensis, Tornobensis, Lacedæ-
monienſis, Mitilensis, Noldebacensis, Rhos-
diensis, Amentesciensis, Suranensis, Ne-
lausenensis, Droniensis, Atheniensis, Co-
rinthius, Magnus Scacelarius, Magnus Carto-
philax, Magnus Ecclesiarcha, Protodicus, Ne-
merophilax, etc. (omnes partium Orientalis ec-
clesie, aliter enim senserunt de processione spiri-
tus sancti, ac S. Romana Ecclesia) se Occidentali
S. Romæ Ecclesie coniunxerunt: Verū quan-
do soluerunt fidem, (Catholicos Azymitas pro-
bros & ironicōs blasphemantes, ipsi Fermenta-
rij uerius) iusto Dei iudicio à uirga Assur in-
seruit.

EX, &
PER, Gre-
cos & La-
tinos di-
sternit.

Anno 1453

seruit

seruitutem Babylonicam protrahit sunt: et
quàm rectum iudicium Dei

Orientis episcopi obseruant S.
Romanam ecclesiam.

Sic & Orientis Episcopi fatentur et ebu-
cant S. Roma. Ecclesiast. esse munificam:
& eandem matrem Apostolica cura re-
fertam, intonant. Tripar. Histo. libr. 4. ca. 10.
Ex extremo etiàm Oriente Episcopos obedi-
tiam prestare consueuisse sedi Apostolicæ, ostendit
Campensis eccle. Hier. lib. 4. cap. 10. &c. Ex
quibus apertissime demonstratur etiàm ab initio
cõstitutã iam Ecclesiasticæ hierarchiæ forma totius
ecclesiæ curam, omnesq; toto orbe difficultio-
res ecclesiasticas causas relatas fuisse ad S. Romanam
sedem, &c.

Pontifices Aegyptiorum pro
S. Romana Ecclesia.

S. R. E. matrem & caput esse omnium eccle-
siarum, confirmant scripta Pontificũ Aegy-
ptiorum ad Marcum PP. Sicut enim cara-
dine, inquit Anacletus, ostium regitur: Sic bu-
l-
lus

55
ius sanctæ sedis autoritate omnes ecclesiæ dispa-
nente domino reguntur, &c.

Iohannes Hufz S. Romanam
Ecclesiam commendat.

S. R. Ecclesiam esse uniuersalem, & alias eccle-
sias omnes excedere Iohannes Hufz tri-
bus causis probat. 1. Quia gētes loco Iudeo-
rum adiuncti sunt Ecclesiæ sub Romano imperio.
2. Quia maior multitudo martyrum ibi trium-
phauit, quàm in alia ciuitate. 3. Vt innotescat,
quod non locus siue antiquitas, sed fides formata
fundat. Hæc ille.

Verba M. Lutheri pro S.
R. Ecclesia.

Lutherus etiàm in plerisq; libris confessus
est, nemini licere à Romana ecclesia dis-
sentire aut discedere, id quod in resolutione
XIII. Propositionis: Sex probauit rationibus.
Itidem fecit in declaratione quorundam articu-
lorum, maxime uero, in Commentario super Epi-
istolam Pauli ad Galatas, ubi sic ait circa sextum
caput. Consequens est, quod Bohemorum dissi-
dium

Anno do-
mini 1518.

Luther se
submittit
R. Pontifi-
ci.

diunt à Romana ecclesia, nulla possit excusatione
defendi, quin sit impiu, & Christi omnibus legis
bus contrarium, quia contra charitatem, in qua
omnes leges sumantur, perstat.

Et idem Luther Protestatus presentibus Car-
sariensis Augustæ Vindelicarum, coram Legato S.
Apostolicæ Thome Caietano TT. S. Sixti Cardi-
nalem, his uerbis. EGO protestor me prorsus
nihil dicere aut tenere uelle, nisi quod in ex
sacris literis primo, deinde ecclesiasticis pa-
tribus ab ecclesia Romana receptis, beneque
seruatis, & ex Canonibus ac Decretalibus pontifi-
cijs habetur, & haberi potest, &c. hæc Luther
excucullatus.

Et Idem Martin Luther, ad pontificem Leo-
nem decimum de indulgentijs scribens, in pre-
sationis sic se remisse submittit. Quare Be-
atissime pater, prostratum me pedibus tuæ bea-
titudinis offero, cum omnibus que sunt & ha-
beo. Viuifica, occide, uoca, reuoca, approba, ut
placuerit. Vocem tuam, uocem Christi, in te pre-
sidentis & loquentis agnoscam, hæc ille pro sum-
mo Romano Pontifice, Anno 1518. At P. Me-
lanchton Brettanus reluctatur, sic enim suum
calculum adiecit, Vindicare Germaniam, inquit,
à pontificia tyrannide, & pium & necessa-
rium

rium est hoc tempore, hæc ille. Ecce spiritus di-
uisus: Alio in loco affirmat Philippus Pontia-
ficem Romanum iure humano præcipuum Epis-
copum, &c.

Verba Martin Luthers contra S. Romanam ecclesiam.

ATamen paulò post, ubi fulgurator ille ac-
cepit se à LEONE 10. Damnatu & ana-
themate percussu, horum omnium oblitus,
maximè comendauit discessionem à S. Romana ec-
clesia, uocans Bohemos Euangelicissimos, & dixit
generaliter: Beata Græcia: Beata Bohemia: Bea-
ti ceteri qui à Romana ecclesia sunt separati, &c.

Articulo 30. assertio: ait. Aliqui articuli Ioan-
nis Hufz condemnati in Concilio Constantiensi, sunt
Christianissimi, uerissimi & euangelici, quos nec
uniuersalis ecclesia posset damnare. Et paulò
post idem in eodem articulo recantat Palinos-
dian Stefschiori more, dicens. Erraui, & hunc Luther di-
articulum reuocaui, & adhuc reuoco, in hoc cit se erra-
re, quod dixi, aliquos Articulos Ioannis Hufz esse
euangelicos, &c. & sequitur, Proinde non rea-
tò faciunt, qui me Hufitam uocant. Non enim
mecum ille sentit. Iohannem Hufz contra Lu-
ther.

therum.) Bastian meier Zuinglista Bernensis in Bullingero, Euangelicae veritatis adsertorem vocat, &c.

Vide obsecro, candide lector, quomodo ut la-
na mutatur Lutherus: intueri subitam Pytho-
goricam μετεμύχρωσιν hominis, uersipellis
uersicoloris Polypi animum, qui quad ore palam
protestatus postmodum mire insequutus est, qui-
tum in ipso fuit: sed scriptum esse scimus. Ab
Aquilone pandetur omne malum super omnes
habitantes terrae. Et Iesaias, Ab Aquilone enim
fumus ueniet, & non est qui effugiat agmē eius.
Et alio in loco scriptura. Ventus turbinis uenit
bat ab Aquilone, &c. Et sicut Hiens seu ichneumon,
nunc mas est, nunc foemina. Ita ille penti-
glossus (hircoceruus & tragelaphos) sui dissimi-
lis, calidum et frigidum ex uno ore. Satyri in mo-
dum, efflat Protheus, &c.

Ite nunc, & hunc uestrum Prophetam, scilicet
(quem quidam credere à Δεσποῦ quod est
lauacrum, uocatum: Fuere nonnulli qui ipsum
alytron seu praetium appellarunt: Alij dictum à
litrost, perfectam liberationem significat, existima-
mauerunt, &c.) Laudibus efferte mendacissimam
in caelum, credite eū uobis de caelo lapsum, sancto
spiritu eius obumbrate imaginem: Euangelio

Hiere. 1.
Esai. 14.
Zach. 2.
Ezech. 1.

Lutherus
anguilla
lubrica.

curatrum predicate: diuinum hominem dicite:
tanquam abeneum murum immotum constitisse
ebuccinate: spargite flores, date lilia, ponite stae-
tuas, illi uestro duci, &c.

Ad hanc igitur S. Romanam ecclesiam (inquit
Irenaeus aduersus haereses Valēt: & similia in li.
3. cap. 3.) propter potentiores principalitatē
neceffe est, omnem conuenire ecclesiam, hoc est
omnes, qui sunt undiq; fideles, in qua semper ab
ijs, conseruata est ea, quae est ab Apostolis tra-
ditio, &c.

Ceterum de Romana sedis praestantia, uide
Anacletum in fine 1. Epistol. Et Zepherinum
PP. ad Episcopos Sicilienses. Bonifacium in Epi-
stola ad Eulaliū, Alexandrinum Episcopum.
Vigiliū in epistola ad Eutherum, &c. Innume-
ros prudens transeo, sunt enim omnia diffusiori
stilo et pinguiori Minerva, à doctioribus graui-
mis uiris dudum conscripta, &c.

Hac ergo S. R. E. Spiritus sancti discipula,
& malis prohibita, Matth. 18. &c. Semper im-
maculata permansit: & domino praudente, &
B. Petro Apostolo opem ferente, in futuro ma-
nebit, & sine ulla impiorum insultatione, firma
& immobilis, Marpesia cautes, omni tempore
persistet. Referant Iudaei suam fidem ad Abra-
ham.

ham, nos referimus fidem nostram ad D. Petrum.
Et sicut sani Iudei non reijciunt Deum patrem,
dicentes: Patrem habemus Abrahamam: Ita &
nos non reijcimus Christum, (cum huius sponsa
unica.) dicentes. Patrem siue summum pastorem ha-
bemus Petrum. Petrus enim, ecclesie primus au-
tistes, quoniam fide preestabat, inquit Bassilius con-
tra Eunomia: lib. 2. Ecclesie in seipso edificatio-
nem suscepit.

Eccles. à
domino
fundata.

Hæc, inquam, S. Romana ecclesia (Rachab)
quam dilexit plurimum Iacob, Hiero. ca. 12. in
Ose. Et quæ est à domino fundata, Mat. 7. 16. 17.
Corint. 3. Ephes. 2. 1. Pet. 2. Ad. 5. 14. 20. etc.)
mater est omnium ecclesiarum Christi, quæ per
omnipotentis Dei gratiam à trinitate Apostolica
traditionis nunquam errasse probatur, nec hæ-
resotarum nouitatibus deprauanda succubuit,
sed ut in exordio normam fidei christianæ perce-
pit ab autoribus suis apostolorum Christi prin-
cipibus, illibate fide tenus manet, secundum ipsam
domini saluatoris diuinam pollicitationem, qui dis-
cipulorum suorum principi in suis fatus est eu-
gelij, Petre, inquit, ecce Sathan expetit te, ut
ut cribraret sicut triticum, ego autem rogaui pro
te, ut non deficiat fides tua.

HÆC

Hæc illa uinea Zebaoth, Quam isch zes Id est, ute
mach in Canticis sponsam: columbā, etiam dis-
lectam suam uocat, cap. 2. & 5. Cui qui detra-
hant, inquit Irenæus lib. 4. cap. 37. incusant &
irrident, non erunt mundi, &c. Quæ ad omnes
fortune incurtus, animam armare solet, opti-
ma consolatrix: extra quam nulla fides, sed opi-
nio & error. Quam etiam speciali priuilegio des-
corauit dicens. Amen dico uobis, quia non præ-
teribit generatio hæc, Ecclesiam denotans, donec
ista omnia fiant. Ad hæc. Querente, IESU quis
esset, respondit Simon Petrus, & ait. Tu es
Christus filius Dei uiui: Cui respondit IESUS
& ait. Beatus es Simon Bar iona, quia caro
& sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus
qui in cælis est, et ego dico, quia tu es Petrus, &
super hanc petram edificabo ecclesiam meam: &
portæ inferi non preualebunt aduersus eam. A-
lexandriam: Ephesum, Antiochiam, &c. expul-
gnauit aliquando hereticorum furor. At S. Ro-
mane Ecclesie (quæ elegit præ participibus suis)
inconcussam fidem nulla unquam uiolauit im-
pietas, nullum de ea spoliū hereticorum su-
perbia seu mothonia reportauit, defecit Acha-
ia, ubi Andreas. Asia, ubi Iohannes, India, ubi Tho-
mas. Persia, ubi Simon & Iudas. Aethiopia,
ubi Petrus.

Matth. 24.

Matth. 16.

Exitū ec-
clesiarum,
quæ se fe-
parauerū
à Cathe-
dra Petri.

ubi Mattheus. Hierosolyma, ubi Iacobus. Graecia, ubi Paulus. Phrygia, ubi Philippus. Vbi sunt ecclesiae Aegypti, Alexandria: Pemptopolis: Syria: Cananea, Ascalonis: Caesarea: Gigibet, Edesse, Nicopolis, Scitopolis, Ieropolis, Adraffonis, Sarrepta: Beriti, Boscia, Nilonis, Chalcodonis, Nicomedia: Thessalonie, Athenarum, Selonia, Bethsaide: &c. 100. Ille & 53. Cathedrales ecclesiae, quae olim sub Antiocheno fuisse commemorantur: S. C. LA immobilis stat CATHEDRA PETRI in ecclesia Romana, quae uniuersalis est.

Vide Dionys. ad Stephanum Episcopum Rom. 82c. S. R. E. nūquam haeretica fuit. cui aliae subiunguntur: Machinamenta quidem contra eam preparantur, sed turris illa non eliditur: Hanc haeresion corruptio nunquam firmavit. Hae haeresiarchas nullos unquam produxit: Quod si mentior, argue mendacium meum. Quisquis itaque hanc Christi sponsam in hijs quae ad fidem pertinent: uel acceptandis uel reprobandis exorbitare posse impudenti ore asserere non ueretur, is fidei catholicae principia demoliri conatur, &c.

Contra negantes S. Romae
nam ecclesiam.

S. R.

S. R. E. meminit D. Bernhardus super Canon. Serm. 68. Tolle hanc ecclesiam, inquit sanctus uir, & frustra inferior illa creatura reuelationem filiorum Dei expectat. Tolle hanc, & nec Patriarchae, nec Prophetae aliqui consumabuntur, cum Paulus asserat Deum ita pro nobis providisse ne sine nobis consumerentur. Tolle hanc, & ipsa sanctorum angelorum pro imperfectione sui numeri gloria claudicabit, unde postremo dabitur mihi lactentes infantes, quorum ex ore laudem suam perficiat Deus. Coelum non habet infantes, habet Ecclesia, quibus dedit nobis lac. Potum dedisti, non escam quos per lauacrum regenerationis in Christo genuit per fidem suam cum nec haberent, nec sine fine ecclesiae sufficeret aliena, hi ad laudem donec ueniat qui in conspectu angelorum psallant sibi dicentes. Letati sumus pro diebus quibus nos humiliasti, annis quidem uidimus mala. Hoc genus letitiae angeli nesciunt nisi per filios Ecclesiae. Omne opus electorum est laudare Deum, sed deest laudi, si deest electorum. sit qui dicat, Transiimus per ignem & aquam & deduxisti nos in refrigerium, quod utique habet facere Ecclesia, haec ille claruit anno 1140. &c. Psal. 65.

PRIMATVS
Sedis Apostolicæ, &
PETRI.

PETRV M S. R. E. tanquàm magistrum
præ ceteris primitus rexisse unanimi con-
sensu omnes Doctores ecclesiastici, et
sancti & martyres, approbant: Præfuit enim
Ecclesie Beæ. PETRVS Apostolus secun-
dum D. Hieronymum, annis 27. & secundum
Bedam, annis 29. (discordia scriptorum
tempore, non infirmat fidem rei gestæ.) Te-
ruit Pontificatum in Oriente, secundum D. Hiero-
ny. annis 5. & secundum Bedam 7. annis.
Deinde ueniens Antiochiam urbem Syriæ
(cuius meminit Ammianus libr. 14. & Ma-
la libr. 1. Geogra.) Sedit ibidem annis 7. Do-
cens populum uiam ueritatis: prædicauit
etiam in Ponto, Galatia, Capadocia, Asia
et Bitinia, quibus postea de R O M A epis-
tas direxit: Simonem magum (de quo Ter-
tullian. libr. de hæresibus) confutauit, &
Roma fugauit, discipulos diuersos diuer-
sis prouincijs ad conuertendum populum mis-
it, & fidem Christi gloriose, gloriosus archie-
pis

60
ta Christi in diuersis regionibus dilatauit.
Tandem post multa sanctitatis insignia, cum
Romæ sedisset annis 25. mensibus 7. diebus
8. Martyrizatur à Nerone, adiuncto comite
suo coapostolo, Anno mundi 5232. testatur Aca-
gesippus, qui sub Amiceto uenit Romam, an-
no domini 160. &cet. De excidio Hierusaa-
lem. Et eundem secutus anno Domini 250. (an-
ti tantum 200.) Tertullian. libr. 3. aduer-
sus Marcionistas, eadem confirmat. Scri-
bit Ioachimus Perionius Benedictinus Cor-
mericianus, Petrum (& Vicarium Christi
& synstauromenon, id est, conuocatum) Vide Ca-
à Nerone supplicio crucis, uniuerso capite, pensem li.
quod indignum se esse diceret, qui ita ut 3. ca. 14. q.
Christus moreretur, affectum fuisse: Sepul- illa materi-
tus in Vaticano uia Aurelia secus hortos Ne- am pingui-
ronis, non longè à uia triumphali, que ori miner-
ad Apollinis templum ducit, 3. Calend. Iu- ua uetilat.
lij. S I C E R G O ambo iactis iam ua-
lidis religionis fundamentis, sunt martyrij
coronam adepti: Quod uerum esse testatur Vide Ca-
idem Tertullian. libr. 4. Aduersus Mar- iū histori-
tionem scribens. Videamus, inquit, quod lac- cū in pro-
à Paulo Corinthijs hauserint, ad quam regu- culum quæ-
lam Galatæ sint recorreci, quid legant phi- dam Cata-
sputatem. phrygū dī
1 4 tippens

Doctor
Petrus cit-
cūcilionis.
Paulus ge-
tium.

Euseb. lib.
2. cap. 12.

Petræ no-
mē conue-
nit Petro.

lippenſes, Theſſalonicenſes, Ephēſi, quid
etiā Romani de proximo ſonent, quibus Euangeli-
um & Petrus & Paulus ſanguine quoque
ſuo ſignatum reliquerunt, &c. Hic P A V L V S
omnibus ſalutatis Chriſtianis, liſtori ceruicem
& iugulum præbuit, ex ceruice cum ſecun-
do percuffus eſſet, pro ſanguine lac, quaſi inter-
gritatis & innocentie ſignum fluxiſſe dicitur:
Funeratur uia Oſtienſi, anno poſt mortem Chriſti
37. &c. Cur autem uas electionis dicta-
tur nempe quia legis & ſanctarum ſcripturarum
armarium, inquit Hiero. ad Paulinum.
Qui plura de ſanctiſſimis Apoſtolis Petro &
Paulo legere concupiſcit & deſiderat, Legat
Egeſippum li. 3. ca. 2. &c. ad inſtitutū. Sic idem
Tertullia. in libr. de præſcriptionibus hære-
ſi. Clementem à Petro initiatum, quo nemo ho-
mo poſſit ambigere eos Apoſtolos apud Romanos
authores religionis fuiſſe, &c. Sic ergo
duæ oliuæ, Apocalypſeos u. à quibus profu-
xit oleum benignitatis & lenitatis per ſalu-
tarem doctrinam uitamque ſanctam gerentes
mundo mortui, Chriſto uiuunt, P E T R V S
autem græcis ſaxum, uelut Cephas Syro ſer-
mone ſoliditas, ſolidus enim fuit Petrus in
confeſſione ueritatis: Sed audiamus pin-
guiori

guiori minerua, quomodo Petro hoc petra
nomen conueniat, Ambroſ. in Ser. de fide Apo-
ſtoli Petri (quod Chaldaei Cepha, hoc ipſum
Græci πῆρας uocant, nox ſaxum) 47. Di-
centem. Petrus deniq; pro ſoliditate deuotionis
eccleſiarum petra dicitur, ſicut dominus: T V
E S P E T R V S & ſuper H A N C P E-
T R A M, &c. (exponit D. Hieronij: id eſt,
Super te, & tibi dabo clauſes, &c.) Petra enim
dicitur eò quòd primus in nationibus fidei poſu-
erit fundamenta, & tanquam immobilis lapis
totius fidei negotium compagem molemq; con-
tineat, petra ergo pro deuotione Petrus dicitur,
& petra pro uirtute dominus nuncupatur 1.
Corinthi. 10. Bibebant autem de ſpiritali conſe-
quente eos petra, petra autem erat Chriſtus.
Recte ergo meretur conſortium nominis, qui
conſortium meretur et operis. In eadem enim
domo Petrus lapidem angularem ſeu fundamen-
tum iecit, Petrus plantat, dominus incremen-
tum dat, irriguam ſubminiſtrat, Petrus cum ſu-
is tentationibus proficit, ſletibus ſuis gaudet, pe-
riculis ſuis creſcit: Petrus caput Eccleſie: Petrus
reſpectu ſupremi capitis membrum eccleſie. Pe-
trum alijs omnibus Apoſtolis præſuiſſe, confir-
mat Cyrillus in Euange. Ioan. libro 2. capite 2.
1 5 Chriſtus

Christus, inquit, Petrum instruit, cum se esse, qui cuncta, etiam antequam fiant, nouit: nec Simon fore iam sibi nomen, sed Petrus præcedit, uocabulo ipso commodè significans quod in eo, tanquam in petra, lapideq; firmissimo suam esse set edificaturus Ecclesiam. Et alio in loco, Apostolorum principem eum uocat. Ambrosius uocat Petrum præcipuum Apostolum, huius enim dominus curam uniuersalis ecclesie commisit. Gregorius Nazianze. ora. 21. ait. Hic petra uocatur, et illi fundamenta ecclesie concreduuntur. Hilarius super Psalm. 31. Petrum uocat primum confessorem Christi, fundamentum ecclesie, et ianitorem celi. Iterum idem super Psalm. 141. uocat eundem Apostolum firmam petram ecclesie super edificandam. Et August. in Iohannem dicit. Petrus natura unus erat homo: gratia unus Christianus: superabundantiori gratia unus idemq; primus Apostolus, &c. Quam ceteris primatus Petri sit in Euangelio, uide Mat. 16. Ioan. 21. Luc. 22. Act. 15. Ephes. 2. &c.

Ego Romam (arcem omnium gentium) propterea, inquit D. Chrysost. hom. ult. in cap. Roman. 6. diligo. Nempe à magnificentia, ab antiquitate, à pulchritudine, à multitudine, à potentia

52
à potentatu, à dinitijs, & à rebus in bello fortiter gestis, sed relictis istis omnibus ob id, illam beatam de prædico, quod erga illos (Romanos) Paulus dum uiueret, adeo fuit beneuolus, adeo illos amauit, coram differuit, & postremo uitam apud eos finiuit, unde & ciuitas ista hinc facta est insignis, plusquam à reliquis omnibus. Urbem Romanam uocat Eras Roterod. arcem & culmen Christianæ religionis in Europâ. ad Grimanum Cardinalem.

Et quemadmodum corpus magnum ac ualidum duos habet oculos illustres, sanctorum uidelicet illorum (Petri & Pauli) corpora. Ita celum non splendescit, quando radios suos sol ex se se dimittit, quemadmodum Romanor. urbs, duos illos lampadas ubiq; terrarum effundens. Hinc rapitur Paulus, hinc Petrus. Considerate, & horrete quale spectaculum uisura sit Roma, Paulum uidelicet repente ex theca illa cum Petro resurgentem in occursum domini sursum ferri. Qualem rosam Christo mittet Roma? Qualibus coronis diabus ornatur urbs ista? Qualibus catenis aureis cincta est? Quales habet fontes? propterea celeberrima hanc urbem, non propter aurum, non propter columnas, neq; propter aliam phantasiam, sed propter columnas illas ecclesie, hæc ille, Columnas fuisse

fuisse ecclesie hos duos Apostolos testatur Ambrosius super salm. 118. etc.

Gregorius itidem (quem anno domini 1545. Catholicum Rom. Ecclesie episcopum Lutherus pronunciauit) de primatu Petri scribens in parte 2. sui Regesti: Epist. 34. ad Columbanum episcopum, ait. Nos qui licet immeriti sedem Apostolicam uice Petri Apostolorum principis suscepimus gubernandam, ipso pontificatus tempore cogimur generali hosti, quibus ualeamus nobis obuiare.

Sedem Romanam. Petro esse dicatam seruaturque testatur August. de agone christiano capite 30. dicens. Non sine causa inter omnes apostolos huius Ecclesie. Cat. personam sustinet Petrus. Huic enim ecclesie, clauces regni celorum date sunt. Et idem Hipponensis, contra literas Petilianas, lib. 2. cap. 51. Quid tibi fecit cathedra, in qua Petrus sedit, & in qua hodie Anastasius sedet?

Symeon hacaphi, inquit Clemens, epist. 1. ad fratrem domini, ueræ fidei merito, & intergre. predicationis obtentum, fundamentum esse Ecclesie definitus est. hæc ille.

Petrum inquit Ambrosius in Luc. cap. 24. amoris sui uelut uicarium reliquit.

Petrus sanctus magister, & princeps Apostolorum.

Clemens
Apostol.
tempore.

Ambrosius
anno 380.

Apoolorum, de Antiochia utilitatis causa translatus est Romam, ut ibidem potius proficere posset, inquit Antherus epistola de translatione episcoporum.

Augustinus
anno 430.

ET Augustinus tracta. 56. in euangelion 10 annis inquit. Quis nesciat, primum Apostolorum esse beatissimum Petrum, hæcenus ille.

De primatu D. Cyprianus, lib. 3. Epist. 2. ad Cornelium summum pontificem. Nos Cornelium, inquit, Episcopum sancti. cathol. ecclesie erectum a deo omnipotenti, & Christo domino nostro, scimus: Nos errorem nostrum confitemur, circumuenti sumus perfidia loquacitate, factiosa amantes, uidebamus quasi quãdam communicationem cum scismatico homine habuisse. Sincera tamen mens nostra semper in ecclesia fuit, nec ignoramus Vnum deum esse, & unum Christum esse dominum, quem confesi sumus, unum Spiritum sanctum, unum Episcopum in ecclesia catholica esse debere. hæc Cyprianus martyr, Et alio in loco Idem, unitatem ecclesie dependere dicit ab unitate Episcopatus Petri.

Quod si Petro oratio ecclesie proficit, actio. 12. & columnam illam, tu contemnis ac negligis? Chrysost. ibidem.

Aurelius Mundius Carthaginensis concilii Præses

Claruit
anno 405.

Augustin. *præses noluit Pelagium & Celestinum, hæreticos declarare absq; consensu Romani Pontificis; cuius authoritas est, inquit Augustin. Epistolæ 90. &c.*

Ambrosi. *Ambrosius lib. Hexa. 5. cap. 24. de sancto Petro ait. Ipse ecclesiæ petra culpam suam diluit.*

Athanasi^{us} anno 324. *Vniuersalis Ecclesiæ, inquit Athanasius ad Liberium Papam, uobis in Christo est commissio, ut pro omnibus laboretis, cunctis opem ferre non negligatis.*

Aretio num. *S. Petrum uocat Arnobius psalm. 138. Episcoporum Episcopum, &c.*

Scimus (dixerunt Episcopi Aegyptiorum) in Nicæna magna synodo, 318. Episcoporum, ab omnibus concorditer esse roboratum, non debere, absq; Romani pontificis sententia, Concilia celebrari, neq; episcopos damnari.

Episcopi Carthaginienses: Synodum postulant authoritate Romani Episcopi confirmari, & hoc nomine etiam ad Innocentium Pontificem Romanum literas destinant, sicut hæc habentur apud D. Augustinum epistola 90. &c.

Obserua. *Quid est, inquit D. August. tracta. 10. in Canonicam Ioannis 1. Super hæc petra edificabo ecclesiā meam. Super hæc fidem, super id, quod dictum*

dictum est. Tu es filius dei uiui, hæc ille. In illis certe uerbis domini latet celestis uis quædam uiua & efficax, quæ legentis animum (si modò illas pure humiliterq; tractauerit) in diuinum amorem mirabili quadam potestate transformat, &c.

Summa: discurre per cæterorum Apostolorum sedes, & iam aut omnes uacuas inuenies, aut non legitimos habere successores: Nec Paulus (qui ob superbiam de sede doctrinæ legalis depositus est: inquit Beda, sed mox ob humilitatis subiectionem ad euangelizandam Christi fidem leuatus est) nec Iohannes: nec Iacobus: neq; cæterorum ferme quisquam, successionem hodie reliquit ullam. Soli Petro, sua successio permanet incolumis: Rectè igitur Christus dixit: TV ES PETRVS.

Fides Petri Ecclesiæ est fundamentum, per hæc fidem infirmæ aduersus eam sunt portæ damentum inferorum: CLAVES (non tantum pro: tides Petri misse, sed etiam datæ primo à Christo uni B. Petro, & non reliquis Apostolis aut ecclesiæ) sunt potentia & scientia discernendi, quibus dignos recipit Mystes ad ecclesiæ gremium, oblucentes uerò & rebellantes legibus euangeli.

Claves in ecclesiæ.

euangelicis, semel receptis coercet et excludit
regno, dicente domino Ioan. 20. Quorum res
miseritis peccata, &c. duabus clauibus scilicet,
ut repetam, discretionis, & potestatis, quae sunt
significata per clauis ostiarii templi qui
immundos abieciabant, &c. ubi etiam notandum
iuxta D. August. Quod ecclesia non modo bapti-
zando (ut somniarunt quidam) sed etiam iudi-
cando & absolucndo peccata dimittit.

In ecclesia
triplex li-
gatio.

Sciendum etiam triplex esse genus ligationis: Ligatur enim
peccator uinculo culpae, quando peccat. Vincit
lo pene cuius debitor efficitur postea ligatur in
iuncta satisfactione uinculo penitentiae, &c.

Petrus cur
negare
permisus

Ceterum nec hoc etiam omittendum, petrum
tribus de causis tentatum fuisse à domino, Mat.
8. Mat. 26. primo, ut sciret ex seipso compati
infirmis aliorum, 2. ut supprimeretur temeritas
presumptio, Hebreor. 4. ultimo ut spes uer-

Ambrosi-
exa. li. 5.
ca. 24.

niae persimile peccatoribus preberetur: *per yon-
longer et* & enim ille Christus uult infir-
ma curare non abicere, Ezech. 18. Mat. 11. &c.
Sed ad institutum.

Hoc autem quod ex praemisitis auctoritatibus
liquefit, intelligendum est de spiritu, fide, filia-
cia, confessione, professione, &c. Hae si abstuler-
is non remanebit in filio Iona, quo merito cher-

nobos

nobos con struas: Chrysostomus itaq; dicit, ecc-
lesiam fundatam in confessionem petrinam, Au-
gustin. in homilia super hanc petram, quam sci-
licet es confessus. Item: super me edificabo me,
non me super te. Christus itaq; petrarcha: pe-
trus petra, Petrus à petra, & non petra à Pe-
tro. Christus petra: Petrus ecclesia, inquit Augu-
stin: Recte ergo Petrus nō ob fidē sed ob fidei cō-
fessionem clauum accepit promissionem, multi
enim olim crediderunt, at unicus petrus clauis,
quando confessus est, meruit, &c.

Christus
petrarcha
Petrus pe-
tra.

De Episcopi Romanae ecclesiae auctoritate,
Tripar. Histo. lib. 4. cap. 3. & lib. 5. cap. 29.
August. de agone christiano, cap. 30. Cyprian.
Epist. 11. lib. 3. & lib. 4. Epist. 2. & lib. 4.
Epist. 8. Chrysostomus: Homi. 55. in Math. cap. 16.
Orige. li. 5. in Ro. ca. 6. Irenae. lib. 3. ca. 3. Ter-
tullian. pag. 109. Hilar. lib. 6. de sacra Triade.
Cyprian. lib. 4. Epistolarum ad pupianum. Et
lib. 1. ad corneliū. Orige. Homi. 6. super Ma-
theum. Hiero. lib. 1. contra pelagianos, & su-
per Mat. 16. Ambros. Sermo. 47. Cyrillum lib.
2. cap. 12. Super Iohannem. Chrysost. super Ioh-
annem homilia 80. de penitentia. Dionysius
cap. 3. de diuinis nominibus Hieronij in. Ezech-
ielem cap. 41. &c.

K Iohanna

Iohannes Hus uocat S. Petrum Romanæ ecclesie supremum episcopum, sicut & tota confiteatur ecclesia. Martin. Luther uero petromagistres populo persuadere conatur S. PETRUM nunquam Rhomam uenisse: ecce spiritus diuini Iohanni Hus autem consensere, Nobiles milites, militares, & armigeri præclarissimi Marchionatus Morauie, in epistola ad patres concilii Constantiensis, cuius datum Sternberg, anno domini 1415. die & festo sancti Venceslæ martyris domini nostri IHSU CHRISTI, &c.

Electores Imperij Romani recognoscentes authoritatem Roma. pontificis, Friderico successorem delegerunt Henricum, Anno. 1220.

ORDO EPISCORVM succedentium.

Hic ergo PETRO successit Linus, &c. unde D. Chrysost. Hom. 102. Timoth. 4. Añunt quidam, inquit, Linum, secundum Petrum Romanæ ecclesie, Episcopum fuisse, Anaclethus: Clemens: Euaristus: Alexander: Sixtus, &c. Qui ecclesiam ut studiosissime ita felicissime coluerunt. At unicus xithobibulus apostata cum cõsecra-

nets,

neis, non ueretur insurgere contra sedem Apostolicam et huius rectores, tot retrò seculis cunctis nationibus uenerabilem: Sic etiam Augustinus donastista cuidam Epistola 363. ait. Si ordo sibi episcoporum succedentium considerandus est, quanto certius, & uere salubriter ab ipso Petro numeramus: cui totius ecclesie figuram gerenti, dominus ait: Super hanc Petram edificabo ecclesiam meam, & porte inferorum non uincunt eam: Petro enim successit, Linus, Lino: Clemens, Clementi. Anaclethus, Anacleto: &c. In hoc ordine successionis nullus donatista episcopus inuenitur: hæc ille, &c.

CATALOGVS PONTI-

ficum Romanorum à Petro usq; ad

Paulum huius nominis 4.

Item.

Parrago succincte cõplectens quæ à multis sparsim tradita sunt: Recreat enim VARIE-

TAS modo non nimis externa sit & remota.

1. PETRVS, Galileus è Bethsaida, Aposto- Con: Hic lus et fortissimus fidei Agonotheta, in stadio post rosoly. 1. tus, et uerissim? Christi testis, bonu certame cer acto, 15.

K 2 tant,

Anno 33.
sub Nero.
ne archiepy
ranno.

tauit, cursum consummavit, fidem servavit, & reliquo recepturus depositum, crudeli & impio ense trucidatur sacrumq; gutturis organū quod iugiter nomen Christi personabat præcinitur, anno redēpti orbis 33. alij 38. sedit an 25 mens. 7. sepultus in Vaticano, aliquot milia hominum conuertit unica contione.

Sub Nerone in Alsatia Tribocchi ad fidem christianam, à S. Materno (S. Petri discipulo) perducti sunt quamvis cursu temporis religio sit intercepta. Idem S. Maternus urbem Argentorati ingressus, ecclesiam extra portā construxit, quæ usq; in hodiernum diem, S. Petri senioris nomen habet. Alteram Basilicam in eiusdem petri honorem prope Molisheim argentinensis diocesis extruxit, quæ latine domus Petri, vulgo thetonico DOMPHIETER: ibi sarcophagus ætibus Epitaphion:

Ecclesia
Duphietē
vocat Bo-
nifacius 8.
in quadā
Bulla filiā
in quo inscriptum sequens antiquissimis characterebus
Molisheimensis.

ET MEMORIÆ Terentiæ augustinæ coniugi sanctissimæ Iustus Iustinus maritus eius: Tioceanus & Florentia matri pietissimæ. hæc parergon. S. THECLA uirgo & Martyr passus est apud Iconiū imperante Nerone christicida, etc. S. GERVASIUS & Protasius passi sunt sub

sub Nerone circiter annū domini 57. x. Ca. Iulij patre habuerūt uitale, q. Rauēne, et matrē Valeriā quæ fide Mediolani p. Christi martyriū tulerūt.

Ann. 71. Vernierus.

LINVS, natione Italus de regione Tuscia, patre Herculaneo, sedit episcopus annis 11. mēf. 3. di 12. Alij an. 11. mēf. 4. di. 12. Temporibus Neronis: Martyrio coronatur à Saturnino cōsule. 9. cal. octob. Irenæ li. 3. ca. 3. plat. Euf. &c. Ne qua mulier nisi uelato capite templū ingrederetur ex mādato Petri cōstituit. Idem ex sacris ordinibus his in urbe habitis, presbyteros 18. Episcopos. 11. creauit.

Scriptit res gestas Petri, maximē uerò eius contentionem cum Simone Mago:

Anno 81.

CLETVS, Natione Romanus, de regione uicopatritij: patre Aemiliano, adhortate Clemēte pōtificatus onus inuitus suscepit, licet doctrina moribus et dignitate plurimum apud suos ualeret, sedit, an. 12. mēf. 2. di. 11. alij 12. Temporibus Vespasiani & Tit. anno 81. sub domitiano martyrio coronatus V. calendas Maij.

Huius tēporibus fuit Lucas Medicus Antiochēsis: Græci sermonis apprime doctus, Pauli Apostoli

Vari-
antibi
autho-
res sed
in re
non
admo-
dum
perple-
xa iu-
diciū
permit-
to le-
ctoris
arbi-
trio.

S. Lucas. Itali imitator & omnis peregrinationis etiam comes ac socius, uixit annos 83. uxorem habuit in Bythynia, sepultus est Constantinopoli, &c.

S. Dionys. S. Dionysius episcopus presbyter & ELEV-
TERVS diaconus passi sunt parisijs, sub persecu-
tione domitiani Imperatoris agente Fescemina
prefect. passi sunt autem 7. Eidus octobris, cir-
ca annu domini 96. etatis uero dionysij 90. etc.

S. Martia. S. MARTIALIS discipulus Christi & episcopus
scopus Stephani protomartyris consanguineus
patre Marcello & matre Helizabeth à trā
Ben iamin ortus, unus ex 72. discipulis Christi
in pace quieuit pridie Calend. Iulij anno à passio-
ne domini 74. Vespasiani uero Augusti anno 1.
episcopatus autē sui 28. Lemonice quiescit, etc.

S. Apolin. S. APOLLINARIS Episcopus apud
Rauennā passus est tēpore Vespasiani imperato-
ris 10. Cal. Augusti, circa annos domini 70. etc.

Anno domini 95. alij 92.

2. Clemēs 1. Romanus, qui et uidit Apostolos, et
cōsultit cū eis, de regione Calij mōtis, patre Fam-
no Domitiani tēporibus fuit, qui ab Augusto natus
Tito successit, Neroni aut caligule similior, quā
patri Vespasiano, aut fratri, etc. Sedit an. 9. mē-
6. di. 7. Alij an. 9. mēf. 2. di. 10. Ad anchoram
alligatus, anno Traiani 3. (Traianus Vlpianus Cō-
nstituit

nitus, Hispanus ex Tudertina, cuius uxor Plotia
na, anno 100. coronatus Colonia Agrippi: mor-
itur lynteria tactus, &c.) in mare projicitur.
uide D. Hieronij in catalo pontificū. Linū et Cle-
tū prēmisit ambitionis exēpli declinatiōe: Clemē-
tis honorificā facit mentionē in sua ad Philippō-
ses epistola S. Paulus, cap. 4. uacat sedes di. 22.

Pontificum ornatus instituit: De pontificum
ornamentis, & huiusmodi uestium mysterijs ui-
de Polyd. de inuen, rer. lib. 4. ca. 5. Item Inno-
cen. 3. in libello de altaris mysterio, &c.

Quod episcopi Baptizatos Chrismate inun-
giūt, id huius praeceptū est (Hodie quidā, ex caca-
angelicis dicūt Confirmationē characterem esse
Antichristi et aduētitiā solennitatē etc) Quod au-
tē ea ratio sit, ut in eos per impositionē manus
pōtificis, spiritus sanctus infūdatur uberius q. ab
Apostolis factitatū, in actis testatur Lucas, uide
Poly. li. 5. ca. 3. De CHRISMATIS autē usu (quod
fetidū rancidūq. oleū excucullatus Lutherus ap-
pellat) uide Tol. conc. 1. ca. 20. Itē Antiochorens
se ca. 6. Dionysiu in Hiera. ecclest: Clementem in
recognitiōibus. Cyprianū in epistola ad Ianuanū
Origenē in epistola ad Romanos. Magnū Basiliū,
li. de spiritu san. etc. Magna uirtutis & profudē
mysterij est VNctio, unde etiam seruator ipse,

Antiquissi-
mus usus
consecra-
tionis sa-
crorum lo-
corum, ue-
stium, ua-
sorum.
Confirma-
tionis ini-
tium.

Vfus fa-
cri Chri-
smatis.

Chrisma
grace, La-
tine un-
ctio Aug.
Tract. 33.
in euā. 10.

CHRISTVS (id est, unctus) dicitur Chri-
stus unctus spiritualiter Chrismate spirituali.
Nos uerò qui opus habemus ceremonijs, Chri-
smate linimur cū baptizamur. Recte ergo Chri-
ma pro baptizandis omni tēpore, ad dexteram
summi altaris in inciso rīco et clausura conser-
uatur. Sine Chrismate, et episcopi iussione, neq;
presbyter neq; diacon⁹ ius habet baptizādi, uide
Hierony. aduersus Luciferianos. Theophylact⁹
in cap: Lu. 10. de iustificatione que in Baptismo
fit. Itē Am. li. 3. de sacra ca. 2. etc. hæc par ergo.
Salutationes, que per dominus uobiscū septi-
es in Missa fiūt, ex lib. Ruth trāssumptæ, Clemē-
et Anacletus interposuere Auba. Boem. lib. 1.
cap. 12. &c.

Anno 103. alij 101.

ANACLETVS 3. PP. Natione Græ-
cus, ex patre Antiocho, beati PETRI discipu-
lus Camp, sedit an. 9. alij an. 12. mens. di. 20. in
poribus domitiani, Euf. eccle. hist. lib. 3. ca. 14.
sub hoc pontifice Iohannes Apostolus migravit
ad dominum, uacat sedes di. 13.
Mirandē. Barbā itidē aut comā ne præsul, neue reliqui
illud decre-
tum etiam
adscibit
Aniceto. Tōdet aut in ordinatione eccl. clericos et mona-
chos

ebos significans requiri ab eis uitā mundissimā, ut
refectis omnibus carnalibus desiderijs, iugi affe-
ctu & cogitatione perpetua, non in terrenis, sed
celestibus, 1. Corinth. 7. rebus uersentur, ut ea
tantum cogitent quæ domini sunt, sancti corpore
et mente, &c. Decurtare comas uiros, &
utrosque in habitu discretos esse Beatus PE-
TRVS primum præcepit. Auba. lib. 2. cap.
12. &c.

Idem Anacletus pp. non esse sacrificandum sine
arbitris, censuit: Gratianus illud præscriptum
Sotero attribuit. Mysterium huius rei alio in lo-
co pinguiori Minerua tradidimus, &c.

Anno 110.

EVARISTVS, natione Græcus, ex
patre Iudeo, nomine Iuda, de ciuitate Bethle-
hem: an. 9. mens 10. di. 2. Tēporibus Domitiani
& Nerue Traiani, inquit Platina: uine hostiæ ca-
put cruento mucrone rotatur 6. Calen. Nouem-
bris, uide Irenæ. lib. 3. cap. 3. Eusebius Eccle. his-
to. 1. Secus illius annos prosequitur, uacat sedes
di. 19. alij 29.

MATRIMONIA PVBLICA be-
nedixit, uide canones concilij Carthaginē. 4. cōiū.
K 5 Sic

Benedi-
ctio coniu-
gum,

Sic autem Synodus ebuccinat. Sponsus et sponsa cum benedicendi sunt à sacerdote, à parentibus suis uel paranymphis offerantur, qui cum benedictionem acceperint, eadem nocte pro reuerentia ipsius benedictionis in uirginitate permancant. &c. Vide Ambro. lib. 9. Epist. 70.

Primus item omnium **TITVLOS** ipsi presbyteris diuulsi.

Septem Diaconos instituit, qui ueritatis gratia concionatorem obseruarent, in hoc imitantes Apostolos, Polij lib. 4. ca. 9. de inueto. rerum.

Anno 121.

ALEXANDER, Romanus, temporibus Traiani, sedit an. 10. mens. 7. di. 2. de his Eusebius Ecc. hist. li. 4. ca. 4. Cuius sanctissima anima carnis ergastulo feliciter absoluta, sacri sanguinis imbræ purpurata, gloria martyrij coronata, angelico stipata comitatu ascendit ad regem suum, 5. Nonas Maij.

Quid instituerit uide Gratianum; Platin. Sa. bellicum, &c.

De **AQVA BENEDICTA** scribit S. ille Alexander. Aquam, inquit, sale conspersam, populus benedicimus: ut ea cuncti aspersi sanctificentur.

70

ac purificentur, quod et omnibus sacerdotibus facienda mandamus. Nam si cinis uitulæ aspersus sanguine populum sanctificabat atq; munda- bat: multo magis aqua sale aspersa diuinisq; precibus sacrata, populum sanctificat et emundat. Essi sale asperso per Heliseum prophetam, sterilitas aquæ sanata est: quanto magis diuinis precibus sacratus sterilitatem auferet rerum humanarum, et coinquinatos sanctificat, mûdat et expurgat, et cætera bona multiplicat, et insidias diaboli auertit, et à phâsmais et uersutis eius homines defendit. Nam si tactu fimbriæ uestimenti saluatoris saluatos infirmos non dubitamus, quanto magis uirtute sacrorum eius uerborum diuinitus sacrantur elementa, quibus sanitatem corporis et animæ humanæ percipit fragilitas.

Anno 129.

SIXTVS, siue Xystus, Romanus temporibus Adriani: sedit an. 10. mens. 3. Euseb. Eccle. histo. libr. 4. cap. 5. martyrizatus 8. Idus Aprilis, Vacat sedes di. 2. et c. Hic Gallos in sinu de continuit.

A Sixto habuerunt initia **MISSARVM SO-
LENNIUM**

Solennia Eucharistici sacrificij **LENNIA**, Poly lib. 6. cap. 12. *Quid amplius instituerit Platin. & Sabelli, &c.*

Gregorius, offertorium apposuit.

Leo, præfationes.

Gelasius, Maiorem & Minorem Canones.

B. Sixtus, SANCTVS.

Gregorius, PATER NOSTER ex Mathei Evangelio.

Martialis, Benedictionem dare Episcopos in solis.
Innocentius, pacem minores sacerdotes seu Missas dare constituit.

Sergius AGNVS DEI adiunxit.

Gregorius, communionem.

Leo, conclusionem per *Ite Missa*, per *Benedicamus domino*, & *Deo gratias*, addidit, & hæc parergôs.

Anno 141. habet **Vernierus**: alij an. 139.

Martyr
nô. Iauua
rij.

TELESPHORVS, natione Græcus, et patre Anachoreta, temporibus Antonij pij, cuius quidem imperatoris paternus *Genus* e Gallia Cisalpina originem habuit: sedit ann. 11. mens. 3. adijciunt alij di. 22. conuenit cum hoc *Euseb.*

Eusebius lib. 4. cap. 10. uocat sedes di. 7.

Huius temporibus inualuit Valentiniana hæresis. Valentiniani heretici

Hic sacerdotem ter in Natali die diuinam rem tractare statuit, Mysterium huius institutionis indicant, crassa equidem Minerva, multa enim ab incurioso Chalcographo me absente transposita & omissa sunt, in meis euulgatis lucubrationibus, quæ nuper diuum auspicijs in publicum prodierunt, &c. Idem pp. confirmavit ut 7. hebdomadibus ante pascha ieiunium obseruaretur, etc. non author ieiunij, sed ex auctor. Campens.

Quid instituerit amplius uide *Aegesp.* & *Euseb.* in *Chronicis*.

At uero **Telesphorus** cum ordinationes 4. mense Decembri habuisset, creassetq; presbyteros 15. Diaconos 8. Episcopos 13. in Vaticano sepeletur.

S. EVSTACHIUS, rectius *Eustathius*, *S. Eustathius*. cum uxore *Thephyta*, & filijs *Agapito* et *Theopisto* Rome sub *Hadriano* in aeneo tauro necati sunt 13. Calen. Iunij, circiter annum 140.

Anno 143.

8 HYGIVS, qui & *Iginus*, Græcus, patria Atheniensis, patre philosopho, Antonia

tonino pio imperante: sedit an. 4. mens. 3. al-
dunt alij di. 4. sepelitur tertio Idus Ianuarij, mu-
cat sedes di. 3.

Cōpatres
ad Baptis-
mum insti-
tuti,

HIC PATRINVM & MATRINAM (S)
enim eos appellant, qui infantes tenent, dum bap-
tizantur.) Baptismo & confirmationi adhi-
bit: uide Euseb. 4. cap. 10. Sabelli. Poly lib. 4.
cap. 4. & Augustinus de reclusione Catho. con-
uersationis, inquit. Filios quos ex Baptismo susci-
pistis, docete, & castigate, ut semper cū domi-
niuiāt, &c. De Baptismi usitatissimis ceremonijs,
uide Tertullia. de corona militis pag. 480. &
aduers. praxeam pag. 443. Cyprianum Episto-
la. lib. 1. Origenem in Roma. cap. 6. lib. 5. Chry-
sostomum Hom. 12. in 1. Corin. 4. & Hom. 40.
in 1. Corin. cap. 15. & Hom. 1. in cap. Ephe-
1. Theophylactum in Luc. cap. 10. Hierony-
mum in Esai. cap. 55. lib. 15. Augustinum lib. 10.
de Trinitate, cap. 26. Damascenum lib. 4. Or-
thodoxa fidei, cap. 10. Cyrillum in Euangelio
Ioannis, lib. 12. cap. 64. Hilarium Cano. 15. in
Mattheum. Ambrosium de spiritu sancto, lib. 2.
cap. 11. & lib. 1. Hexametron. cap. 4. Basilium de
spiritu sancto, cap. 15. Theophylactum in cap.
Marci 8. &c.

Idem pp. ne templa sine celebratione deo
carena

72
tarentur, nec augerentur, diminuerenturq;
sine arbitratu metropolitani, uel Episcopi, insti-
tuit.

Vetuit item, ne tigna reliquæ materias ad
edificanda templa congesta, in prophanos u-
sus conuerteretur, posse tamen ad structuram al-
terius templi uel cœnobij concedente Episco-
po transferri.

Idem, Polycarpum Ioannis Apostoli discipu-
lum, Smyrneū Episcopū creauit: De S. Polycar-
po uide Euseb. lib. 4. cap. 15. &c.

Anno 147.

8 PIVS 1. Natione Italus, Aquileiensis, Fla-
lius Ruffini, M. Antonini Veri tempora attigit:
sedit an. 19. Eusebius ponit lib. Eccl. histo. 4.
cap. 11. an. 15. Alij an. 11. mes. 4. Martyr 5. Idus
Iulij uocat sedes di. 24. &c.

Hic Nonati thermas, diuæ potentie de-
dicauit.

PASCHA ad diem dominicam celebrari
censuit, de pascha suo tempore celebrando, uis
de Concilio Carthaginens. 4. ca. 65. Toletanum
4. cap. 4.

Quod uirgines sacrantur, id est, uota ca-
stitatis

stitatis facientes religioni addicuntur, Pij, prae-
scriptum est. Virgines quae post consecrationem
nupserint, non tam adulterae sunt, quam incestu-
ae inquit Hie. lib. aduersus Iovinianum, &c. & quod
uirginitas maior est, & sublimior, tanto maiorem
sunt & coronae, & retributiones, & re promissae
bona eorum, qui cum hac in alijs bonis operibus
se exercent, refert Chrysostomus, Homil. 17.
Gene. cap. 4.

S. Praxedis floret.

10.

S. Apollinarius Asie Hierapolitanus episcopus
ANICETVS, Natione Syrus, sedit ann. 15.
adiiungunt alij mens. 4. passus est sub Marco
uerio 16. Calen. Maij Anno Domini 160. Vnde
gen. Non enim oportet pastores Domini gregem
tantum esse & inuictos, hoc est immobiles, sed
& inuictos, id est, inuictos, &c. Vacat sedes
di. 7. alij 24.

Episcopum
23. consecra-
ri inceptum.

Hic cauit, a paucioribus quam tribus ne con-
secraretur Episcopus.

Anno 168. alij 172.

21

SOTER Natione Campanus, ex Fundanis
dit an. 9. mens. 3. Martyr 10. Calend. Martij
vacat sedes di. 21. &c.

73

Nuptias in celebritate fieri statuit, Gratia. Inthroni-
zatio nu-
Volat. Sabelli, &c. priarum so-
Huius temporibus Cataphrygarum haereticorum
se extulit e stygijs undis.
lennis.

12 ELEV THERIVS, Natione Graecus, Cataphry-
Nicomopolitanus sedit an. 15. Irenaeus lib. 3. cap. 3.
Martyr passus 7. Calend. Iunij. Claruit tempo-
ribus Antonini Commodi, Euseb. lib. 5. cap. 22.
Vacat sedes di. 3.

LVCIUS Britanniae Rex, huius tempore se ab
eo Christianum fieri per Epistolam impetrauit.
Huius etiam tempore, Marcionis secta uariè
diuisa est. Marcioni
ita.

Anno 196. alij 198.

13 VICTOR, Natione Apher, (sedere
cepit anno circiter 196. à natali seruatoris)
sedit ann. 10. mens. 2. Euseb. lib. 5. cap. 28.
Hunc quidam sub Commodio martyrem 5. Calen.
Augusti dicunt. Vide Polydo, lib. 4. cap. 4.
& lib. 6. cap. 7. de inuen. rer. &c. uacat sedes
di. 12.

Tempore necessitatis quolibet tempore uel
loco baptizandum esse censuit.
Idem pp. ut pascha à 14. luna primi mensis,
L Mars

P. Samofe-
tanus,

Martij, ad 22. contra moyē Iudeorum celebra-
retur, idq; die dominica, cum P I O (Polydoro
lib. 6. cap. 7. Eleutherio adscribit) prædecessor
suo confirmavit.

Huius temporibus Hæresis Pauli Samofeta-
næ emerfit.

Floruit Tertullianus.

14. ZEPHERINVS, (qui centesimo cir-
citer post anno Anacleto est secutus) nati-
one Romanus, sedit an. 9. alij 18. mens. 7. tempo-
ribus Antonini, Euseb. lib. 6. cap. 16. migravit
Kalend. Septemb. uacat sedes di. 6. alij 12.

Hic grauiores causas ad sedem Romanam de-
ferendas esse censuit.

Idem omnibus Christiani nominis, puber-
tis annos attingentes Eucharistiæ perceptionem
paschali die iniunxit. FABIANVS uero
ordine 21. PP. ut ter id fieret, postea sanxit,
Euseb. lib. 5. cap. 11. &c.

Calices aureos & argenteos ad usum S. E-
ucharistiæ, instituit. Alij VRBANO 1. assignat.
Calices in quibus sanguinis Christi consecra-
tus est, primæus ligneos fuisse satis aperte mani-
festum est, quod decretum sublatum, propter ma-
teria raritatem qua liquor imbibitur, &c.

Q

74.
Quid amplius præceperit Eleutherius pp.
uide Euseb. lib. 5. cap. 28. Platin. &c.

Anno 207.

23. CALISTVS (qui & Calixtus) pri-
mus, Natione Romanus, sedit an. 5. mens. 2.
di. 10. Euseb. lib. 6. cap. 16. uacat sedes di. 6.

Constituit ieiunium 4. temporum, (mysteria
tam ostendimus in alijs scriptis) uide Poly. lib. 6.
cap. 3. Platin. Et Sabelli. Item, decreta Concilij
Maguntiaci, cap. 34.

Idem pp. Camiteria instituit. Camiterij usum
Abrahamo quidam adscribunt, qui dicitur emis-
se ab Ephron Ebreo filio Saor prope Hebron,
quadringentis stelis speluncam duplicem, & a-
grum circa eam, sepelisseq; in ea Saram uxorem
suam, in qua & ipse mox recubuit, uide Io-
sepbum, &c.

Cum excommunicatis omnem conuersationem
sustulit.

Consaquineis interdixit Matrimonia.

Anno 230. alij 222.

L 2 VRBA

URBANVS 1. Romanus; Patre pontiano, M. Aurelio Antonino imperatore fuit, anno Christi 226. ab urbe uero condita 970. sedit an. 8. (Carranza habet ann. 4.) Euseb. lib. 6. cap. 18. Martyrizatus octauo Calend. iunij sub Alexandro imperato. Sub quo etiam Calixtus prædecessor eius. uacat sedes di. 30. &c.

Eius tempore ecclesia temporalia bona et prædicia cepit possidere, quorum prouentibus alendos statuit ecclesie ministros & scriptores, qui hagiologia scriberent, Petr. de Natal. Platina Sabell.

Ne uasa sacra uitrea sed aut aurea, aut argentea, aut stannea pauperioribus ecclesijs essent, legem dixit. Petr. de Natal.

Sunt qui Urbano 1. attribunt distinctionem 4. temporum ac ieiunij, quæ ante confundebantur hominum imperitia, &c.

Huius temporibus Tryphonē Origenis audientem fuisse constat, qui librum præcipue composuit de uacca ruffa in Deuteronomio.

S. Cyprianus Episcopus & Iustina uirgo, passi sunt 6. Calend. Octobris circa annum domini 230. &c.

S. Quiricus. S. Quiricus puer & Iulita eius mater apud Tarsum

Tarsum Cilicie passi sunt Idibus Iulij, circiter annum domini 230. &c.

PONTIANVS Romanus, sedit ann. 9. mens. 5. Hic cum Hippolito presbytero in Sardinia insulam à Maximino imperatore relegatus est, et ibi 12. Calen. Decembris mactatus: sub quo Imperat. Cosmas & Damianus fratres in Egea S. Cosmas urbe Arabia nati, post innumera supplicia capitis et damianus. obtruncatione martyrio sunt coronati, 5. Calendas Octobris, &c. uacat sedes di. 11.

Hic pp. statuit ut Psalmi die noctuq; per omnes ecclesias decantarentur. ET ut ante Missæ celebrationem sacerdos, Confiteor Deo omnipotenti, &c. præmitteret.

Anno Domini 230.

ANTHERVS, Natione Græcus, temporibus Maximini martyrio coronatus, 3. Non. Ianuarij, sedit ann. 3. alij 5. (Vrspergen. tantum ponit mens. 1. di. 13.) uacat sedes di. 7.

Hic gesta martyrum diligenter exquisiuit, & in ecclesia recondidit. Volat. Sabelli.

Constituit Episcopos de sede in sedem transferri posse.

L 3 Anno

Anno 242

19 FABIANVS Romanus, miraculose per co-
lumbā est electus, Plat. Cornipol. quidā uerō hoc
spectaculum in Seuerino accidisse tradunt, Sabell.
li. sedit an. 14. Abbas Vrspergeu. cum Eusebio
ponit an. 13. mens. 11. adiciunt alii di. 11. Tempus
tribus Maximini, Volat. ait sub Decio sedisse, ma-
tyrio coronatur 13. Calend. Februarii, (Pascu-
Orosius lib. 12. cap. 18. confert 10. plagis Aegy-
ptiorum decem persecutiones ecclesie) uacat se-
des di. 6. &c. de **FABIANO** Hiero. in libro
de scripto. Ecce. cap. 21.

Singulis annis in coena domini Christus aut re-
nouaretur, statuit, Plat. Volat.

Sacerdotes causam dicere, & mulctari in sa-
cro, non prophano foro debere, edixit. Sabell.

Ne uxorem quis ducat intra 5. consanguini-
tatis gradum, statuit.

Ab hoc primus imperatorū baptizatus, Phe-
lippus, Christi fidem amplexus est, Orosius
cap. 20. Euseb. 6. cap. 21. & 34.

Sub hoc pontifice, Nouatus heresiarcha.

S. Agatha uirgo & martyr passa est. Nō. Per-
brua. circa annum domini 253. finis & nos Ag-
thi, Agathæ, &c. Huius S. uirginis meminit Ro-
phael Volat. lib. 13. Anthropologia, Sabellius
lib.

Persecutio
sub Maxi-
mino.

Nouatiā.
Agatha,
hoc est, bo-
na uirgo.

76

lib. 5. exemplorum. Gregorius lib. 1. Epistol. ad
10. Episcop. Surretinum, &c.

20 S. CORNELIVS Romanus, patre
Castino, (circiter annum 255.) sedit an. 2. addit
alij mens. 2. di. 3. à Decio martyrio coronatus
3. Nonas Maij, quia noluit ductus ante templum
Martis adorare, Euseb. lib. 7. cap. 2. uacat se-
des di. 35.

Statuit is pōtifex ne quis à sacerdote, nisi pro
fide, exigeret iuramentum, Hiero. in Catalo.

Hic etiam primus omnium in VRBE, 60. Epis-
coporum, totidem presbyterorum ac complu-
rium diaconorum conuentū fecit, in qua Nouatio
& damnati sunt, Polyd. lib. 8. cap. 5.

Sub Hoc PP. Concilium Carthagineū. de re-
bapt. ubi unanimi consensu decretum Ab here-
ticis non cōferri uerum Baptisma, Meminit Cy-
prius.

Idem corpora Apostolorum Petri & Pauli
leuauit.

Circiter annum 258.

21 LVCIVS Romanus, sedit an. 3. alij mens.
5. di. 10. à Valeriano martyrio coronatur: uacat
sedes di. 25. alij 30.

L 4 Hic

Hic Episcopu 30. annis minorē repudiavit, etc.
Idem tres Diaconos et duos presbyteros Episcopo adherere, (propter bonū testimonium.) Statuit. Cornipol. etc.

Excommunicavit bonā ecclesiā expoliātes, in Epist. 1. ad Episcopos Gallie & Hispanie, etc.

Anno 261,

22. **STEPHANVS** 1. Romanus, sedit an. 7. Alij an. 8. alij an. 3. mens. 2. martyrio coronatur temporibus Valeriani: uacat sedes di. 20. alij di. 21.

Hic pp. pœnitentes non rebaptizandos censuit, Euseb. 7. cap. 3. et 5.

Idem usum sacrarum uestium ad cultum Dei confirmavit,

Circiter annum 268.

23. **SIXTVS** 2. Natiōe Græcus, patria Athesiensis, ex philosopho Christi discipulus factus est: sedit ann. 2. adijciunt alij mens. 10. di. 23. sub Decio & Valeriano martyrio coronatus, 4. Idus Augusti. uacat sedes di. 35.

Tempor

Tempore huius exorta est Sabellianorum secta, uide Euf. lib. 7. cap. 4.

Idem Sixtus, pater spiritualis S. Laurentij Hispanici martyris statuit Missas super altaria celebrari, Cornipol.

24. **DIONYSIVS**, Monachus seu Heremita (cornipol. dicit illum martyrem) sedit ann. 6. (alij mens. 2. di. 4.) temporibus Galieni, uacat sedes di. 6. alij. 8.

Distinxit parochias.

Huius tempore congregatum est prouinciale concilium in Antiochia, Euseb. lib. 7. cap. 23. Equilin. polydo. lib. 8. cap. 5.

Circiter annum 272,

FELIX 1. Romanus, sedit an. 4. Euseb. 7. ca. 30. sub Claudio & Valeriano, uacat sedes di. 5.

Hic pp. consulens gloriæ martyrum statuit in eorum memoriam annua sacra fieri: Poly. lib. 6. cap. 8. etc. Cuius meminit Eusebius lib. 7. cap. 27. Hodie certè, pro dolor festiui dies ludis choreis, amoribus, compotationibus, aleis, pacti onibus, atq; nundinis peraguntur: Cum tamen non ea de causa constituti sint: dies enim illi pre-
Fertur An- cletus hu-
ius rei fu-
isse primo
Author.
Festorum
dierū abu-
sus.
Festi dies
quare in-
cibus stituit,

cibus ac diuinarum litterarum studijs dandi.
E. Festū D. Sixti habes apud Augusti. tractat
27. in Euan. 10. Festū inuentiois S. Stephani.
habes Tracta. 130. in Eua. 10. etc. hęc parerga
Idem PP. festum dedicationis confirmant.

Manichęi Sub hoc pontifice Manes persa Manicheo-
rum introduxit archisectam.

Anno 276.

26. EUTYCHIANVS 1. Tuscus, sub
Aureliano. Fla. an. 1. mens. 1. di. 1. Volat. an. 8.
mens. 10. Euseb. 8. mens. Philippus Heremita-
nus an. 8. et amplius ecclesiast. hist. men. 10. etc.
Is temporibus suis per loca diuersa 342. alij
3600. alij 344. Sabellius tantum 300. ponti-
fices proprijs manibus sepeliuit. Platin. 1.
Vacat sedes di. 8.

Hic etiam statuit, ut cum dalmatica aut co-
lobio martires sepelirentur, Euseb. li. 7. cap. 7.

Accusationem coram iudice scripto fieri iu-
sit, Volat.

Extant decreta eius apud Gratianum 20. alij
20. statuimus.

S. Anasta. S. Anastasia passa est 8. Calend. Ianuarię
circiter annum Christi 280.

S. Cri-

S. Cristina uirgo in Tyro ciuitate Italie, pass S. Cristina.
sa sub preside Iuliano, sepulta in Tyro ciuitate
a Christianis 9. Calend. Augusti circiter annum
domini 277. cuius corpus Veretij in Monasterio
Monialium S. Marci quiescit.

Circiter annum 284. Barthol. Carranza.

27. GAIVS, Dalmata: sedit an. 11. alij 15. alij
10. mens. 4. temporibus Diocletiani Imperator
26: Huius meminit Eusebius lib. 7. cap. 27. Va-
cat sedes di. 11. etc.

Sacros ordines, et amieiendi usum, instituit
Pol. lib. 4. cap. 7. alij IGINIO pōtifici assignat,
cum quibus me cōsentire et annuere minus pō-
nit, nā sic fieri potuit, ut quod Iginij inchoa-
uerat, CAIVS rite perfecit, etc.

Idem clericos a seculari iudice exemit.
Gradatim ascendere ad sacerdotiū sanxit. Cor-
nipol. etc.

S. Simplicius, Faustinus, Beatrix Romano S. Simpli-
nati sanguine, adeoq. Stemmata senatorio, mar-
tyrizati sub diocletiano circa annum domini
287. quorum corpora thecis reconduntur in
Euldensi canobio, etc.

S. Mauritius cum tota legione Thebaeo- S. Mauri-
rum,

rum, occubuit 10. Calend. Octob. circa annos domini 286. alij 287.

S. Crispi. S. Crispinus & Crispinianus fratres passi sunt in Sursionensi ciuitate Gallie sub Maximiano imperatore, agente Rictionario praeside, passi sunt 8. Calend. Octobris, &c.

S. Demet. S. Demetrius apud Thessalonicā coronā martyrii promeruit, passus secundū Vsuardū 7. Cal. Nouēb. secundum Adonē 8. Idus Octobris &c.

S. Primus Felicia. S. Primus & Felicianus martyres passi sunt in ciuitate Numentana, circa annū domini 286. 5. Idus Iunii, &c.

28. **S. MARCELLINVS**, Romanus; pater Proiecto, Diocletiani Dalmatæ obscuro loco nati, & Maximiani temporibus fuit, sedit an. 9. (Alii an. 14. mens. 4.) mens. 2. di. 16. Hic metu supplicii Christum negauit cum Petro & Idolis sacrificauit; postea nerō in sinuessa urbe congregatis 180. Episcopis, errorem suum dixit, poenitentiam egit, (a nemine hominum damnabilis se damnauit) ad Ecclesiam rediit: & tandem martyrio coronatus cum Claudio Cyrino, Anthonino Christi fidelibus; uacat sedes di. 25.

(pos. 51)
Creauit presbyteros 4. Diaconos 2. Episcopos

Hic titulos 25. in VRBE constituit.

Ano

79
Ancyranum concilium post tempora Marcellini, circa annum domini 308.

Sub hoc pontifice tantam Christiani persecutionem passi sunt, quantam alias nunquam, Platina teste, uide ecclesiast. histor. lib. 8. ca. 2. & 3. &c.

Circiter annum 304.

29
MARCELLVS, Natione Romanus, patre Benedicto, Ex regione Viæ Latæ, sedit an. 5. alij men. 6. di. 21. adiungunt: a Maxentio damnatus, uacat sedes di. 20.

Statuit concilium generale & œcumenicum non posse seruari sine auctoritate Rom. pontificis.

Idem elegit 15. Cardinales, propter sepulturas martyrum, & Baptismum: Cornip.

Ex Marcellino & Marcello quidam unum duntaxat faciunt, ne hic quoq; aliquid offendaris candide lector.

S. LVCIA uirgo Syracusana & martyr, efflauit animam, transfixo gutture, anno domini 310. seruiente Maximiano & Diocletiano, cuius meminit Hermannus Contractus, &c.

Anno 309.

EVSE

Ancyra ciuitas Galatiæ.

EVSEBIVS, Græcus: sedit an. 6. mens.
1. di. 3. Volat. & Cornip. an. 2. men. 6. di.
25. Euseb. mens. 7. Alij an. 1. alij 2. alij 3.
&c. Temporibus Constantini: uacat sedes di. 7.
alij 1. &c.

Episcopos exemit à Laicorum accusatione,
excepta fide. Cornip. &c.

Idem qualis esse debeat mensa episcoporum
prescripsit, Miranden.

Sub hoc crux domini nostri **I H E S U**
CHRISTI. 5. Nonas Maij inuenta est. &
festum de ea celebrandum instituit. De signaculo
crucis, August. Tracta. in Ioan. Euang. 118. Et
in psal. 30. concio. 2. item, in Psalm. 141. & de
sanctis sermon. 19. &c.

Anno 312.

MELCHIADES, (alij Miltiades)
Apher. sedit an. 3. Alij an. 4. mens. 7.
di. 9. Martyrizatus iussu Maximiani
uacat sedes di. 17.

Hic ieiunium prohibuit die dominico, & Iouis,
quia sacri dies ethnicis, Volat.

Sub hoc confluit concilium Neocesariense,
&c.

Quatuor

Quatuor coronati Romæ passi sunt sub Dio 4. Coron.
eletiano Imperatore, tempore Melchiadis S. Sebastia-
nus. PP. cuius etiam tempore floruit S. Sebastianus.

Anno 324. redempti orbis. Alij 317. Miran.
315. alij 339. &c.

32. SYLVESTER 1. Romanus, patre Rufi
fuit: sedit an. 23. obdormiuit pridie calend. Ianu-
uar. Anno ab VRBE condita 1091. temporibus
Constantini: fuit exul in mōte Soracte per
secutiones fugiens Imperatoris, ubi in cauernis
petrarum cum suis clericis latitabat, postmodum
rediens cum gloria baptizauit Constantinum,
&c. Vacat sedes di. 15.

Is PP. uanorum deorum memoriam abhor-
rēt, dies hebdomadæ qui antea nominibus solis,
Lunæ, Martis, Mercurij, Iouis, Veneris, et Sa-
turni dicebantur, ad numerum feriarum diges-
sit, Poly. lib. 6. cap. 5. Feriarum meminit Beth-
leemites. Vna sabbati dies dominica (inquit D. Hiero. Ha-
Hieronymus) intelligenda est: quia omnis hebdomada dicitur q. 4.
in sabbatam, et in primam & secundam, & ter-
tiam, & quartam, & quintam, & sextam sab-
bati diuiditur quam Ethnici, idolorum elemen-
torum nominibus appellant.

Idem Syluester rogatu Constantini, diuo Petri ad
uincula, Festum S.
Petri ad

tro Apostolo cōstituit celebritatem, quæ ad V
cula nuncupatur, De primo festorum instituto
polyd. de Inuen. rer. lib. 6. cap. 8.

CG. Nicæ.
num. 1.
princip.

Sub hoc Nicænū concilium, ubi 318. episcopi
interfuere, in quo Arriana, Sabelliana, & Pho
niana hereses damnate sunt. Huius concilij dog
mata quasi Evangelica recepta sunt. Gratiani
dist. 15. Poly. lib. 8. cap. 5.

Con. Ro
manum.

Sub eodem PP. celebratum Romanum conc
præsente Cōstantino intra thermas Domitiani
cum 275. Episcopis, in quo denuo damnati, Cal
xtus, Arrius, Photinus & Sabellius.

Sub eodem syluestro.

Elibertinū
Arelat. 1.
Gangrēse

Concilium Elibertinum, 19. episcoporum
Arelatense 1.
Gangrense, celebratum circa annum domi

Arelat. 2.
Cartha. 1.

ni 324 in paphlagonia.
Arelatense 2.
Carthaginense 1.

Aureum diadema gemmis distinctum, Const
tinus Imperator 1. Syluestro obtulit, quod ille
recepit, ueluti parum religioni idoneum, phry
gia mitra caudida contentus; sed pontificum pos
steritas donum deinde principis haud aspernatu
est, uide Poly. lib. 4. cap. 7. &c.

S. Ma

S. Maxmini potentissima uetustissimaq; Be
nedictine professionis Monachorum Abbatia, ex
tra urbis Treuericæ nigram uel Martiam por
tam, in ipso campo Martio, fundatur anno domi
ni 333. Imperij uidelicet Constantini Magni 23.
Brusch.

Abbatia
Treuerica
S. Maxi
mini.

Anno 336. Miranden.

MARCVS, Romanus, patre Prisco: se
dit an. 2. mens. 8. di. 21. alij di. 20. tem
poribus Constantini: uacat sedes. di. 15.
Hic SYMBOLVM FIDEI cani præcepit.
Episcopo Hostiensis consecrandi Romanum
pontificem facultatem concessit.

33

Quid amplius sub illo actum, refert histor.
tripart. lib. 4. cap. 1.

Sub hoc Iuencus Hispanus præbyter, gene
re nobilis, qui tetrauāgelia hexametris uersibus Iuencus
ferè ad uerbum transferens 4. libris composuit præbi
&c. Moritur 3. Nonas octobris.

ter.

Anno 338. Miranden.

34. IULIVS, Romanus: sedit an. 15. (alij 6) de
quo habes hist. tripart. lib. 4. cap. 4. uacat
sedes di. 25.

33

Tri

Eufra-
tus hære-
ticus.

Tria cæmeteria & duas basilicas in VRB
constituit, Plat. Volat.

Sub illo Romana synodus, in qua conueni-
runt 116. Episcopi contra Arrianistas.

Amplius sub eodem Colonien. Synodus cele-
brata contra EVERATAM Blasphemum & hæ-
reticum, qui Christum negabat deum: Hanc re-
censitavit nostris temporibus Seruetus.

Tempore huius Arriana hæresis plani-
tus laesit.

Concilia celebrata.

Antiochenum.

SARDICENSE, hist. trip. lib. 4. cap. 21.

HIEROSOLYMITANVM.

SYRMIENSE.

35. LIBERIVS, Romanus: temporibus Con-
stantij filij Constantini magni, sedit an. 6. (al. 7.
mens. 3. (al. 8.) deportatur in exilium à Con-
stantio, noluit enim hæresi Arrianæ consentire
uacat sedes di. 6.

Aetiani
hæretic.

His tēporibus maxima persecutio in cle-
ricos. Sub hoc tempore Aetius hæresis er-
rat in uineam zebaoth.

Concilia-
bulum hæ-
reticorū.

Hac tempestate concilium prophanum (con-
trahitum ab hæreticis contra S. ATHANASIO
VM) in Nicæa Thracia,

Concilia

Concilium Laodicense in fine Liberij PP. ce-
lebratum, circa annum domini 364. habent al.
an. 354.

36. FELIX 2. Romanus sedit an. 1. mens. 3. (al.
4. di. 2.) Constantio martyrio coronatur &
cap. trucidatur. An. 359. Mirand. habet an. 370.

S. Iohannes & Paulus martyres, domestici
Constantie filie Constantini Magni, ROMANUS
passi sunt 7. calend. Iulij, anno domini 363.

S. Gordianus martyr passus est circa an-
num domini 360. 6. Idus Maij.

Anno 371. Carranza.

37. DAMASVS, Hispanus: patre Antonio: Vir
multæ memoriæ, ingētis faciēdiæ, in amicos libe-
ralis, prouincialibus iustissimus, gloriæ cupidus:
Pl. sedit an. 18. me. 3. al. me. 24. di. 11. al. di. 10. tē-
poribus Iul. Apud quē ueluti Notarius D. HIE-
RONYMVS fuit in adolescentia sua, &c. Ha-
bet de cohisto. Eccl. lib. 11. cap. 10. Hic PP. ubi
ex sacris ordinibus quinquies habitis, presbyter
et unum & 30. diaconos. 11. Episcopos, 62.
erectisset, moritur ac sepelitur uia Ardeatina cū
matre & sorore in basilica à se condita tertio
Idus Decemb. D. micel. uacat sedes di. 21. &c.

Hic adulterij infamatus, de obiectis sibi criminibus canonicè se purgavit.

Macedoniani,

Constantinopoli:
principale

Circa hæc tempora cont. Constantinopolitani 150. patrum, contra Macedonium, qui negabat spiritum sanctum deum esse, (Damasci auctoritatem sequuta est prima illa Constantinopolitana Synodus) celebratum temporibus Gratiani et Theodosij, & Cyrilli Hierosolymitani: Est Vnum ex 4. principalibus concilijs, et quidem proximum post Nicanum.

Sub eodem damaso celebratum concilium Valentinum 30. Episcoporum, &c.

Item Aquileiense.

Idem S. cōfessor multa laude dignus, adiutor peritorum uirorum studijs, choros cantantium ordinauit in ecclesia. Corn. Cantus ecclesiasticæ antiquitas ostenditur Philonis & Plinij testimonio, eccl. histo. li. 2. ca. 17. &c. derisores ac impugnatōres horarum Canonicarum impugnauit & prostrat Campensis eccl. hier. lib. 2. cap. 6.

Extat damasi epistola ad Orientis episcopos de damnatione hæreticorum.

Idem Appollinarem & Timotheum eius statorem exauthoratos abiecit ab ecclesia.

Idem Sabellium, Eunomium et Macedonium cum consecratis anathemati subiecit, &c.

Anno

Eutropius

Anno domini 370. claruit Eutropius, sub Valentiniano & Valente principibus: Vir religiosus in cōuersationis, in diuinis scripturis ualde studiosus & eruditus, uide Iohannem Trittenhemium Abbatem Spanhemensem, &c.

S. MARIE ad martyres, Benedictini instituti magnificum canobium infra Treuerim, conuersum & inchoatum est. anno 380. &c.

Anno domini 388. Miranden. habet ann. 389.

38. SYRICIVS, Romanus: sedit an. 15. (a. 14. al. 10.) mens. 11. di. 25. temporibus Valentiniani & Valentis Augustorum super uniuersalem ecclesiam Episcopale ministerium suscepit. Vacat sedes di. 20.

Digamus ne ad officium sacerdotis admitteretur cōsuet: cōsi admissus, ab eo pelleretur, Po. lib. 4. cap. 8. August. de bono coniugali, ca. 18. Hodie certè sunt qui polygamiam approbant. Quid statuerit amplius uide Plati. Sabelli &c.

Idem PP. normam ecclesiasticam per 16. capita dedit Hiemerio Episcopo Tarracōnen.

Sub hoc celebratum Concil. Telense, contra Iouianistas Item, Conc. Carthagenen. 2. habitū

M 3 circa

Digami a sacerdotio exclusi,

Concilia.
Telenſe.
Carthagi
neſe 234.
et epi 73.
Taurina.
tenie.
S. Georg.

circa tempora Siricii PP. tractans de celibat
Sacerdotum & Episcoporum.
Item Concilium TAVRINATENSE
pore Siricii PP. & Beati Ambrosii Episcopi
Mediolanen.

S. Georgius Chiliarchus militum, cuius ma
nu fortissimus deus Lerneam hydam, draco
nem Lybicum uere contudit, capitis abscissio
ne martyrium consummauit circa annos domi
ni 391. Calend. Maii. Hunc Graeci recentiores
appellant Megalomartyra & Trophaeophori.

S. Micha.
apparitio

Apparitio S. Michaelis archangeli anno do
mini 390. secunda apparitio facta 707. tem
pore Childberti Regis Francorum, & Iuliani
ani Imperatoris, &c.

S. Alexius

S. Alexius filius Euphemiani nobilissimi Ro
mani, extremum diem placidissime clausit eo
Cal. Augusti circiter annum domini 388.

Anno 404.

39 ANASTASIUS Romanus: sedit an. 3.
10. temporibus Archadij. Sub hoc propter
pta Origenis in Alexandria celebrata est Syn
odus. Hic ne debiles membris aut manci in sacra
dotu numero reciperentur, uetuit, Vacat sedes
di. 21.

Synodus
Alexan
dri.
Concilium
Toletanum
Quomo
do non
initiarili
ceat.

Ide m PP. standum erecto animo dum
legit

legitur Euangelion in Ecclesia, ordinauit, &c.

Circiter annum 408.

40. INNOCENTIVS 1. Albanensis: se
dit an. 15. mens. 2. uacat sedes di. 22.

Sub hoc coepit haeresis, deum corpus habere asse
res. Et Praedicatoru et Cataphrygaru et Pe
ROMA: Gothis capta.

Catha
phriga.
(Iagij. Pelagia
nistæ.

Pacis osculum consecris mysterijs instituit.
Christianos inungi oleo sancto infirmorum,
confirmauit.

Hic episcopo Rothomagen. misit normam
ac regulam uiuendi, &c.

Hoc tempore S. Hieronimus Bethleemites,
Hungarus Stridonensis in Bethleem illustris ha
bitat. Mellissius item Augustinus floruit.

S. Hieron.

Extat epistola Concilij Carthaginen. ad in
nocentium Papam: &c. quibus amanter in epi
25. rescripsit, eos confirmans.

Sub hoc concilium Mileuitanum, huic inter
fuit Anselmus Ro. ecclesie Legatus contra Pel.
S. Germanus episcopus Antistod. ex huma
nis ereptus pridie ca. Aug. circa an. dom. 422.

Concil.
Mileuita
num.
S. Germa.

S. Simplicianus episcopus & coessor carnis
ergastulu dereliquit, uir diebus et uirtutibus ma
turus, an. do. 415. Idib. Au. Mediolani sepultus.

S. Simpli.

Anno 424.

MA 4

41. Zoza

41. ZOZIMVS (alij Zosimus) Natio-
Graecus sedit annum 1. (alij 2.) (alij 8. di. 11.
alij 13.) sub Honorio & Theodosio Iunior, Va-
cat sedes di. 11. &c.

Clericos à tabernis exclusit, Cornip.

Cereæ paschales Candela, ut dominica ven-
surrectionis Sabbato per singula templa conso-
pachales, crarentur, Zozimus author fuit, Poly. lib. 6.
cap. 7. Nec sine grandi mysterio in consecratione
Baptismatis Cereus adhibetur, ut significetur

Exod. 13. tur hoc uere agi in Baptismate, quod praefigura-
tum est in transitu maris Erithrei per colum-
nam nubis quae transiitibus interdum uelamento
fuit, & noctu Syderei splendoris uicem supple-
uit. De qua dixit Apostolus, &c. Vide Canonem
1. Cor. 10. Concil. Tolet. 4. cap. 8.

Item PP. circiter annum 424. Episc. Salu-
nitano quid agere debeat, iniunxit.

S. Alban. Sub hoc anno domini 425. S. Albanus Episcopus
copus strenuus athleta, martyrizatus.

Anno 425.

42. BONIFACIUS, 1. Romanus: sedit
ann. 3. mens. 8. alij mens. 4. di. 7. Vacat sedes
di. 9. &c.

Fili

Hic masculum non attingentem 30. annos à
sacerdotio cum FABIANO exclusit. Quia cre-
do, ea fuit apud Hebraeos, teste Hiero. in proe-
mio in Ezechielem, etas sacerdotalis ministerij,
&c. inquit Polydo. lib. 4. cap. 8.

His temporibus D. HIERONYMVS in
Bethleem uitae cursu felicissime peracto, ad im-
mortalitatis lauream est euocatus, anno etas
tis suae 51. &c.

Sub hoc pp. Concilium Carthagineñ. 7. per C. Cartha-
gi. 6. & 7.

Circiter annum 428.

43. CAELESTINVS 1. Romanus: Alij
Campanum dicunt, temporibus Theodosii Iunio-
ris. Sedit an. 8. (alij an. 9. mens. 10. di. 17.) uacat
sedes di. 21. &c.

Hic Psalmos Antiphonis interstrinxit.
Introitus, Gradus, Tractus, offertoria: Com-
muniones & orationes inseruit Missae: inquit
Carranza, &c.

Sub hoc Concilium Ephesinum unum ex 4.
principalibus contra Nestorium: Synodus illa
Celestini Papae sequuta est auctoritatem: Pigh.
lib. 4. cap. 14. &c.

M 5 Sub

Sub pōtifice hoc moritur B. AVGVSTINVS
qui Arrianorum impietatem, Pelagianorū
mentem impudentiam, Manichæorum lasciuia-
tem religionem, Donatistarum, Sathanicum
rorem, illarumq; hæresum vires contudit, atq;
infregit. (publice)

Nestoria-
ni.

Idem hoc tempore Nouatianus vi VRBE
Nestorius hæresarcha in MARIA M
trem Dei blasphemauit. In hos Nestorianos
æius pontifex, per Cyrillum Anathematis
suram exercuit.

Idem pp. per Germanū Antifiodorēsem Ep
scopum, quem in Britāniam misit, hæreticis in
fugatis, insulares ad catholicam fidem redegit.
Scotisq; subinde fidei doctrinam optantibus, Pe-
ladium episcopum dedit, ac demum eius studio
magna pars Occidentis (ut Platina tradit) ad
fidem conuersa est, &c.

Circiter annum 436.

44 SIXTVS 3. Romanus: Patre Sixto: se-
dit an. 8. diebus 19. Martyrizatum alij dicunt.
uacat sedes di. 22.

Hic de obiectis sibi criminibus canonicè se
purgauit,

sub

Sub ipso concilium Rhegicū. ab Episcop. 13. Con Rhe-
Item: AGATHENSE in ciuitate Aga-
tha in Gallia habitum, ab Episcop. 35. contra
cierti: A. id. am. Con Aga-
thense.

S. PATRITIVS Hiberniā, hodie Irlā S. Patrit.
diam, ad fidem conuertit, &c.

Circiter annum 448. Iacobus Mennea-
lius habet, ann. 444.

41 LEO 1. Tuscus: sedit ann. 21. mens. 1. di.
13. Cuius sanctitas fuit, ut in concilio Chalcedo-
nensi summa patrum omnium cōcordia, ter sen-
tus accl. matus sit: moritur 4. Idus Aprilis, se-
des uacat di. 8. &c. Carrāza.

Idem de obiectis sibi criminibus canonicè se
purgauit, &c.

Hic Acephalorum hæresim multis epistolis ad
Christifideles scriptis acerrimè confutauit.

Supplicationes siue rogationes primus insti-
tuit: quas Latini Graiam secuti uocem, Lita-
nias, dixerunt. Polydo lib. 6. cap. 11.

Creuit ex institutione sacrorum 81. presby-
teros. Diaconos, 31. Episcopos 86.

Idem PP. Attilā retrō uertit, Quid, obsecro,
unquam crudelius natura creauit Athila Hunno-
rum

Idem Gē-
sericū mi-
tigauit

runt reget Attamen hic sanctitate huius Ro. p-
tificis uictus, Romanis pacem reddidit, & ex-
traordīno hoste, humanitq; cruoris appetentissī-
mo, iunius hominis precibus mitissimus est factus.
nec minus ualuit nomen probitatis **BENEDICTI**
Abbatis apud Totilam Gothorum regem
præferocem. Diuus item **GREGORIUS**
potuit Gothos ipsos iam Arrianos factos boni
monitis ab errore reuocare: potuit & Anglos
sic mollire, &c.

Concilia.

SUB Leone concilium Arausicum, tempore
Theodostii iunioris, de Libero arbitrio, &c.

VASENSE, in quo nonnullæ constitutiones
sanctæ sunt per 19. Episcopos.

ARELATENSE 34. Episcop. Martiano
Augusto, Opilone & Vincomalo coiff. 8. Idus
Iulij.

CHALCEDONENSE unū ex 4. ce-
lebratum est præsentibus 630. patribus, tempore
Eurychia, ribus Martiani Imperatoris, contra Eurychē &
fautorem eius Dioscorum Constantinopolita-
num, &c.

ARAUSICANVM.

CARPENTORACTENSE.

IV.

TVRONENSE provinciale, &c.

S. Virgines 11000. passe sunt apud Coloniam
Agrippinam 12. Calen. Nouembris, circiter an-
no Christi 450. &c. 11000. Vir-
gines.

Translatio corporis **S. Martini** facta est anno
14. Leonis primi pp. anno uidelicet 64. ab obi-
tu ipsius sancti uiri.

Septem dormientes in Epheso expergesfacti,
anno Domini 448.

Anno Christi 465.

46 **HILARIUS**, sardus: sedit an. 6. mēf.
3. di. 10. Temporibus Leonis, uacat sedes di. 10.

Sub hoc celebratum Concilium Romanū 50.
ferē Episcoporum, &c. Item: Tarraconense an-
no 6. Theodorici Regis.

Idem pp. Pontificatum noluit esse heredita-
rium. Cornipol.

Episcopatus in Vienna Austriaca erigitur, Episcopa-
tus Vien-
nensis.
primum locum in Episcopatu sortitus est **S.**

MAMERTINVS, &c.

Translatio corporis **S. MARCI** de urbe
Alexandria ad ciuitatem Venetiarum facta est
tempore Leonis Imperatoris Iustiniani Veneto-
rum ducis, anno 465.

Circiter

Circa annu 474.

47 SIMPLICIUS, Tiburtinus: ex patre Castino. sedit an. 15. mens. 1. (alij 2.) di. 7. uacat sedes di. 26.

Hic urbem ROMAM in 5. Ecclesias distribuit: quarum prima Petri. altera Pauli. 3. Laurentij. 4. Iohannis Laterani, nunc in urbe prima: quinta Mariæ Maioris, &c.

Is nullum cogendum ad sacerdotium censuit.

Idem ne quis clericorum possessionem sacerdotij ab homine prophano suscipiat, prohibuit, Volat.

Circa annu 486.

48 FELIX 3. Attalus S. Gregorij, Romanus: ex patre Felice. Sedit an. 8. (al. 6.) mens. 11. di. 17. (al. 19.) Euag. 3. cap. 18. Claruit temporibus Odoacris Regis usque ad tempora Theodorici regis. uacat sedes di. 6.

Quid sit dedicare, cessit, diemq; illam anniuersariam esse instituit. Illud ex imitatione Hebræorum, qui eundem quoque diem, testatur Iosippus, festum agebant. Poly. lib. 6. cap. 8.

Idem

Idem accusato inducias ad respondendum induxit.

Anno 494.

49 GELASIVS, Apher ex patre Valerio uir sanctus atq; multe sapientiæ, consilio sagax, pacis amator, delinquentibus clemens, castus, pudicus, elemosinis largus: Ad quem etiam consuegit Ioānes Alexandrinus Episcopus, &c. tēporibus Zenonis Augusti. sedit an. 4. (Cornipol. habet an. 6.) mens. 8. di. 18. (alij 17.) uacat sedes di. 7.

Collegit & gradualia iuxta aliquos, instituit: uolat.

Missa energitica precatōibus

Canonem & prefationes Missæ, profas & exornata, Hymnos canticis miscuit.

Sub eo Honorius seuus Vandalorū rex Aphricæ, Arrianorū fauore in fideles gladio flammæq; seniendo fatigatus, 496. relegatus, ecclesias & bona Arrianis tribuit.

Concilium EPAYNENSE provinciale, cui interfuerunt 70. Episcopi.

S. REMIGIVS Episcopus Remensis tēporē Clodouci 4. Regis Gallorum (circa annu 485. alij 490.) in Gallijs claruit. Robertus Guaguinus lib. 1. de gestis Francorum, &c.

8 B Ca

Seccingen-
se ceno-
bium.

Seccingenſe cenobium 8. Canoniffarum, &
4. Canonicoꝝ, Fundatum eſt anno 495. à ſan-
cto Fridelino Scotorum regis filio, &c.

Anno 498.

50 ANASTASIUS 2. Romanus: ſedit
an. 1. (al. 2.) menſ. 11. (alijs 10.) di. 24. ex patre
Fortunato, tēporibus Theodorigis regis & Ana-
ſtaſii impij (ab hereticis ſeductus) Imperatoris
qui fulmine ictus periit, uacat ſedes di. 6.

Hunc pontificem Romanum quidam Acacio
(qui niſcerum egeſtu penas luit) ſauſſe blaterat.
Anasſtaſium falſo inſanatum à Gratiano, comen-
dit Pighius, &c.

Circiter annum 499.

51 SYMMACHVS, Sardus: ex patre
Fortunato. Sedit an. 15. Menſ. 7. di. 28. (al. 21.)
temporibus Theodorigis Regis, & Anaſtaſii Au-
guſti. uacat ſedes di. 7.

Hic, omni die dominico, & natalitijs marty-
rum, Hymnum GLORIA IN EXCELSIS
SIS, dici ordinauit Plat. &c.

Idem multos captiuos redemit.

Fecit

fecit ordinationes 4. in VRBE.

Statuit bona eccleſiæ non alienari, niſi magna
& pia cauſa exigente.

Clericis conſanguineas mulieres matrisſas
miliās admittit. Volaterra.

S. LEONHARDVS conſeſſor apud S. Leohar
Aquitanie prouinciam ciuitatem Lemonienſem
claruit tēpore Anaſtaſii Imperat. quicuit 8. idus
Nouembris, circiter annum Domini 500.

Childebertus.

Clotarius.

Clodamirus.

Theodoricus.

Filij Clodouci, anno

515

Concilia.

1. LERDENSE 8. Epiſcoporum, anno
15. Theodorigis regis,

VALENTINVM prouinciale 6. Epiſ-
cop. in Valentia Hiſpaniæ, &c.

Anno 514.

52 HORMISDA, Campanus: ex patre
luſto, de ciuitate Fruſinone: temporibus Ana-
ſtaſii

N

ſtaſii

Itasii. Regibus charus: Hereticis exosus, &
ecclesiam magnificus fuit. Sedit an. 9. di. 17.
18. uacat Sedes di. 6.

Nuptias publicas confirmauit.

Clerum composuit.

Græcos reconciliauit.

Manichæos oppressit.

Concilia.

AVRELIANENSE.

GERVNDENSE.

CAESAR AVGVSTANVM Episcopo-
porum 12. &c.

Boethius.

Tempore huius claruit Boëthius Scru-
rinus.

Anno 523.

33 IOHANNES 1. Tuscus: ex patre
Constantio. Sedit ann. 2. mens. 8. (al. 9. di. 17.)

Hic à Iustino Constantinopoli honoratus cæcum
illuminauit. Theodorici Regis Gothorum post
post, (27. die Maij) in uulcani ollam deiectus
iussu, carceris pædore, fameq; consumptus Ro-

Martyr.

uennæ, martyrum numero est adscriptus: Quam
Theod.

90 Theodorici sententiam ultio diuina paulò post
(ut Platina tradit) est secuta, &c. uacat se-
des di. 18.

8. FORTVNATUS Episcopus Tudertinus
claruit circa tempora Iustini Imperatoris, quie-
uit uir sanctus in domino pridie Eidus Octobris,
sepultus in ecclesia Tudertina.

Tempore Iohannis 1. Floruit B. BENE-
DICTVS 8. alij rejciunt illud ad tempora Ioa-
hannis 2. Ro. Pon.

Anno 525.

34 FELIX 4. Sanius: ex patre Constantio: temporibus Iustiniani Augusti. Sedit an. 4.
mens. 2. di. 13. uacat sedes di. 3.

Hic Constantinopolitanum Patriarcham das-
minauit.

Clerum à populo in templo disceuit: Sa-
bellius. Bonifacio 2. illud statutum adscribit Cor-
nipolitanus.

Idem PP. Dedicationes altarium instituit.
Cornipol.

Tempore huius Episcopi Roma. heretici es-
secti Blond. lib. 3.

Idem Diuini medicis Cosmo & Damiano

no templum ROMAE dedicauit.

Anno 529.

55 BONIFACIUS 2. Romanus: ex patre Sigebuldo, sedit an. 2. (al. 1.) di. 16. (al. 20) temporibus Athalarici Regis heretici, et Iustiniani Augusti. uacat sedes mens. 2. & c.

Vltra tres dies non uacare sedem, statuit Platin.

Anno 531.

56 IOANNES 2. Romanus, qui et Mercurius, ex patre Proiecto de Calio monte, tempore Iustiniani Imperatoris, sedit an. 2. mens. 6. (alij 6. dies adiungunt) uacat sedes die. 6. & c.

Cuius tempore Iustinianus Imperator, missis suam in scripto sub Chirographo proprio ad eundem Apostolicam per Episcopos Apatium et Domitrium, cum ingentibus donis auri, argenti & c. marum, & c.

Sub hoc Concilium TOLETANVM anno 5. Amalrici regis, & c.

S. Benedi. S. BENEDICTVS Nursinus Abbas Casertinus, cum sorore SCOLASTICA circum annu 535. Volat. li. 21. claruit. Porro si cum libro

plara de S. Benedicto nosse, is legat D. Gregorij Dialog. lib. 2. à principio, & c.

Anno 533.

57 AGAPETVS 1. Romanus ex patre Gordiano presbytero, sedit mens. 11. di. 18. alij di. 21. Alij an. 1. alij an. 2.

Dominicas processiones instituit. Diem dominicam pro reuerentia resurrectionis Christi absequi, quo illo opere seculo colite: sanctorum solennitates pro affectu celebrare, & c. inquit Augusti. de rectitudine catholi. conuersa.

De huius pontificis uita ac morum sanctimonia Gratianus dicit. Agapetus pp. Vas catholicum. Euangelij tuba: praeo Iustitiae, & c. De conse. dist. 1. Agapetus.

Pontifex ille rogatus à Iustiniano Cesare, ut sententiam et doctrinam Euthicianam confirmaret: Respondit. Putabam ad Christianissimum principem accessisse me, sed plane te Diocletianum repperi. Qua libertate mascula loquendi percussus Caesar, fidem amplexus est.

Idem sacra altaris, sedisq. uelamina, sacreque Anthemij infecta fabulis, suis Catholicis precibus deleuit.

N 3

ME

MENAM in Episcopum Constantinop.
ordinavit.

Vide poly
do. lib. 6.
cap. 11.
Nora.

Orientis Episcopos hereticos e suis sedibus
Apostolica autoritate detruisit, &c.

Sub hoc Constantinop. Synodus 3.

Circa haec tempora pastores quaedam verba
Canonis sancti proferentes super panem, miser

Abbatia
in ualle
Gregoria.

MONASTERIUM in Valle GREGORIANA
prope Vogesi montana, ordinis S. Benedicti fundi-
tatur circiter annum 534. dotatur à Childerico
anno 560. &c.

Anno 535.

58 SYLVERIVS, Campanus: ex patre
Hormisdas Episcopo Romano, ex matrimonio
natus. Sedit an. 1. mens. 5. di. 11. de Syl-
RIO Sab. En. 8. lib. 5. A Theodora Augusta
exilium trusus, ad Potentiā Insulā, in qua et exu-
lius obiit, steterat enim contra Anthimum heret-
icum Constantinopolitanum, Eutrop. lib. 10.
uacat sedes di. 6.

59 VIGILIVS, Romanus: ex patre Ioanne
consule. Hic Constantinopolim Theodora im-
peratricis iussu tractus, in quinta Principe syno-
do contra Theodorum Constantipoli. Patriarcham
charit.

chan, Eutych. & Arrio dissentiens, flagris expul-
savit, sanctis adnumeratus est: Eutropius li. 16. pp. exitum
exulasse dicit. Sedit an. 17. mens. 6. di. 26. uacat
sedes di. 15. &c.

Concilia.

AVRELIANENSE 2. 3.

AVERNENSE.

CONSTANTINOPOLITANA syn-
odus 3. circa tempora, Agapeti, Sylverij, & Vi-
gilij, &c. contra Petrum: Anthimum: Severum
& Zoaram hereticos.

Circiter annum 553. alij habent 557.

60 PELAGIVS, Romanus. Sedit an. 11.
(alij 10.) mēf. 10. di. 28. (al. 2.) uacat sedes mēf.
3. di. 20. temporibus Iustiniani, &c.

Circa haec tempora Concilium **AVRE-**
LIANENSE anno Christi 557. Totius re-
gis temporibus.

Idem PP. 7. Horas canonicas confirmavit.

Cornip.
Mortuorum memorias Missae adiecit. Am-
brosius modum exequiarum ab Hebraeis fluxisse

ad posteros autumat, qui Iacob demortuum
40. dies, et Moysen 30. luxere.

Hereticos seculari potestate Coercendos im-
dulsit.

Quadragesimali tempore sacerdotibus hori-
s. sacrificare concessit. Plat. Volat.

Concilia.

PARISIENSE.

AVRELIANENSE. 4. 5.

TYRONICA 2. Synodus.

Sophie templum edificatum his temporibus.

Narses ROMAM occupavit; Blond. 1.

Poly. lib. 6. cap. 9.

CLotarius 1. Galliarum rex, anno 560.

Hulius filij.

Cherebertus parisorum.

Sabelli En Chilpericus suessionum.

nead. 8. li. 5 Guntrānus Aurelianensiu } 565.

Sigibertus Mediomatricu }

Pannonia Hunis committitur. an. 568.

ALBOINVS rex Longobardorum fin-

quit. Diaco. lib. 2. cap. 7. &c.

Circiter annum 563.

IOAN

61. IOHANNES 3. Romanus: de patre
Anastasio illustri, sedit an. 12. (alij 11. di. 26.)
temporibus Iustini iunioris Imperatoris, vacat
sedes mens. 10. di. 3.

Restauravit Cemiteria martyrum. Corni.
Temporibus huius Armeni Christum rece-
pere. Platin.

Monoth.

Monothelite stygijs se extulere undis: Vos
lat. lib. 17. Antropol. &c.

S. LEODEGARIVS episcopus pas- S. Leode.
sus tempore Childerici circa annu domini 580.

Anno domini 576.

62. BENEDICTVS 1. Romanus: uir san-
ctissimus, Paul. diaco. lib. 2. cap. 8. &c. ex pa-
tre Bonifacio, tempore Mauritiij Imperatoris.
Sedit an. 4. mens. 1. di. 28. (al. 18.) Vacat sedes
mens. 2. di. 10.

ROMAE hoc tempore destitum Latine lo-
qui. Sab. Enne. 8. lib. 5.

Sub hoc Imperator Persas diuicit. ENA. lib.
5. cap. 12. &c.

Anno 580.

N S 63. PELAS

U. 3. ca. 10. 63. PELAGIVS. 2. Romanus tempore Mar-
ritij Imperatoris, diacono. sedit an. 10. (al. 11.)
men. 2. (al. 10.) di. 10. (al. 2.) uacat sedes men.
6. di. 20.

Hic PP. Basilica S. Laurētij martyris extruxit.
Septem Horas canonicas confirmavit, Pol.
lib. 6. cap. 2.

Concilia.

HISPALENSE.

TOLETANVM 3.

MATISCONESE 1. 2.

IVV Anienſe monialium cenobium extra
muros Salisburgensis ciuitatis fundatum est cir-
ca annum domini 583.

Sub hoc pontifice MAVRIMONASTERIUM AN-
tiquitus Cella Leobardi, Cenobium Benedic-
tini Instituti iuxta montana Vogast, inauguratum
est anno domini 583, sub illustrissimo Francorū
in Austrasia Rege Childeberto: præest & præ-
dest hodie & monasterio & Cenobitis GAST-
RIEGKHERVS vir doctus, studioforum Mo-
nialis, & omnis pietatis Christianæ Antistes.

Saxones cū suculs cōgressi, superantur. Blos.
lib. 8. cap. 1. Inundatio aquarum Romæ oria-
Sabelli, Plat.

Anno

Anno 500. Benedictus Vernierus

an. 502. D. VVICELI-

VS an. 619. habet.

64 GREGORIUS. 1. Romanus, cognomine Ma-
gnus. Anno Christi 600. Corn. Ex patre Gor-
diano uiro senatorio sedit an. 13. mens. 6. di. 10.
pontificatus sui moritur, 4. Idus Martij. uacat
sedes mens. 5. di. 19.

Hic se SERVVM SERVORVM dei scri-
psit: Quando & uniuersitatis conditorem ser-
uilem accepisse formam, ut nos sanguine suo li-
beros redderet, legimus.

Hunc pontificem Lutherus excucullatus Sa-
xo, anno domini 1545. catholicum Ro. ecclesie
episcopum pronunciauit.

Idem PP. exposuit Homilias Euangeliorum
40. in Hiobum scripsit libros 35. In Ezechielm
homilias 22. Cantum in ecclesia reformauit.

Maiores Letanias instituit, Pol. li. 6. ca. 11.
Etc. dies autem Rogationum habemus ex insti-
tuto Manertis: olim Litanie istæ ualde religiose
agebantur: ita ut nō solū ab esu carniū, sed et ab
omni cōmessatione penitus abstineretur, et popu-
lus cū clero, uelut preciosis depositis, in sacco
et cinere procederet, pedibus discalceatus, in cō-
mune dicētes Kyrieleyson. Et cum contritione
cordis rer.

Paul. dia.
lib. 4. ca. 9.
Papa ser-
uus seruo-
rum.

Maiores Le-
tanias insti-
tuta.

Vide Pol.
lib. 8. cap.
1. de inue-

Iacob. 1.
Vide Ter
tull. in A-
pologe.
cap. 19.

cordis deum exorantes, pro peccatis, pro pactis, pro peste, pro conseruatione frugum, et pro ceteris necessitatibus, suspicientes in celum, unde quicquid est boni, à patre luminum descendit, et uocatis et imploratis gloriosissima dei matre, et omnibus sanctis in precum suffragium, et Ecclesie Litaniæ fundantur Luc. 18. 1. Thessal. 5. et c. Sic Legimus anno 30. Imperij Theodosij, terramotus magnos fuisse Constantinopoli, per 4. menses: Sed Letanijs peractis cum Proculo episcopo, cessauit quassatio, Vespergensis. Hec ergo uis deo grata est, inquit Tertullianus in Apolog. cap. 3. et c. Inter Λιτανείας autem et ἱσομολογίας hoc differt, quod Exomologeses pro sola peccatorum confessione agitur: Litanie uero indicuntur propter rogandum deum, et impetrandum in aliquo miserie cordiam eius. Vide concil. Maguntia, cap. 32.

Sub Gregorio celebrata sunt duo Concilia ROMAE, quæ habetur in registro li. 4. ca. 88. Celebratum sub eodem LATERANENSE.

Paul. Dia.
li. 2. ca. 12.
uide Sabelli, En. 8. lib. 5.
Britanni ad fidem Christi conuertuntur,
per Augustinum Mellitum, Huc miserat Angliæ
D. Gregorius.

Gotthi

Gotthi Gregorij opera ad unionem catholice fidei rediere.

Extat pulcherrima Epistola D. Gregorij Papæ quæ misit Theodolindæ reginæ Longobardorum P. Dia. lib. 4. cap. 3.

Idem PP. Eutychium Episcopum de resurrectione errantem superauit P. Dia. de re. gest. Longo. lib. 3. cap. 7.

S. Maximianus Episcopus Syracusanus uita S. Maximi. et miraculis claruit tempore B. Gregorij PP. quicuit 5. Idus Iunij. Vide Gregor. 3. dialog. cap. 36. et c.

S. Amantius presbyter apud Tyfernam, S. Amantius. claruit tempore S. Grego. PP. quicuit in pace pridie non. Nouembris. Hæc. D. Greg. 3. dialog. cap. 30.

S. Menas confessor in Samnij prouincia floruit hisce temporibus. uide Gregor. 3. dialog. cap. 26.

Anno 603.

63. SABINIANVS, Tusculus, sedit an. 1. mens. 5. di. 9. Vacat sedes mens. 10. di. 20.

Hic diem et horas Campanarum pulsus distinxit: Platin. Polydo. lib. 6. cap. 12. et c.

Ano

Anno 603.

66. BONIFACIUS 3. Romanus sedit mens. 8. di. 28. Cornipol. uacat sedes men. 1. di. 8.

ROMAE synodum 72 Episcopos celebravit, in qua prater alia statuit ne ante triduum mortuo pontifice alius creetur. Plat. Sabelli.

S. Iohan.
Eleemosi-
narius,

S. Iohannes Δεισιμας (allu dens nimirum ad sermonem Christi, Luc. 16.) patriarcha Alexandriae natus, claruit temporibus Phocae imperatoris, quicuit in Christo 3. Non. Februarij circa annum domini 603. scribit huius vitam Leontius episc. in Cypro. &c.

Anno 606.

67. BONIFACIUS 4. Marfus sedit an. 6. men. 8. adijciunt al. di. 12. uacat sedes mens. 7. di. 25.

Hic PP. templum omnium deorum Pantheon à M. Agrippa constructum, mutato nomine MARIE & omnium sanctorum uocauit, exclusa malorum demonum cultu locum expiauit: & Phocae Imperatoris permissu, ad 4. Iduum Maij sacravit, Blond. lib. 5. In hoc templo quidam cecus dictauit: Gaude Maria, & lumen recepit. Cornipol. &c. Gregorius deinde 4. fertur suis se auctor, ut id sacrum Cal. Nou. celebraretur.

Sub

36

Sub hoc Acephalorum haeresis repullulat.

S. VEDASTUS episcopus Atrebatensis, pauperes pauper ipse dilexit, uerbo & exemplo à paganismo ad Christianismum multos ubiq; conuertit, cooperante domino circiter annu 600. Nicolai perenoti episc. Atrebaten. encomion. præst Nicolaus Perenotus Granuellanus uir eruditus, in rebus agendis raram quandam prudentiam & dexteritatem possidet, in difficultatibus uero negotijs industrius & indefatigatus.

Anno domini 612. S. Rupertus Vangionum antistes Theodonem ducem Bajuvarorum ad fidem Christianam conuertit.

Bauaria
conuertitur

Anno Christi 615, alij 613.

68. DEVS dedit seu Theodatus Romanus sedit an. 3. (al. an. 4.) di. 23. ex patre Stephano subdiacono: Vir sanctitatis eximia, temporibus Heraclij. uacat sedes di. 13.

Sub hoc celebratum concilium ANTISTODORENSE.

Idem puellis prouectæ ætatis suos patrinos Mahometus Arabus Alcorani stus.

Secta Mahometica repullulat.

Isidorus episcopus Hispalensis Leandri successor floruit.

Anno

Anno 617.

60. BONIFACIUS V. Campanus: tempore Heraclij Imperatoris, sedit an. 5. mens. 9. adiciunt al. di. 10. uacat sedes di. 13.

Hic delinquentibus templa & aras Asphilitis constituit.

Vt sacrilegi ubiq; telo anathematis plectantur sanxit. Sabelli. Volat.

Idem Martyrum reliquias attrectare, Acoluthis prohibuit.

S. Gallus. Huius temporibus S. GALLVS claruit.

Anno 622.

70. HONORIVS, Campanus. Ex patre Petronio uiro cōsulari, Vir largus erga pauperes. Monotheliticæ hæresis primus damnator. sedit an. 12. adiciunt alij mens. 11. di. 7. Vacat sedes mens. 7. di. 8.

Hic festum exaltationis S. Crucis instituit cuius exaltatio facta est sub Heraclio 18. Calendas Octobris, circiter annum 620.

Sancti Hadriani ecclesiam æneis tegulis operiuit, Cornipol.

Eundem Honorii ab omni nota hæresis uacat

57
dicat catholica B. Agathonis Epistola. Cāp. li. 4. cap. 8.

Concilia.

TOLETANVM 4.

HISPALENSE 2. sub die Iduum Nouembrium tempore siscibuti regis.

TOLETANVM 5. & 6.

BRACARENSE 1. 2. & c.

Cantabrigia insignis academia sub Honorio erecta.

Heraclius à Monotheliticæ hæresi respiscēs, regulam orthodoxæ fidei suscipiens ab Honorio, ad studia Matheſeos se conuertit, & Iudeos omnes in suo imperio baptizari curauit.

Album castrum seu weissenburgum, monasterium instituti Benedictini primaria Germania Abbazia fundatur anno 623. dotatur uerò an. 664. à Dagoberto.

Isti 3. pontifices sub Heraclio Impe.

57. an. Christi 612.

1.

71. SEVERINVS, patria Romanus, patre Labieno: Vir singularis pietatis & religionis, amator pauperum, sedit ann. 1. (alij mens. 21. di.

Abbatia
weissenb.

S. Natalis

11. di. 4.) uacat sedes mens. 4. die. 30.
S. Natalis confessor tempore Scuerini PP.
Romæ claruit, uite sue finem imposuit pridie
calend. Nouemb. &c.

II.

72. IOhannes 4. Natione Dalmata, patre v
natio Sedit an. 1. alij. 3. ann. alij mens. 9. di. 13.
uacat sedes mens. 1. di. 13.

Nota.

Hic multa milia hominum redemit de serui
tute, thesauris ecclesiæ, per Histriam & Dalm
tiam, Cornipol. &c.

III.

73 THEodorus 1. Græcus, ex patre Theodoro
Episc. Hierosolymis oriundo, natus: Amator
pauperum, largus, benignus super omnes, &
multum misericors. Sedit ann. 6. mens. 5. Plu
adijciunt alij di. 8. uacat sedes. di. 20. &c.

Anno 643.

74 MARTinus 1. Tudertinus provincia Tuscia
Hunc quidam uolens confodere, extracto gladio
cecitate percussus est, Cornipol. Idem S. pater
fex propter Veritatem in exilium missus, &
multa miracula operatus, à Constantino 4. Im
perat. Qui à Paulo hæretico sic persuasus. Se
dit an. 6. adijciunt al. mens. 1. di. 20. al. di. 20.
uacat sedes di. 28. &c.

Concilia

Concilia.

28

TOLETanum. 7. 38. episcop. Explicit.
LATERanense Episcop. 105. contra Paulum
Constantinopolitanæ urbis Episcopum heretici
cum &c.

TOLETanum 8.

TOLETanum 9. Calend. Nouemb. ab Episc
cop. 16.

TOLETANum 10. ann. 8. Recessunthi res
gis.

S. Iodocus sub Constantino filio Eraclij & S. Iodocus
Eudoxie, circiter annu 643: heremiticam ui
tam elegit.

Rhodus à Saracenis captâ. Sab. Ennead. 8.
lib. 8. &c.

Episcopatus ARGentinensis.

S. Amad.
primus

Sub Martino 1. præsuit & profuit S. A
mandus 1. Episcop. Argentinens. ob uirtutem
merito Amandus, anno Christi 596. obiit ex fe
bre anno ætatis sue 90. octauo Eidus februarij:
de quo Robertus Gagninus lib. 3. de gestis Frâ

Antistes
Argento
ratenus.

corum. Sub hoc Episcopo Argentinens. Cenobi
um Schutteranum fundatur, Offenburgum ex
truitur. NEUwyler fundatur, & saltzenses ca
nobium, &c.

Schutterm.
Offenbur.
Neuwiler.
Saltzen
extru
tur.

O 2 Successa

Successores habuit S. Amandus.

2. IVSTVM. ann. 2.

3. MAXIMINVS. ann. 8. sedit in episcopatu

4. VALENTINVS. ann. 5.

5. SOLARIVS. ann. 6. &c.

Episcopatus Argentinensis supra 14. in latitudine: ac 7. in latitudine miliaria non habet. Floruerunt à multis annis, in Episcopatu Argentinensi, multa diuersorum ordinum monasteria, ut de reliquis ordinibus taceamus solius ordinis. S. Benedicti, fuere Abbatis. &c.

Sed ad Martinum primum. Hic uotum castitatis clericis imposuit in iugum suauitatis. Votum castratus.

De VOTO Castitatis, loquitur dominus Matth. 19. sunt Eunuchi, inquit, qui se castrauerunt propter regnum dei. Qui potest capere capiat. Et Paulus 1. Cor. 7. de uirginitate præceptum domini non habeo consilium auferendo, tanquam misericordiam consecutus à deo, ut sim fidelis. Et iterum. Qui non iungit uirginem suam matrimonio, melius facit. Audis bene penes arbitrij libertatem relictum, siquidem uelis te perpetue continentie deuouere, castrare, consilium enim dans, indicat rem factibilem, nam circa impossibilia, nulla sit

consilia

consultatio. Proinde quod semel factum est, non erit prorsus impossibile. Atqui Christus apertis uerbis testatur & confirmat quosdam se castrasse. Non igitur impossibile factum. Tentamus quidem à carne, at fidelis est deus, qui non patitur nos tentari supra id quod possumus, sed facit cum tentatione prouentum: Inter omnia Christianorum certamina duriora sunt prelia castitatis, ubi quotidiana pugna & rara uictoria, ait Augusti. in lib. de agone Christiano. πρῶτος Id est uir-virginitatem, inquit Phocylides. Quam enim semel amissa fuerit non facile recuperatur. Et idē custodi. Phocylid. τὸ πρῶτον ἀνὴρ ὁ ἐστὶν ἐν τῷ Χρῆστῳ, id est. Feliciter agit cui sine angore uiuere contigit. Sic plato in Phedrone, in mortificatione carnis uirtuosum se gloriatur. Sic Chilon Lacedæmonius inquit. ὁ ἐν τῇ ἀσκήσει ἀσκήσει, &c. Id est continentiam Libidinem ensē diaboli, uocat D. Hieronij. Vinctam de Cecilio Cyprianū lib. de beata uita. HÆC exerce. Castitatis est illa castitas & uirginitas. quæ uirorum carnes integre seruat, & in amaritudine penitentia motus malos castigat. Sicut enim nulla gemma gratior oculis uiridi smaragdo: Sic claruit an. domini hec gratior est angelis & oculis domini. Quæ 141. 15. gradu. &c. omnium regina uirtutum, soror angelorum.

1. Cor. 7.

Cauilli
remotio.

Libidinum uictrix: Fidei trophæum: Hanc
miones ex cordibus piorum nituntur euellere
sed mens & intentio indiuisa resistens eam
stodit ille sam. Qui casti sunt, inquit Paulus
indiuisi sunt: Templum sanctum domini sunt
Corin. 3. & quanto angelus homini est superi
or, inquit Damasc. lib. 4. tanto uirginitas
nuptijs honorabilior, &c. De continentia sacer
dotali, Exo. 18. Hæc est illa CONtinentia, per
quam cupiditas, seu appetitus, consilij gubern
tione regitur: per illam modestiam pudor
nestus clarum & stabilem comparat authorita
tem. At ogganniunt nasutuli. Aliquibus non
posibile secundum naturæ suæ inclinationem
seruare castitatem & continentiam, propter
uehementem suæ carnis propensionem ad lib
dinem, longe magis ergo expedit illos habere
uxores, unusquisq; suam, quam prolabi in con
cubinatum, aut consimilia probra ac flagitia
RESPONSO. Nemo adigitur aliena ui, aut
gitur ad suscipiendos sacros ordines Ecclesi
asticos, sed cuiq; relinquitur liberum aut
mittari, aut eos finire ualere: Et ergo
cunque sacros ordines accipit, sua sponte
ultra seipsum legi continentie & celibatus
subijcit, &c. Sic Cyprian. martyr lib. 4.

ingularitate clericorum, cap. 1. clericos, in
quit, debere faminis non cohabitare Christus
reuelauit & Leui 21. Moyses eadem insinuat:
Scortum & uile prostibulum, inquit, non du
cet Sacerdos uxorem nec eam quæ repudiata
est à marito, quia consecratus est deo suo & pa
nes propositionis offert. Sit ergo sanctus, quia
& ego sanctus sum dominus qui sanctifico uos.
&c. De continentia clericorum & uoto castita
tis, uide 1. Reg. 21. Ioel. 2. Zach. 9. 1. Tim. 3.
& 5. 9. 11. Hesa. 56. Sap. 8. Ro. 7. &c. August.
Tractatu 13. in Euang. Ioannis. Epiph. contra
Montanistas, pag. 194. & contra Catharos pa.
216. et contra Apostolicorum hæresim, pag.
243. Augustinum de bono uiduitatis, cap. 8. 9.
10. 11. Tertullia. lib. 1. ad uxorem, pag. 333. Et
de Monogamia, pa. 599. Origenem Tracta. 18.
in Matth. cap. 21. Orige: contra Celsum lib. 3.
pag. 614. Cyp. lib. 1. epist. 11. Chrys. in 1. Tim.
3. Hom. 19. Ambros. ad uirginem lapsam cap.
5. & in 2. Co. cap. 11. Concilium Chalcedonense
Cano. 15. &c. Quare continentia clericis sit in
dicta uide Hieron. in epistol. ad Oceanum. Et
Ambrosium in epistolam ad Timotheum, ita seri
bentem. Vteribus itcirco hoc cõcessum est Le
ui 18. & sacerdotibus uxores ad usum habere,
Nota

quia multum tempus otio uacabant à ministerio
aut sacerdotio, Multitudo enim erat Sacer-
dotum, & magna copia Leuitarum. Et unus-
quisque certo tempore seruebat diuinis cere-
monijs secundum institutum dauid. Hic enim
24. classes constituit sacerdotum, ut uicibus
deseruirent. Vnde Abia octauam Classem tra-
buit, 1. Para. 23. cuius uice Zacharias ser-
gebatur sacerdotio, sicut continetur in Pa-
ralipome; Ita ut tempore quo non illos contem-
gebat deseruire altari, domorum suarum
agerent curam. Vbi autem tempus imminu-
bat ministerij, purificati aliquantulis diebus
accedebant ad templum offerre deo, Nunc au-
tem 7. diaconos esse oportet, aliquantulis
presbyteros, ut bini sint per ecclesias, &
unus in ciuitate Episcopus, ac per hoc con-
ues à conuentu feminae abstinere debere.
Quia necesse est eos quotidie in ecclesia pre-
sto esse, nec habere dilationem, ut post
conuentum purificentur, sicut ueteres
omni enim hebdomada offerendum est, et
ampli non quotidie peregrinis, incolis tam-
uel bis in hebdomada: & non desunt qui pro-
pe quotidie baptizentur agri. Nā ueteribus id
cessum est, quia multo tempore in templo non
uidebatur, sed erant priuati.

Si enim plebis ho-
minibus orationis causa ad tempus se abstinere
precipit, ut uacent orationi, quanto magis Leui-
tis aut sacerdotibus, quos die noctuque pro plebe
sibi commissa oportet orare? Mundiores ergo de-
bet esse ceteris, quia Actores Dei sunt, &c. Hæc
Ambrosius. Epicurici ergo habendi, non Chri-
stiani, qui non fatentur satius esse nubere, quam
uri: (Ambros. ad uirginem lapsam, cap. 5.) Sed
non minus errant ij, qui hodie se ecclesie refor-
madores obtrudunt, & propter abusum, à pro-
fessione catholica deficiunt, &c.

Anno 650.

75 EVGENIVS 1. Romanus, clericus à cu-
nabulis, ex patre Ruffiniano. Sedit an. 2. (al. 3.)
mens. 8. (al. 9.) di. 24. uacat sedes mens. 1.
di. 28.

Hic ad delicta clericorum puniendā, carceres
Episcopis concessit. Volat.

Sub hoc CABILONENSE concilium
in Gallijs celebratum.

ANNO 656. alij 633.

O 3 VI

76 VITALIANUS, aliàs Vitellianus, Signestianus
uinciae Campaniae, de Patre Anastasio. Sedit
14. mens. 6. Impera. Constante. uacat scilicet
mens. 2. di. 13.

Hic regulam ecclesiasticam ac rigorem
mos erat) omnimode conseruauit.

Insignis templis cantum instrumentalem
guralem, et organa introduxit, Plat. Volat, etc.

Concilia.

Circa tempora Vitaliani, Concilium TOL
tanum 11. anno 4. Bambe regis, 7. Idus Nouem
bris.

BRACARENSE 3.

CONSTANTINOPOLYTANA synodus contra S
gium.

S. Getrud. Rex persarū cū uxore Casarea & 40000
hominum Constantinopolim proficiscentes
ptizantur: Platin.

S. GERTRUDIS filia ducis Brabantiae agn
scitur, Volat.

V. Beda. BEDA uenerabilis floret.

S. Quinti. S. QUINTINVS martyr, genere
bilis, ciuis Roma, apud Ambianum urbem
Rictionario praeside passus est temporibus

eleiani & Maximiani: circiter annum uerò
Christi 657. pridie Calen. Nouembris huius ani
ma ergastulum, leuatum est, Ambiani sepul
tus, etc.

Circa haec tempora floruit S. ARBO
stus sextus Episcopus Argentinensis: Sigiber
tum unicum filium Dagoberti suscitauit, se
dit in Episcopatu ann. 27. obiit anno domini
668. alij 658. successorem habuit Rotha
rium.

S. ARBO.
gastus E
pis. Argē.
Rubiacū
datur Ar
bogaſto.

Sub Dagoberto erectum est caenobium alsati
cum uulgò Eberschen Munster, ditissima Abba
tia, huic hodie summa cum laude praest & pro
dest industrius & perspicax D. Matthias Ko
ler Sueuus, omnium studioforum Mecenas.

Eberschen
Munster.

Anno 667.

77 ADEODATUS, Romanus: ex Monach. ann.
671. ponit Carranza: Vir religione & omni co
mitate praeditus. Sedit an. 4. mens. 2. di. 5. tem
poribus Constantini Pogonati uacat Sedes mēf.
4. di. 15. etc.

Anno 672.

78 DONVS, Romanus: ex patre Mauritio. Sedit an. 1. (alij an. 2. alij an. 5.) mens. 2. (al. 5.) 5. (al. 3.) uacat sedes mens. 2.

Sub hoc conuocata est Synodus Constantina politana sexta, (alij ponunt captam sub Agathone, sub Leone uero 2. absolutam) contra Sergium & consecratos. Qui impie docuerunt unam uoluntatem & unam operationem in dispensatione incarnationis domini nostri IESU CHRISTI, &c.

Idem DONVS PP. tantum doctrina & sanctitate uitæ adeo floruit, ut Rauennatum ecclesiam iam pridem à ROMANA segregatam, Sedi Apostolicæ obtemperantem reddiderit.

Hic PP. Clerum in uarios ordines distinxit.

Atrium PETRI marmore strauit.

Templa ædificijs ornauit, Plat. &c.

Anno 673.

79 AGATHO Siculus, ex Monacho pontifex creatur: uir adeo benignus & mansuetus, ut uniuersis hilis & iucundus comprobaretur, & tantæ sanctitatis, ut leprosum obuium factum osculo suo statim liberauerit. Sedit an. 2. mens. 6. di. 1.

6. di. 4. (al. 15.) uacat sedes an. 1. mens. 5. uide Blondum. lib. 9.

Cœcilium TOLETANVM 12. circa hæc tempora, anno primo Eringi regis.

Pestilentia ingens ROMÆ orta, &c.

Anno 675.

80 LEO 2. Siculus, ex patre Paulo: uir in humanis & diuinis scripturis sufficienter instructus: Græca & Latina lingua eruditus: Pauperum amator. Sedit mens. 10. di. 17. uacat sedes mens. 11. di. 21.

Hic pallia gratis danda censuit.

Idem indies Baptisma fieri posse, concessit, Volat.

Pacem dare post AGNVS DEI statuit, Cornipol.

Idem cum DONO prædecessori suo, anathematizauit Macharium Antiochenum Episcopum unâ cum consecratis uolentibus unam tantum in Christo uoluntatem fuisse.

S. FLORENTIVS 7. EPISCOP. ARGENTI.

Circa hæc tempora claruit in Episcopatu Argentinensi. S. FLORENTIVS scotus, RAN

Hafela ex-
truitur.
Kircheim
donatur.

Rathilde filia Regis (a natura cecitate per-
sa) Dagoberti, uisum restituit. Rexit Episcopo-
tum an. 12. obiit anno Christi 676.

successores.

8. ANSOALDVS, an. 6.
9. BIVLFVS, an. 8.
10. MAGNVS, an. 6.
11. ALDVS tempore Heraclij, an. 21.
12. GAROYNVS, an. 7.
13. LANDEBERTVS, an. 6.
14. LOTHARIVS, an. 5.
15. RODOBALDVS, an. 3.
16. MAGNEBERTVS, an. 5.
17. LABYOLVS, an. 7.
18. GVNDALDVS, an. 4.
19. GANDO.
20. VTO, an. 6. &c.

81. BENEDICTVS 2. Patria Romanus: uir in rebus diuinis Doctissimus, cui uita concordabat cum nomine, Cornipol. Sedit ann. 1. mens. 10. (alij 12.) uacat sedes mens. 2. di. 15.

Hic electionem pontificis liberam a Constan-
tino impetrauit.

104

Anno 685. alij 679.

82. IOHANNES 5. Syrus: uir singularis religio-
nis & mansuetudinis, Constantino Pogonato Im-
pera. circiter annum domini 685. sedit ann. 2.
(alij 1. uacat Sedes di. 2.)

Hic PP. summum pontificem consecrari ab
OSTIENSIS. PORTVENSIS & VELITER-
NO Episcopis, uoluit. Volat.

Anno 680.

83. CONON, uel zeno, Thrax: uir
deuotus, qui nunquam se causis ac actibus se-
cularibus immiscuit. Sedit ann. 1. (alij mens.
11, alij 10.) Imperante Iustiniano: uacat sedes
mens. 3.

S. KILIANUS celestis sapientie praeceptor. anno S. Kilian.
688. Sub hoc Pertharis rex Longobardorum
Italiae praesuit, Sabelli.

Anno 689. alij 681.

SERa

84 SERGIUS 1. Antiochenus, uir magnae
sanctitatis an. ut supra electus. Sedit an. 13.
14. Iuacat sedes mens. 1. di. 20.

Hic AGNVS DEI Missae adiecit, &
bell. Quod tamen Leoni 2. adscribit Corni-
poli. &c.

His diebus Rex Angli Saxonum C Edoaldus
ad Christum conuersus est, & tendens R. O.
MAM, à B. Sergio PP. Baptizatus, Petrus mo-
minatus est, Qui adhuc in albis existens, vitam
temporalem finit, recepturus à Deo sine fine
perpetuam, Vr spergen.

VVICO Episcopus Augustanus 5. cir-
citer annum 686. Rexit. Episcopatum an. 10.
Successorem habuit PERIOCHNE MCCO-
mitem Brigantium, & hic an. 20. praesuit.

Circiter annum 698. Carranza
habet an. 699.

Martyr. 85 IOHANNES 6. Graecus. aedit an.
uacat sedes mens. 1. di. 19.

Sub hoc floruerunt Strabo & Haymo Beldi
fratres, &c.

Tempore huius Pontificis Saraceni occupa-
ta Libya & Aprica, transmissa Atlantico freto
annu

105
omnes Hispanias praeter Astures & Cantabros
occupant.

86 IOHANNES 7. Graecus sedit an. 2.
(alij an. 3. mens. 7. di. 8.) Iuacat sedes mens. 3.

Isti duo Ioannes 6. & 7. uita integritate con-
spicui extitere: Quorum unus Martyr. Alter
Oratoriū B. MARIAE construxit. Cornipol.

SMATTHIAE magnificum extra muros S. Mathiae
Treuerenses caenobium Monachorum Bene- Treueri-
dictini instituti inchoatum est circiter annum cum.
Christi 700.

87 SOSIMVS, qui & Sisinius, Syrus, sedit
di. 20. uacat sedes di. 17.

88 CONSTANTINVS 1. Syrus, circa
ter annum Christi 700. Cornipol. sedit ann. 7.
adijunct alijs di. 15. uacat sedes mens. 2.

Hic statuit ne Imperatoris haeretici nomē pu-
blici aut priuatis scriptis reciperetur, Plat.

Sub hoc Concilium TOLETANVM 13. Cōcil. To-
le. 13.
anno 4. Regis Eringij; Mirandē.

Hic Iustinianus Imperatorum primus Con-
stantinopolim uenienti pedes osculatur.

Philippicus Bardeanes 70. Imperator occiso
Iustiano & Tiberio eius filio, in haeresim Ho-
moulli lapsus, à Constantino Pontifice Romano
seismaticus declaratur, sab. 8. lib. 7.

S. OSV aldus, claruit circiter annum 708
temporibus Tyberij 3.

ETHonis Cella Monachorum, hodie Ethonis monasterium, Benedictini instituti vetustissimi. Cænobitium, Nigram syluam propè Kentzingum nō procul a Rheno situm, fundatū legitur circiter annū 700. à Vniggero, uel Vuigerno Episcopo gentoratenſi 21. Huic successit ANDELFRIED. Episcopus 22. qui profuit an. 4. &c.

Anno 708. Mirandē.

Geengeba- 89 **GREGORIUS** 2. Roma. ex patre Marcellino, uir diuina scriptura eruditus, sacundus eloquentia, constans animo: ecclesiasticorum dogmatum defensor: et contrariorum fortissimus impugnor, Leone Iconomacho Imperat. 68. Sedit an. 16. (alij 17.) mens. 8. (alij 9.) di. 20. (alij 12.) uacat sedes di. 13.

Sub hoc synodus AVGUSTE Vindelicorum celebratur, circiter annum 710. cui interfuit Bonifacius.

Idem pp. multos Germanos Baptismi euangelium nēnientes RHOMAN suis manibus baptizauit. Plat.

S. Bonifa. S. BONIFACIUS, Apostolus Germaniæ, hodie

106
temporibus Archiepiscop. Moguntinus, etatis sue 60. circiter annum domini 755. à Frisiiſ occisus. Sabelli. En. 3. lib. 7. Platin. &c.

MVRBACHium, uel mortwegium, antiquitatis uerò peregrinorum uiuarium dictum, Cænobitium Benedictinæ professionis, in superiori ALſatia, (dulcissima patria est) ad montana uosagiſitum, fundatū legitur anno 724. alij 730. præſidet hoc nostro seculo illustris & pientissimus princeps IOANNES RVDOLPHVS Siboldor, liberalitatis & doctrine dotibus Reuerendissimus.

AVGIA diues uulgo die Reichaw, olim Sindlesanz, fundatur anno Christi 724. à PRIMINIO Episcopo. Inundatio maxima ROMAE his temporibus: similis inundatio sub Clemente 7. anno domini 1530. die 8. Octobris.

Anno domini 729. Carranza.

90 **GREGORIUS** 3. Syrus, ex patre Iohanne: uir mitissimus, ualde profundus in diuinis scripturis: Græce & latine eruditus. Sedit an. 10. mens. 8. (al. 9. di. 25. al. 24.) uacat Sedes di. 9.

Hic ROMAE Synodum celebravit in qua

P 3 propè

Cænobitium
MYRBACH

AVGIA
diues, Cænobitium
Benedictinū olim.

Iconomachi, & Iconoclastæ sub Leone Imperat. nunquam enim sibi constans græca leuitas & moribitas.

prope M. interfuisse leguntur episcopi, Pigbi. hac Leonem cum suæ impietatis assertoribus, ecclesiastico anathemati subiecit, & pestem illam Iconomachorum atro carbone notauit, & ecclesiasticæ censuræ mucrone iugulauit circiter annum 718.

Nā Deus est quod imago docet sed nō Deus ipsa. Hæc recolat, sed mente colat quod cernis in ipsa.

Græce pictura ζωγραφία, id est, uisus scriptura uocatur. De imaginū usu Pigbi. Eccl. hier. lib. 1. cap. 6. &c. Hanc infantiam (contra imaginem) hodie reduxit et retextit recentior hæresis Iconoclasta.

Arrianum dogma in Hispa. repullulat, Michael Ritus.

Anno 2. Imperij Constantini Cosmas Alexandria patriarcha unā cum tota ciuitate à Monothelitarum cacodoxia redijt ad orthodoxiam.

Circiter annum 730. Toringis (Natio Gothorum,) Francones, SVEVI à S. Bonifacio episcopo, fidem Christianam amplexati sunt.

FABARIVM, uel Fauarium, Germanici pffers ordinis D. Benedicti in CHVRIENSIS Diocesi, fundatur à S. Pyrmínio anno 734.

Anno 740.

Z A

91 ZACHARIAS, Græcus: uir mitissimus atq; suauis, tardus ad irascendum, Constantino & Archiepi. Eirene Imperantibus. Sacerdotis summi sedem Colontę possedit, an. 10. mens. 2. (al. 3.) di. 15. uacat sedes di. 9. alij 12.

Extat epistola huius pontificis Roma. ad S. Bonifacium Archiepiscopum Moguntinensem. S. OTILIA, tempore Hilderichi, regis Francorum 14. sanctitate insignis habetur.

Circa hæc tempora anno Christi 479. fundatum est & erectum Monasterium SVAR-TZAHHA ordinis S. Benedicti (nomen tunc habens Arnolfsaugia) à Ruthardo comite Zarina gensi.

KiezingENSE monialium cœnobium, Kiezingē. fundatum est anno 743. cœnob.

FULDENSE Monasterium fundatum et constructum est à S. Bonifacio anno 744. Fuldense Monaste.

Anno 750.

92 STEPHANVS 2. Romanus, uir singularis religionis prudentie. Sedit an. 5. adiungunt alij di. 23. uacat Sedes di. 5.

Hic pp. Pipinum Francorum regem, & Romanum patritium dixit.

S. BONIFACIUS Archiepiscopus Moguntinensis

8. Bonifa-
cij Angui-
nem lude-
runt Bula-
tores.
S. Lampert.
passus est 15. Calend. Octob.
S. LAMPERTUS Episcopus & Christi uisum
gem Galliarum.

Pipinus Rex Parlamentum instituit
no 757.

Circiter annum 760.

93 PAVLUS 1. Romanus. Sedit an. 10. mens.
(al. 10.) uacat Sedes an. 1. mens. 1.

Nota.

Hic carceres et Xenodochia intrans, miseris
donis & placidis exhortationibus consolatus est.
Idem templa Christianorum consecrauit
Volat.

Episcopatus { Monasterien.
Bremens.
Minden.
Halberstat. } erigitur. Cora
pol.

S. DANIEL LEUITA & Martyr Padue (olim
Antenorea dicta) in Cathedrali ecclesia sepultus
cuius corpus repertum & leuatum est anno
mini 767.

Anno 776.

84 CONSTANTINUS 2. tyrannice Papatum inua-
sit, sed tandem zelo fidelium eiectus, euulsis oculis
ignominiose penas dedit. Sedit mens. 1. di. 1.
Carranza habet an. 3. mens. 5.

CAMPIDONENSE ordinis S. Benedicti cano-
bium fundatum anno 777. Primus Abbas An-
dogorius anno 782.

MARCMANNUS Episcopus Augusta-
nus, presuit an. 20. antecessorem habuit ZE-
lonem.

Anno 771.

85 STEPHANUS 3. Siculus. Romana sedi an. 4.
presuit, alij habent an. 3. mens. 5. di. 28. uacat
Sedes di. 8.

Hic concilium LATERANENSE celebrauit
contra Constantinum pseudopontificem, in quo etiam
statutum, nullum nisi per ordines ecclesiasticos,
pontificatum posse acquirere. Item ut restituan-
tur icones templis, Plat. Volat.

Idem EP. in Litanijis nudis pedibus incessit,
Plat.

Anno 774.

P 4 ADRI.

96 ADRIANVS 1. Romanus. Sedit ann.
24. alij 23. uacat Sedes di. 3.

Hic in Lateranēsi atrio 100. pauperibus quorū
tidie uisum ordinauit, Plat.

Sub hoc Apostolicas tabulas obsignari cœpit.
Nam antiquius non reperitur sigillum plumbeū
Poly. lib. 8. cap. 2.

CAROLVS MAGNVS ROMA Mueniēs, expul-
gnato Desiderio Lōgobardorum rege, pedes pō-
tificis sedentis in loco Dei osculatur, Blond. Aca-
mil. &c. Idē CAROLVS MAGNVS ad de-
fensionem S. Romae Ecclesiae et ditionum eius, tes-
tamento obligauit filios, Campensis eccle. hier.
lib. 5. cap. 16.

Sub ADRIANO celebrata synodus
NICENA cōtra Iconoclastas seu Iconomachos an-
no 781. imperantibus Constantino & Eirene
eius matre.

Idem pp. Tharasium Archiepiscopum Con-
stantinopolitanum confirmauit 8. Calend. Iann.
Eutropius lib. 23.

Desideriū Longobardorū regem, ROMAM per-
ficientē, ADRIANVS PP. sub anathematis
ca censura terminatiōe prohibuit, ne Romane ecclesiae ter-
ra ingrederetur, quae apud ferocissimum atque
rannum, impium Longobardum tanti momenti extitit
confus

confusus tacitusq; retrocedens Papiam reuers-
sus sit.

Episcopi
Praefuit huius temporibus ARGENTINENSIS Argentini.
ECCLESIAE Heddo filius comitis Habensburgij, Heddo.
profuit ann. 8. obiit anno do. 780. Cui successit
AULIDULFVS Aulidulfus
epif. 24. In ordine: Rexit ann.
10. &c.

S. VVICTERpus, Episcopus Augustanus, Episcopi
sedit in episcopatu an. 16. tēporibus Caroli Ma-
gusti, circiter annum 782. successorem habuit
TOSSENUM, Cui successit SIMPERTUS monachos Tosso.
Tossonem, Cui successit SIMPERTUS monachos Simpert.
ta Muerbacensis, Caroli magni consobrinus. Hanto.
Hunc sequutus est HANTO comes de Andechs
Vindelicus, &c.

Sarones à Carolo magno domiti, conuersi
sunt ad fidem Christianam anno 785.

Oppidulum BRISGOICUM ET TENHEIM
aedificatum.

S. Magnus episcopus floruit. S. Magn.
P. Diaconus Monachus casinensis canobij,
ordinis S. Benedicti, Natione Italus, temporis
bus Caroli Magni, an. dom. 780. Tritthemius.

Anno 798. Miranden.
alij 813.

97 LEO 3. Germanus: uir castus & integer
doctorem uirorum ita amator, (uide eutropi-
um lib. 23) ut eos undequaq; premijs allicere
eorumq; consuetudine mirum in modum delin-
staretur praterca uero egrotos uisere, Eleem-
osynas prabere, prädicationibus incumbere
ei peculiare fuit. Sedit an. 20. men. 5. di. 16. uacat
sedes di. 3.

Sub hoc concilium Moguntia celebratum,
anno salutis 813. Idibus Iunij. ubi statutum. Pro-
dem sine operibus esse mortua n. &c.

Leonis Rom. Pontif. accusatores criminato-
resq; Carolus Magnus capitali sententia ab-
dixit, eiusdem tamen benignitate & interuen-
tu saluati sunt.

Episcop. Argenti:
Remigi9. Remigi9.
Recco. 25. præsuit ann. 20. obiit anno Christi 807.
Aschaw 13. Calen. Apr. &c. crexit cenobium Aschaw
ue. Hinc successit REcho Episcop. 26. Sedit
fundatur. ann. 8.

Remensis Synodus anno domini 813. cōgre-
gata sub Leone 3. per piissimum Carolum
Leberaw. Leboracensis prapostura iuxta montem
Vogesi fundata a Carolo Magno, anno 814.
S. G. 10

S. Guilielmus confessor dux Aquitaniae se
inclusit anno 806.

S. Guiliel.

Anno quarto Imperij Eirene octaua calen-
das Ianuarij, Indictionis nona, Leo 3. tanquam
Ecclesiasticae hierarchie princeps, Carolum re-
gem Francorum magnum coronauit, & Occi-
dents Imperatorem pronunciauit, uide Eutro-
lib. 23.

Sub Leone celebratum concilium Vorma-
tense, alij reijciunt illud in ann. 1122. tempori-
bus Henrici V.

Anno dom. 819. Carrazza.

98 Stephanus 4. Romanus. Sedit mens. 8. al.
an. 3. mens. 7. uacat sedes di. 11.

Is in Galliam profectus est, coronauitq;
Aquisgrani Ludouicum Imperatorem: Eius fi-
lios reges creauit. Lotharium Italiae: Pipinum
Aquitania. Ludouicum Noricorum, Ioha. Car.

Anno 822, Miranden.

99. Paschalis 1. Romanus: Sedit ann. 4.
mens. 6. di. 24. Alij ann. 7. mens. 2 di. 17.
uacat sedes di. 18.

Sub

Sub hoc pontifice, S. Marci corpus Venetia
translatum est, Sabelli. En. 8. lib. 9.
Dania & SVetia ad fidem Christi conuer-
tuntur. S. Saxo grammaticus.
S. Cecilia. S. Cecilia Virgo & martyr passa est sub
Almachio Urbis praefecto tēpore Marci Aure-
lij & Commodi imperatorum, 10. Calen. Dec.
Huius corpus leuauit Paschalis PP.

Anno 819.

100. EVGenius 2. Romanus. Sedit ann. 4.
adijciunt alij mens. 6. di. 42. ponunt alij tantū
ann. 3.

Sub EVgenio Synodus apud uillam Theodo-
nis celebrata, per Carolum magnum congrega-
ta, ad cohibendum praesumptionem quorundam
tyrannorum in sacerdotes domini grassantium.

Nota.

Anno 833.

101. VALentinus, Romanus: ex diacono. Sedit
di. 40. Plat. uacat Sedes di. 3.

Hiscē temporibus puella 12. annorum ac-
cepta Eucharistia, sex mensibus in pane & aqua
ieiunauit, & deinde triennio ab omni cibo &
potu abstinuit, Cernipol.

Schwartz

372
SCHwartzaba transfertur, tempore Vto-
nis Episcopi Argētinenfis 27. an. Christi 845.

Vtoni successerunt.

28 ERLehardus, ann. 7.

29 ADELochus, ann. 10.

Ann. 833.

102 GREGorius 4. Sedit ann. 16. sunt qui uo-
lunt post mortem eius, an. 18. mens. 7. di. 9. Se-
dem uacasse.

Ne Christi serui ulla seruitute humana aut
ciuili tenerentur instituit.

Prouentus annuos singulis ecclesijs idem PP.
ordinauit.

Hic Festum omnium Sanctorum confirma-
uit, Plat. Volat. &c.

S. NEODogarius seu Nycarius Abbas Vt-
tenburenfis, in Episcopum AVgustanum ele-
ctus est ann. 839. praefuit ann. 4. cui successerunt.

VDalmannus Sucuus.

VVIcherus, Heluetiorum Apostolus.

LAuto, Episcopus Augustanus 16. &c.

Domia

Gravenmünster / **cænobiū.** **Dominarum Monasterium in sinistra Lim-**
gi sitū, vulgo Gravenmünster zū zürich
fundatur anno domini 833.

MARIE Monasterium wormaciense, Cister-
ciensis hodie instituti, Nobilium puellarum
fundatum legitur an. 840.

Saxones zythobibuli à Ludouico uincuntur
Plat.

Anno 849.

103 SERGIUS 2. Sedit an. 3. alij an. 2. di. 2. alij
an. 2. men. 1. di. 3. sub Lothario primo cesare,
uacat sedes mens. 2. di. 15.

Hic primus pontificum nomen mutauit, cū
antea os porci diceretur, Plat. Quod ex imita-
tione Christi est factum, qui Simoni Bar
nabae nomen Petro indidit.

BERtholdus Episcopus 30. Argentinen-
sis profuit an. 7. successorem habuit V TONCIUM
Sedit an. 9.

Anno 851.

104. LEO 4. Sedit ann. 8. mens. 1. di. 4. uacat
sedes di. 15.

Hic PP. oratione premissa Sarracenos Ro-
mæ iuxta Vaticanum prælio uicit.

Pedes populo deosculandos præbuit, Plat.
Volat.

Idem oratione intensa & energitica Basili-
cum Roma expulit

Is & angelicam arcem Romæ extruxit.

Anno 858.

Iohannes sedit ann. 2. mens. 1. di. 4. sedes ua-
cat mens. 1. De hoc serunt quod malis artibus
pontificatum adeptus sit, quoniam semina ex-
stans, sexum mentitus est, & postea à seruo cō-
presso doloribus circumuenta mortua est. Hæc
vulgò seruntur, incertis tamen & obscuris au-
thoribus, inquit Bartholomicus Carranza.

Anno 860.

106 Benedictus. 3. Romanus. Sedit an. 2. (alij
an. 3.) mens. 6. uacat sedes di. 15:

18 clerum funeri pontificis interresse noluit
eadem iniunxit episcopis, hæc Platina.

Circa hæc tempora Hymnus, GLORIA laus,
à Theodulfo Arellianen: episcopo cōpositus est.

Funeri p̄b
tificis cle-
ru^s inter-
Herca sit.

Heremitarum in Heluetijs peruectum
lim Idolion, nunc cenobium ordinis D. Ben-
dicti celeberrimū & opulentissimum, Germani-
ca lingua zum Einsidlen, anno Christi
860, cepit, temporibus Ludouici 2.

Anno 862. Mirandens. Alij 838.

107. Nicolaus 1. sedit an. 9. (al. 10.) mens. 6.
di. 21. sub Ludouico 2. Casare: Alij temporibus
Lotharij sedisse dicunt. uacat sedes an. 8. mens.
7. di. 20. hæc doctor Iacobus Menelius in cata-
logo Cesarum & pontificum.

Concubi-
narijs sa-
crificanti-
bus nemo
adstet.
Is PP. concubinarijs Missarum celebrationem
nem uetuit, & adstantes auditores ab ea missa
reuocauit.

Idem Regem Bulgarorum ad S. ecclesiam Ro-
mane fidem perduxit. Volat. Plat.

Extat antiqua & insignis epistola Nicolai
PP. ad Michaëlem Imperatorem Constantinopoli-
tanum.

S. Adelbe. S. ADalberus comes de Tilligen, Episcopus
Augustanus 17. circiter annū 871. præsuit an.
16. successorem habuit HILdenium.

Anno 872. Miran.

ADrian

108. ADrianus 2. Rom. Vir bonus et doctus. Se-
dit ann. 5. Pla. al. mens. 9. di. 12. temporibus Lu-
douici 2.

Alfredus, seu Aluredus sextus Rex Anglo-
rum regia corona ab Adriano PP. decoratur,
anno 872. Polyd. lib. 5. &c.

Sub hoc PP. Græci primo usi sunt campanis Conc. C6.
Venetorum beneficio, Sabell. stantin. 2.

Dalmatæ fidem Christi amplectuntur, Blō.
2. dec. 2.

Sub hoc synodus uniuersalis 8. Constantin.
ann. Basilij Imperatoris 3. Sab. En. 9. lib. 1.

Cariopolis extructa circiter annum 876.

Anno 877.

109 IOhannes Sedit ann. 10. di. 2. sub Ludoui-
co 2. Imperat.

Is pontifex quatuor libris uitam S. Grego-
rij explicauit, Sabelli. S. Remig.
Antisidion-
rensis scri-
pturam
explicat,
&c.

Guilhelmus pius dux Aquitanie edificato
monasterio Cluniacensi suis impensis Bernonem
1. Abbatem constituit, Plat.

RADolphus Episcopus Argentinensis 32.
præsuit an. 7. obiit in domino 878

Successores.

Q 33. GRIS

33 GRimoldus, an. 7.

34 RAdolphus 2. an. 8. al. 10, moritur in
Calendas decembris.

Anno 887. Miranden.

Alij 883.

Arnol-
phus.

110. MARTINUS 2. malis artibus pontificatum
adeptus. Sedit an. 1. mens. 5. Hunc alij Marti-
num uocant, sub Arnolpho cesare. Arnolphus
filius carolomanni, alij ducem Noricorum, alij
filiū Caroli 3. fuisse effutiunt, moritur phthi-
riasi tactus &c. uacat sedes di. 2.

111. ADRIANUS 3. Romanus, sedit ann. 1. mens.
2. al. 3.

Suffragia
libera.

Hic tanti animi fuit, ut initio sui pontifica-
tus Senatum populumq; retulerit ne in cremento
pontifice Imperatoris authoritas expectaretur
utq; libera essent & cleri & populi suffragia

Sepelitur in Basilica S. Petri collachrymantibus
omnibus tantum parentem sibi sublatum
esse.

Anno 890.

114.

112. STEPHANUS 5. Romanus Sedit an. 6. alij an.
7. di. 5. uacat sedes di. 5.

Sub hoc, S. RICHARDUS uxor Caroli crassi, S. RICHARDUS
Scotorum regis filia, nunquam ab eo cognita, et
tandem ab eo repudiata, circiter annum Christi
888. in Monasterio ANDLOW antiquitus An-
delaha ab eiusdem nominis fluuio, uitam uirgo
clausit, P. Phryg. extruitur. Vide Ab-
batem prueniensem et
cuspiniensem.

Regenhardus in Episcopum Argentinensem
35. susceptus illo tempore, profuit an. 12. mens.
6. dormiuit sexto idus Maij.

Successor.

BALDRAMUS alias Vualdramus Episcopus
Arg. 36. Sedit, an. 18. obiit pridie Idus Apri.

Anno 896.

113. FORMOSUS Portuens. Sedit an. 6. (alij an.
5.) mens. 6. uacat sedes di. 2.

Ingens disidiū tum Romæ ortū de electione
Episcopi Argentinens.

37 OTBERTUS ann. 3.

38 GOTFRIDUS, Caroli Magni ex sorore nepos,
mensibus 2. obiit 4. idus Nouembris, eodem an.
quo Otbertus interemptus est.

39 RICHIUS nobilitate preclarus, presuit
an. 15. mens. 6.

Anno 901.

Q. 2. 114.

114 BONifacius 6. Thufcus Sedit di. 26. alij 35. De tempore quo sedit in sede Petri, magna controuersia est inter scriptores temporibus Arnulphi, &c.

Anno 901.

115 STEphanus 6. Sedit ann. 1. al. di. 35. al. 15. &c. Acta Formosi rescidit & damnauit: Iam enim tunc ceperat, pro dolor, pontificum & uirtus & integritas deficere, Carranza.

S. Vrsicin.

Anno domini 900. S. Vrsicinus martyr, natione Ligur, arte medicus, passus est 4. Cal. Maij. Leuatus ab Honesto Archiepiscopo Rauenn. ad Ecclesiam ad Vrsicinam, quæ Græce hagia anastasis, id est, sancta resurrectio dicitur.

Anno 902.

116 ROManus 1. alij Hispanum dicunt. Sedit mens. 3. alij di. 21. uniuersa Acta Stephani inuolauit, &c.

S. Hulder.
Episcop.
Augusta.

S. HVLdericus Episcopus Augustanus 10. Comitis Hugbaldi Tilligenfis filius, circiter annum 942. al. 903. Iacobus Mennelius doctor ponit an. 976. &c. rexit an. 50. Qui non tantum præsuit, uerumetiam profuit plurimam.

Successores.

HENricus comes de Geisenhausen.

VDAgerus.

ETIchus.

Anno

Anno 903.

117 THEodorus 2. Romanus. Sedit di. 20.

Anno 902.

118 IOHannes 9. Roman. Sedit ann. 2. (al. di. 3. alij 15.) causam Formosi, habito conuentu 74. episcoporum. Rauennæ in integrum restituit.

Anno 904.

119 BENedictus 4. Roman. Vir pius & deuotus Sedit ann. 4. al. an. 3. mens. 4. uacat sedes di. 6.

Anno 907. Miranden.

120 LEO. V. Sedit di. 40. Quem Christophorus familiaris illius, honore pontificatus spoliatus, cupidine quadam dominandi.

Collegium dominarum in EREStheim institutum tempore Adelochi Episc. Argentinen. Qui & collegiatam S. THome ecclesiam instituit) Leo 5. in commendatione habuit, cui multas reliquias transmisit.

Erenstein
in Alfatia.

Collegiū
S. Thomæ

Argentini.

Anno 907.

121 CHRISTOPHorus 1. pontificatum malis artibus adeptum amisit. E Sede deiectus, in cenobium detruditur, in monasteria enim tanquam in sulas clerici male de ecclesia meriti relegabatur. Sedit mens. 17. alij mens. 7.

Exilium
clericorū
olim monasteria,

Q 3

Anno

Anno 907.

122. SERGIUS 3. Roman. Sedit an. 7. Is humanum corpus Formosi truncari capite inquit. Res plena horroris est uel legere uel meminisse tantam tyrannidem inter se mutuo exercuisse pontifices Romanos (o quantum degenerarunt ipsa maioribus suis) & fieri non potuit in tanta crudelitate, ut pietatis christianae ratio haberetur, ne cui mirum sit interim si qui abusus & peruersae opiniones in ecclesiam irrepserint, Cararanza. &c. uacat sedes di. 7. temporibus Loudouici 3.

Ordo Cluniacensis sub regula B. Benedicti in Burgundia inchoatur & confirmatur, anno Christi 913. Olympiad. 422. ann. 3.

Anno 914.

123. ANASTASIUS 3. Roma. Sedit an. 2. mens. 2. uacat sedes di. 2. temporibus Berengarii.

Anno 916.

124. L. ANDO, Rom. Sedit mens. 6. alij mens. 2. uacat sedes di. 26. al. 36.

Anno 917.

125. IOHANNES 10. Sedit ann. 13. adijciunt 2. men. 2. miserè interijt uacat sedes di. 12.

Circa haec tempora Saraceni Aphricam, &

118

Labriam, Apuliam, Beneuentum, & alia loca occupabant: Quos Iohannes PP. auxilio Henrici Imperatoris, qui anno Christi, ut supra, electus est, uicit.

An. do. 920. domiti Brädenburgenses ab Hērico 1. Fidei Christianae ceruices suas submiserunt. S. Odo abbas Cluniacensis canobij claruit tempore Henrici 1. & 2. Imper. quieuit in domino 13. calend. decembris.

Anno 930.

126. LEO 6. Roma. uir deuotus, Sub Henrico Casare, Sedit mens. 7. al. mens. 6. di. 13.

Anno 930.

127. STEPHANUS 7. Sedit an. 2. mens. 1. di. 12. uacat sedes di. 1. Vir pius & probus.

Bohemi hoc pontifice cum duce suo Spireneo Christiani fiunt.

Praga fit cathedralis illis temporibus.

Anno 933.

128. IOHANNES 11. Sedit an. 13. al. an. 4. men. 10. di. 15. uacat sedes di. 12.

Hoc Pontifice apud Genuam sanguinis fons largissime fluxit: futurae magnae calamitatis indicium. Nam & Genua à Saracenis ex Africa uenientibus, tū capta est et dirupta. Et Hungari Italia ingressi, longe onumia populati sunt: Mirandè.

Q 4 Hisc

Hisc temporibus sanctimonia se elongauit
à summis pontificibus, & accessit ad Imperato-
res, Cornipol. &c.

Anno 937.

129 LEO 7. Rom. Sedit an. 3. alij. an. 5. men.
a. al. an. 3. men. 5. di. 10. uacat sedes me. 1. etc.
S. Vuencef
laus. Hoc pontifice VVenceslaus Spirenei Bohe-
mie ducs filius à fratre Boleslao ob regni cupi-
ditatem interemptus, sanctis est adscriptus.

Anno 941.

130 STEPHANUS. Germanus sedit an. 3. m. 4.
al. an. 3. men. 4. di. 15. uacat sedes di. 10.

Anno 944.

131 MARTINUS 3. Electus est sub Otthone 1.
Sedit ann. 3. mens. 6. di. 10. (alij di. 14.) uacat
sedes di. 3.

Sub hoc pontifice dira fame & contentione
bus multum diuexata Gallia.

RVTHARDUS sueuus EPISCOPUS ARGENTINENSIS
40. Sedit an. 16. obiit an. 950. 17. Calen.
Maij. Huic successit Vto 3. EPISCOP. 41. Sedit
an. 15. minus. 13. diebus.

Anno 947.

132 AGAPITUS 2. Innocentissimus Sedit an. 7.
mē. 4. sub predicto Casare: al. an. 9. m. 7. d. 10.

An. 958.

D. Men

D. Menelius habet

ann. 933.

133 IOHANNES 12. Romanus: potentia patris
fretus munus pontificium sibi desumpsit, sedit an.
9. mens. 3. uacat Sedes di. 12.

Is otthonem Casarea corona exornauit: Alij
Leoni. 8. alij Ioan. 13. adscribunt.

Hoc pontifice lapis miræ magnitudinis in Ita-
lia de celo cecidit. Idem uiderunt ENSHE-
mensis Alsatici, (oppidum ditionis Ferdinandia-
e) anno salutis 1492. die 17. Nouembris.

Crucis etiam cruentæ in uestibus hominum Anhufen
apparuerunt. coenob.

ANHUFUM canobium Monachorum instituti
ac ordinis Benedictini, fundatum ac construi cœ-
ptum est anno Christi 958.

S. EADmundus alter rex Anglie frater Al- Antropo-
dostani regnare cepit an. 3. Otthonis, 1. Impera. morphitz.

ANTROPOMORPHITARUM hæresis emerfit, Sozo.
lib. 8. hist. eccles. cap. 11. Volat.

Anno 962. D. Menelius.

134 BENEDICTUS 5. Romanus. Ex Diacono in
pontificem Romanum electus in odium Casaris.
Sedit mens. 6. di. 5. Alij mens. 12. Hunc eiecit
Ottho Imperator è sede sua, Leonem confir-
mans. Benedictus Hamburgi (aliàs trua) ser-
uatus

Q 5

uatus ibidem exul moritur.

Anno 962.

135. LEO 8. temporibus Ottonis. Sedit ann. 4. mens. 4. uacat Sedes di. 7.

ERCKenbaldus episcopus Argentinensis, no domini 964. Hic consecrator 17. Episcopus Argen. 42. rum præsuit an. 3. obiit 5. Eidus Octobris.

Abdaran Sarracenus rex Hispanie à Radamiro Galitie Christiano prelio superatur, Lucib. lib. 5. cap. 1.

Anno 963.

136. IOHANNES 13. sedit an. 7. mens. 11. Alij an. 6. uacat Sedes di. 13.

Extat Breue huius Roma. pontificis ad Erckenbaldum Episcopum Argentinensem.

S. VDALrici cenobium Benedictinū magnificum intra Augustanæ urbis mœnia situm, conuersum est in monasterium anno do. 965.

Anno 969.

137. BENEDICTUS 6. Romanus, sedit an. 1. obiit alij mens. 6. Is à Cynthio Romano ciue captus, in Adriana mole (nunc sancti Angeli arx) inclusus, ferunt alij strangulatum fuisse, alij uero fame consumptum, sub Otthone 2. uacat Sedes di. 10.

Anno 971.

PO

138. DONUS 2. Romanus. Sedit an. 1. adijciūt alij mens. 6. uacat Sedes di. 10.

Hoc pp. EDVardus 1. filius Egdari, Anglie rex à uenatione domum rediens, Alfredæ noueræ in silijs circumuentus succubuit, & martyrum sanctorum cathologo adscriptus.

Anno 973.

139. BONifacius 7. Sub otthone 2. sedit mens.

7. di. 3. uacat Sedes di. 20. malis artibus pontificatum adeptus, malè amisit: Hæc Bartho. Carræ

2a Mirandensis: Miranda oppidum Hispanie distat ab Argentorato miliaria tam Gallica quam

Hispanica 251. & c. hæc parergôs.

Anno 973.

140. BENEDICTUS 7. Romanus. Sedit an. 8. mēs.

5. alij mens. 6. uacat sedes di. 5.

Huius temporibus Ottho in Cæsarem electus est.

S. CONradus Constantiensis Episcopus in domino diem extremū clausit anno salutis 976.

Episcopatus sui 62. 6. Calend. Decembris.

Petri domus uel petershussum cenobium Benedictinum, è regione Constatiensis urbis in Sue-

uis ck Rhenanum pontem, fundatum & dotatū est anno Christi 980.

est anno Christi 980.

Anno

S. Eduard.

Baldus Episcopus Argē. 43. præluic an. 30. circa hæc tempora, &c.

S. Conra.

petershussum cenob.

Anno 981.

141 IOHANNES 14. captus est à Bonifacij patre, quod non consensisset in electionem Bonifacij, & in carcere mortuus est mense pontificatus 8. hacat sedes di. 11.

Anno 982.

142 IOHANNES 15. Patre Leone natus. Sed mens. 4. alij mens. 8. Hic mens. 3. sui pontificatus à Romanis captus, & in mole Adriani inclusus, pedore carceris inedia mortuus est. sub Otthone Cæsare 12.

Cometes hoc tempore apparuit, quem famel, pestis, ac terræ motus subsequuntur, quo terræ motu Beneuentum & Capua concussa sunt.

Anno 982.

143 IOHANNES 16. Roma. Hic à Crescentio consule Romano Imperium VRBIS sibi uendicare conante pulsus: Ab Otthone opem Imperatore dum quæreret, à Crescentio reuocatus, & reuerenter receptus, Plat. Sedit ann. 16. mens. 6.

S. Adelbe. S. ADALBERTUS Episcopus Pragensis, Prætorum Apostolus, martyrizatus est ab induratis, anno domini 990.

V VILDEROLFVS Episcopus Argentinenfis, 44.

Succ

119

Succesores.

45 ALTUICUS, an. 8. præfuit.

46 VVERNARIUS, præfuit an. 20. &c.

Sub Ioāne PP. ALBA augia Sueuiæ, uulgo die Alba A-Minderow instituti Præmonstratensis hodie, fun- gia ceno- datum est anno redempti orbis 990.

Anno 992. Alij 1002.

144 GREGORIUS 5. Saxo. Sedit an. 2. mens. 6. alij mens. 5. hacat Sedes di. 15.

Hic seditione quadam eiectus est à pontificatu, sed 11. mense præsidio Imperatoris Ottho- nis repositus est.

Idem ut Germanicam Nationem amplissimā, Dignitas dulcissimam patriam, singulari quopiam bene- septem uie- ficio afficeret, authoritatem in posterum tempus ralis insti- eligendi Imperatoris fecit Archiepiscops, Mo- tuta. guntino: Treuerensi, Colonienfi, Item: Marchio- ni Bradenburgenfi, Comiti palatino, duci Sa- nie, & regi Bohemiæ. Fuit is annus huma- na salutis 1002. Quod nunc GERMANI habent, retinent, conseruant.

LVITHOLDUS Episcopus Augustanus, præfuit an. 5.

Succesores.

VVALTHERUS.

GEBHARDUS, circiter annum 1012.

Sl

SIGEFridus, præfuit an. 3. dormiuit in domo
no 1019.

Anno 994.

145. IOhannes 17. Hic uiuente Gregorio sedem
per tyrannidem occupauit. Sedit mens. 10. Mori-
tuus cū ignominia, Carranza. uacat Sedes di. 20.

Anno 995.

146. SILVEster 2. pontificatum malis artibus
adeptus est, moritur an. 4. Is Magus fuisse ser-
tur, Cornipoli. Spem salutis remansisse opinatur
Platina. uacat Sedes di. 20.

Anno 999.

147. IO Annes 18. Italus. Sedit mens. 4. di. 20.
uacat Sedes di. 20.

Festū ani- Huic quidam FESTUM animarum tribuunt,
marum, Volat.

Circa hæc tempora horribili aspectu cometæ
apparuit uersus meridiem, quem non minor fa-
mes quàm pestis secuta est.

STEPhanus Hungariæ regnum auspiciatus,
Mich. Rit. lib. 2. Hūc regem S. Adelbertus præ-
sul Pragensis Christianum reddidit.

Sub hoc pontifice, Robertus Gallie rex RO-
mam petijt, Iohan. Til.

Anno 1000.

148 IOhannes 19. Romanus. Sedit an. 4. mens.
4. 23

4. ad otium conuersus, nihil dignum memoria
gessit. Hi duo Ioannes 18. et 19. parum præfue-
runt, inquit Cornipolita. uacat Sedes di. 19.
alij 30.

Anno 1004.

149. SERgius 4. Romanus, uir probus et bon-
nus, qui ecclesiam rexit, an. 2. di. 15. uacat Se-
des di. 8.

Anno 1006.

150. BENedictus 8. Tusculanus. Sedit an. 11. adij-
ciunt alij mens. 11.

Hic Henricum 2. diademate redimiuit.

ORdo camaldulensis initium sumpsit, an-
no 1012.

Circa hæc tempora templum Argentinense
extructionis genere admirabile, inchoatum sub
Vuernhario Episcopo anno do. 1015. in quo præ-
co uerbi Dei M. PROTasius Gebwilerus, summa
laude hodie præest.

MONS Monachorum amplissima Abbatia Mons Mo-
extra muros Bambergensis ciuitatis, Benedictini nachorum
Instituti, fundatur anno 1008. Bruschius. Abbatia.

BRVno episcopus Augustanus, tempore Hie-
rici 2. Imperat, præfuit an. 27.

Successor.

EBERhardus, qui et Eppo, profuit, ann. 4.
Sub

Sub hoc pp. floruit D. Chunigundis Palatinissa.

NEVburgenſe Monialium conſpicuarum cap. nobiũ Auguſtanæ dioceſeos fundatur an. 1007.

Anno 1018.

151 IOhanes 20. ſedit an. 11. uacat Sedes di. 8.

Hic Conradum Imperatorem coronauit.

Canutus Rex Angliæ, ſub hoc, petijt R. C. mam uoti cauſa.

Collegiũ S. Petri luter annum 1028. ſub GVILhelmo 1. Epifcopo Argentinenſi. 47. qui præfuit an. 19. &c.

BENEDICTUS 9. Tuſcus. Sedit an. 11. alij an. 10. menſ. 4. di. 9.

Hunc propter ignauiam, ut dicunt, eiecerunt Romani à fede, & in eius locum ſuffecerunt hannem Sabinum Epifcopũ SYLueſtrum 31. annis pellantes. Sed poſt 49. alij 65. dies, pulſo alio terino PP. BENEDICTUS reſtituitur.

Anno 1038. D. Mennelius.

Sylueſter 3. Antipaſeditioe populi intruſus. 153 GREGorius 9. GERmanus, Cornipol. ſedit an. 2. adijciunt alij menſ. 7. alij uerò menſ. uir ſanctus & miraculo clarus.

Circa hæc tempora Cardinalium nomen uſu eſſe cœpit, Carranza.

Anno 1040.

Clea

154 CLEMens 2. in Synodo PP. creatur, Imperante & cogente Henrico 3. Sed abente Imperatore Romani ueneno pontificem à medio ſuſtulere Pontificatus ſui menſe 9. &c.

HENRICUS 2. Epifcopus Auguſtanus 29. præfuit an. 30. circiter annum 1033. martyr. Succellorem habuit IMbricum comitẽ de Leiningẽ.

155. DAMAſus 2. GERmanus, Bauarus. Hic uir papatum occupauit di. 23. nullo cleri populique conſenſu. Adeo inoleuerat hic mos, ut cuique ambitio ſulo liceret PETri SEDem inuadere, Mirandẽ. uacat Sedes di. 11.

Translatio corporis S. Lucie ad ciuitatem Venetiarum (condita circiter annum 300.) 1040. facta eſt.

156. LEO 9. Germanus, comes de Dagisburgẽ, uir ſimplex, Epifcopus Tullenſis, à Deo uocatus uelut alter Aharõ, ſic optime functus eſt officio ſuo. Sedit an. 5. menſ. 2. uacat Sedes di. 11.

Hic PP. Miraculis clauit, Cornipol. Hiſce temporibus Berengarij error de ſacramento cenæ dominicæ: Cuius error à Leone 10. in Concilio Vercellenſi, claua Herculis, damnatus eſt, &c.

Claruit in epifcopatu Argentinenſi HETzelo in ordine 48. Epifcopus.

R Idem

Mater Leonis 9. comitiſſa de Egheheim Alſatica. Berengariani.

Idem Leo 9. pp. ecclesiam parochialem S. Columbe Argentorati consecrauit.
ALtdorf cē nobiū Al-
faticū pro-
pē Mollis-
heim.

LEOnis parentes cenobium Alsaticum au-
gō theutonico ALTdorf fundauerunt circiter
annum 1066.
S. Odilo Abbas Cluniacens. quieuit anno do-
1048. etatis sue 77. Ordinationis, uerō sue 30.
2. Calend. Ianua. etc.

Anno 1053. D. Mennelius.
157. Victor 2. Vir bonus, Cornipol. sedit an. 1.
mens. 3. (alij mens. 2.) Fuit is antea Episcopus
Eichstetensis: uacat sedes di. 11.
Gebhard.

Sub hoc pp. Conciliū Florentinū de pluralitate
Beneficiorum et labe simoniaca. Idem multos so-
Cōcil. Flo-
rentinū cō-
tra Simo-
niacos. 158. STEphanus 9. Lotharingus: Quidam Ger-
manum fuisse dicunt. Præsuit mens. 7. alij 8. &
adijciunt.

Huic se Mediolanēsis ecclesia subdidit, cui 200
annis nil negotij cū Romana fuerat, Sabellius
Mediola-
nēsis eccle-
sia ad S.
Romanā
accedit.
Alba Au-
gia ceno-
tore Henrico Nigro, etc.

ALba augia Narciscorum aut potius Norib-
cenobium ordinis D. Benedicti, 4. lapidibus
Noriberga fundatur, anno do. 1053. sub imperio
tore Henrico Nigro, etc.

159. BENedictus 10. Campanus. Sedit mens. 9.
adijciunt alij di. 20.

Anno

Anno 1057. Carranza.
150. Nicolaus 2. Sabaudus. Sedit an. 3. alij ann.
2. mens. 6. di. 26. uacat Sedes di. 13.

Electionem pontificum ad cardinales tantum
reduxit, Polydo. lib. 4. cap. 10.

Concubinarij Missam non audiendam censuit.
Cornipolitanus ALEXio 2. adscribit, etc. ut pa-
tet 32. dist. ca. prater hoc.

Concilium Lateranense, in quo, serunt, reuo-
cauit Berengarius errorem suum.

Anno 1061. D. Mennelius.
161. ALEXander 2. Mediolanensis, uir sanctus,
Sedit an. 11. mens. 6. adijciunt alij di. 25.

Hic pp. Laicis uetuit ecclesiastica conferre
Beneficia, Hermannus contractus.

Collegiū S. Arbogasti Argentorati dedicatur,
sub VVERNharo 2. Epif. Argē. 49. an. 1065.
fedit an. 14.

Succesores.
50. THEobaldus, an. 3.
51. OTtho, ann. 16.
52. BALduinus, mens. 2.
53. CVno, an. 23.
54. BRVno, an. 1. præsuit.

Anno 1073.
162. GREGorius 7. Petrus, omnium bonorum
consensu pontifex creatur: Habes formam
R 2 electionem

electionis sue, & alia annotatione digna in Platina. Sedit ann. 12. mens. 1. Carranza habet ann. 11.

Hunc quidam somniatores coccycis in montibus suis nemis prodigiosa quadam libidine utiles historiis conspurcantes, quid hoc aliud quam generosum vinum lotio aut aceto uitiares Magum mentiti sunt, Cornipol. Carranza. D. Iacob Minelius, &c.

Henricum 4. eius nominis Imperat. excommunicauit, causam ostendit Pighius lib. 5. ecclesiast. hierarch. cap. 2.

De miserabili exitu Vuilhelmi Traiectensis Episcopi, ob spretam huius pontificis excommunicationem, uide eundem Capensem loco citato.

Monasterium sancti Vualpurgis erectum citat ann. 174. alij 1117.

CANONICI regulares anno 1080.

SIGEFRIIDUS 2. de Dornspurge Episcopus Augustanus, circiter annum 1077.

Anno 1085.

1063. VICTOR 3. Abbas Casinensis sedit an. 1. mens. 4. di. 7. Hic (ut aliqui ferunt) opera Henrici non neno in calicem iniecto, dum sacrificat, necatur, inquit Mirandens. uacat Sedes di. 9.

Sub hoc pp. Ordo Carthusiensium initium suum

psit, Aemil. 5. Platin. Primus institutor Bruno an. do. 1088. Polydorus habet an. 1080.

Ordo uallis umbrosæ, Cornipol.

Anno 1086.

1064. VRBANUS 2. Cluniacensis, Quem Platina scribit uirum fuisse, tam doctrina, quam uite sanctitate, uel summo magistratu dignissimum. Sedit an. 12. mens. 4. uacat Sedes di. 16.

Is pp. 7. Horas Canonicas confirmavit: & ut 7. horæ B. totidem horæ in honorem Deiparæ uirginis quotidianè recitarentur instituit in Concilio, quod in Gallijs (circiter annum Christi 1083.) ad Clarum montem habuit.

Idem pp. in eodem supradicto Concilio princeps Christianos contra Mahometistas animauit, in quo negotio mirifice profecit.

Toletano episcopo primatum in Hispania concessit.

Ordinem Cisterciensem, ab Ardingo Anglo inceptum, approbavit: Alij Cisterciensis ordinis authorem Robertum Molismensem Abbatem fuisse dicunt, Fuit is an. salutis 1088. Cistercium locus in Burgundia Cabilonensis Diocæseos uastæ solitudinis, ac horrendi aspectus.

PRÆMONSTRATENSIS ordo sub Noberto rege Præmonstratensium pululat, alij hoc in annum 1137. reijciunt.

Isnēse Mo-
nast.

Isnense Monasterium, ordinis D. Benedicti
fundatum anno domini 1096.

BYBlingum canobium instituti Benedicti
Constatiensis dioceseos nō procul ab Vlna, fun-
datum anno domini 1099.

ZVVIsaltum siue Zuisaltaha, Latine ad du-
plices aquas canobium Benedictinum magnificū
Constatiensis Dioceseos, fundatū est anno Chris-
sti 1083. pontificatum Urbano 2. Imperium Ro-
mā Henrico 4. tenentibus.

BVRrhonium iam Blabyrium Monasterium
ordinis D. Benedicti, fundatur anno 1095.

HERTwerichus, Baro de Lierhaim, Episcopus
pus Augustanus: circiter annum 1092. prae-
an. 33. Successorem habuit HERmannum comi-
tem Vuittelsbachium Noricum, etc.

Translatio corporis S. Nicolai de Myrae
ciuitatē Venetiariū facta est anno domini 1086.
tempore Urbani 2. pp.

Sub urbano 2. Gotfridus Bulionensis Hiero-
solymitanam urbem occupauit.

Circiter Annum 1100.

105. Paschalis 2. Antea dictus Petrus Ramen-
us: Hunc Platina diuinitus electum fuisse tradi-
dit. Sedit an. 13. mens. 7. (alij 6. di. 7.) Hunc to-
tius clerus nolentem & latitatem Pontificem creauit.

Quod diceret humeros suos nequaquam tāto on-
eri sufficienteis: tandem diutina purificatus agri-
tudine, presentem in domino uitam finiuit. Va-
cat Sedes di. 2.

Sub hoc pp. Florentiae concilium indictū, pro-
pter Fluentini praesidis de nato Antichristo opi-
nionem, Plat. Sabelli: etc.

Hiscē temporibus floruerūt S. A. Nselmus. S.
BERnardus Abbas Clareuallensis, Burgūduz,
filius Tecelini, & Aalethi: Huius sanctitatem
ebuccinat Vitus Theodoricus sui uerbi praece cla-
mosus, etc. alij anno do. 1140. alij 1127. sub Lo-
thario 4. ipsum ponunt.

Henricus 5. corona Imperiali à Paschali in-
signitus.

Sub hoc Castellum siue castellum ordinis D.
Benedicti Monasterium, ad Lautherū amnem si-
tū fundatum anno 1098. Bruschiū.

S. M. Arina uirgo Graecanica quieuit in do-
mino 10. Calend. Augusti, anno domini 1113. Vca-
netijs sepulta.

106. GELasius 2. Caietanus, antea Iohannes di-
ctus, quem Platina uirum sanctissimum omni-
laude dignissimum asserit. Sedit an. 1. alij an. 2.
vacat Sedes di. 24. etc.

Fluentini
opinio de
Antichri-
sto.

Castellū
canob.

S. Marina

Is pp. Balduinum literis & nuncijs adhortatus est contra impios Agarenos.

Huius temporibus scribunt quidam, habuerunt originem Templarij & Ioannitæ, milites: circiter annum salutis 1128. Plat. Polydo lib. 7. ca. 5. De Templarijs scribit Robertus Gaguin. Gallicus scriptor li. 7. in rege Philippo pulchro. Item Albertus Krantz li. 7. Vuand. ca. 46. annitarum initium, uide Albertum Krantz li. 8. cap. 3.

Circiter annum 1120.

157. Calixtus 2. Burgundus, electus in Cluniacensi cenobio. Quem de Deo deq; hominibus bene meritū Platina tradit: habito Laterani concilio, supplementa militiæ christianæ iam deficientis subministravit. BALDUINUS Florosolij Rex, Gazin regem Turcorum minoris Asie, superat, & captum in carcerem coniecit. Electus sub Henrico 5. Cesare 17. cui pontifici personale priuilegium concessit, anno domini 1122. 9. Calend. Octob. Sedit an. 5. mens. 10. moritur in domino.

Temporibus CVNONIS episcopi Argentinenfis 53. circiter annum 1120. Cenobium Hugshofen iuxta montana Vogesi confirmatur. Sub eodem Episcopo cenobium BOVGARTEN

GARTEN fundatur. Eiusdem temporibus collegium diui Leonhardi Argentinenfis discipulorum institutum, anno 1019. 11. Calend. octo. primus fundator Erkenbaldus pistor. Filia comitis de EGesheim, Alsaticum oppidulum HERLESheim donauit, Episcopo Argentinenfi: Huius fundatarius unicus hodie Clarissimus Heros Nicolaus Hatstatius, &c.

GEBOILERIANA ciuitas Abbatis Murbacensis inchoata anno 1124. Ann. domini 1124. S. Ottho episcopus Bambergensis Pomeranos ad fidem Christi & Ecclesie conuertit, &c.

Cenobium Anhusum, in Brentiana ualle constructum, an. 1125.

Michelsfeldt clarissimum Benedictinorum cenobium circa Pegnesum annum fundatum anno 1119.

Anno 1126.

108. HONORIUS 2. Imolensis. Sedit an. 5. mens. 2. di. 8. Vacat sedes di. 8. Familiaritate præclarorum uirorum mirifice delectabatur.

Sub hoc floruit Hugo de S. Victore: Qui scribendo sui ingenij præclara monumenta reliquit.

R. 5 S. Ala

Boumgarten.
Co. legiū diui Leonhardi institutum.

Herlesheim in Alsatia donatur Episcopo. Arg. Gebwiler extruitur.

Pomerani conuertuntur.

Anhusum cenob. Michelsfeldt cenob.

S. Alpaid.

S. ALpaides uirgo de Tudoto circa annum domini 1130. sanctitate nimia claruit, quicquid 1. Non. Nouembri. Hec ex gestis Francorum, &c.

Erbacum
canobiū.

Erbacum Cisterciētium Monachorum in Ostrofrancie & Herbipolensi diocesi, fundatur anno Christi 1126.

NWenburchum canobium ordinis cister. fundatur anno 1128.

Anno 1131

1169. INNocentius 2. Sedit ann. 14. mens. 7. die. 8. In odium huius electus est Petrus Leonis, qui se ANacletum appellauit. Ab hoc per uim pulsus est Innocentius, ad S. Bernhardum confugiens. Compefuit autem hos motus Lotarius 2. Saxo. Qui ab innocentio corona imperij est insignitus uacat sedes di. 2.

Synodus hoc Pontifice in Gallia congregata contra Petrum Bailardum (qui & Alardus quibusdam dicitur & Baliardus) Anglum, & quo infra dicitur.

Sub hoc fundatum canobium Fons Saluē uulgo Heilsbrun Cisterciensium ordinis, ad Schwebachium amnem, anno Christi 1132. Egran.

126

MVLbrunum monasterium Cisterciensis ordinis magnificum in ducatu wirtenbergenſi, fundatum est 18. Calendariū Aprilis, Anno redemptionis orbis 1138. à domino Gunthero comite Lyringenſi, Spirenſi Episcop.

Salomonis Villa, uulgo **Salmen ſchwiler** Cisterciensis instituti canobium, fundatum anno 1138.

EGidianum canobium apud Noribergenses fundatum, anno 1140.

Elchingum D. Benedicti canobium, Augustanae diocesis, fundatū est an. domin. 1128.

Collegium in Itenwiler iuxta montana Voergast, fundatur ann. domin. 1137.

Edelſtetum, in Suenia pulcherrimum collegium canonissarum liberarum, Vſpergenſi canobio uicinum, fundatum & dotatum est, anno Christi 1126.

Gebehardus Episcopus Argentinenſis 55. anno 1130. praefuit an. 19.

Successores.

56. Burchardus, an. 21.

57. RVdolphus, an. 20. alij 17. praefuit Argentinenſibus &c.

Vuala

VVALTherus comes Thubingensis, circa
ter annum 1134. electus in Episcopum Augu-
stum præsuit ann. 20 successorem habuit CO-
radum de Bgl, qui rexit an. 22. &c.

Anno 1145.

170. Coelestinus 2. Tuscus, electus sub Con-
rado Sueuo. Sedit mens. 5. obiit peste.

Anno 1146.

171. LVcius 2. Bononiensis, Sedit men. 11. d. 44.
al. mens. 7. di. 4. sepultus in Laterano, Corma-
pol. &c.

Anno 1146.

172. EVgenius 3. Pisanus: Cardinales nutu di-
uino percitos hunc delegisse, tradit Platina. Sa-
dit an. 8. mens. 4. di. 20. Antea S. Anastasij Abo-
bas, quæ S. Bernhardus monachum in duit, Exo-
rat epistola in qua Idem S. Bernhardus ad EV-
genium sic scribit, Indagemus diligentius, in qua-
vis, quam gerat pro tempore personam in
ecclesia dei, Quis est Sacerdos magnus, ponti-
fex summus: tu princeps episcoporum: tu heres
Apostolorum: tu primatu Abel: Gubernatu Noë:
patriarchatu Abraham: ordine Melchizedech:
dignitate Aharon: Auctoritate Moses: Iudicatu
Samuel: potestate Petrus: Vnctione Christus.
Tu es cui claves tradite, cui omnes credita. Sicut
quidem

Nota.

Papa suc-
cedit.

quidem & alij celi ianitores, & gregum pasto-
res. Sed tu tanto gloriosius quanto differetius præ-
ceteris nomen hereditasti, &c. Hæc S. Bern-
hardus.

Idem Eugenius PP. Eloquētissimus cruce sta-
gnatis in Asla à Ludouico Galliarum rege sup-
petias impetrauit &c. Sub hoc Norwegia con-
uertitur.

127
Inferiores
episc. refe-
runt Apo.
Norwegia
conuer-
tur.

Anno 1155.

173. ANAsthys 4. Roma. Sedit an. 1. men. 4.
al. an. 2. mens. 4. di. 24. uacat sedes di. 20.

Hic cum tota sermō europa fame laboraret
tur, & clam & aperte pauperibus Lazaritis
Elemosynas porrexit, Carranza.

REbdorphum cenobium Canonicorum regu-
larium S. Augustini, ad Altimulā supra Arch-
stadium, extrui ceptū est an. 1156. Brusch.

S. HELIsabet de Sconangia Virgo sancta cir-
ca annum domini 1156. ætatis sue 21. Visitation-
is uero sue 13. in sanctitate uite migravit ad
dominum 15. alij 13. Calend. Iulij.

Anno 1157.

174. Adrianus 4. Anglus, Albanus Antistiti
antè ab Eugenio Cardinalis creatus, quod Nor-
uegiam ex gentilitate et paganismò ad Rom.
ecclesiam conuertisset. Sedit an. 4. alij. an. 5. alij.
an. 4. mens. 10. Et uacat sedes di. 20.

Anno 1161. Miranden.
Vernierus habet an.
1169. al. 1170.

175. Alexander 3. Senensis, uir strenuus de
omnibus inimicis suis (auxilantibus Venetis)
fortiter triumphauit. Sedit an. 21. mens. 11. alij.
an. 21. di. 19.

Vuilhel-
mite.
8. Tho-
mas Cant.

Ordo VVilhelmitarum, an. 1181
Sub hoc PP. B. Thomas Cantuariensis cognom-
mèto Bequetus Archiepiscopus martyrij mer-
cedem assecutus est et promeruit an. 1171. Huius
sancti martyris reliquias incendit, furore reple-
tus, Henricus 8. an. 1538.

Cenobiū
in Schutte
ra exultū
dedicatur.
ui Swartz-
ha eximi-
tur à thelo
nio, &c.

Huius temporibus CARMelitarum ordo in-
cepit, polyd. lib. 7. cap. 3.
Milites diui Iacobi in Hispania, sub ritu Dis-
Augustini, Alexandro 3. pontifice, qui rem
probauit, esse ceperunt, Quorum primus fuit
magister Petrus Ferdinandus, Poly. lib. cap. 1.
Vdala

176. Vdalscalcus episcopus Augustanus, comes
de Dannelohe, circiter annū Christi 1176. prae-
fuit ann. 23.

Successores.

HERtouichus.
Sigefridus Rehbergius.
Sibotus Baro de Gūdsfingē, circiter an. 1234.

Circiter annum 1183.
Alij 1181.

176. Lucius 3. Tuscus, Episcopus Ostiensis,
quem et uirum optimum Platina uocat. Is con-
cilio Verone (quam Athesis interluit) habito,
Christianos principes adhortatus est, ut nostris
in Asia pro fide Christi laborantibus succurre-
retur, nulla de suis iniurijs (que et grauissimae
fuerant) mentione habita. Sedit an. 4. adijciunt
alij. mens. 2. di. 18. Verone decubuit, tale habens
Epitaphion.

Luca dedit lucem tibi Luci pontificatum
Ostia Papatum Roma Verona mori.
Liunia conuersa ad fidem Christi à S. Men-
rado, an. 1186.

ecclesia

Widern
Münster
canob.
Alfaticū.
Truten-
husen col-
legium Al-
faticum.

Ecclesia S. Thomæ Argentorati 2. exuritur,
sub BVRchardo Episcopo.

Circiter annum 1179. sub Conrado Episcopo
Argentinensi. 58. (Sedit an. 1.) Collegium in
Widern Münster dedicatur: Wimpber-
lingus.

VRsinium uel Irisingum ordinis S. Benedicti
institutum ann. 1182.

Collegium in Trutenhusen fundatur, anno
Christi 1181. sub Henrico Billungo Episcopo. Argentinensi. 59. præsuit an. 8. alij 16. Cui successit
CONRADUS 2. Episcopus Argentinen. 60. præs-
fuit an. 12.

Anno 1185.

177. VRBANUS 3. Mediolanensis: Sedit ann. 1.
al. ann. 2. al. an. 1. mens. 10. di. 25. Hic sanctus
PP. dolore ob Saladini successus obdormiuit in
pultus Ferrarie, temporibus Friderici. 1.

Circiter annum 1186

178. GREGORIUS 8. Beneuentanus, Vir sanctissi-
mus. Platin. tractauit de recuperanda Hierosoli-
mya, sed dum hæc agit Pisis moritur pontificatus
sui die 57. al. 75. uacat sedes di. 20.

Anno 1186.

179. CLEMENS 3. Romanus: Vir sanctissimus
& rerum ecclesiasticarum componendarum per-
dispositus.

dispositus. Sedit an. 3. al. an. 2. di. 16. Cleri mo-
res correxit. Imperatori bellum contra Turcas
persuasit, Plat. obiit mox post mortem Friderici.

Anno 1188.

180. CELESTINUS 3. Vir insigni pietate (si Sabel-
lico credimus) & cui uni præ ceteris cura sem-
per hæsit animo, ut Hierosolimam ex impiorum
manibus extorqueret, ingentem pecuniam summam
Richardo Anglorum regi misit in subsidium. Se-
dit an. 6. mens. 7. al. an. 6. mens. 8. di. 11.

Ab hoc coronam Imperij accepit Henricus
Barbarossa filius.

Cruciferorum ordo in Italia inchoatur, an.
1197.

Humiliatorum ordo, Sab. en. 9. lib. 3. Vola-
Polyd. Innocentio 4. adscribit.

S. Crucis Augustanum canobium ordinis
Regularium Canonicorum S. Augustini ex Ha-
melbergo translatus est Augustam an. 1194.

S. Guilielmus episcopus Bituricensis, ann.
1189. Hinc Honorius PP. 3. Canonizauit.

Sorethū, uulgata uoce hodie Schussenrietū
ordinis Præmonstratensis Cōstantiensis diocæseos,
ex arce in Monasteriū conuersum est, an. 1182.

S Anno

Anno 1193.

181. INNOCENTIUS 3. Anagninus, cuius pater
Trasmundus, ille prius Lotharius: doctrina mor-
ribusq; insignis, cardinalium omnium consensu
Pontifex acclamatus, Bello Asiatico sic adiecit
animum, ut Germanos propter Henrici mor-
tem in Asia tumultuantes, literis, ueredarijs,
premys, pollicitationibus in officio retinere
non grauaretur. Sedit an. 18. mens. 7. alij an.
18. mens. 4. di. 24. uocat sedes di. 1. temporibus
Henrici 6.

Eucharistiam in templis asseruandam esse,
ad agrotantium commoditatem, censuit. Poly-
lib. 5. cap. 11. Quod deinde Honorius item 3.
confirmavit.

Regnum
Angliæ
transiit in
ius clientelæ
la Ro ec
clesiæ an.
1174. Blon-
dus: Pius:
Tubingē.
& alij scri-
ptore:.
Ordo Pre-
dicatorū
an. 1301.

Iohannes Rex Angliæ aduersus philippum
Gallorum regem confugit ad gratiam huius pon-
tificis, & ius clientelæ regni sui eidem recogno-
uit.

Idem PP. Hospitalem S. Spiritus fundauit
Cornipol.

Huius temporibus oborta apud Tholosam
heresis. Quā B. Dominicus & alaguritanus Hys-
panus mira celeritate compe-scuit, Mirandessē
Sub innocentio 3. concilium Lateranense,
maximē

130

maximum, celebratum anno salutis 1215. Huic
interfuerunt Hierosolij: Constantinopol. Patri-
archæ. Metropolitani 70. Episcopi. 400. &c. Poly. li. 7.
Circiter annum domini 1207. sub Henrico 6.
de Yeringen episcopo Argentinens. 61. (Sedit
an. 21. obiit 5. eidus martij Sepultus in Capella
S. Andreæ) oppidulum Dachstein instauratur.
Henrico episcopo Argentinensi
Successerunt.

62. BERTHOLDUS filius ducis Sueuic de Teck,
presuit ann. 15.
63. HENRICUS de Stabeleck, an. 22.
64. Gwaltherus: sub hoc Colmaria patria mea
dulcissima traditur Rudolpho Habsburgico,
Cesari.

Mulhusen deficit ab Episcopo Argentora-
tensi.

65. Henricus de Geroltzeck, profuit a. 10. etc.
S. Homobonus confessor Cremonensis, effla-
uit animā anno domini 1126. Idibus Nouē. &c.

Anno domini 1207
Rentlinga
Eslinga
S. 1826

182. **HONORIUS 3. Romanus**, Quem Platina beatus
beateque uitam duxisse scribit. Sedit ann. 10. al.
an. 13. mens. 7. di. 13.

Ordinem B. Dominici confirmauit.

Fridericum 2. anathemate notatum Imper-
rij dignitate priuauit.

Idem PP. ordinem S. Francisci (qui et Salu-
tano Christi fidem Constantissime predicauit)
comprobauit. Hunc præconem uerbi dei bien-
nio post Gregorius catalogo sanctorum adscri-
psit.

Idem Iohannem Columnam ad res Asiae con-
ponendas legatum cum ingentibus copijs quas
Innocentius 3. ad eam rem collegerat, misit in
quo negotio mirifice profecisse traditur.

S. CLARA uirgo suum ordinem auspicatur.
Volat 21. etc.

Anno 1221. Doct. Iacob. Mennelius.
183. GREGORIUS 9. Sedit an. 14. alij 13. mens.
sub Friderico Cesare.

Salutatio angelica
inchoata,
circiter an-
num 1228.
Hic SALUE REGINA certis diuina rei boni
addi, campanasq; ad Eucharistiae consecrationem
et laudes Virginis dei genitricis pulsari statuit.
Blond. lib 7. deca 1.

IORDANES Theologus dominicanus silentium
mensis instituit. Volat. Sabell, Carranza, etc.

Idem PP. Montefie milites autoritate sua
probauit.

S. ANTHONIUS confessor Ordinis Minorum ex
Vlislona Metropoli Portugallie, Spiritum in
pace cum sit eisdibus Iunij, an. domini 1231. etc.

HARTMANNUS comes de Tillingen Vltimus,
circiter annum 1230. Episcopus Augustanus 40.
Præfuit an. 47.

Successores.

SI GEFRIIDUS.

VVOLFSHARDUS de Rodt.

HECHENBACHIUM, hodie uero Heppachium,
Bernhardini Instituti canobium, ceptum et in-
choatum est circiter annum domini 1233.

GLADIATORUM ordo 1239.

184. CAELESTINUS 4. sedit tantum di. 18. Vacat
sedes an. 1. et mens. 20. Calij mens. 10. donec
Cardinales qui à Friderico Imperatore in car-
ceribus detinebantur, libertate donati sunt, etc.

Anno 1242. D. Mennelius.

185. INNOCENTIUS 4. Genuensis. Sedit an. 11.
mens. 7. (al. mens. 6. etc.)

S 3 Hic

Galeri cardinalitij. Hic Authenticas composuit.
Cardinales rubro galero uti iussit, in maiore
statem ordinis: pro religionis enim defensione
offerre sese debent in discrimen, & sanguinem
effundere, Polyd. lib. 4. cap. 9.

Festum Natiuitatis Mariæ institutū. Natalem deiparæ uirginis instituit.
Ordo crucigerorū. Ordo Cruciferorum confirmatur. an. 1243.
Poly. lib. 7. cap. 3.
Hugo Cardinalis concordantias Bibliorum
conseripsit, Plat. in Inno. 4. &c.

Idem PP. Inducias à Tartarorum rege Christi-
stianis per Legatos suos impetrauit.

Hic Fridericum 2. ob crimen manifesti per-
iurij damnauit & priuauit, Pigh. li. 5. cap. 14.

Studium publicum erectum in Vienna Aus-
triæ anno 1237. tempore Friderici 2. &c.

Anno 1254.

126. Alexander 4. Campanus, cuius uita mirro-
rice ab omnibus laudatur. Sedem Petri tenuit
an. 7. al. an. 6. men. 6. di. 4. mortuus Viterbijs.
Cornip. uacat sedes mens. 4. di. 3.

Eremitarum ordo. Sub hoc pontifice Ordo Eremitarum S. Aug-
ustini confirmatur, ann. 1256. Volat. &c.
De Monastica uite principio Polyd. lib. 7. cap. 1.
latra

133
1. Interregnum his temporibus, &c.

Anno 1262.

127. Urbanus 4. Gallus. Sedit an. 6. Alij an. 3.
mens. 1. di. 4. uacat sedes mens. 5.

Hic cruci in qua pependit salus nostra, diem
solemnem dedit, Pol. lib. 6. cap. 8.

Huius tempore Guelforum & Gibellinorū Guelfi.
factiones controuersias excitauit. Gibellini,
militabāt Imperato-
ri.

Albertus Magnus Germanus, floruit an-
non 1263.

Festum Corporis Christi instituit, circiter
annum 1263. Vernierus.

Anno 1265.

128. Clemens 4. Narbonensis, Vir sanctus
propheticè prædixit Hostes Ecclesiæ Semper
Perituros: Cathedram Papalem tenuit ann. 4.
al. an. 3. mens. 9. uacat sedes. an. 2.

Is PP. Carolum Gallum regis Ludouici
generum Hierusalem & Siciliæ regem inunxit
Romæ, Plat.

Sub hoc pastores de Hispania uenientes Lu-
cetiam, omnia bona cleri uastarunt plebi-
bus

S 4 bus

Cornipo-
litanus.

bus gratulātibz et videntibz, sed cum laicorū
etiam deuorarent bona temporalia, prostrati
sunt: Similem infelice[m] Catastrophen experiri
sunt hodierni inuasores ecclesiarum, &c.

Anno 1271.

189. Gregorius 10. patria Placentinus ē nico-
comitū familia, Theobaldus antea uocatus, Lau-
densis archidiaconus: in Eduardi Angli Vuallie
principis, Syriacis castris agēs. Sedit an. 4. his
poribus Rudolphi Caesaris.

Synodus
Lugdu-
nenſi:

Is monuit initio sui pontificatus electores ut
consentiētibus uotis Imperatorē iterum designa-
rent, ne Imperij status prorsus collaberetur.

His temporibus Synodus Lugdunensis cele-
brata.

S. LVdouicus 5. Rex Galliarum. Spiritum
domino tradidit 1270.

Circiter annum 1275

190. INNocentius 5. Longobardus, alij Bure-
gundum dicunt, ex Dominicano PP. electus, ante
ea dictus Petrus de Tharentasia, sub Rudolpho
Caesare. Sedit mens. 5. di. 2. uacat sedes di. 28.
hic

133

Hic in epistolas Pauli & libros sententiarum
annotationes scripsit.

Dominarum AVRachium dioceseos Herbi-
polensis canobium amplum, fundatum legitur,
annum Christi circiter 1275.

191. HADrianus 5. Genuensis, Nepos innocentij
prius dictus Ottobanus. Sedit di. 40. alij mens.
1. di. 9. parū praeſuit, inquit Cornipol. aliās ma-
gnaninus uir. uacat Sedes di. 28.

192. IOhannes 21. uir literatus, at rerum gerē-
duram inscius Lusitanus, antea Petrus Medicus,
18 mens. 8. noui edificij ruina periit, Plat. uacat.
Sedes mens. 7. &c.

Is instituit, ut ter in singulos dies, tintinabula
ad uesperum pulsarentur, ac tum unusquisq; ter
salutationem Angelicam Dīne uirgini sacram
recitaret. Institutum hodie ubiq; gentium in re-
centi memoria.

Idem pp. Collegium scribarum Apostolicorū
primum numero distinxit.

Taxationes constituit, Vol. lib. 8. cap. 2.

S. Bonauentura libros sententiarum expli. S. BONA-
cat, Plat. sublatus ex humanis anno do. 1274.
tertio Eidus Iulij etatis 53. miraculis radians;
Lugduni sepultus, & à Sixto pontifice 4. anno
salutis 1482. canonisatus, &c.

S 5 Sub

Sub hoc pontifice facta est definitio contra eos qui dicunt Christum & eius discipulos nobiliter habuisse, & in his quæ possederunt, nullum ius habuisse.

Sub eodem damnati errores Iohannis de Poiliaco Parisiensis.

Arno 1276.

1293. NICOLAUS 3. Romanus, Magister in ædificijs extruendis, bene rexit, Cornipol. Sedit ann. 3. mens. 8. alij mens. 9. uacat Sedes mens. 5.

Scribunt historici non obscuri nominis, neminem ante ipsum sacrificasse religiosius uisum, Iohannem chrymas sepe effundens in sacri mysterij pertrahatione tremenda.

Notarios & tabelliones, pauperum sanguine uisitantes, ut pestiferos eiecit ne omne aggluberent pecus, Polyd. lib. 8. cap. 2.

Idem pp. ordinem IESV Christi in L. sitam instituit, quò essent, qui ex officio sarracenis Reticà id temporis tenentibus resisterent, Polyd. lib. 7. cap. 5. &c.

Circiter annum 1282.

85 A 12

134. MARTINUS 4. Gallus, amator religiosorum. Sedit an. 4. mens. 2. alij mens. 1. post multas iniurias & persecutiones, obdormiuit Perusii, Cornip.

Hic Romanis concessit ut duos senatores ex nobilibus eligerent, Blondus.

Idem pp. Carolum regem Siciliae expulsam restituit.

1295. HONORIUS 4. patria Romanus, e gente Sabelorum uetusta, antea Iacobus dictus: homo temperatus, & magnæ discretionis, diligens pacem. Sedit an. 1. alij an. 2. mens. 1.

Hic ordinem Eremitarum Parisiis nondum receptum probauit.

CARAMELITIS album assignauit amictum, cum prius nigro uterentur, Platin.

1296. NICOLAUS 4. Natione Picenus, e ciuitate Asculana, Hieronymus antea dictus: Generalis ordinis Minorum, Bonus & doctus uir, Cornipol. Sedit an. 4. mens. 1. uacat Sedes an. 2. mens. 3.

S. ROCHUS de Narbona insignis habitus est, dormiuit 12. Calend. Septemb. ætatis suæ 32. Plat. Cuius corpus anno 1485. Venetiis delatum est.

Sub hoc pontifice Episcopus Argentinenfis 66. Conradus de claro monte, uulgo Liechtenbergensis, rus,

rus, præfuit an. 20. mens. 6. obiit anno 1299.
nono Calend. Augusti, à lanio occisus, uacat Se-
des an. 13.

Succesit.

67. FRIDERICUS de Liechtenberg, præ-
fuit ann. 6.

Friburgum obsidetur.

Sermersheim uastatur.

Liechtenaw edificatur.

Vide Domus teutonicorum Argentineñ. erigitur.
linguin ca- Primum capitulum generale F. Minorum
ta. Episco. Argentina.
Argentin.

1297. CELESTINUS 5. Efernienfis, deducta electione
ne discordia Cardinalium per biennium et
mens. assumptus est heremo Petrus Morone
uocatus CELESTINUS: uerum cum à priore uita ob-
pōtificationem nequaquam declinaret, uisus est re-
bus agendis parum idoneus: hanc ob rem de ob-
rogatione eius mentio fieri cepta est inter Car-
dinales, etc.

Circa hæc tempora Dantes Aligerius Poeta
S. Beatricem uersibus celebrat, Volat. circiter
annum 1290.

S. Nicolaus

135
S. Nicolaus Tolentinus confessor anno domi-
ni 1294. humanitatis uinculum soluit: Ab Euge-
nio pontifice 4. catalogo confessorum insertus est.

1298. BONIFACIUS 8. Sedit an. 8. mens. 9. di. 17. Scommæ.
(alij mens. 5.) de quo: Intrauit ut uulpes: regna-
uit ut lupo: mortuus est ut Lycisca. uacat Sedes
di. 10. temporibus Alberti 1.

Ordo Celestinorum confirmatus, anno 1297.
alij 1292.

Ordo cele-
stinorum.

Anno 1300. D. Mennelius.

1300. BENEdictus 11. Italus, ordinis predicatorum,
que omnes uno ore, eximia uirtutis et do-
ctrinae fuisse ebuccinant. Sedit mens. 8. di. 15. alij
an. 8. mens. 10. di. 15. Pighius habet tantum mens.
9. Hic calculo seu lithias cruciatus, obdormiuit.
uacat Sedes, an. 1. Sanctorum consortio adserui-
ptus est.

DEgenhardus de Helenstein, Baro Heiden-
heimensis, circiter annum Christi 1301. electus in
Episcopum Augustanum, præfuit an. 6. Successor
rem habuit FRIDERICUM Spetum Baronem.

Anno 1302. Carranza. Vernierus
habet an. 1313.

Cle

200. CLEMENS 5. Natiōe Gallus, Vasco: Barchinensis Episcopus, anno salutis 1308. Polyd. lib. 7. ca. 5. sedit an. 8. mens. 10. uacat Sedes an. 11. mens. 3. di. 7. tēporibus Alberti Imperat. etc.

Circa hæc tempora translata est Sedes Apostolica seu pōtificia ab VRbe, ad Auenionē Gallie oppidum, ubi successores mansere an. 71.

Concilium Viennense, in quo damnati errores Begardorum & Beguinarum.

Fraticelli
lychnobij.

Temporibus his Fraticelli glomerati in stygijs extulere undis: hodie Ana seu catadupa stas uocamus, superstitiosum genus hominū: nostris deploratissimis temporibus commendatus Sebastian Meier Bernensis præco.

Ecclesia
Xenodochina in
Mollisheim
instituta.

Hospitale in Mollisheim instituitur, à Ioanne Episcopo Argentoratenſi 68. circiter annis 1316. octauo Eidus Septē. sedit Episcopus an. 21. Sepultus in Mollisheim Alsatico opido in Xenodochio à se extructo, in qua Xenodochina ecclesia collegium instituit 5. præbendariorum, quod & ego assumptus sum, anno 1542. Ipsa uirgilia Assumptionis Mariæ, etc.

Rhodos insula (olim Ophiusa, Stactia, Telchis appellata) una ex Cycladibus, turcis expulſis, Christianis expugnata est, Grego. Lil. Ioannis assignata.

Terna

Templariorū Ordo stirpitus radicitusq; riuul-
sus, Carranza. Teutonicorū paulo post subsecuta religio. Hi in Syria à Babyloniōrū exercitu prostrati, amissa Ptolemaide, reuersi in Germaniam, suo ductu & auspicijs Bructeros (nunc Pruteni uel Borusi) subegere, permittente Friderico 2. Prussia ex Imperat. Subactam et iure belli quaſitam suæ dominationis fecere. Et quæ gens olim malorum demonum cultrix fuerat, religionem Christianā, manus ritus, complexa est. Variant hic Balhici. Quidam reijciunt in annum 1190. alij Deiparinā milites.

201. Iohannes 22. Gallus, tēporibus Ludouici Bauari Imperat. in quem censuris & fulminibus pontificijs animaduertit. Sedit ann. 19. mens. 4. Carranza. D. Mennelius habet an. 19. mens. 3. di. 27. Alij duntaxat ann. 18. præfuit circiter annum 1318.

Contra pluralitatem beneficiorum utilia inueniunt. Cornipol.

Idem Marsilium Patavinum, (qui conatus non ecclesiastica hierarchia formam effingere) hominem Aristotelicum magis quam Christianū, Excommunicauit.

Hic pp. in Lusitania milites IESV Christi confirmant, Polyd. lib. 7. cap. 6.

Occato

Occam pseudomonachus, pseudophelops
aduersus quasdam IOAN. 22. definitiones uen-
lem calanum nequicquam strinxit: Pigh.
VDALricus de Schoneck Episcopus Angu-
stanus, circiter annum 1329. profuit an. 2.

Successores.

HENricus 3. frater Vdalrici predicti, re-
xit an. 19.

MARquardus de Randeck, &c.

Hoc Pontifice Roman. Iudei per conductos
elephantiacos fontes in Germania intoxicant.
NIColaus de Lyra ex Iudeo Minorita effu-
sus, floruit.
de Lyra.

Anno 1336.

202. BENedictus 12. Doctissimus Theologus, or-
dinis Cisterciens. Sedit an. 7. mens. 3. di. 17. Mo-
nelius. Alij an. 4. mens. 3. Carranza. Vir sanctus
fuit omnibus collachrymantibus sepelitur.
Is anno 1340. anno sexto Ecclesiam in digne
pfictenbeim Argentinensis dioceseos priuilegijs
decorauit.

Reformauit ordinem S. Benedicti.

Noluit

137
Noluit cognoscere consanguineum, dicendo,
Papam non habere consanguineos, Corni.
Domus Carthusiensium à ciuibus Argentinens-
ibus iuxta Bruscam, erecta est anno 1340.

Anno 1343.

203. CLEMens 6. Nomine ex re uirtuosus, ecc-
clesiastes uerbi Dei summus. Sedit an. 10. mens.
6. di. 8.
Sub hoc pontifice Rex Galliarum Aninium
concessit in perpetuum Romano pontifici.
Idem pp. Iubileum mutauit.
Anno domini 1350. Et anno 1386. Littouia fi-
dem Christianam suscepit.
Achadenia Heidelbergensis erecta, anno 1346.
in qua ego per biennium manum ferula sub-
duxi, circiter annum 1535.

Electores imperij Ludouico Bauaro successo-
rem delegerunt Carolum 4. mandato huius Pon-
tificis.
204. INNocentius 6. Hispanus, Sedit an. 10. Me-
nelius, Cornip. alij cum Carranza habent an. 9.
mens. 8.

Hic prebendas ecclesiasticas non nisi proba-
tissimis sacerdotibus tñ uita tñ doctrina contulit.

T Flac

Circiter 2.
num Chri-
sti 2353. eg-
nobium in
dabichen-
stein oppi-
dulo Alsa-
tice funda-
tur.
Littouia
conuertit.
Acad. Hei-
delb.

Circa hæc
tēpora for-
mulæ legis
Carolinæ
inchoata.

Nota.

Flagellatorū secta in Germania et Gallia em-
sa circiter annum 1261.

1205. VRbanus 3. Doctor decretorum, circiter
annum domini 1363. Electus sub Carolo 4. Cap-
re 32. sedit an. 9. Cornipol. alij an. 8. mens. 4.
Carranza.

Hic Apostolorum capita operuit argento.

Crucem fecit predicari cōtra lunigeros Ma-
hometistas.

Ordo le-
suatorum.

Hoc pontifice Ordo monasticus Iesuatorum
inchoatus sub Ioanne Columbino Senensi, anno
1370. Volat. Sabelli, &c.

Sub finem uitæ Urbani 5. Pyrgita deuota so-
mina è Suetie finibus inclauit: circa annum do-
mini 1368. Cuius meminit Albertus Krantz lib.

10. Volat lib. 21. &c.

Ordo S.
Pyrgita
emerit.

Catharina senensis clara.

Pragenſe Gymnasium erectum.

BERToldus de Bucheck Episcopus Argentin-
ſis 69. DANbacum & Bersam pagos Alsacien-
muris & manibus cingēs, oppida fecit, Vniuersi-

Successores.

70. Iohannes de Liechtenberg.

71. Iohannes de Linie.

72. Lambertus de fonte.

73. Fridericus de Blanchenstein, an. 15.

74. Burchardus de Lutzelsstein, ann. 2.

75. Guilelmus 2. de Dieſch, annos 44. anno dñi
1439. pridie nonas Oct. sepultus in Mollisheim.

76. Conradus de Busnang.

VVAltherus Hochschlitzius, huius nominis

3. Episcopus Augustanus præfuit an. 7. circiter

annum 1362. confossus à comite EVERhardo de

Vuerdenberg. Successorem habuit IOhannem

vulgo Schadlandt.

Circiter annum 1371.

206. GREGorius 11. Lemonicensis sedit ann. 7.

mens. 9. Carranza. Mennelius habet an. 8. Cor-
nipol. ponit an. 7.

Hic Romam ex Gallia transtulit iterum pon-
tificiam Sedem.

Ab hoc pontifice Florentini excommunicati

sunt ob illatum sibi bellum.

Hoc pontifice Adrianopolis à Turcis capta.

Heluetica fœdera capere, anno 1386.

Bombarda instrumentum bellicum inuentum:

Alij tempore urbani 6. dicunt, Flat. &c.

Scisma ingens.

Ingens Scisma ortum est, Itali Italum pon-
tificem: (Urbanum 6.) Galli Gallicum: (Cle-

mentem

Ioannistæ
Argētoræ
tenes plā-
tantur an-
no 1371.

mentem 7. Alter in alterum censuris sauebat.
Durauit hoc scisma usq; ad Constantiense Con-
cilium annos 39. Porro Italia, Græcia, Anglia,
Germania: Et Hungaria VRbano Romanorum
pontifici adhaerunt.

Anno 1379.

207. VRbanus 6. sedit an. 11. mens. 8. ROM-
moriatur, tempore Ruperti Imperatoris.

Circa hæc tempora Lithuania, palustris re-
gio, Christianorum religionem induit.

Gymnasium Colonienſe erectum, anno 1388.

Ab hoc pontifice Romano cõfirmatus BYR-
chardus Ellerbachius Episcopus Augustanus, ci-
titer annũ 1382. præfuit an. 22. Successorem ha-
buit EVERhardum comitem Kirchbergicum.

Anno 1390. Carranza.

208. BONifacius 9. Neapolitanus, prius Petrus
de Thomacellis. Sedit an. 14. mens. 9. Carranza
Mennelius habet an. 14. mens. 10. di. 2. Cornipo-
ponit an. 13.

Annatas approbavit ex antiqua consuetudine.
Annatas id appellant in curia Romana, quod or-
dinarij

239
linarij locorũ nominant, medios seu primos fru-
ctus: uide Nume. 18. Neemi. 10. Ne ergo ecclesia
Babylonẽ representaret, dāt summo pōtifici in-
feriores episcopi, Annatas. Et sacerdotes medios
fructus Episcopis, etc. Huiusmodi aut Annatas in
pios usus conuertendas esse, ratio efflagitat, lex Annatarũ
Euangelica iubet, usus.

Hoc pontifice Chrysoloras ē Byzantio in La-
tium græcis literas, quæ per 700. annos exula-
rant, reduxit, Platin.

Clemens 7. Antipapa potius: an. 15. Cui Pe- Clemens 7.
trus de Luna (Benedictus 13. appellatus, scisma Bened. 13.
ticus) Auinione suspectus est. Scismatici

209. Innocentius 7. Sulmonensis, Iurisperitus.
Sedit Romæ an. 2.

Ordo seruatorum Monachorum, an. 1411.

Ordo Motolinecensium Monachorũ, an. 1408.

210. Gregorius 12. Venetus. Sedit Romæ an. 3.
mens. 7. 15 promisit cessurum se pontificatu, Si
Benedictus 13. idem cedere non recusaret: Pro-
inde concilio Pisis habito uterq; depositus & sus-
fectus in locum eorum, Alexander, etc.

Grego. 12. Arimini. } in Concilio Constans
Ioann. 23. Bononiæ, } tiens omnes deiecti.
Benedictus 13. in Hispan.

Prius Petrus Cădia
nus, minorita, uir sanctissimus.
211. **ALEXANDER** 5. Cretenſis. Sedit menſ. 11. mens. 8. Bononię egit. Nam Roma ab Hungarijs occupata, Car. &c.

ANSELMVS de Neuningen Episcopus. Augustanus, circiter annu 1411. eo adhuc uiuente Fridericus de Grauenec intrusus, &c.

212. **IOHANNES** 23. Neapolitanus. Sedit an. 4. ad ieiunt alij cum D. Mennelio mens. 10.

Ordo S. Hieronymi circa hæc tempora institutus.

Ordo Scopetitorum siue S. Saluatoris.

Iohannes Gerson famosus.

Pogius Florentinus floruit, &c.

Cſcil. Cſtantiense.
CONCILIUM Cſtantiense tempore Sigismundi, anno 1414. Huic interfuerunt 4. Patriarche Cardinales 27. Archiepiscopi 49. Episcopi 270.

Triu pseu
dopontifici cſcisma sedatum.
213. **MARTINUS** 5. Columnensis, prius dictus de Columna: Sancti Gregorij diaconus. Sedit 14. mens. 3. uocat Sedes di. 12.

Conci. Basilic.
Apostolico. Ad quod Concilium Græcorum Imperator Ioannes suos Oratores misit, optant minimodam unionem, Visper. &c.

Eodem tempore, ut Basiliensis Cſcilij acta testantur, Armeni Romano Episcopo tanquam superioriori obedientiam iurarunt.

Hisc temporibus Ochsenbusium fit Abbatia, Bruch.

S. Monica mater. D. Augustini uoluit ad celum, anno domini 383. 4. Non. Maij, ætatis 56. Cuius corpus sub Martino 5. anno salutis 1417. 5. Eidus Aprilis Romam translatum est.

Petrus Schauenbergus, Episcopus Augustæ Academiae circiter annum 1424. præfuit an. 45. uocat Louaniens nobilis Heros ad res componendas felicissimus, & uerè ἡγούμενος: Cardinalis creatus à Nicolao 5. anno 1451. Successorem habuit **IOHANNEM** 2. Comitem VVerdenbergum.

Circiter annum 1430. D. Memelius.

314. **EVGENIUS** 4. Venetus, filius Angeli Gabriellis, e nobili familia Condemeria. Sedit ann. 12. uocat Sedes di. 12.

Is Romæ coronauit Sigismundum Cæsarem, circiter anni 1410.

Idem Romæ Academiam instituit.

Sub hoc Orientalis ecclesia occidentali S. Ro-
Cōcil. Flo mane se coniunxit Ferraria.
rentinum. Circa hæc tempora Concilium Florentinum
de processione spiritus sancti.

S. Bernar. S. Bernardinus confessor, Natione Tuscanus,
uita terminum compleuit anno salutis 1443.
Vernierus ponit 1440. etatis uero sue 63.
Quem Nicolaus 5. pontifex, anno redempti or-
bis 1450. Catalogo coaceruauit sanctorum, ser-
pultus in Aquila Aprucij urbe, &c. et.

EVERhardica Clusa, tribus lapidibus à Tre-
ueri cenobium Regularium canonicorum fundi-
datur, anno 1440. &c.

215. FELIX 5. prius Amadeus, princeps Allobro-
gum, uir honeste et sanctæ conuersationis. Sedit
ann. 9.

Hic ut placida pax orbi ab ecclesia mittere-
tur, sponte cessit à pontificatu.

216. EVGENIO successit Nicolaus 5. Lucensis, an-
no 1447. sedit an. 8.

Is Amadeum Sabaudum Cardinalibus admo-
merauit, Germaniæ Legatum creans.

Caput Bicipitis aquilæ, sub hoc pontifice,
Lunigeris dissectum.

217. CALIXTUS 3. Hispanus. Sedit an. 3. mens. 3.
Hic iuris utriusq. doctoris titulo insignitus,
sanxit

141
sanxit ne quis à PP. ad concilium appellaret.
Idem transfigurationem domini 8. Eidus
Augusti, ann. 1438, ob uictoriam eo die ad Bel-
gradum acquisitam, instituit: &c.

S. Vincentius confessor Valentinus annorū S. Vincen.
18. uirgo Prædicatorum: religionem ingressus,
migravit tandem anno 1418. etatis 28. catalogo
adscriptus sanctorum per Calixtum 3. pontifi-
cem, anno domini 1450.

218. PIUS 2. Senensis, antea dictus Aeneas syl-
uius, altiloquus uates delphicam lauream meru-
it. Sedit ann. 6. Vixit post ortum Seruatoris
circiter annum 1457.

Hoc pontifice ordo Minorum nouus institus
itur à Francisco Siculo, Volat. li. 22.

Circa hæc tempora initium artis imprimen-
dorum librorum typis æneis: sub Pio 2. circiter
annum 1452. Moguntia ars inuenta, Cornipol.
Reijciunt alij ad tempora Friderici tertij, &c.

Veneti Cyprum expugnant, Sabelli.
Moguntia expugnata.

D. Erasmus Roterodamus natus, anno Erasmus
1469. Idem tactus dysenteria (dysenteria ut Roterod.
tradit Archigenes ulceratio arteriarū ac uiscerū ter doctus

rum. Habet similitudinem cum Tinefmo, *et*
Volat. Philol. lib. 24. *et* c. iuta functus est. an.
1536. quinto idus Iulias, sub mediam noctem.

S. Katarina Senensis patria Romæ extremæ
diē placidissimē clausit, anno salutis 1460. *et* 100
tis 33. sanctorū aggregata catalogo à Pio 1461.

Sub hoc Albertus de Eybe Babenbergensis
ecclesiæ canonicus *et* Pij 2. Cubicularius, claruit
anno dom. 1460.

Academ.
Mogun.
Friburg.

Gymnasium erigitur Moguntia, circiter an-
num 1461. sub Diethero de Eisenburg. In hac
Academia hodie florent uiri clarissimi D. Ge-
orgius wicelius, *et* magister Iohānes Güntherus
ambo uiri moxcanates. Et paulo post, an. 1463.
Friburgi Brisgoie studium publicum erectum.
In qua *et* ego Bacci lauream circiter annum
1541. accepi: *et* c.

219. Paulus 2. Venetus. Sedit an. 6. *et* adiciunt
alij mens. 10. suo tempore omnia officia Roma
uenalia erant; uir auarus, semper pauper, mor-
ritur solus, apoplexia tactus in cubiculo 2. hora
noctis. gleba contentus, uacat sedes di. 9.

Circiter annum 1475. Simon, puer bimulus
Tridentinus à Iudæis clam comprehensus, *et*
omnibus cruciatibus prius adfectus, demū *et* *et*
ei affixus est, confossus *et* punctus.

Carv

142
Carolus Burgundionū dux, claruit armis *et* c. Carolus
Festum Præsentationis Mariæ approbatū, Heduus.
Cornipol. Festum
præsent.
Mariæ,

Anno 1471. D. Mennelius.

220. Sixtus, aliās xystus 4. Saouonensis, uir do-
ctissimus, bone famæ ac S. uitæ, Cornipo. Sedit
an. 13. uacat sedes di. 15. die 6. Ianuarij, uigilia
Epiphaniæ naturæ debitum persoluit, *et* c. Minores
reformati
recipiun-
tur zaber
niæ.
lubileum in 25. annum reduxit.

Albertus Bauarus Episcop. Argentinenfis
78. anno do. 1478. à Sixto 4. PP. primos om-
nium beneficiorum fructus extorsit, wimph. mi
grauit V. pater *et* princeps illustris, 2. feria in
festo Bernhardi, circa horam 4. ante meridiem
anno 1506. præfuit an. 27. mensib. 9. di. 5. *et* c.
Antecessorem habuit Robertum D. Bawariæ
Episc. Argent. 77. anno 1449. sepultus zaber
niæ. obiit anno 1487. di. 17. Octobris sub co-
dem Sixto 4. *et* c.

Anno domini 1473. æstas feruentissima *et*
inmundata.

Maximilia

Maximilianus Caesar 38. à Brugensibus sine
merito captus.

Hydruntum obfessa à Mahomete.

Morbus gallicus irrepfit, etc. hæc parergos.

Fridericus 2. comes de Hochzollern, Episcopus
copus Augustanus 59. præfuit an. 19. circiter
annum 1486.

Succesores.

Henricus de Liechtenaw, profuit an. 12.

Christophorus è familia Stadionum homo li-
teratus, & à studio pacis non alienus, rexit
episcopatum Augustanum, an. 26. Quiuit an.
1543, in Norimbergensi Imperiali conuentu.

D. Mennelius 1484.

Modestus
et supplex
PP.

221. Innocentius 8. Genuensis, Iohannes Bapa-
tista antea uocatus. Sedit an. 8. di. 16. alij cum
Mennelio an. 7. mens. 11. Cornipol. pontifex
tū an. 8. In rebus gerendis prudentissimus fuit.

Secretari-
orum col-
legium à
quo intro-
ductum.

Sub hoc reformatio multorum Monasterio-
rum in diuersis mundi partibus. Cornipol.
Secretariorum (sic uocant secretiores primo-
cipum familiares, qui à Secretis sunt) collegiū
auxit.

Ordo

Ordo penitentium mulierū meretric. emerfit.

Anna Britanniae ducissa à Carolo erepta
Maximiliano.

Doriphoros quos Lantzknæchtos dicunt, in
Germania orti.

Almerici nauigatio in terras longinquas &
incognitas, clara.

Floruit Iohannes Gevlerus Casaremonta-
nus conteraneus meus, ecclesiastes Argentora-
tensis, pius & profundus theologus: Qui huic
officio, constanter, seruentem absq; assentatione
cum bono uitæ testimonio præfuit & profuit
an. 33. iuxta ann. 64. mens. 11. di. 24. obiit toti-
us Alsatiæ lacrymis defletus: sub Maximilia-
no August. à quo ob uitæ integritatem plurimū
amatus est, anno salutis 1510. sexto idus Mar-
tias. Cuius uitam descripsit clarissimus uir Be-
atus Rhenanus Selestatinus, &c.

Sub Innocētio 8. claruit Rodolph. Agricola
Groningensis, natione Friso, mortuus Heidel-
berge mēte in deū porrectissima, sub Friderico
Imperat. 3. an. dom. 1485. Indictione 3. Sepul-
tus Heidelbergæ apud fratres minores.

Anno salutis 1500. Cornipol.
Anno redempti orbis 1512. D. Mennelius.
Alij ponunt 1503.

D. Iohan-
nes Kei-
serisbergi.

Rodolph.
Agricola.

222. Alexander 6. Valentinus, antea Rodericus Borgia nuncupatus: Calixti ex sorore nepos. Præfuit Christianis sacris an. 11. adiecit Cornipol. di. 8. Electus Imperante Friderico. Hic primæua etate in omni disciplinarum genere educatus est, Corn. Vacat sedes mens. 1. di. 5.

Idem PP. Sixti secutus institutum, Inbolesum non modo Romæ, sed etiam in longinquis prouincijs propè uicatim instituit, idq; maxima sui commodi et Harpyiarum causa. Is inquit P. Iouius Episcopus Nucernus, ab immensi corporis ditate maiores opes affectans, Columnas pariter atq; Vrsinos uarijs affixit cladibus, pomitatuq; uaria labe polluto, cuius antea nomen sanctius ac uenerabilius fuerat, Italicarum rerum statu magnopere cõturbauit, Hæc Iouius li. Hist. etc.

Sub hoc Iudeorum 10000. alij 100000. ex Hispania eiekti, Sabelli.

Anno dom. 1500. Vicefimo quarto Martii Carolus 5. nascitur. Feb. in festo D. Mathie Germanorum Apostoli Philippo Archiduct Austrie natus est filiusq; Baptismo admotus, Caroli nomen accepit.

An. do. 1501. cruce uestibus hominum in Germania inciderunt passim: Hoc idem tempore Iohannis 12. accidit. Hisce temporibus regnarunt ad Orientem

244
res maximi & potentissimi Monarchæ: Baia rexes Turcarum Imperator: Caytheus Agypti Syriaq; Sulthanus: & Iacuppus Persamagni Assinucij cognomento Vssuncassani filius. Item De rebus Maximilianus Imperator. Ferdinandus Hispanorum sceptrifer. Gallie uerò Carolus 8. Anglie, Henricus 7. Scotorum, Iacobus Stuartus. Polonorum, Alexander. Moschorum, Iohannes P. Iouij Bassius. Neapolitanorum, Ferdinandus Arragonius. Pannonie autè & Bohemie, Vladislauus. Tunetensium, Mahometes.

An. do. 1500. feria 6. in festo diui Augustini Brusca (sic uocat wimphelingius) fluuius undino mius ferè Molsheimenses, diocæseos Argentin, oppressi tā uehemēti impetu, ut murus ad multum hexapedas longus sit auulsus. Et paulò post circiter annu 1502. in pauli Cōmemoratione, cōstagravit flāma, pagus Alsaticus Ernoltheim uehementi fulmine tactus.

Anno domini 1503. di. 4. ante festum Potentiane uirginis Maximilianus rex Romanorum uenit ad Mollisheim oppidū alsaticum, & per duas noctes totidemq; dies ibidem hæsit.

An. domini 1502. ipso die D. Erasmi Episcopi strangulatus est Simcon Thalmudista in pagus alsatico dorlosheim, decimo die expirauit.

ANNO

Gros was
ser zu Molsheim.
Ernoltheim ver-
brent.
K. Maxi-
milianum
gehnt Molsheim.
Jud zu
dorlosheim ex-
hencft.

Anno dominice Incarnationis 1422. ipso
die Medardi que fuit 6. feria ante festum pentecostes
mox post 7. horam de sero magnam
tempestatem perculit oppidulum Dabichenstein
gentinensis dioceseos, nam 13. domus & 16.
horrea præter domos torculares & stabula
igne consumpta sunt cum omnibus in ipsis contentis.
In cuius rei memoriã tale lustrum schediasma Florentius
Hundius plebanus ibidem.

Hec tibi Dabichenstein Medardi flamma ebulliens
Præfulsis in festo plurima damna tulit,
Horrea bis septem tredecim succendit et edidit.
Cunctaq; consumpsit parta labore grani
Omnia vastasset homines pecudesq; domosq;
Si deus è celis ferre negasset opem, &c.

223. Pius 3. Senensis, Pij nepos, ingenio & literis
clarus, sumus religionis Christi princeps & assertor:
Pontificatū tenuit di. 17. al. di. 30. dum celebratur
concilium Lateranense, Cornipolus uocat sedes di. 14.

Hoc pontifice claruit charissimus consanguineus
meus, (ex parte dulcissimi matris Magdalene
Raeserini) Iacobus Vimpelingus Seletstadius
Qui non parum herbescentia per Germaniam
studia promouit: Longum fuerit enumerare
que

D. Iacobus
Vimpelingus.

que pius pastor suis annis ediderit, Iacobi Vimpelingi
meminit Erasmus Roterod. in epistola ad nobilem & doctum
uirum Ioannem Vlatennum (Legatus fuit duci
Cluensis anno domini 1543. lib. epist. 23.

224. Iulius 2. Nepos Sixti, ex Sauona oriundus
Ligur: moritur bellico nomine clarus septuagenarius
senex pontificatus sui anno 10. &c.

Gulielmus episcopus Argentinensis 79. ex Vutthelmus
comitibus Honstein, uitæ integritate nulli (quod absq;
inuidia dictum sit) secundus; electus die 9. mensis
Octobris, anno domini 1506. Confirmatus Bononiæ 4. die
decembris à Iulio 2. PP. ordinarius in sacerdotem
Zaberniæ dominica Resurrectionis eodē anno. Sabbatho,
altera die post festum Seuerini episcopi anno 1506. cum
solenni processione in oppido Mollisheim ab incolis
receptus est, & anno 1507. feria 2. In festo D. Francisci
applausu Argentoratensium introductus est: Quem comitati
sunt comites & Barones 19. cum equitibus 640. Ultimo
tandem multis insumptis uigilijs & laboribus pro grege suo
uitam morte commutat, laudabilis princeps, totius curiæ
dolore: præfuit & profuit an. 35. terrestris domicilium
deseruit ipso Apostolorum Petri & Pauli festo.

125. LEO 10. Florentinus, Qui ad iniuriam
humani generis immatura morte surreptus est
antea dictus Ioannes Medices: Angeli Politiani
quondam discipulus, moritur pontificatus sui
an. 9. Hic 3. Idus Aprilis sacri Imperij thia-
ra, more maiorum accepit, &c.

Cone. La-
teranen.

Sub hoc pontifice, & sub Iulio 2. celebratum
est concilium Lateranense.

Luther.

Temporibus Leonis 10. Martin Luther Saxo-
cucullatus nouum dogma mundo publicat, circū-
ter annum 1518. Cor. idem an. do. 1520. di. 31.
Iulij hereticus declaratur.

Müntzer.

Ex unica exotica opinione, maxima trage-
dia, dispar religio cruenta contentio.
Post hunc Thomas Müntzer seu monetarius
rebellionem excitat, anno 1525. alij 1524. Penitus
post penas dedit, &c.

Zuinger.

Circiciter annum 1525. Berengarij error re-
nouatur à Zuinglistis. Zwinglius ad Capellam
pugnans, ex pastore Ferentarius: occubuit anno
1530. in Octobri mense.

Morbus
Anglicus
fæda luce
orbem in-
uasit, ann.
do. 1529.
eadē etiā
irrepperat
ann. 1486.

Breuit̃: secta sectam procreat, Carrago
Bestiā bestiam gignat, necessum est: exidus, ex
cetrā. Putredinē putredo. Malus coruus malum
ouū. Qui mali malus pullus, spina nō profert uir-
nem nec tribulus sicus. Sape pariuunt cuniculi. &c.

146
sepius factiosus. Mala herba nō facile marcescit:
uniformis res ueritas, mendacium autem in ua-
ria distribuitur.

A Fructibus cognoscetis eos.

Ann. do. 1531. Turca prælusit in Austriam.
Anno 1523. octaua Calend. Ianu. Rhodos in-
sula in Solimanni potestatem uenit.

A. 1525. Bellū Rusticanū in Germania excitatū.
Anno 1526. Hungarorum rex Ludouicus à
Solymanno Turca casus est, Buda direpta: Hun-
garia ferro & igne uastata.

An. domini 1529. cincta est Vienna Austriae
ca à Riphæis Getis: &c.

Leonē decimū modis omnibus summū, et maxi-
mū, pronūciauit Eras. Rot. Alio in loco (in epi-
stola ad Grimannū Cardinali.) uocat Romanū
pontificē numē quoddā terrestre, cuius nutu ac
renutu res uniuersæ mortaliū pēdēt. Et Luth-
erū beatissimum uocauit, his uerbis. Beatissimo
patri Leoni 10. pontifici maximo, Frater Mar-
tinus Lutherus Augustinianus æternam salutē.

&c. Et meritō hoc titulo honoratur PP. dum PP. Bea-
tissimus dicitur nō
ab illo prestari oporteat: Non ergo inui-
demus pontifici titulum illum tergemine

In dedica-
toria Epi.
noui test.
ad Leonē

abs re.

Pontificis honestatis, &c. uicarius est Christi, uisit et erga
summi of-
ficio.

25. Rab iacobd tair, hoc est, maior seru-
uier minori.

226. Adrianus 6. Germanus, Traiectensis, præ-
ceptor Maximi et catholici Imperatoris Caro-
li 5. Augusti, Homo uitæ moderate, Qui omni-
bus Christianis uelutisidus prosperum in be-
tam periculofo salo mirum in modum præstauit
usq; ad rogum. Sedit mens. 20.

Idem PP. domum suam Louanij extructam
magnificè, in usum uertit sanctis literis studen-
tium, isdem etiam in alemoniam relictis proci-
tibus annuis.

Huius discipulus Albertus Pighius Campen-
sis, uestigijs præceptoris insistens.

Huius PP. innocentissimam uitam Iobannem
Battus cum consecratis execranda malitia co-
maculare est adnissus.

D. Sebastia-
nus Bue-
chingerus
patruus.

Circa hæc tempora extremum & fatidum
clausit diem D. Sebastianus Buechingerus, Con-
mariensis, nominatissimus Anachorites, Patri-
mei charissimi Gregorij Buechingeri fratris
Theologus non infimus & strenuus athleta
uinea Zebaoth, ætatis sue 96. Cuius annus
cum omnibus Christi fidelibus animabus, requi-
escat in pace, Amen.

227. Clemens 7. Florentinus, antea dictus Iulius
Medices. Hic diuturno stomachi uitio tabe-
factus sexto calendas Octobris ergastulo cor-
pusculi exolutus, naturæ debitum persoluit,
Anno pontificatus 11. ætatis uero 57.

Hic adiutus opera Fracisci Quingnonij, hi-
storias aliquot sanctorum utriusq; sexus cum
Christo in paradyso conregnantiū, succinctè &
eruditè descripsit, inq; Romanū Breuiariū in se-
ri curauit omnib; calūmatoriū ansam amputas
Carolus 5. Maximus Imperator Bononiæ à
Clemente Imperij insignia accepit, an. 1530. di.
24. Februarij.

Captus Gallus, an. 1525. die eodem quo co-
ronatus Cæsar. Roma capta à Cæsarianis inius-
su Caroli 5. Imp. circiter an. 1530. di. 24. Feb.

Heluetij Sabaudie parte potiuntur, an. 1536.

An. 1532. mēse Iunio, altera Solymāni Irrup-
tio in Germaniā, uisa est. Eodē an. stella crinita
(quā Græci cometē appellāt uisus est. Crislier-
nus rex Danorū Christianissimus captus eodē an.

228. Paulus 3. Romanus: antea dictus Alexan-
der Farnesius, Ostiensis Episcopus, exacta æta-
tis, et fere senio cōfectus, publico consensu, &
præclara uoce totius Senatus, ad sublimem illū
pontificis dignitatis apicē conscēdit: coronatusq;

Paulus 3.

demū triplici thiara, secundo Nonas Nouēbris
Cuius salutare conatus feliciter deus Oph.
Max. prouexit ad extremum usq; spiritum. Sc.
dit an. 15. al. an. 14. die nono Nouēbris super
mum uitæ diem clausit. De Pauli 3. probitate
fortitudine: uide P. Iouin lib. 40. histo. fol. 107.
parte 2. Tomi 2. &c. uacat sedes mens. 3. di. 2.

Concil.
Triden-
tinum.

Sub hoc concilium Tridentinū (Tridentū
in alpihus, ad Athesum flumen Austriacæ diocesis
oppidum, à Venetijs iter tridui, Verona non ho-
dum, &c.) anno 1546. Decretū primæ Sessionis
Tridentinæ pronuntiatur per R. Episcopum
Castrimar: Hispanum die 7. mensis Ianuarij
decretum 2. sessionis, pronuntiatur die 4. men-
sis Februarij, per R. D. Archiepiscopum Tuer-
ritanum. Sessio 3. celebrata 5. Aprilis. prima
decretū. 4. Sessionis 17. mensis Iunij an. 1547.
&c. Sexta sessio die 13. Ianuarij ann. 1547.
Sessio 7. die 3. Martij. &c. Præfedit Iohannes

Erasmus
Episc. Ar-
gentora-
tensis.

Marius, Cardinalis à Monte, &c.
Erasmus Episcopus Argentinensis 80. pro-
ceps integritate uitæ conspicuus, & præ-
absolutam eruditionem, exquisita diligenti-
electus est anno redempti orbis 1541. circiter
festum D. Laurentij. Sub illo translatus est epi-

tus diuinus ecclesiæ Xenodochinæ in Molliheim
in superiore ecclesiā parochiale, nutu Sum-
mi pontificis Pauli 3. & Capituli (generosorum
comitum) ecclesiæ Cathedralis Argentinensis,
anno post natum Christum 1550. die 20. No-
uēbris, &c.

Hoc pontifice Isabella Portugalliæ regis fi-
lia, Caroli 5. Vxor primo Maij fatalem in His-
pania clausit di. an. 1539. &c. Et paulo post.
Franciscus Valesius Galliarum rex indoma-
bili febre 18. dierum confectus, in arce Rambou-
letana, quod abest Lutetia iter diei, pridie Ca-
lend. April. anno ætatis 54. regni 33. naturæ
debitum persoluit, anno 1547. etc. Henricus
2. filius eius iuuenis circiter 28. annorum,
Remis more patrio rex Galliarū in ordine 18.
ad 7. Calend. Augusti inauguratur, &c. Henri-
cus 8. Anglorum rex, anno regni 38. obstructio
suppurantis tibiæ meatu, ardentissima febre
corruptus moritur 7. Calend. Februa. &c. ad
institutum.

Otto Truceffus ex illustri familia Comitum
de Walpurg oriundus ac prognatus, literarum
studio utaq; probitate longe nobilior illustri-
orq; factus: S. R. E. tt. S. Sabine Cardinalis, &
episc.

Otto Episc.
Augustas
nus.

episcopus Augustanus 58. Integritate morum et eruditione conspicuus: omnium uotis electus ann. 1543. tantæ expectationi satisfecit. Sub hoc erectum gymnasium Dilingæ in Rhetia uerè catholicum et pium institutum: Huic uniuersali studio hodie summa cum laude tum fructu præsent uiri Mecæneses clarissimi.

- D. Cornelius Herlenus à Rosenthal, Studi-
Dilingensis Rector magnificus.
D. Guilielmus Lindanus Sacrae pagine Lic-
centiatus et professor.
D. Sebastianus Sotidus Poëta, Delphica laure-
rea coronatus
D. Theodoricus Sprangius, utriusq; linguae
professor,
M. Hadrianus Besemerus Philosophie profes-
sor: etc.

Anno 1549.

229. Iulius 3. Aretinus, cui prius nomen Ioan-
nes Marius, Cardinalis à monte, Episcopus Pra-
nestinus; Imperatoris Car. V. Maximo Imperatoris
pontificali dignitate an. 1549. die uero 8. maij.
Fe. Summo cardinalium omnium suffragio assumptus
est: uir cum morum gravitate et doctrina coniunctus
habens

149
habens præstantiam, et pietatis Christianæ asse-
ctum: Qui nec immerito Tridentini concilij ne-
gotijs præsidem se exhibuit. Sedit an. 6. Moritur
23. Martij, Anno 1555.

Anno domini 1529. Dominica reminiscere sua
spensa et abrogata est Missa Argentorati. Anno
domini 1550. ipso purificationis Mariæ festo, ead-
dem reincepta, uerum eodem die cessatum, et
paulo post in festo pentecostes, (24. die Maij.)
continuata, omnibus controuersis sublati, etc.

Annus Iubileus celebratur Romæ, anno 1550. Annus Iu-
bicus.
HEdinæ arx fortissima in Gallia Belgica (Ca-
rolo V. Cæsari hodie paret, cuius potentia tanta
est, ut non solum Germaniæ, Hispaniæ, Italiæ, Si-
ciliæ, Neapoli regnis, totiq; Africa, ceterisq; in-
sulis auriferis, quarum non est numerus, nota sit:
Verum etiam ad extremas usq; Indias, antea in-
cognitas, uirtute, fortitudine, et fortuna illius
inuestigatas protendatur) à Philiberto Pedemonte
tanorum principe, altero uelut Achille, nomine
Cæsaris capta, Anno domini 1553. etc.

Anno domini 1553. extremum clausit diem Fræci
seus Donatus dux (82) Venetus die 23. Maij. Cui
succesit Marcus Antonius ex Treuisanorum fa-
milia.

230. Marcellus tituli S. Crucis in Hierusalē Pontifex Cardinalis ex dominio Senensī, graui-
mae eruditionis, et spectatae fidei, qui post multas
tandem hostiū insultus, multis (cū Leone 10. Pau-
lo 3. Adriano, 6. Clemēti. 7. Iulio 3. &c.) iacta-
tus calamitatib⁹, præpropere creptus fato, Chri-
sti regnum petijt, anno 1555. Sedit di. 21.
231. PAVlus 4. Parthenopēus, suffectus in locū
Marcelli, de familia nobili Caraffa, Summus Hier-
archa est renunciatus, uir ut imaginibus, pietate
et multijuga eruditione clarissimus: Ita in rebus
ad ecclesie splendore spectantibus, omnium iudicio,
facile primus est, qui atrocissimas bellorum pro-
cellas in summā tranquillitatē serenitatēq; resolu-
git, et in faciendā religiōis prouincia alterū
Esāram exhibuit, hoc est solertissimum restaura-
torem et architectū, &c. Quae quidem uirtutum
commemoratio, non adulatio, sed est ueri ipsius
testificatio, et ad rei gerendā constātiā ac alac-
ritatem extimulatio, &c.

ORDINIS inter nos necessitas.

Cephas igitur et qui successerunt in hac sa-
cro sancta sede Romana, recte constituti
sunt à dño Deo. Id enim ratio rerū, et ipsi
mirificam

130
mirifica productrix NATURA expostulat, unus a-
lium ut antecellat. Sic in tabernaculo simul et tē-
pli Salomonis ministerio ordo erat sacerdotum
Leuitarūq; (ordo enim ex multis gradibus neces-
sario consistit.) Quibus Cohē Gadol, id est
sacerdos magnus, quem nos PApam id est, patrē
patrie seu pontificem Maximum (Αρχιεπίσκοπος
græce) Romano more uocamus, præficiebatur.
Sic caput sacerdos Amarias in Israhel, 2. para.
10. Sic sacerdos Ioiada quem publice pronun-
ciauit rex caput seu Rosh, 2. para. 24. Sic
Aharon pontifex summus est à Deo creatus: A-
biud, Eleazar, et Ithamar uerò, longe minori-
bus ceremonijs initiati sunt. Ordinis inter nos
necessitatem natura docet apiculae exemplo,
quæ in suis sirpiculis unum obseruant sceptrife-
rum βασιλέα: uerum ergo est, quod ait Basilius
Magnus in Gordium martyrem. Natura lex, in-
quit, apibus innata fratres dilectissimi, nisi rex
prius agmen præcedat, ab aluearibus nūquā di-
scedat, hactenus Basilius. Sic Iudex unus prouin-
cie. Roma septicollis illa maxuma, ut cōdita est
duos fratres uterinos simul habere reges non pos-
tuit, et parricidio dedicatur. In Rebecca utero Ex Esau
Esau et Iacob (cognomēto Israhel appellatus, hoc Edomitæ
est, princeps Dei) gesserunt bella, Gen. 25. &c.
Sic

PAPA:
ποιμὴν,
quod est
pascere si-
ue regere.

Centurio.

Sic sunt in exercitu, Hastati, primipularij, Centuriones: (centurio turmae 100. stratiotarij magister, Graece Hecatontarchus) decuriones: Magistri cohortium: praefecti legionum: Tribuni militum: duces, &c. Et Caput omnium exercituum Imperator. Sic in navi unus Limenarcha & Triarchus. Domus ad unum familiae patrem reducitur. Ciuitas ad unum Principem, etiam quae Aristocratia uel Democratia utuntur. Sic habent ordinem suum longè decantati & superstitiosi gentes: Morabitā, Mauri. Indi insulares, Quines, Aegyptij, (posteritas Chā & Mitzraim, Gen. 10. Pf. 78.) Caliphum, Callicentij, Archibraminum, Alcoranisti, suos Talismanlar. CVbenses, suū Caput cum, Quebi, Tiba, Saccū, Iura, &c. Habuit Caput mana urbs regis Ponticorū (Strabo li. 12.) Hierodulos. Romani, Salios. etc. Obseruat etiam Abyssinorum max. rex Abuma patriarcham Christianae professionis. Sūma: Ordinem requirit lex naturae: Imperialis: Omnium gentium consensus approbat. Sic habet curiales suos plebeios magistratū seu tribunū unū, (quos Graeci ὑπαγογῶν vocant) cuius est vocare ad comitia curiata. Planetae inferiores inquit Bassilius, subsunt superioribus. In corporibus quoque animantium caput cetera tuerentur & regunt.

Summum
consulem.
Proconsule
Dictatore

131
nenerantur membra. Et in partibus animae rationi appetitus subijcitur, quod si ab eo, inquit Bassilius, desiscat, in praecipuum non solum animum, sed corpus tradit. Et Homerus in secundo Iliados. δουρὶ γὰρ ἀνδρὶ πολυκοιρανίῳ, τίς κοίρανός ἐσσι, τίς βασιλεύς. Hoc est, non bonum multorum dominatio, unus dominus sit, unus rex, &c. Quintus Curtius de rebus gestis Alexandri Magni, ait. Imperium quod sub uno stare potest, dum a pluribus sustinetur, ruit, & insociabile regnum. Et Lucanus.

Nulla fides regni socijs, omnisque potestas.
Impatiens consortis erit, &c.

Totus itaque ordo naturae imò recta ratio inducit, quo entia bene regantur, ut Imperia, & regna politica quoque subsistant unum esse principem. Ita & decuit in religione Christiana & ecclesia Christi ordinem esse, unus ut alteri subest: Inferiores superioribus: Cathedra una in una ecclesia: ubi enim non est ordo, inquit ille, ibi est confusio: Quod ecclesia Monstruosa satis manifeste in suis distractis sententijs & opinionibus demonstrat, etc. Iudei absque capite uiuentes, experiri sunt seditiones, sectas, idololatriam: Id certe dudum

Iudicium
17. & 19.

Hierar-
chia ad qd
instituta.
Hiero. in
epi. ad Ti-
tum.

Papa quo
modo
summus.
Vide An-
ba. Boem.
li. 2. ca. 12.

Nota.

Vna
Petri.

dudum etiā nobis Christianis euenisset, nisi diuina
prouidentia penes unum Pontificem summa rei
posita esset. Multis itaq; presbyteris unus Episcopus
in scismatis remediū praepositus est. Episcopus
pis cuiusq; provinciae unus Archiepiscopus, qui
Metropolitanus dicitur. Horum meminit Be-
nignus Hieron. ad Pammach. Metropolitanis uero ple-
ribus, unus Primas: Inter quos omnes, Pontifi-
sex maximus Romanus, ueluti tenens legitimam
(Augusti. Epi. 162.) Successione Cathedrae S. Pe-
tri Apostolorū Principis. (Quē Christus singu-
lariter ouili suo praefecit, & cui confirmationem
fratrum imposuit, Ioā. 21. Luc. 22. &c.) Summus
est, amplitudine iurisdictionis et sollicitudinis co-
munis ecclesiarū summus quidem, at non princi-
palis uniuersitatis seu omnia in omnibus, sed omni-
um minister, seruus seruorum Iesu Christi &c.
Voluit itaq; unitatem eius sponsae esse integram
ac immotam, cuius ipse primum caput existit.
Non quod in ipsas personas, quae aliqui labi pos-
sunt, hanc unitatē collocemus, sed quod circa unam
Sedem Petri praecipuā ac uicariā quandā aucto-
ritatem agnoscamus, ueneremur, adeo ut quāvis
personae non semel uarios in errores cum fidei
et morum lapsi sint, perstat tamen huius S. Se-
dis unitas, perstat coeedita potestas, Christi pro-

missione roborata, &c. Nolo inquam summorum
pontificum quorundā patrocinari flagitijs, si qui
lac ouium sortē consumentes, sese lana uestierūt,
& adipem depasti sunt: Cuius Hezechiēl memi-
nit, cap. 34. Oues autem non pauperunt. Ete-
nim ut Petri fides non concidit, pro quo Christus
strenuus Antagonista orauerat, cum cum ne-
gasset. Ita summus hic clauiger cum impro-
be in terris res Christianas gubernat, non ob
id illico debemus sponsam Christi negare, sed
omnipotenti iusto Iudici omnia committere,
qui cuique iuxta opera sua tribuet, est enim
remunerator bonorum, & malorum uindex
acerrimus, Matth. 25. Et quo altior est Gra-
dus, eodē ruinae casus grauiorē imminet, & po-
tentes potenter tormenta patientur. Monstruo-
sa res gradus summus & animus infimus, inquit
S. Bernardus de considera. lib. 2. Sedes prima &
ultima: lingua magniloqua, & manus ociosa:
sermo multus & fructus nullus: uultus gra-
uis, & actus leuis: ingens auctoritas, & nutans
stabilitas. haec ille. Labi ergo, ut repetam,
possunt magnates ecclesiae, non propterea statim
eachinno excipiedi, et iudicandi: Labi enim per
mirtis eos coelestis pater & tentari, ut tētatis co-
pati possint, Hebre. 4. etc. Expectabatur in lege
a sede

à sede Abatonica causarum disidentium iudicium
At nunc in noua lege, ubi una summa est sedes,
quanquam nicaria, ad illam in ecclesia dubijs in
rebus confugimus.

Vide Pig. Qualiter autē sit eligendus Pontifex, uide de
lib. 1. ca. 4. cre. Concil. Aurelianen. 4. Can. 2. ubi ostendit
Eccl. hier. ditur pontificij honorem non uotis esse querendum,
sed meritis, sed moribus, sed omnium suffragio.

Electiopo-
tificis qua-
lis. re & suffragio. Qui enim censurā habet & pra-
est multus, hunc irreprehensibilem esse oportet, &c.

Sed qd opus anxie digladiari? cur dubitamus
inquam, de Christi promissione Ecclesie salu-
Cum certū sit ipsam esse fundatam supra Petram
Petram & perpetuo mansuram?

Traditiones ecclesiasticæ sunt ob-
seruandæ ut à Maioribus sunt traditæ, &
de his dubitare insaniam est insolen-
tissimam.

AT obijcit acutulus Magistellus, Mantua
Dei, non huiusmodi pontificū inuentionem
traditiones, cultus externus, etc. præceden-
da sunt, dicente Paulo Ro. 16. Rogo uos fratres
ut obseruetis eos qui dissensiones & offendunt
præter doctrinam, quam uos didicistis facientes

153
declinate ab illis, &c. R. Imò & hominū, si nihil
diuinæ potentie derogat: uide Basilium li. de spi-
ritu sancto, ca. 27. Augustinū Casulano scribens
Epi. 86. & ad Ianuariū li. 1. ca. 1. Si quid per oro-
bem frequentat ecclesia, inquit, an ita sit faciens
dum disputare, insolentissimæ insaniam est. Vide
eundem ad Pollentiū li. 1. ca. 14. Gregoriū Magnū
ad Leandrum. Epistolam Athanasij ad Epiſcētum
Corinthiū. Augustinum Epi. 163, ad Eleusium. Et
eundem Aug. de moribus ecclesie lib. 1. ca. 29. &
in libro de utilitate credendi, cap. 17. &c. Tra-
ditiones hominū nec reiiciebat, neq; infirmabat
Christus, sed querebatur & reprehendebat, quod
homines illis magis tribuerent, quam præceptis
ipsius Dei: uide Origenem Math. 24. Hic, ad Lu-
nium Bithicū, etc. Sic etiam Paulus 2. Theff. 3.
κατατιθέμενοι τὰς παραδόσεις, hoc est, tenete fir-
miter constitutiones, &c. Præcipimus uobis,
inquit, per nomē dñi nostri Iesu Christi, ut sub-
ducatis uos ab omni fratre, qui inordinate se ge-
rit, & nō iuxta institutionē quā à nobis accepit.
Videntur traditiones Apostolorum esse obseruan-
das ut Christi præcepta: Dic mihi, Buccinator,
ubi in scripturis inueniam dominicam diem (in
quo Deus lucem condidit: à mortuis resurrexit:
& Spiritum sanctum in discipulos infudit) ob-
seruare

seruari praeceptum, quem ecclesia colentem
praecepit. Dic rursum ubi iussu fuerit in scrip-
pturis, duorum esse uenerandas imagines: ceris
septima synodus (367. patrum) condonauit
uit Iconomachos & Eiconoclastas. Dic, inquam,
quae scriptura tradat patrem ingentum dici.
Nam Hipponensis hoc ipsum in scriptura
nusquam inuenire se potuisse testatur: & ta-
men ad substantiam fidei pertinet. Paschale fe-
stum non alio quam dominico die festiuum esse,
quae scriptura tradit & Profecto nusquam in
sacris literis istud comperies, &c. Sed &
Paulus post suum reditum quaedam Corinthi
pollicitus est se dispositurum. Cetera, inquit,
quum uenero disponam. Quis pontificum cari-
tus tradidit baptizandos perungi oleo, do-
mino docente baptizari in nomine Patris & Fi-
lij & Spiritus sancti? Quae synodus sancta san-
ciuit seruientem aquam sanguini dominico per-
misceri? Vbi in Euangelio, & Epistolis Pau-
li, seu reliquis scripturae locis hoc iuramen-
tum, quod baptizandum facere oportet respo-
nditur? Eusebius ex Philone ostendit, tam uo-
ros quam mulieres in ecclesia primitiua sua
loca determinata habuisse, ut commode & de-
center sacris interessent. Quod Apostolica
eglesia

154
institutionis esse uides, 1. Corinth. 14. uide Chry-
sostom. in Matth. Hom. 74. &c. Vnde etiam Apostolo
non solum Apostoli impositionem manuum, quam cum diaxa-
in Christo sepius uiderunt, olei unctionem, xis.
sed & crucis signaculum, ad Orientem depre-
candi ritum: &c. ecclesiae obseruanda tradide-
runt. State, inquit dominus, super uias & uide. 6.
uide, & interrogate de semitis antiquis, quae
sunt uia bona, & ambulate in ea: & inuenietis re-
frigerium animabus uestris. Et Deuter. 4. En
populus sapiens & intelligens, gens magna, nec
est alia natio tam grandis, quae habeat Deos
appropinquantes sibi, sicut Deus noster, adese
cunctis obsecrationibus nostris, quae enim est a-
lia gens sic incluta, ut habeat caeremonias, iu-
sta iudicia, & uniuersam legem, quam ego
proponam hodie ante oculos uestros? Custodi
igitur te metipsum & animam tuam sollicite. Sic
in Thel. concilio lectum est. Ea quae patrum con-
stitutione sunt constituta firmiter obseruare debe-
tis, &c. Breuiter. Ecclesia caeremonijs utitur, non caeremo-
niis. quod in his externis (si desit Spiritus) fiduciam
reponi uelit, sed utitur ueluti quibusdam ui-
sibilibus signis & stimulis religionis, non con-
temnendis: Nam & Augustinus ait, libr. 3.
de doctrina Christiana, qui ueneratur utile
signum

signum diuinitus institutum, cuius uim signifi-
cationemq; intelligit, non hoc ueneratur quod
uidetur et transiit, sed illud potius, quo talia
referenda sunt. Proinde iniuriam et Deo et
hominibus faciunt, qui ceremonias ex religio-
ne auferunt: Deo, quia cultum illi debitum des-
trahunt. Hominibus, quia præcipua eos parte
fructus fraternæ charitatis frustrantur, et
Multas et uarias ueteris ecclesiæ ceremonias
uide descriptas apud Epiphani. in fine libro
rum contra Hære. pag. 43. Non enim omnia
à diuina scriptura accipi possunt: Eapro-
pter aliqua in scripturis, aliqua in traditi-
one Sancti Apostoli tradiderunt, quemadmodum
dicit Apostolus, sicut tradidi uobis, et c.
Tolle itaque Ceremonias (quas adiutrices et
pedissequas religionis Christianæ dicimus) ab ec-
clesiâ, et apud maximam Christianorum puri-
tem, Dei cultum statim extingues. Fac ne quæ
quàm leuet manus, nèue genua flectat, (de flo-
ctendo genua, uide dec. concil. Nicen. cano. 20.
Hieronymum ad Lucinium. Eundem Hier. aduer-
sus Luciferianos. Augusti. contra Donatistas,
libr. 4. cap. 24. et c.) aut ne tundat, aut orat
non uelato capite: aut non in pedes erectus
stet dum legitur Euangelion, aut id genus reli-
qua

Cōtra ne-
gantes ce-
remōnias

Flectere
genua.

Autrix cō-
suetudo

235
qua prætermittat, uidebis infra paucos dies, eam confirma-
(quam uocamus deuotionem) Euanesce pe-
nitens. Nam ea quæ adhuc uiget in paucorum
Christianorum pectoribus, quanquam sit per-
nis illius cultus scintillula, ceremonijs tamen
quæ enutritur. Et nisi ad has cogerentur Chri-
stiani (uide Rossensem, et Pighium lib. 1. cap.
6. Qui uerba Phischeri citat) propediem aut
quàm frigidissimus cultus Dei futurus esset. Si
ergo uerum est, quod censuit uetustissimus
Poeta, nempe moribus antiquis rem Romanam
stare. Si laudatur sententia Lyrici, eum esse
uirum bonum, qui consulta patrum, qui leges
intraq; seruet, quæ, rogo, insania est, nos anti-
quitatem, et ueteres prothomystas martyres
nihil facere, quum literis sacris etiam liqueat,
antiquas semitas præ nouis disquirendas esse.
Bonum itaq; opus est, et pertinet ad amicitiam
crucis Christi, ecclesiæ seruare disciplinas, si-
ue sint ieiunia, siue uigilie, siue orationes, si-
ue stationes, et hoc genus alia, et c. Verum
hec quando non sunt nostri instituti abruptum
filum, illa enim memini crassiori filo in Ty-
rocinio præcipitato quidem opusculo, tradidisse.
De ceremonijs scripsit nostra tempestate G.
libros D. Conradus Bruno iurisconsultorum cō-
sula

sultissimus, R. D. Cardinalis Augustani principis
pis laudatissimi Cancellarius.

Balatronum alterum gars
rulum obiectum.

AT fereat vulpinus Hiebusaus philarebus.
Bellulis suis argumentis nihil nō in eccle-
sia cachinno excipiens, seruos Dei impetens im-
iuriose. Certē in uestra Ro. Ecclesia, Papiſtae,
nuſquā apparēt pij miniſtri, idolo Leban multi
ueſtri ordinis miris modis ſeruitium preſtant, in
irretiendis pecunijs ſolertes ſe manifeſtantes, di-
tati auaritia, inflati ſuperbia, implicati mūdanti-
faſtu pleni, immodicē ſibi placentes, & prorſus
talpæ. Sileo, inquit utilitigator, Chriſticidas Ro-
manos Pōtiffices quoſdā titulares, uah belle faciūt
cum ſeſe paſcunt, ouīū curam Chriſto mandanti.
Qui ita adherent ſedibus ut ſpongiæ eſſe credere
poſſis, ſuis annexas rupibus: Qui, blaterat, et no-
lunt inſpectores dici, habent rationem & reſpon-
ſum, ut equeſtres copias contrahāt, in quas con-
pioſiſſimas auri & argenti mineras impendunt
ſybariticas mēſas: Ambitioſum ſtrepitū: ſumptuo-
ſas edes: frequens ſatellitū: Bombicinas ueſtes,
&c. Taceo ſimoniacā herēſim quæ omnibus uo-
bis,

bis, Papiſtae, (ſic enim probroſe ſoliti ſunt eos
appellare qui S. Romanæ eccleſiæ conſtanter pa-
rent, & maiorum ueſtigia nondū tam leuiter de-
ſeruerunt) peculiariſ quæſi eſt, ita ut Simonem
gratiæ Dei nundinatorē innocuū credere poſſis,
&c. Qui pluſquā Sardapaliciſ delitijs im- Simon an-
merſi: Quis obſecrō Caucaſus, quæ India, quæ no ſalu. 12.
Hircania, tam immanes, tā ſanguinariſ beſtias,
inquam aluit: ut interim omittā, luxum, erapu-
lā, faſtum: Ne aram quiſq; ſuperſtitioſulus ſuam
ſequitur: ſubuerſa ſunt pietatiſ dogmata.

Verſa in ſegnitiem fides ex omniſ.
In queſtum pietas, ſimul ſecuta.
Miris illecebris placens uoluptas.
Nunquā delitiæ ſupiniores.
Nunquā auaritiæ altior charibdis.
Quando ita ambitio negotiata eſt.
Quando nequius inquinatiuſ e
Peccatum: patet illiſ malorum, &c.

Breuit̃er.

Omnia Sardapaliniſ ſunt obruta curiſ.
Omnia luxuriæ ſœdat amaritiſ.
Tempora ſunt, magni quæ prædicere propheta
Et quæ non uani concinere uiri.

Discessit uirgo, desunt saturnia regna.

Venerunt duro ferrea secla pede.

Aetate hac prorsum cecidit sanctissima uirtus.

Regnat ubiq; malum, regnat ubiq; scelus.

Quando adeo morum probitas iacuit, pietasq;

Quando adeo fidei, iustitiæq; decus?

Non est tuta fides hominum generiq; leonū. &c.

Turbati sunt pietatis ritus, primæ sedis dignitas
prostituitur ita, ut, qui maledicendo est seuerior,
ad Episcopatum populi acquirendum, prior ac potior.
Euanuit honestas sacerdotalis, deflerunt, qui gregē
domini pascent cum sciētia. Elanguit Canonum exacta
diligentia, multa est in uobis peccati licentia. Nusquam
plus tributis carumonijs: Nunquam exundauit iniquitas
papistica licentius: refrixit omnis charitas, subtrahitur
igitur uos ab ipsis, ad nos conuertimini. Hodie
splendescit Euangelion purum: Nūc lata Libertas:
Nos illi Apostoli Euāgelici de quibus dominus ait.
A fructibus eorum cognoscetis eos, etc. Procurrunt
ergo, iniice iniice lapides crebros, proijce glebas,
adiice testas, pcutite fustibus callinatores
Papistas, siquidem cōmunes sunt hostes, nec quā
spem ē nobis, Angelicis scilicet, existit quæ
non iniuria affecerint.

R. E.

RESPONDET Catholicus.

Psalm. 50.

257

Adonai Sēphathai tiphtah, uphi,
iaghid tehilat hecha.

STa Balach, ο πτωχὲ ἑσχατῶν: Tro-
sianos exue cectus: ponat supercilium cas-
nalicula triobolaris: μὴ πρὸ τῆς νίκης
ante uictoriam. Multa sane & magna sunt que co-
rariam enco-
axerunt Rana bipedes, Nam & fucum ueritatis mion.
habent & multos decipere possunt, qui sacræ
scripturæ sonum audientes, sensum negligunt,
cuius mysteria non uerbo docentur sed spiritu
reuelantur, idcirco inquit magnus ille uates Da-
uid. Reuela oculos meos, & considerabo mira-
bilis de lege tua. Nemo scripturam nisi spiritu
senso docente cognoscit: hinc Paulus, qui in
confessione fidei perstitit durus silex, ex Saulo Paulus.
hominum piscator factus, & qui inter christi-
colas dei filium Ihesum intrepidus confessus est,
inquit. Ministros fecit nos deus noui testamenti
non litera sed spiritu, litera enim mortificat,
spiritus autem uiuificat: est ergo necessarium
si uolumus Euangelion intelligere, ut spiritu am-
bulemus. Verū ego quia homo peccator sum,
X s & ini

Galat. 5.

iniquitate circumdatus, tam altiloquus & presumptuosus non sum, quod uelim ingenio silo ue aut eruditione illis, doctioribus me, par uideri, non enim quam curta mihi domi sit superpellex, sed quod nostratibus quoquo modo ostendam quam impie sentiant illi, quamque puerile liter sepe hallucinentur, non tamen mihi eripiant quocumque uerborum lenocinio allegatio numque, suco ueritatem S. Romane ecclesie: spero enim ardenter semper mihi adfuturum bonum illum genium, angelum domini, a quo hactenus fideliter seruatus sum: Etiam si, inquam, omnes gentes, 1. Mach. 2. que ad regiam domum Antiochi pertinent eis obediant, ut quique desistant a patria religionis sue, & acquiescant mandatis illius, ego tamen, & filij fratres mei, in foedere patrium perstabimus: propitius sit nobis deus ne legem & ritus prodamus: &c. Euge igitur frater, trabem in oculo tuo considera atque exime prius, cura prius te ipsum medice, & postmodum iuxta modum fidei, argue & corrige errantes: Nam qui seipsum non considerat, inquit Theophylactus, & solum attendit res proximi, illasque taxare uult, certum est quod superbia capitur, & obliuiscitur sui. Omnia enim

Vide Hic. ad oceanum & Pama chium.

inim de se quod non peccet, sentit, & propterea alios peccantes reprehendit, &c. hec ille. uide astutiam, lector, sub pretextu castigationis aliorum, suam nequitiam callide tegunt. Vnde Augusti. hom. 5. Corrige ergo te, inquit, & tunc poteris fratrem corripere. Leniora obijcis, & grauiora committis. Festucam uides, &c. Hoc autem dixit dominus propter homines qui cum odio corripiunt. Irascentem corripis, & odio contabescis, hec ille. ad institutum. FATEMUR quidem abusus & irregularitatem, pro dolor, irrepsisse in agrum dominicum & omnes pij, quibus plusculum sanum est, conuerunt, & ut uno uerbo dicam cum Propheta. A planta pedis usque ad uerticem capitis nulla sanitas: omnes indigemus decissione, omnes declinauimus. Verum sustulit ne Hercules ille Alexicacos, (qui solus mortem alijs inuictam, sua morte deuicit, ac Sathane tyrannidem celesti uirtute demolitus est.) Apostolatam quando Iudas ille Cacus limitibus excessit & censuit ne dominus deus, Verus Euergeta, & dinouere, extirpandum esse agrum, triticum, propter lolium & Non ergo propter abusum tollitur institutio & usus: Quemad. Christus, rerum

Esaiæ 1.

Vide Aug.
deside, &
operibus
cap. 5. &
eundem
Tractatu
6. in Euan.
Ioan, &c.

rerum omnium eximius inuicator ex tritico,
inquam, per ipsos messores, lolium (id est, dog-
ma peruersum) extirpandum censuit, sed ita ut
in eradicando lolio, triticum (id est, pure & san-
na doctrine homines) non una eradicaretur, Sic
abulum esse sine tumultu & strepitu tollendum
omnes Pij exoptant: & quod nostri aduersarij
de superstitione & hypocrisis dicunt, contra nos
non proponunt. Nam & nos omnes Giegitas,
omnes tyrannicas exactiones, omnem philistiniam
an, hypocrisim, superstitionem: Breuiter, om-
nes abusus & cacoethes, angue & cane perit
odimus: nemo tam hebes est, qui ignoret puram
& simplicem esse debere religionem & pietatem
cum charitate coniunctam. Solent quidem
in uincto uuae degenerare in labruscas Solet in-
quam aliquando tota penes facies ecclesie in nimiam
uitiorum lernam eluxuriare, sed hec omnia scla-
gant canonice censuræ falcem, alias certe ue-
reor ecclesiasticam disciplinam que multis paru-
tibus hactenus deformata, pristinae dignitati &
nitori minime posse restitui, quod ingenuè satis-
tur et uerecunde agnoscunt mecum omnes Chris-
tifideles pij, Nequaquam igitur uitium sacerdotum
tis, dignitati & efficacia præiudicat mysterio-
rum, Vnde: Et si sacerdos, ut repetam, etiam
ualde

ualde fuerit detractabilis in nullo tamen ledens
est ea que commissa sunt à deo, inquit Chrysostomus. Vnde ex-
mus. Idcirco medendum uitij, et si quid corruptum est adus-
tum, si quid collapsum, si declinavit alicubi amuse ecclesie
se per congruentia media decidatur, &c. Sed decor, re-
formatio
bues pessima lixiniū asperum requirit: perq; & unitas.
legittimam auctoritatem restaurantur cuncta,
citra tumultum tollantur, nec prorsus omnia
radicibus stirpitibus; euellantur per tyrannidem,
ut alicubi est attentatum: sed sublatis abusus,
res ipsa atq; status sit integer, sit incorruptus.
Alioqui certe, nisi nos ipsos iudicemus, 1. Nota.
Corin. 11. à domino iudicabimur: Necesse enim
est ut iudicium incipiat à domo dei, quod certe
hodie uidemus, dum enim nunc eieciuntur sacer-
dotes, conculcantur ab hominibus, quid aliud
hoc indicat, quam diuinum de nobis iudicium? Id est, uis
Quod prædixit Christus & c. ἀνατολή, dicens, oriens,
Sacerdotes mei sunt sal terræ, Matth. 5. (sal zacharia, 3.
6. &c.
Precipuum corruptionis expulsor est) quod si Sacerdos
sal emanuerit, ad nihil ualet ultra, sed eieciatur res sal ter-
foras, & conculcatur ab hominibus (templum reg. Tem-
dei sanctum est, quod estis uos, inquit Augustin. plu dei,
ser. 108. de tempo) Hæc uero omnia nos nunc
patimur, quod si propter iustitiam nos cribra-
ri permittit deus, ut nostros maiores, beati nos
sal

Expurgā-
dum uetus
fermentū
non abijci-
endum.

Luc. 16.

quidem, at nunc iuste quidem, quia, & dedecit
sal euanuit, & nostra ingratitude offensus est
deus: Breuiter. Geon harab, hoc est, mag-
nus fustus, omnium malorum unica est causa: (Sacer-
dotes legis transgressores increpat dominus,
Malach. 2. & c.) minime autem propter iustiti-
am patimur, in omnibus enim nostris afflictio-
nibus uidemus iudicium dei, atque utinam quidem
illud uideremus oculis internis, sic enim flagelo
la effugarentur remouenturque: Si enim Sodomo-
itas, inquit Saluianus lib. 4. minus dicit esse de-
nabiles, quam cunctos Euangelia negligentes,
certissima ergo ratio est, qua et nos qui in pla-
rimis Euangelia negligemus, poenas aliquando
timere debeamus: praesertim cum uisitis iam
& quasi faciliore malis esse contenti uolu-
mus, haec Saluianus. Ad institutum. Il-
lud cauendum est, ne morbo sint atrociora
remedia: Si quid irrepserit hominum uitio,
fiat idem, quod a probis medicis fieri solet,
nitia rerum tollantur, non res ipsae: offen-
sus est deus ocio, luxu, auaritia, super-
bia, libidine sacrificulorum & pro delictis
studium sacrarum literarum, pro luxu so-
brietatem, pro libidine castimoniam indu-
ant, pro superbia penitentiam: scriptum enim est
Redde

Redde Rationem Villicationis tuae: Redde Matth. 23.
quod debes. Quod si altera pars nihil omnino
nouari patitur, quod ad abusus. Altera nihil
patitur relinquere, quis erit contentions finis
Si ecclesiae Praesules prothomistae, si principes
prophani sepositis mundanis affectibus (inquit
Erasmus ad Neocomum) nihil sibi proponerent
nisi domini gloriam, et ecclesiae Spirituale con-
modum, malum absque magno tumultu fa-
cile sedari posset, haec ille. Sed interim irascitur
etiam deus dissolutis pastoribus, quod gregem do-
mino charissimum quem ter amare, ter pascere
debuerant, negligunt, deglubunt, eoque nobis im-
mittit lupos heresiotas. Et iusta certe hoc pec-
catorum nostrorum retributio, qua nos miseri-
corde deus potius admonere quam funditus dele-
re uoluit, si quando respicentes a nostris cessare-
mus delictis, et utinam hucusque, sed timendum ne ma-
iora reserent. Nostratibus idcirco zelus summo-
pere est desiderandus. Christi, Io. 2. Phinees, Nu-
23. Regis Iehu, 4. Reg. 10. Helai, 3. Re. 10.
Et a uobis Sacerdotibus requiritur ut eruditissi-
mi in lege, et quicquid in sacris literis contine-
tur, pro uiribus ediscatis, alioquin secus facientes
sacerdotio indigni. Ose. 4. inquit dominus Quia tu
fueris repulisti, repellam te ne sacerdotio fugaris
& alio

Discipulis
nae ecclesi-
astice qua
sit nunc
dissolutus
rigor.
Sopho. 3.

Hoc est,
magna
fidei.

Et alio in loco dominus. Vae pastoribus Israelis
qui pauperunt seipsos, an non gregem debent
pascere pastores? pingue comeditis, lana indui-
mini, quod crassum est mactatis, gregem non pas-
citis: debile non confortastis, egrotum non san-
nastis, contractum non obligastis, propulsum non
reduxistis, et perditum non quaesivistis, quia in
duritia et seuitia dominati estis eis. Et erraverunt
absque pastore, fueruntque: cibus omni bestiae
agri, et palantes: Erravit grex meus in omni-
bus montibus, atque in omni colle excelsus, et in
omni superfluitate terrae dispersus est grex meus,
nec est qui querat aut requirat. Eadem incul-
cat dominus. Hesai. 56. Ezech. 13. Michee. 3.
Hier. 23. Et. Huius etiam meminit Cyprian.
Epist. 13. lib. 2. Quae est enim maior, inquit, aut
melior cura praepositorum, quam diligenti so-
licitudine et medela salubri fouendis et con-
servandis omnibus providere, cum dominus loqua-
tur et dicat Ezech. 34. Quod infirmum non
consolidastis: VIGILATE ergo PASTORES: pascite
cum Haleluia Apostolica tuba ebuccinate: scitis
μεγαλοφθορι: Theophori: Christophori:
pneumatophori. Hebraei, id est, docti. Hedraei,
id est, constantes: Semper sit in ore illud octo-
phon.

Impre-

Improbis eris amor procul est à numine nostro
Non tangit diuos improbus artis amor
Nolo magistratus, et nolo regia sceptrā,
Nolo diuitias Cræse superbe tuas.
Applausum vulgi nolo, noloque fauorem
Nolo me plebes inscia suspiciat
Quicquid et in mūdo magnū, præstāsque uidetur
Pro nihilo ducunt numina nostra quidē etc.

Digressio.

Deus bone mellitum illud uenenum (auri si-
era fames) in quas curas, quas solitudines,
quas turbas, quae dispendia, quae dedecora, in qua
mentis conscientiae carnificinam, in quam infeli-
cem exitum, miseros auaros adducit: (de cadu-
cis facultatibus, et deuotanda auaritia, Psal. 75.
Hier. 6. Esa. 52. Lu. 12. Psal. 61. Eccl. 8. etc.)
et ut Auidij Cassij uerba ex eius epistola repetā.
Quoniam, inquit, si hoc malum priuato homine
indignū est, certe in myllis nefarium atque mule-
standum. Salusti, Belua inanis intoleranda est
auaritia (teste Apostolo, crassa est idololatria)
quo intendit: oppida, agros, phana atque domos
hastat, diuina cum humanis permiscet, neque ex-
ercitus, neque mania obstant, quo minus ui sua
penetret, fama, pudicitia, liberis, patria
atque parentibus cunctos mortales spoliāt, tanti-
us eris

Auaritia
tetrabelua
Pecunia,
quae per
se nihilest,
digladiā-
tiones, et
acerbas
contentio-
nes exci-
tat.

X eris

Cui sunt
uniuersa,
caruithic
diuitijs.
Arrigite
aures Gie-
zite limo-
niaci.

crimins sola est auaritia parens: ex quo illa
uobilis ac uehemens execratio, si essent infer-
ri auaritia cuniculi eos refodissent, quod ob
eam rationem Crinitus obseruauit, ut facili-
us consideraretur, quantum etate nostra in
eorum dignitate ac imperio sperandum sit, qui
ad aurum & diuitias congerendas animum sem-
per intendunt, cum sit hoc uitium præter coe-
tera omnia iutiosissimum. Ex opum, & pos-
sentia, & claritatis cupidinibus nascuntur
lites, rixæ, iurgia, pugnae, cedes, odia.
Ex illarum uero neglectione quies, & pax,
& amicitia, &c. Aquila auium rapacissima,
non oppetit morbo, neq; senio, sed fame.
Ita auarus quo magis accedit etas, hoc magis
cruciatur habendi studio, & minus potest ui-
partis. Quid enim faciunt 100. millia ducatorum,
ubi duo aut tres sufficiunt? Quod si pes-
tis illa quæ cæca facit pectora, Auaritia, si-
nis hominum, quid eò miserabilius? His uero
quid turbulentius, atrocius, seuius? Qui fe-
bribus laborant & diuersis diuersa capiunt, sic
est & calidis frigesunt, & frigidis calefunt. Sic
& auaritia molestiam adfert stultis, gaudi-
um sapienti. Breuiter: diuitiæ sunt Adonis
dis horti: et dignitatum mundanarum con-
tempus

temptus, est hominis ueri Christiani. Qui au-
ro seruit, tabernam præfert templo, emporium
sacrario. Mundus est illi regnum dei. Auraria,
beatitudo. Et Indica formicæ instar, abscondi-
tum thesaurum seruat auarus, ex homine fit
plane pecus & fera. Philargyriae finis, auer-
sus, ibi auarus iuxta atq; prodigus auri, guttus
lam aquæ frigida, non inueniet in refrigerium.
Auarorum diuitiæ, inquit Socrates, ut sol post
occasum, neminem mortalium oblectant. Auaritia
procreat proditorem, Fraudem: Fallaciam: periurium: Inquietudinem: Vio-
lentiam: obdurationem contra misericordi-
am, &c. Et sicut spinæ non sinunt semen
emicare, inquit D. Chrysostomus, super 33. cap.
Genes. hom. 50. Ita & diuitiæ seu tempora-
les curæ spirituale semen quod in anima se-
minatur, non sinunt fructum asferre: Sed adu-
runt & suffocant sicut spinæ prosectum eius
retardantes. Amor pecuniæ omnes uirtutes hu-
mi deiecit & pedibus conculcat: seuit ut bar-
barus: fertur crudeliter ut tyrannus: de-
bachatur impudenter ut meretrix: nusquam
miseretur: nusquam pudet: adest ubiq; du-
ra, ubique terribilis: dira: inclemens, im-
pia, truculenta, & cum lupis & ursis ac
leonis

σπινὰ
πικρὰ
ζῶον
λοκί-
ον
αὐα-
ρία.

leombus ferocius seuit, suavis tam hominibus,
si modo dicendi homines sunt, uidetur & amabilis.
Cūq; his qui eam desiderant & exoptant glau-
dios acuat quotidie, foueas & præcipitia pareti-
scopulisq; eos mille & mille naufragijs illidat.
Expetitur tamē ab eis & desideratur & que-
ritur ac per mortes suas innumeras letantur, se
aliquādo ad eius saltem ianuam peruenisse, &c.
Nam qui fluxis rebus, quales sunt honores, deli-
ciae, opes etc. nituntur: uelut fretū cōtinuū agi-
tantur procellis, & nusquam quieti sunt. Recte
itaq; mari cōparantur, iuxta illud Esai. 57. Im-
pij autē quasi mare feruens, & redūdāt fluctus
in conculcationem & lutū. Nec hoc reticendum
interim, diuitias quidem in domum admittēdas
esse, at nō in animū, &c. De Auari calamitate,
Luc. 16. 1. Cor. 6. Auaritia prohibetur, Lu. 12.
Eph. 5. Col. 3. heb. 13. Punitur, Mat. 27. 1. Co.
6. Auaritia infamat, Eph. 4. 2. Pet. 2. Supplā-
tat proximū, Mat. 26. Iac. 4. &c. Sed iā diu
tempus est, ut ad id quod institueram nostra re-
currat oratio, Hæc enim quando huc nō spectat
(necessaria tamen) non immorabor amplius.

Dicite ergo Pastores cū Prudentio, o tortuo-
se serpens, qui mille per meandros fraudesq;
flexuosas agit as quæta corda, discēde, etc. Reuo-
cate

ate in memoriam illud Roberti Gaguini tetra-
stichon.

Congeries nos fallit opū, nos fallit et ætas,
Nec fida est ullis quasita potentia regnis.
Deserit elatos sublimis gloria reges.
Calcet & excelsum mors protinus atra tri-
bunal, &c.

Et cum Luscinio.

Conscendi terram nudus subiturus eandem
Nudus, quid molior emors quoq; nuda uenit
&c.

Ecclesia ergo, ut tandem uela contraham,
regnum Christi & ueritatis penitus in rebus fi-
dei errare non potest, potest quidem in morum
sinceritate desectentes perferre, sed quantum
ad ueram religionem, ad uerū cultum, ad pro-
fessionem ipsam atq; regulam fidei siue articu-
los attrinet, nunquam fallitur: Simoniam Giezi
nam labem, ambitionem, scortationem, & hoc
genus in clero perpetitur. Aulicā itē tyranni-
dē & pompam, torneamenta, &c. deinde etiam
uaria uitia plebis, diabolus fouet in ecclesia

Non per-
sonæ respi-
ciende sed
res ipsæ.

Hæreseos
& hypo-
crisis dis-
ferentia.

Prælati
abusus
non corri-
gētes præ-
varican-
tur.

militante, quæ ecclesia, licet ferat, nun-
quàm tamen aut dissimulauit, aut probauit.
Falluntur igitur Impij, qui ecclesiam erroris
alicuius fidei articulorum dissimulant: ballu-
cinantur item scismatici, qui propter abusus
ab ipsa matrice ecclesia deficiunt. Nos quidem
fatemur, peccatores esse possumus, hæretici
uero minime: hæresis exotica dogmata eligit.
Hypocrysis uero bona opera tantum simulat,
&c. Neq; fugimus lucem, quemad. Lucifugi &
thobibuli turpiter gannunt, sed nolumus tene-
bras pro luce. Nec constituimus nouum tribu-
nal, sed ad hoc prouocamus, quod perpetuò in
Ecclesia constitutum fuit. Nec tam præfati
sumus, ut iudicio nostra uelimus iudicio totius
ecclesie præferre, &c. Neq; tamen interim, ut
alibi diximus, dormitantes, & tantorum malor-
um dissimulatores excusantur prælati, quorū
est hæresis, abusus, irregularitatem sedulo ex-
tirpare. Si enim tollerentur abusus, si extirpa-
rentur hæreses: non sic terra humano sanguine
maderet, non arua cadaueribus tegerentur ces-
sorum, non uiduæ non pupilli orbitatem suam
deplorarent, uere miser ædam, manerent omnia
incontaminata: Gehenna uos comprehēdet præ-
sides ecclesie nisi hic uigilaueritis, &c. Sed qui

ex deo est et ueritate, uidet ecclesiam uosam in-
ter tot spinas abusuū & hæresion, basini et sirs
mamentum ueritatis.

Bona Temporalia Eccle-
sie unde.

Rerum uero terrenarum, inquit Ficinus,
dominatio & administratio pontificibus
accessoria est tanquam accidens, non in-
quantum uicarij dei, sed in quantum Constanti-
ni cæsaris sunt heredes, hætenus ille. Donatio-
nis Constantini mentionem facit D. Ambrosius,
hic, ut est de obitu Theodosij Imperatoris, præ-
sente Honorio asserit Constantino Baptismatis
gratiā in ultimis diebus contigisse. Et quod pri-
mus Imperatorum crediderit, post se heredita-
tem fidei principibus derelinquens. A Constans-
tino autem usq; ad Theodosij tempus Imperato-
res 3. fuerunt: à tempore uero Constantini usq;
ad id tēpus quo Valla uixit serè 70. interuenie-
runt, notioem ergo existimo historiam S. Am-
brosij, quàm Valla, &c. Quæ Pipinus ablata
Longobardis superciliosis Ro. ecclesie (pontif.
Stephan.) restituerit, demonstrat Pighius lib.
3. cap. 10. eccle. hier. Hæc auxit Carolus ma-
gnus adijciens Corsicam Insulam, & quicquid
inter Lucam & Parmam interiacet.

Donatio
Constanti-
ni. Imp.

Accessit his Mechtildis comitisse ditio, quæ
moriens, ex testamento legauit S. Roma. Eccle-
sie, quicquid à Pisa amne, & S. Quirico agri
Senenn: usq; ad Ceperanum inter Apenninam et
mare interiacet.

De restitutione Alpium Cocciarum ecclesie
per Aribertum facta, uide P. diaco. lib. 6. cap.
10. Quam donationem Luitprandus S. Roma-
næ Ecclesie confirmauit.

Iam et Beneuentanus tandē ducatus accessit.
Et postremo utraq; Sicilia, Nortmannorum
fratrum, Tancredi filiorum uirtute uendicata
à Saracenis & Graculis, ultrò accesserunt ad
ius S. Romanæ Ecclesie, sicut & hodie feudum
à Carolo V. recognoscitur. Hac tempestate pō-
tissime ditioris est Picenus ager, Umbria, (hodie
ducatus Spoletanus) Flaminia, Aemilia, Latio
um, cum multo maxima Tuscia parte.

Picenus
ager hodie
uulgò
Marchia
Anconita-
na dicta.
Pauperes
alere ha-
bet eccle-
sia.

Hæc autem Hereditas à maioribus relicta,
in pios usus, & pauperum, (non gelusiorum
Quos græce *υελωτοποιοις*, id est, fictos
moriones uocamus) & iuxta necessitatis men-
suram conuertenda: aliàs nullum adminicu-
lum præstant diuitiæ ad uitam æternam, in-
quit D. Ambrosi. offici. libr. 2. capit. 4.
et Idem. D. Ambrosius. Vasa sacra, ait
in res

in redemptionem captiuorum possident eccle-
siam. Et Cyrillus nihil thesaurorum ecclesie re-
seruauit, sed pauperibus distribuit omnis: Pau-
linus cum omnia pauperibus erogasset, seipsum
deniq; uendidit, ut uiduæ cuiusdam paupercule
filium captiuum, à barbaris hostibus redimeret,
matriq; suæ baculum senectutis redderet. Sed
quibus dandum sit audi D. Hieronymū cum ser-
uatore docentem & dicentem. Vade, uende o-
mnia tua, & da pauperibus, pauper non utique,
qui mendicitate & squalore coopertus est, &
tamen non recedit à uitis, sed qui bonus est:
uerum ad propositum. Tales, inquam, exitere
Gregorius, Iudocus, S. Sixtus, &c. Et omnis
sanctorum pontificum albus: Nota super hac re
præcepta Christi & Apostolorū, noti sacri ca-
nones. Fatentur canones, bona ecclesie Dei præ-
dia & allodia, quod patrimonium uocant Petri,
esse bona pauperum: Cicero in officijs dicit, du-
plicis criminis teneri eum, qui ex arario publico,
aliquid subtraxerit, grauius ergo peccat, qui
bona ea quæ pauperum reuera sunt, miseris &
egenis subducit, Iudas Scarioth pauperes elec-
mosyna defraudauit. Helluo purpuratus ille, cu-
ticulam egregie, neglecto Lazaro, curauit: at
utiq; Christi misericordia priuatus. Nec enim

Patrimo-
niū Petri.

Nota.
Bernhar.
de uerbis
domini de
clamatio.

Facultates
ecclesie ut
distribue.
et.

- 1.
 - 2.
1. Cori. 6.

ordinauit Deus, inquit D. Bernhardus, his qui
Euangelio seruiunt, de Euangelio querere aut
bere delicias, aut ornatum sed uiuere, ait Pau-
lus 1. Corin. 9. ex eo: ut uidelicet sint contenti
alimenta corporis, non irritamenta gula, aut in-
centiua libidinis et quibus tegantur, non quibus
ornentur, accipere. Diuitie autem si non magis
estimantur, nihil repugnant Christi doctrina et
summa in eadem perfectioni. Summa: Concilium
ROMANVM sub Syluestro habitum, canone 4.
his uerbis concludit. Commoneo autem uobis omni-
bus mihi consortibus monimentum hoc, ut de red-
ditibus ecclesie quatuor partes fiant. Quarum
una, cedat pontifici ad sui sustentationem: Et
Episcopus enim ob iura hospitalitatis tempora-
lia possidet, 1. Tim. 3. Sed hospitalitatem hic non
intellige comessationes et conuiuia, Christus enim
non gastrimargian, uerum philoxeniam requirit.
2. ALTERA PRESBYTERIS ET DIACONIS.
ET OMNI CLERO, etc. equum est enim boni tri-
turanti pabulum prebeatur, ob necessitatem scilicet
licet rerum ingruentium, et incumbentium onerum.
de decimis fructuum locis sacris prestandis unde
dec. concil. Matisconen. 2. canon. 5. etc. Non ob-
re autem seruator noster de decimis sanctionem
approbavit, uoluit enim, ut qui Euangelium annun-
tiant

166
tarent, ex euangelio uiuerent: sed ut Christus
decimas non repudiavit, (specialiter enim uisibus
sacerdotum deputauit, Malach. 3.) Sic nec ex de-
cimis opes priuatim cogeri uoluit, auaritia enim,
ait Apostolus, idolorum seruitus est: De decimis da-
dis, extat decretum Rothomagen. concilij. Item
decretum Moguntini concilij. Definitio Latera-
nen. concilij uniuersal. sub Innocentio, etc.

TERTIA, Templorum et ecclesiarum re-
parationi.

QUARTA, Pauperibus, infirmis et pe-
grinis, etc.

Valeant igitur tam impudentes Momi, Nyelli-
coraces lucifuge, infelices uerpi, Veneris sanda-
lium calumniantes: ualeant inquam scripturaru
deprauatores et raptores, qui S. Ro. ecclesiam,
in Altrem, dente plus quam theonino, rodunt, exi-
bilant, tollere non possunt: seditiose clamitantes,
sacerdotes omnes quotquot sunt in uinea zebaoth,
(quos uulgo presbyteros uocamus) cum pabulo,
radicibus extirpandos esse, etc.

MVNVS Pastorale &
didascalie.

Qui ergo uult ingredi uitam eternam, sit
in primis phileremus, philoponus, Hydro-
cus quis.
potat:

Qualiter
distribue-
nes fideliu
uide dec.
concil. Bra-
carenfis,
can. 39.

potat: paupertate gaudeat, diuitias contemnat, nō
posideat copiose aurum, neq; argentū, neq; pec-
cuniam in zonis suis, Matth. 10. In cauendo sit
prudens, in erudiendo doctus, in concupiscendo
modicus: in obsequendo ei cui se dedicauit as-
iduus. Talis fidelis seruus & prudens quem do-
minus uerus *υεωφ* constituit in uineam Zo-
baoth: Non negat coram mundo Deum omnipot-
entem. Non caret religione. Non diffidit uerbis
IHESV. Non terrestria cōmoda querit. Terra
reā floccipendit, opum enim sarcinam lubēs ablu-
cit, quisquis ad Christum properat, in Christo
posidet omnia. Non præsert Euanida celo. Non
simulat uirtutis amorem. Unitatem non rumpit.
Noua paradoxa non profert. Non uerberat im-
meritum fratrem. Non scribit libros sacrosos.
Non fundit inanes sermones. Spurea non re-
fert. Non disrumpit uincula pacis. Non disce-
dit sacra mysteria. Seditiones non amat. Non su-
scitat arma Mauortia. Non tristia bella seu bello-
cum taratantara excitat. Non subsannat prae-
tereuntem. Sacrum baptismum recepat. Non su-
era fluentia iterat. Non iurat per numen iniqui.
Non circumuenit fratrem. Non exercet usuram
auarum. Non sordida lucra uenatur. Non con-
gerit ruiturum aurum & pecuniolas in terra.

167
Non seruat quae male sunt parta, sed reiectis mū-
di succis, in IHESVM, summum bonum, omnem
amorem, curam, studiumq; transfert, totus ab
illo pendet, uera enim tranquillitatis, seu ut
Graeci dicam, *ευθυμια* fons est, bene conueni-
re cum Deo, &c. Non partas diuitias sceno-
re retinet. Non certat coram Iudice. Non
uane mentitur, Qui enim mendax idem &
furax. Non est inuidus atque rebellis.
Non perniciofa docet. Non extruit sibi pul-
chra edels. Non noctes diesq; ludit. Non nocte
dieq; bibit. Non dijudicat fratrem, atque sum-
mi iudicis officium sumit. Christolatram do-
cet. Idololatram dedocet. Non turpia furs
ta facit. Non ueneris minister est, nec satia-
da scorta colit. Non turpiter ingreditur. Non
contemnit Biblia sacra & ecclesiastica dogmata.
Non adornat conuiuia tantum Cressis, sed subue-
nit esurienti, quem rabiosa fames cruciat. Non
uenatur uulgi applausum. Non mundanos que-
rit honores seu fascēs: Sitienti non subtrahit. Ad
omnes hospites largus est. Vestit nudos horri-
dalos. Visitat omnes infirmos, & quos tenet
cancer horrificus. Baptista uestigijs inssit: &
Deo exit: Et uox clamantis in deserto. Vocat
ad *μετάνοιαν*. Catechisticos instituit. Mauult
Mona-

Animi trā
quillitas

Crucem
Christi
tollere, est
in hoc mū
do nihil
uel amare
uel cōcupi
scere, &c.

Amb. offi.
3. cap. 1.
Pauci ho-
die angeli-
ci in omni
bus ordi-
nibus.

Monasticōs degere abiecta, quā aulicōs inu-
re splendide. Rebellantem carnem, & subinde
repullulantem etatis lasciuia cohercet. Exor-
nator, rector, illustrator est. Ad ulciscendum
lentissimus. Ad ignoscendum promptissimus. Eius
de celebrat pasah & sanguinis effusionem. Non
admisit sincera uitiosis, uera falsis. Non de-
torquet subdola interpretatione ad suas cupi-
ditates pestíferas coelestem doctrinam: sed fidelis
est in domo Dei sicut Mosche, uigil sicut Aha-
ron, Zelosus sicut Helias, prædicator discretus,
sicut Esaias: sapiens sicut Daniel: sollicitus pa-
stor sicut Petrus: Doctor sicut Paulus: Sanctus
sicut Syluester. Non est κοκοποιοs, id est,
malefactor. Nō φιλοτιμος, id est, ambitiosus.
Non commodum suum querit, sed alterius. Non
gratiam suam querit, non suā laudem &c. Quis
est hic & laudabimus eum fecit enim mirabilia
in uita sua, Psal. 14.

PARACLESIS

Agite igitur optimi commanipulones, co-
militonesq; et qui ossa ecclesie estis, erga
gana Spiritus sancti. Sponsum CHRISTUM Iesum
huiusq; unicam columbam ecclesiam, amate
& diligite, nihil melius esse potest, imò extra
quam

quam nihil sumus, extra quam quisquis sapit de-
spicit. Huic uni inheramus, hac una fruamur ec-
clesia, in qua uera pax est, gaudium, tranquillitas,
nitatur &c. per hunc sponsum Christum crescimus
in hac sancta matre donec occurramus in uirum
perfectum, & gnauius obitamilia, perpetuum
in illa ecclesia triumphante triumphum agamus
in coelis, confidamus in eo cum charitate & spe
salutis, futurae gloriae, ipse enim omnia perfici-
et: ipse Kanna siue Zelotypus est, hoc est, uehe-
menter nostri amator: Decet igitur & nos esse
Am Kanna tobim debarim, hoc est, &c. Vix dux
Græcis
ἡ γὰρ ἡμεῖς
malatricem gentem bonorū operū. Nemo uos se-
ducatur ad mortē, promissionē uitae aeternae deside-
rate. Quid potest fucata illa meretrix, Mundus,
promittere? Quicquid libet, pmittat, fortassis in
craftino morituro promittit. Sed quid minatur
mibi, inquit Augustinus, potens homo, ut aliqd ma-
li faciam? carceres, catenas, ignes, tormenta, be-
stias, nunquid ignem aeternum? Exhorresce quod
minatur omnipotēs, ama quod pollicetur omni-
potens & uilescit omnis mundus (ubi fellita,
putida, tetra sunt omnia) siue promittens, siue
terrens, &c. sapit qui mundo despicit, & nihil
nisi Christum sapit. Deponite malitiam, dolum
adulationem, & inuidiam detractionem hanc
inno-

Exod. 10.

Vix dux

Græcis

ἡ γὰρ ἡμεῖς

innocentiam sic tenere debetis, ut eam crescendo
non amittatis. Quid est malitia, inquit D. Augu-
sti. lib. 50. hom. 20. nisi nocendi amor? Quid est
dolus, nisi aliud agere, et aliud simulare? Quid
est adulatio, nisi fallaci laude seductio? Quid
est inuidia, nisi odium felicitatis alienae? Quid
est detractio, nisi mordacior quam ueracior re-
prehensio? Malitia malo delectatur alieno, inui-
dia bono alieno cruciatur. Dolus duplicat cor,
adulatio duplicat linguam, detractio uulnerat fan-
tam, etc. Nemo hic fulgere querat, nemo sibi
arroget, nemo se iactet. Nolebat se CHRISTVS
cognosci, nolebat predicari in euangelio nom-
inum suum cum in terris uersaretur, uenit ut lateret
seculum hoc. Ergo et nos simili modo abscon-
damus uitam nostram Christi exemplo, fugiam-
us iactantiam, predicari non expetamus. Ma-
lius est hic esse in humilitate, ibi in gloria, etc.
Cogita obsecro dilecte, inquit D. Chrysostomus.
Gene. hom. 27. quanta sit uirtutis magnitudo,
et disce uel ex premijs, quae propter illam uel
uniuersis dominus promisit. Qui ab hominibus
querit, habet, inquit idem Ambrosius, mercedem su-
am: Qui autem a Deo, habet uitam eternam,
quam prestare non potest, nisi author eterni-
tatis, etc. Haec igitur omnia diligenter serua-

Amb. off.
lib. 3. ca. 5.

Lib. 11. off.
cap. 1.

memoria, confratres charissimi, ut eos qui sim-
pliciter ac temere scripturis, ac cum pernicie
proximi utuntur, omni cum sapientia, ut Chry-
sostomus ait, corrigere possitis. Fiducia uestra, Hebre. 104
magnum habebit premij retributionem: ueniet in
breui qui uenturus est, et non tardabit, Apoca-
lypsos 21. Porro qui uicerit, (Mundum: diabolū,
qui et mors dicitur quia est causa mortis, Hie-
ronymus. etc. Carnem: Heretistas) ero Deus ei, in-
quit dominus, et ille erit mihi filius, exaudia eos,
Deus Israel non derelinquam eos, aperiam in suo
premijs collibus flumina, et in medio camporum
fontes, ponam desertum in stagna aquarum, et ter-
ram inuiam in riuos aquarum. Vos enim iam non
hospites et aduenae, sed ciues sanctorum, et do-
mestici Dei, Ephes. 2. Habebitis thesaurum inue-
stabilem, quae nec tinea rodunt, nec liuor edax
diruit: dabit Archipater omnipotens pro terra
silicem, et pro silice torrentes aureos, tollet dor-
minis saxum Tantaleum, dabit gaudium et leti-
tiam, et exultabunt de condonatis peccatis ossa
per contritionem humiliata. Vigilate ergo, actio. uirgi la-
20. Videmus quo tempore, cum quibus, et quam
uarie luctemur: Vigilate, Vigilate, empti enim
estis precio magno, etc.

Hiob 22.

Ambr. ad
uirgi la-
psam ca. 5.

Z Ad

AD SPONSVM CHRISTV

Iesum, piorum qui Thau Ezechelia
ca consignati sunt, Oratio intensa.

Iudith 7.

Peccauimus quidem, o misericors Deus, in
iuste egimus, iniquitatem fecimus: TV (qui
pro nobis uagisti, sitisti, esuristi, alisti, affli-
sti, laborasti, delassatus es: egisti, uigilasti, ieiuna-
sti, &c.) Quia pius es misere nostri, aut in
tuo flagello uindica iniquitates nostras, & non
li Podeh, redemptor tradere cōfidentes te pos-
pulo, qui ignorat te. Tu domine etate Ezechie
regis Iudae, angelum tuum misisti, qui molo-
ti Zennacherib interfecit ad 85000. milia: Ibi
nunc quoque Dominator caelorum, archipe-
stor bone & misericors, demitte angelum bon-
num, qui nos ad pauorem & terrorem istorum
aduersariorum antecedit: ut qui sanctum pos-
pulum tuum & ecclesiam tuam sanctam sponsam
unicam, cum impia contumelia impetunt, potius
tia lacerti consternantur. Vsq; quo domine qui
es sanctus & uerax non iudicas ac uindicas san-
guine nostrū: Capper al hattothenu, hoc
est, propitius esto peccatis nostris, Psal. 78. Pa-
cum seruis tuis secundum misericordiam tuam.
Ecce, ppter te mortificamur Psal. 44. tota die

Apocal. 6.

170

estimati sumus sicut oues occisionis, opprobrium
uicinis nostris. Exurge, quare obdormis domine
Exurge & ne repellas in sinem. Deus uirtutum
conuertere nos, & ostende faciem tuam & salui
erimus. Quare faciem tuam auertis: obliuisceris
inopie nostrae & tribulationis: Quoniam humi-
liata est in puluere anima nostra, conglutinator
est in terra uenter noster: Exurge domine ad-
iuua nos ne pereamus, tua in Navi derelicti atq;
contempti: ure renes nostros, redime nos, pro-
pter nomen sanctum tuū: ueal teuienu lide
nisaion, aual hacilenu meraha, Ie / Mat. 6.
amen. id est, & ne nos inducas in tentationem,
sed libera nos a malo, Amen.

Psal. 118.

Psal. 78.

Psal. 79.

Psal. 25.

TRIPLEX ECCLESIAE
persecutio.

VNA TYRANNORVM, qui martyres
occidit: De qua persecutio Christus ait. Mat. 10.
Cum persecuti uos fuerint in una ciuitate
fugite in aliam. ALTERA HAERETISTA
RVMEST: sunt qui uerae fidei confessores im-
pugnant. De hac persecutione phimosomos, &
in eternū Benedictus Christus, Mat. 7. Attēdite,
Z 2 inquit,

Retectio
falsorū fra-
trū tracta-
bitur in
calce libri.

inquit, à falsis prophetis, &c. Vltima est fratrum
falsorum Christi in hodiernum diem usq; existē-
tium, hæc ultima omnium maior est: unde D.
Gregorius. Vltima tribulatio, inquit, multis tri-
bulationibus præuenitur. De hac Esaias cap. 13.
pugnabit uir contra fratrem suum, & uir contra
amicum suū, ciuitas aduersus ciuitatem, regnum
aduersus regnum, & dirumpetur spiritus Aggu-
pti, &c. Huiusmodi autē correctiones seu catoru
thoses non immerito comparantur 4. uentis &
4. bestiis: de quibus dicitur in Daniele cap. 7.
Zach. 2. & 6. Mat. 13. etc. Videbam, inquit Da-
niel, in uisione mea nocte, & ecce 4. uenti celi
pugnabant in magno mari: & 4. bestie grandes
ascendebant de mari diuersæ inter se, &c. Ano-
mocratores autem & uentipotentes Hæresioti
uno nomine nunquam non luctantur, decernant
uentis Iudei: pugnant uentis Turcæ: decernant
pseudocatholici.

Falsiost:

Hypocritæ:

Antichristus.

} martyres insequuntur.

Sed gratia Dei præsens est ecclesiæ Antidoti
VERBUM DEI, aduersus hæc uiperas.

Tyr

TYRANNIS IN ECCLESIA:

& quid Tyranni prisci à Christianis
potissimum exegerint.

Ecclesia uerò quàm miserabiliter tenta sit
& concussa, exemplificant facinora scele-
ratorum: Sic Herodes Ascalonita infantia
cida, proprios suos filios Alexandrum & Aria-
stobulum ferire iugulo, & Pherorā germanū: &
Tyronem unā cū filio eius, orco demittere nō est
ueritus. Quid hic nō perpetraret in præcurso-
re angelū dñi, Mal. 3. & flosculos martyrij (Mar. Vide Aug.
e. Luc. 3. Matth. 12.) bimulos Bethlehemiticos: lib. 1. de
Sicut autē uiperarum proles, cū patiuntur, suas simbolo
occidunt matres, exeso eorū uentre: ita sanè & ad catechu-
Iudei suos patres spirituales, puta prophetas oc-
ciderūt, inquit Euthymius super loc. Mat. 3. etc.
Sic tyrannidē exercuerunt Augustus, Nero, Bibe-
rius, Diocletianus, Maximianus, &c. At omnes,
qui clericos insectati sunt, horrendis pressuris, cū
supercilio & cristato Goliath sunt miserrimè
prostrati. Satis, inquam cōpertum est ex annali-
bus ueterū q̃ Romani olim Imperatores decretis
publicis atq; edictis S. Romanā ecclesiā seu huius
religionem repellere atque extinguere conati
sunt, sic ut nullum crudelitatis genus omis-
sum fuerit.

Maximi-
ni Imperia
Māiana.

fuerit, in quo pīj alumni (grata soboles) ecclesie
Dei uexati atq; disiecti non fuerint. Inter ceteros
ra MAXIMINVS Caesar (archityrannus q̄
et hereditarius Christiani sanguinis hostis) non
minore astu quā seuitia usus est in persequen-
dis lacerandisq; Christianis. Siquidem Ioni-
mulachrum (quod in urbe Antiochia celebra-
fuit.) Sic instrui curauit cōmentoq; callido apto-
ri, ut in edendis oraculis quæ tum magno ca-
tu habebantur de christianis responsum hoc
promeretur, Ne homines Christo dicati dege-
rent in urbibus, neque ullis etiam locis extra ur-
bes, sed procul ut noxium genus atq; ueneficū et
contagiosum fugarentur, quō factum est ut uigi-
palantesq; et reiecti ab omnibus fuerint, tamēq;
pro religionis merito atq; maiestate id accidebat
ut quo plures seuiore tyranni et persecutores
eō maior et amplior religio haberetur. Nec ro-
nim quicquam principum seuitiā atq; feritatem
magis extimulat quā firmitudo illa et inuicta
atq; impenetrabilis cōstantia christianorum, qua
libidinem omnem atq; immanitatem lōgē expos-
erat, ueritas enim impiorum commenta non re-
formidat: sic ergo intonuit plenis buccis illi
temporibus, uox Christianorum. O Romani
presides (dicebant tyranni) allidite, atterite
nos,

Piorū uox
ad Tyran-
nos.

nos, probatio est nostræ innocentie uestra ini-
quitas: ô mirandam autē *ἐνδοξία*. O laudibilem
cap. ult. *κακοπομπία*, etc. Sed quid illis Gymnastar-
thes Christus? Audi Hesaiam cap. 8. Morao, ratiā ma-
lorum. Id ē, 15 ga-
nimitatē.
Thaaritzu. Hoc est, timorem eius ne timue-
ritis, et ne paucaitis, etc. Ne metuamus ergo eos,
quibus hic datur corpora nostra occidere, cum
animas nostras uiuificent quodammodo, oues
sumus mactationis, Roma. 8. Parati ad gloriam
Dei. Hic Acheron, illic cœlum. Huius memi-
nit D. Ambrosius de uoca. gentium libr. 2. cap.
1. dicens. Cum sicut oues introieritis, in medi-
um laporum, nolite de uestra infirmitate trepia-
dare, sed de mea potestate confidite qui uos
usque ad consummationem seculi in hoc opere
non derelinquam, non ad hoc ut nihil patiamini
ni. sed quod multo maius est prestiturus ut nul-
la seuentium crudelitate superemini hactenus
D. Ambrosius. Etiam ethnici norunt interio-
ri homini tyrannos nocere non posse. Scitē A-
nacharsis philosophus cum iā in tormentorū sum-
ma afflictione esset, ad lictores et tortores truculē-
tor dixit. Agite audacter, percutite, me siquidem
nō tangitis, q. d. Externū solum laniatis hominē,
interiorē (Animam) seruire nō potestis etc. Quā
magis

Matth. 10.

Julianus

magis autem timeri uolunt tyranni, hoc magis fa-
deles eos temere debent, allatrare possunt non
deorare: Neronis animas nostras tangere non
possunt, etc. De Iuliano qui Bisantius fuit, mira-
ficum prorsus commentum atq; adeo callidū tra-
ditur, quo christianos populos in ecclesia domini
cōgregatos, ab instituto atq; incepto suae religionis
depelleret, nō enim ui, non cēdibus, non tora-
mentis, sed alia ratione aggressus est, ut eos ad ue-
terem nephandam religionem cōuerteret. Non
prolati prēmij ac dignitatibus tum blandimen-
tis etiam atque persuasione sic effecit, ut is
multo plures occupauerit, quā qui crudeliter
eos atque immaniter persequendo attrinxit.
Idem tamen Edicto cauit ne christiani homines
provinciarum procuraciones haberent, neque
ius dicerent quod ipsa ut dicebat, christia-
norum lex uti gladio prohiberet. Pari quoque
edicto constituit ne christiani ipsi gentilium scō-
las atque gymnasia adire possent, quo minus
in bonis studiis atque disciplinis proficerent,
etc.

NVilum
uiolentum
perpetuū
Nero.

At in omnes Tyrānos crudelissime de-
seuijt ultio diuina: Omnes inquam, duris sup-
plicij a domino Deo correpti sunt. NERO
enim Matricida (anno dominicæ incarnationis
m)

173

nis quinquagesimo septimo: ab Vrbe uerò cōdita
107) seipsum interfecit, anno uitæ suæ 31. Im-
perij 14. postquā rescuit se hostem à Senatu
iudicatum, et ad furcas condemnatum. Domi-
tianus (anno domini 83. ab urbe uerò condita
833.) à suis cubicularijs, tanquam effeminatus
et inutilis confossus est: tantæ desidia fuit, ut in
cubiculo solus muscas præacuto stylo confige-
ret: uir prodigiose arrogantiae, qui se de-
um ac dominum scribere in suis caesariis
iussis edixit. Idem exercitum populi Romani
obiecit, quo rarior in patriam reuerteretur,
contra Antonini pij institutum, qui dixit malle
se unum ciuem seruare, quā mille hostes occi-
dere, etc. MAXIMINUS, (anno domini 238. Vrbe
bis condita 989.) cum filio in obsidione Aqu-
leensi, à proprijs militibus obruncatus, Decius
(Anno domini 254. ab urbe condita 1005.) in
dyssia pugnans, palustri uoragine obrutus, pe-
rijt, ita ut ne corpus eius extiterit uspiam. VA-
lerianus, (an. domini 259. Urbis uerò condita
1010.) Persis bellum inferens, ab eis captus
scabellum regis persarum ascensuro factus,
paucorum conspiratione interfectus est. DIO-
cletianus, (anno domini 290. ab Vrbe con-
dita 1040.) cum resignasset Imperio, apud
Z 3. NICO-

Domitia-
nus.

Prouerb.
Ne musca
quidem.

Maximi-
nus.

Decius.

Valeria-
nus.

Dioclitia-
nus.

Pharao.
Eutrop.
lib. 10.

Nota.

Nicomediam multis uarijsq; morbis uexatus,
demum mēte alienatus sibi ipsi uim intulit: Quae
haud dubiū facta sunt ulciscēte domino. Clau-
dianus Iulianus Apostata, ecclesiā persequens,
teste Sozomeno, miserē periit in Persico bello,
fertur autem manum suam sanguine impleuisse,
et in aëra sparsisse, et dixisse *vevixkac γὰρ*
ἀλδοίε, in corpore confessus cum blasphēmia
uictoriam: &c. Ochus filius Artaxerxis humi-
ni sanguinis sitientissimus tyrannus, Qui tan-
dem à suorum praefecto quodam miserē intera-
emptus est. Sic ob tyrannidem constat Phara-
onem et Cassium periisse. Tyrannidem exercu-
erunt in pios Bohemicos mystas, Thaboritas:
Hussites: Vnicclesistas, &c. At illi erumnas
expertisunt. Sic Anno 1100. Gulielmus Ru-
fus Anglia rex in pios Sacrificos deseniens,
et Anselmo Cantuariensi archiepiscopo pro-
pter piam eius admonitionem in exilium cicco
templorum prouentibus ad priuatum quæstum
abutens, ac sepe dictitans pingue panem Chris-
sti esse, et delicias præbere regibus, inter
uenandum apud Nouæ Forestæ saltum à suo
quodam intimo cubiculario sagitta transfixus
confestim periit, Calend. Augusti. Magno dan-
cumento Christi ministros et sacerdotes nō esse
uexandos

aut spernendos, quātominius irriden-
dū Christum: &c. Sic lapidarunt Iudaei Chri-
stida crudeles, S. Stephanum tanquam legis
desertorem inuocantem nomen Christi, Act. 7.
Sic coniurarunt in necem Pauli, Act. 23. Sic ty-
rannidem exercuit Constantinus 4. circiter an-
num 645. In Martinum papam. Sic Anastasius
Imperat. anno 492. Constantinus 6. Leonis 3.
filius, circiter annum 742. sic Leo 3. an. 721.
et Leo 4. anno 777. &c. Quibus tamen domi-
nus reddidit retributionem quam suis retribuere
runt: Constantinum 4. Phebotomia occidit.
Anastasius fulmine interiit. Constantinus ob in-
solentiam morum à suis captus, excecatus est.
Constantinus seu Cōstans in balneo à suis extin-
ctus, Paul. diac. lib. 5. cap. 3. Alahis crudelis ty-
rannus à Chuniberto Christianissimo rege mise-
rē tractatus, diac. li. 6. ca. 8. At quo ore perse-
quantur catholicos, recentiores tyranni: certe
extrema sensere. In politia tyrānis execrabilis
execrabilior lōge in uinea Zebaoth: Redarguin-
tur principes, et sacerdotes et prophetae expi-
latores apud Micheam. Et quod in theatro
culpabile est, in templo planē est horribile et
execrabile: et quō tyranni sunt insipien-
tiores, hoc etiam sunt ferociores: scriptum
enim

Psal. 136.

enim. Vt terra cuius rex puer est, etc. Tyrannicum est autem, ne hoc omittamus, iniquos suos, de quibus ferre. Tyrannicum est improvidos adoriri. Tyrannicum, (inquit Barbatius) bene merentes Neronicè trucidare: etc. Quid igitur est tyrannus? Tyrannus est qui ualere iuxta naturæ legibus. Gētium decretis, ciuū moribus priuata utilitate metitur omnia. etc. Tyrannus est qui nulla optimorum ciuū seu fidelium Christianorum, habita ratione, indignos: pseudocatholicos, uotifragos, et nequam homines ecclesiasticis functionibus præficit, hisque deglubendos, deuorandos, seducendosque suos impune permittit. Tyrannus insititius qui amicum et inimicum quorum est dominus, utcumque occasio incidere eodem loco habet. Tyrannus est, qui spreto innocentie delectu tormentis exquirat, multat, proscribit, relegat, ultimo supplicio afficit, quos libitum est, quos catholicos esse nouit. Tyrannus est, inquit S. Gregorius Moral. 12. Qui in communi Republica non uere principatur, etc. et Cicero li. de amicitia tyrannorum nulla fides. Tyrannicum est, inquit D. Eras. Rotterod. patriam expugnare, talis Eriaperthus de quo Plutarchus in uita Lysandri. Breuiter Tyrannus est qui suis sanguine

Tyrannus
quis.

179
sanguinem qui miseram plebeculam tãquam pedibus proculcat. etc. Sequitur ergo. Lapsam bestiam per bellum disciplinam: intestinum atque externum turbans, seu tyrannidem. (intestina bella uoco, ecclesiam, quibus Europæ principes, prouentus et inanimibus nonnunquam titulis inter se digladiantur) Hereses: hactenus perturbasse ecclesiam. etc.

At quid dominus, Qui est perfectio pura, Tyrannus in oppressoribus Christianis minatur? Audi breuibus sermone fidei Micheam cap. 3. Audite capita Isaac, inquit, domus tyranni domus Israelis: An non conueniebat uos ius et equum nosse? Qui bonum oditis, malum uero diligitis, qui pellem eorum ab eis diripitis, atque carnem eorum ab ossibus eorum, qui carnem populi mei deuoratis, detraxistis pellem ab eis, atque ossa eorum nudastis, clamabitis ad dominum, sed non respondebit, faciem suam eo tempore abscondet, quemadmodum uos malitia studuistis, etc. Audite hoc uos hemato diuine tyranni: Qui nihil didicistis nisi uide est, homines facere, emedullare, et prædam conuohere. Bona ecclesie cum Achazo, Iosue 6. 7. Ioa, 4. reg. 10. Balthasaro, Danielis 5. Aurilego Antiocho, 1. Mach. 2. Cambyse, Dionysio: Herostrato, Elegeo: etc. diriperet. Sapite igitur. Reges.

Timendo
qui corp
& animā
præcipi-
tat in tar-
tara.

Nota.

Reges, nolite præcipientes esse in iudicijs san-
guinis, crudimini Iudices terre, Psalm. 2. ser-
uite domino in timore, & exultate ei cum
tremore: osculamini ecclesiam, Matrem ue-
stram, in qua sponsus Christus est, Ne irascatur
dominus, & pereatis à uia breui exardescat
furor eius. Perpendite obsecro nonissimam
dici inflexibilem, irregressibilem, immutan-
bilem sententiam, Ineluctabilem ultima tubæ
clangorem: Immortales miseri uiuent inter
incendia, & inconsumptibiles flammæ nudum
corpus lambent. Ardebit purpuratus diues.
Non miserebitur ultra deus, neq; tunc exau-
diunt penitentes, sera erit illa confessio, et cum
clausa fuerit ianua, frustra carentes oleo accel-
labunt exclusi: SAPITE ergo iterum dico SA-
PITE. Beati omnes qui diligunt nomen eius
etc.

VVLPECVLÆ VINETÆ

Dominica deuastan-
trices.

Math. 16. **E**T porte inferorum non præualebunt
aduersus eam, inquit Oecodespotes, sua
enim nutu omnia gubernat & continet
Christus

Christus. Vbi duo prædicuntur, tum quod
ecclesia sit passura multas, & arduas persecu-
tiones: (hæ enim Inferorum portarum nomina
ne intelliguntur) tum quod non sit unquam rui-
tura. Duo, inquam, prædicuntur de ecclesia
futura. Alterum impletur indies, scilicet per-
petua persecutio, tam à Iudæis, & ethni-
cis, tyrannis: etc. ut diximus, quàm etiam
à perfidis & præfractis. De altero, scilicet
quod semper sit de hostibus suis triumphatura.
nihil dubitamus & hesitamus, quum uideamus
ipsam de tam multis hostibus iam olim trium-
phasse.

Superioris autem (secundum D. Hieronij: cuius
uerba celebrantur 24. questione tertia Hæ-
resis) electio dicitur græcis, ac proinde quis-
que diuersum à communi totius ecclesiæ sen-
su, quod doceat, eligit, is merito censetur
hæreticus, (pertinacia facit hæreticum non
error) secat enim electione sua seipsum ab
orthodoxis, hoc est, ab ijs, qui cum ecclesia
rectè sentiunt. Augusti. libro De utilitate cre-
dendi, inquit. Hæreticus est qui alicuius tēpora-
lie commodi, & maxime gloriæ, principatusq;
sua

Sorores
penē indi-
uiduæ scis-
ma & hæ-
resis.

sui gratia, falsas ac nouas opiniones uel gignit
uel sequitur, &c. uide D. Hiero. 24. quæsti. 3.
cap. Hæresis. Scismaticus est quicumq; recusat
subesse ecclesiasticæ hierarchiæ capiti, quicumq;
secedit à principali cathedra, ut tunc Mosaisca,
ita nunc Apostolica, &c. Breuiter: Hæresis &
scisma carcinoma, serpit enim morbus ille cõtra
giosus: Lepra est multicolor, sic et hæreses sunt
uariæ.

Recruduerunt illæ.

Anno 450.

1. ACEPHALI, clerici sine capite sunt, hoc est
qui ducem quem sequantur non habent. Dicebāt
Christum in una substantia esse adorandum.
Negarūt in eo duas naturas, sed unicam ex Deit-
ate & humanitate mixtam, contra Chalcedon-
ensem concilium: &c. Exorta hæresis tempore
Attilæ: uide Hieronij: in cata. hæret. & Sabell.

2. AETLANI, dicebant homini Christiano, So-
lam fidem sufficere ad salutem.

Anno 398.

3. VIGILANTISTÆ, mouebant bellum diuic mor-
do mortuis. Gennad. in cata. Molliter uixerūt
mollia & mundo placentia docuerunt, super eos
& hac nostra tempestate futura.

4. PETRO-

177

4. PETROBRISIANI hæretici ante 400. annos,
negabant ueritatem corporis Christi in eucha-
ristia, negabant sacrificium Missæ: contradice-
bant cum Scelestino et Iuliano, horis canonicis:
demoliebantur Christi & diuorum eicones.

5. ANTICIDI Mariemastiges non Mariā, hoc est, Antidico-
dominā & reginā cœli (quā Iesaias uocat Ha-
alman) dicūt: Sed Hariam, hoc est, inстар fi-
mi uilem ambubaiā circulatricē blasphemāt, cõ-
tra turcarū Alcoranū qui Mariā omni laude fa-
tetur dignissimam. Breuiter: Virginitati Mariæ
(que generis humani satorē & Sotera peperit
octauo Cal. Ianuar.) cõtradixerunt. Nostris tē-
poribus sanē nō erubuit dogmatistes quidā cum
consecratis (quos hodie uerniles Hagiomachos
merito uocamus) Mariā comparare peccatrici
Luc. 7. & syrophenisse Math. 15. &c.

6. AERIANI Mammonista sordiduli, ij pro defū-
ctis uelant sacrificium, & stata ecclesiæ ieiunia:
uide Augusti. lib. de hæresibus, cap. 55.
7. BASILIDES Alexandrinus Christū non in sub-
stantia carnis, sed phāsmate ab Araxa quodam
uisum, & Simonē quendā eius loco crucifixum,
impie asseruit. Idē 365. celos esse credebatur. In-
ter Basilidianos omnia fuerunt communia, uide
Euf. li. 4. ca. 6. & August. in Cathal. her. &c.

AA

DO

Antidico-
marianæ.

8. OTOK
Maria pro
nuntiata
in 5. Syno-
do Const.
habita ius-
su Vigilij
PP.

Donatisti. 8. DONATUS Afer, contra hunc decertauit Bo-
ci, an. 329. Augustinus, Dicebat impiè filium patre mi-
norem, & filium spiritui sancto maiorem: Co-
tholicos rebaptizauit. Dicebat etià Christum
nomen perisse de tot gentibus in orbe terrarum
& in Africa solum remansisse. Ad Donatistam
scribit S. Augustinus his uerbis. Cum uos uer-
tas urget dicitis patres errasse: &c. Extulit se
stygijs fluminibus hæresiotæ tempore Constan-
tini, uide Hier. in Chro. & Augusti. contra epi-
scopum Parmeniani, lib. 2. cap. 1. & epist. 47. &c. ex
Donati scola prodierunt Monteni: Rogationi
Circumcelliones, & id genus monstra alia.

9. Psallianorum errorem Ecclesia aque dam-
navit, atq; Vicleffi furorem, horarum cano-
nicarum preces uanas proclamantem: &c. uide
D. August. lib. de hæresibus cap. 57.

10. Iovinianistæ calumniabantur & celibati
& abstinentiam. Iovinianistæ noui fidem solum
charitate cassam, iustificare somniant. Ioviniani
sanctimonialibus profectoris ætatis nuptias
persuasisse dicitur, inquit Augusti. de peccatorum
meritis, & remissio. lib. 3. cap. 7. Viriobolus
hodie peior Ioviniano.

11. Manichei, ea quæ de Christi pueritia
scripta sunt aspernantur: Sanctus Mathæus &c.

Nota.

An. Chri.
389.

LUCAS, uterq; pueritiam Christi duobus absol-
uunt capitibus. S. Marcus et Iohannes prodromo
Christi eam rem non attigere: unde Mani-
chei illis parum tribuunt, hos magni fecerunt.
Breuiter: uetus testamentum omnino respuunt,
nouum ex parte recipiunt. Eodè modo à pseu-
docatolicis exploduntur libri Machabeorum:
Iacobi epistola quasi stramentitia ridetur. &c.
nā ab ipsis dissentiunt. Idē Manes Persa retexit ei
uile potestatem. Seipsum paracletum prædicauit.
Nostra ætate planè in hæc hæresim prolapsus est
Thomas monetarius, &c. Sunt & hodie qui di-
cunt Christum ex Maria nihil recepisse, sed per
eam tanquam sol per uitram, & tanquam per
cenale aqua, in mundum uenisse. Manicheos per-
secutus est Cabades filius Perozi regis Persarum,
una cum episcopo eorum Indagaro, &c.
12. ALEXANDRIUS, irrequieta rana & pseudologus:
ecclesiam imperio subicere uoluit, at propterea
in Acheronta immersus: circiter annum Chri-
sti 368. sub Valentiniano.

13. FRATICELLI, (temporibus Alberti austriaci
anno 1300. emerferunt: Alij ann. 1048. re-
gnante Henrico 3.) Hi planè Catabaptistæ
rum more, nostra hac ætate lucos perlustran-
tes, promiscuos concubitus docuerunt, nihil pos-
seda

Circa an-
num 274.
Aureliani
temporibus

federunt: ij non esse administrandas respublicas
Christianis, sutiliter garriunt, Multas phantas-
cas opiniones omitto. Resuscitatores fuere Dul-
cinus et Margarita eius uxor, sed uiui capiti
membratim laceratur, et eorum ossa combusta
dissipantur.

14. BERengariani transsubstantiatione negant.
repullulat nunc ille Sacramentariorum error,
et c. Huic se dedicarat olim Domitius Calderi-
nus, et hodie Blasius Arg. Mag. cum complu-
ribus. Abiurauit heresim Berengarius coram Ni-
colao PP. uide c. ego Berengarius de cōse. dist. 1.
15. LAmperiani damnarunt cum Iohan. Vici-
cleff. et consecratis, uota.

16. Bvstrapæ, ij ne in templis quidem beato-
rum reliquijs parant.

17. Felicianæ heresis in Constantinopolitana sy-
nodo damnata fuit, hos fuisse Eiconoclastas
cōstat: circiter annum 374. celebrata Synodus
sub Theodosio seniore, cuius decreta sequen-
schediasma explicat.

Effigiem Christi cum transis pronus adora.

Nō tamē effigie sed quod designat honora, et

Huius progenies longo post intervallo, in
miseris tēporibus successit Carolstadius cū cōse-
cratis, resuscitans errorem hūc: et ergo pro-

scriptus ex Saxonia sollicitante Luthero cucul-
late, qui uel in hac parte probe sensit, pro uiri-
bus heresi Felicianæ restitit: uerba Lutheri ex
cucullati cōtra Carolostadium sunt. Imagines,
inquit, rememoratiuas aut testimoniales, sicut
sunt imagines crucifixi et sanctorū, probatū est
esse tolerandas, etiā in Lege, et non solū tolerā-
das, sed quādiu memoria et testimoniū in eis du-
rat tamē sunt laudabiles et honorabiles, sicut sta-
tuosus et Samuelis, hæc Lutherus. De imagi-
nū usu, uide Gregoriū magnū, li. 7. epi. 53. et li.
7. epi. 109. ad Serenū episc. Masilien. Euse-
bi. 7. ca. 14. Histo. Eccles. li. 11. cap. 29 et trip-
list. li. 1. ca. 19. et lib. 6. cap. 1. et lib. 9. cap. 9.
Augusti. in Psal. 141. et c.

Iconoclasta Leo imperator circiter annum
458. et Philippus ann. 713. à Constantino PP.
anathematē percussus, à Romanis expulsus et
exoculatus, et c. Iconomachus Leo 3. circiter
annū 721. miserē in Messembria occubuit.

Imagines sanctorū ab ecclesijs seu tēplis ab-
rēdas esse seditiose docuit Balthasar Fritber-
ger, uerius fridbrecher, combustus in Nielauso
burg oppido Austria, anno domini 1525.

17. ALBimontani scolasticam theologiam sub
nomine Pape unā cum sacramentis ecclesie et
salua

salutaribus disciplinis funditus euertunt.
18. CATaphryges heretici Montani Prisca & Maximilla errorem sequentes, aduentum sancti spiritus non in Apostolos, sed in se latuisse mendaciter gloriabantur: similes illis qui hodie se ecclesiam mentiuntur, &c.

1. ANVTiani negarunt esse unius substantia S. triadem.

2. ALogi, qui λόγος, id est, uerbum dei, non credunt, respuunt enim S. Iohannis euangelion.

3. ANThropomorphytæ, ij deum humana membra habere arbitratur: Cum deus nihil nisi oculas, nihil nisi auris, nihil nisi manus, etc. existat. Qui omnia nouit & potest Sozo. lib. 8. histo. Cle. cap. u. Volaterra. &c. exorta est circa tempora Otthonis magni.

4. MONTanus & Apellitæ, tradebant Christum per phantasias deum usum esse hominibus. Euseb. lib. 5. cap. 15. & 18. circa annum Christi 163. (alij 195.) sub Marco Antonio, &c.

5. APollinaristæ, (horum signifer Apollinaris Laodicensis) dixerunt Christum corpus tantum sine anima suscepisse: Multa nugatur de lege Moysi & resurrectione. Christi diuinitatis & carnis naturam unam esse docuerunt. Hist. trip. 9. ca. 1. circa annum Christi 378. regnante Valentiniano.

6. Arriani

6. ARabici, futiliter gannunt animam & corpus simul mori, & simul resurgere.

7. ADamiani seu Adamitæ nudi incedebant, quasi Ade representarent nuditatem. Aiebant ceteros homines seruos esse, se uero & suos, liberos. Vrspergen: Circa annum Christi 1346. alij 1344. regnante Ludouico Bauaro. Alij sub Sygismundo Romanorum rege irrepsisse existimant: uide Aeneam Syl. lib. de origine Bohemorum cap. 41. &c.

8. ARrianistæ, (durauit ea heresis plus 100. annis, non solum Orientis sed & Occidentis partibus turbans ecclesias, tempore Constantini imperatoris, anno salutis 324. Quo quidem tempore Syluester eius nominis primus, Apostolicam tenebat sedem) diuersas substantias patris & filij & spiritus sancti asserunt: Minorem patre filium, spiritum quoque sanctum minorem patre & filio, ad suam perniciem garrunt. Breuiter: Filium dei docuerunt iuxta perfectissimam naturam fuisse creaturam: Catholicos probrose & ironicis Homousiastas appellabant. Placet hic referre historiolum de Arrianistis. Deuterius episcopus Arrianorum, baptizans quendam Bisantiij nomine Barbam, dum contra regulam fidei minorem

Arriana
324, & tri
formis pe
stifera be
stia.

Vide Pau.
diac. lib. 4.
cap. 15.

Acto. 11.

Nullum
flagitium
deus sinit
impunitum.

Vide Hi-
storiam
ecclesiasti-
cam.

patre filium et spiritum sanctum asserens, diceret. Bar-
pito te Barbas in nomine patris per filium in spi-
ritu sancto, subito aqua dissipavit, hac perverso
etc. De Arrii obitu, Ambros. de fide li. 1. ca. 9.
Crepuit enim Arrius, inquit, sicut de Iuda per-
trus apostolus dixit. Quia possedit agrum de mer-
cede iniquitatis. Non est fortuita mors tibi in
sacrilegio pari pena parile processit exemplum:
ut idem subirent supplicium qui eundem dominum
negauerunt et qui eundem dominum prodiderunt, etc.
hactenus Ambrosius. Crepuit diuino supplicio
Bisantij, inquam, defluerunt intestina in latrina
credo in portentum, ut significaretur seculum
precipitantibus Arrii proluuiem facissimam
mahometistas lunigeros ibi regnaturos esse.

Trinitarij heretici: Arrii
tradux.

9. EVNomanus triomachos, dicebat per omnia
disimilem filium patri. Augusti. in catal. hae-
ret. Hieronij. etc.

10. MACedoniani: Arrianizantes similem quia
de filium patri per omnia, sanctum uero spiritum cum
patre et filio nihil habere commune et per hoc
negantes spiritum sanctum esse deum. Ruf. 1. cap.
25. Augusti. de heresi. etc. circa annum Christi
341. regnante Constantino magno.

11. Equ

11. EVchetæ: asseriebant Eucharistiam neque pro-
desse neque obesse, etc.

12. Artotivita, panem et cascum in sacrificio ob-
tulerunt.

13. Bardehanista, garrunt Christum caeleste corpus
habuisse, nec assumpsisse carnem ex uirgine.

14. Bonosiaci, dixerunt Christum filium Dei ad-
optiuum non proprium fuisse.

15. Borboriani sive Gnostici, hi animam substan-
tiam partem Dei esse existimant.

16. Carpocrates, Christum non ex Maria uirgine,
sed ex semine Ioseph purum hominem natum docet:

uirum quidem bonum et sanctum fuisse affirmat, Carpo-
cratae, Mō-
struolisi.

cuius anima post crucifixum corpus in caelum sit
recepta. Euseb. 4. cap. 7. sub Antonino 5. circi-
ter annum salutis 163. etc.

17. Hydroparasta sive Aquarij heretici: illi in so-
la aqua sacrificium peragebant in calice sacramen-
ti, contra Armenios qui in solo uino. uide decret.

Constantinop. concil. 7. General. etc. Quod ex-
tra unum non fiat consecratio sanguinis, uide ca-
nones concil. Antiochensis, ca. 8. etc.

18. Cathari, e munditia quam metuebantur sunt
dilatij gloriantes suis meritis peccatorum ueniam
negetur, Viduas denuo nubentes damnabant, etc.

19. Hierarchia, ij gannunt paruulum nullum
in

August. li.
de heresi-
bus ca. 64.

Antonii
pñ tēpore,
anno 144.

Anno do-
mini 84.
Ignatius
uocat il-
los diabo-
licos ho-
mines.

in cœlū, peruenire posse carere enim meritis
terant. Hierarchitarum meminit Hilarius lib. 6.
de trinitat. Hierarchas, inquit, lucernam de lu-
cerna, & lampadem de lampade in duas partes
distinguens, erat in natiuitate filij in diuinis, &c.
circiter annum Christi 193.

20. Cerdoniaci, negarūt Christum natū passio-
sed simulasse passionem. Hæresim Basilidis appro-
bant. Vetus testamentum contemnunt &c. Vide
Hilar. lib. 6. de trinitat. Iren. lib. 3. cap. 3. &c.
Tempore Xysti. 1. pp.

21. Circellionēs seu Scotopitæ: Bonosi hæresim se-
quentes, Christum filium Dei adoptiuū non pro-
priū esse dixerunt.

22. Circumcelliones: ij infano amore martyri-
seipso interimebant ut martyres uocarentur.

23. Colatiani, dixerunt Deum non facere mala,
contra illud quod scriptum est. Ego Deus creant
mala, Esai. 45.

24. Ebionitæ, (quos sabbathizarios uocant)
à quodam Ebione facundo uiro orti, Christum
ex uiro & muliere purum hominem natum do-
cent: (simili modo Aegyptij Deum belluam ani-
matam uocabant.) Legem Mosaicam necessa-
riō seruandam esse statuunt. Hilar. lib. 1. de
trini. Tempore Titi 11. Caesaris, & tempore Iu-
liani

182
Iannis Euangeliste, qui se huic fortiter opposuit
emerse hæresis. Vocant fortem fidei agonistam
Paulum apostatam legis, cuius epistolas quoque
vident, Iren. lib. 1. aduersus hæreses ca. 26.

25. Sabellius Pentapolitanus, quem etiam ab hæ-
resios occasione Patripassianum uocant: Hic per-
sonarum proprietatem confundens, filium Dei
negauit fuisse Christum, nec primogenitum or-
minis creaturæ. Idem S. Spiritus omnem sistit
lit intellectum, Euseb. libr. 7. cap. 4. & 5. Hi-
lar. lib. 5. de trinitat. Vnam personam Patri, fi-
lio & Spiritui sancto adscribunt: Plat. in Sylue-
stro pont. circiter annum Christi 256.

26. Polychronius Hæresiota maximæ insanie,
uoluit suscitare mortuum in hereticorum ue-
ritatis testimonium, sed sua falsa spe defraudatus
& illusus. Vide concilium Constantinopo. 6.
sessio. 15. &c.

27. HELVIDIVS, discipulus Auxentij, Ma-
riamstix, impie dixit, matrem domini 4. hæ-
uisse filios & filias ex Iosepho: Gennad. &c.
circiter annum Christi 388. Mariæ uirginitas
li detraxit.

28. Etinodiani, & hi theotocæ nomen Mariæ
inaduentes: Mariā uirginem ante partum nō post
partum improbe dixerunt.

Sabellijin,
iania que,

Antimari-
ani.
Heluidiæ
mistæ.

29. Eutychiani: (horū prodromus eutyches constantino.) Asserebant Christum post humanā assumptionem nō duabus naturis cōstitisse, sed solā diuinā fuisse contentū. Damnata est hāresis in synodo Romana, anno 513. Emergit factio temporē Martiani Impera. Anno 453.

Faciunt & uesp̄ fa- uos, faciūt ecclesiā et Marcionē Tertullia.

29. Floriani, dixerunt Deum creasse mala, cōtra illud quod scriptum est. Fecit Deus omnia bona. Eadem lepra etiā infecti marcionitae: creaturā corporales malo genio & ipsi tribuerunt, contra scripturam, omnia creauit Deus simul, eccle. 31. Simili ignorantia cum Alogis, librum Apocalypseos repudiant. contra quos scripsit Irenaeus, ut confirmat Eusebius eccle. histo. lib. 5. ca. 20.

30. Lucifer: à quo Luciferiani, infernalis Luciferi (quem Rhadamantum sinxerunt poēta) nomen dīma opima. &c. Hic sola ambitione motus sua hāresim populo obtrudit. Augusti. &c. circiter annum salutis 340.

31. Nicolaitae, uel Nicolaini impudētes, libidinosi priapistae: Iezabel illa Apocalypica 2. cap. (quā aliās regi Achab nupsit) huic scēae comparatur. Aretha Casariē. ibidē, &c. Nicolaus hic de 7. Diaconis qui in Actibus Apostolorū electi sunt, fuit. Hic dixit (inquit Tertullia. de praescripto haeret.) tenebras in cōcupiscentia luminis et quā

dem foeda & obscena fuisse. ex hac permixtione pudor est dicere quae foetida & immunda sunt & cetera obscena. Omnes enim refert quosdā turpitudinis natos, & complexus & permixtiones execrabiles, &c. hec Tert. breuiter, promiscuos concubitus docuerunt, Anno 51. Augusti. in hāret. & Irenaeus Lugdunensis Antistes lib. 1. cap. 27. Euseb. in eccle. hist. 3. cap. 29.

32. Nestoriani, Qui cultui Mariæ detrahunt, ij Christū hominem tantū ex Mariā natū sūtiliter Nestor seu gannunt & blaterant. Genna. soc. li. 7. cap. 32. Nestorius Tempore Theodosii, circiter annū Christi 427. qd Mariæ detraxerit Nestorianae hārescos alūnus fuit Sergius Monachus, Mahometanae scēae primarius prodromus. Melchior Hodie sunt qui cum Melchior Hoffmanno, Deū Hoffmann. ex sanguine D. Virginis natum negant, &c.

33. Valētinus: Cerdon et Marcion, hāresim Basilidis approbant, uetus testamētum contemnūt, duos Deos, unum iustum alterum iniustū statuūt, à quibus bona & mala proueniunt omnia, Hilar. li. 6. de trini. Iren. lib. 3. ca. 3. Dogma illud hodie amplectuntur Callectutij ut scribit Ludouicus Vertomānus. Anno circiter 144. alij 119.

34. Pelagius, temporib. Innocētijs pōtifi. in Britannia hydra proserpsit. Is Nouati & Luciferi Euangelion ē cymmerijs tenebris & stygia palude

lule reuocans, docuit non ex misericordia
propter Christum sine nostro merito nos iustifi-
cari & seruari, sed ex proprijs operibus & uir-
tutibus naturalibus uerā ac solidā coram Deo
sistā parari: & remissionem peccatorū con-
gere, non ex fide Christi, sed nostris conatibus.
De Pelagianistis loquitur D. Augustinus de peccatorum
meritis, lib. 1. cap. 9. Pelagiani, inquit,
nolūt credere per Baptismum solui peccatū ori-
ginale, quod in nascentibus nullū omnino esse cre-
dunt, &c. Aduersus hunc grauisimē scripsit Au-
gustinus, ut partim ostēdimus, impugnauitq; for-
titer eius dogma hēreticū, publice tandem hēre-
siota reuocauit in concilio Mileuitano præsente
Augustino. Faceſſat ergo Pelagianista cū sua fide
charitate & fide mentita: &c. emerſit hēreſis
circa annū 430. alij 399.

Nota.

35. Petilianistae: beatitudinis promissionē Petro
factā specialiter ad singulos Apostolos aequaliter
cōtulerunt, & sic Iudas qui inter 12. iā recep-
tus & annumeratus & cū reliquis ad prædicandū iā
missus fuerat, Mat. 10. obtinet palmam.

36. Paulus Samosetanus, à quo Paulonitæ et Pa-
liniani, placide pacis hostis acerrimus. Is duas na-
turas in Christo negans, affirmabat illum à matre
tantum originem duxisse, ac eam post Christum
natum.

natum, & Ioseph uiro suo alios genuisse filios. Sed
illa hēresis cum suo auctore Antiochie omnium
Episcoporum suffragijs damnatur, Anno 274.
Huius meminit Euseb. histo. ecclesia. lib. 7. cap.
23. & Sabellius, &c.

37. Cerinthus, ab alijs Cheritus uocatus: Circū-
cisionem necessariam esse docuit. Idem cum Neo Cerinthia
pote Aegypto post 1000. annos futuram resurrex-
tionem, & regnū Christi in terris adseruit:
unde à Græcis Χείριος nuncupatus est. Actus
Apostolorum contemnebat. Euangelium Matthæi
solum recipiebat, alios tres Euāgeligraphos, te-
ste Philastro, cachinno excipiens. Tralanti tēpore
hēreticus ruina domus oppressus, Euseb. li. 4. ca.
14. Huius tempore S. Ioannes domini discipulus
in Epheso iens lauare, cum uidisset intus Cerin-
thum, non lotus recessit. Vixit hēresiarcha anno
redempti orbis 82.

Vide Euf.

38. Nouatus: docebat post baptismum acceptum
relapsos in peccatū, redire ad salutem non posse,
& errore hoc impio multos ad desperationē ade-
git, et ecclesiā concordia dissipauit. Hic Simia-
rum more quæ cum homines non sunt; homines
imitatur, id sibi uedicare uoluit, quod hodie po-
fides ecclesia, temerarie Episcopos catholicos
Africanos, Numidas, Mauritanos, hēreticos de-
clarat.

Nota.

Irrepsit he-
resis circi-
ter annum
241, &c.

clarauit ipse hereticus, cōtra hūc scripsit D. A-
nobis in Ps. 106. Audi, inquit, Nouatiane. Tu di-
cis, qui adhuc nō sunt redēpti, ipsi possunt ad in-
dulgentiā per pœnitentiā puenire. Nos dicimus,
illi per solam fidem ad indulgentiā attingunt. Illi
autem qui redempti sunt, non per fidem solam,
quia iam crediderunt, sed per pœnitentiam per-
ueniunt ad misericordiam redemptoris &c.

Ob hanc heresim conciliū sacerdotale Romæ
congregatū est, episcoporū 60. totidem presby-
terorum, cum diaconis multis, &c.

Cathari. Superbo nomine catharos, id est, puros semet-
ipso appellarunt.

S. Cornelius pp. 20. Hunc Nouatum anathe-
mate percussit.

39. Prædestinati heretici, ij nec bona nec ma-
la opera curarunt. Bernard. Lutz. Anno
Christi 453.

40. Photinus, (huic cōsensere Hebionitæ) Chris-
sti diuinam natiuitatē negauit, eūq; natū penitus
ex Maria docuit. Hist. trip. li. 5. cap. 5.

Hic paulo post in concilio Syraci congregato
anathemate percussus. Hist. trip. 2. cap. 30.

Circiter annum Christi 340. alij 374. sub
Constantino secundo.

41. Iacobitæ, (in Syria) Candenti ferro chara-
cterem

herem crucis frōtibz baptizatorū inurūt et tu-
diculant. Heresos huius ansam sumunt ex uerbo
Ioannis, dicentis. Ipse uerō baptizabit uos aqua
& igni. Sed non satis attendunt, quod Ioānes di-
xit Christum baptizare igni, non hominem, cui
baptismus saltem aque creditus est, &c. Eadem
sentiant cum Iacobitis Marouini.

Marouini

42. Audeus, Syrus. Cum Anthropomorphitis
Deum humana membra habere existimauit.
Theod. 4. ca. 10. Circiter annum 388.

43. Eufrata hereticus tempore Iulij 1. pp. Chris-
tum negauit Deum, in Colonien. Synodo dāna-
tus est.

44. Helchesaitarum heresis irrupit circiter
annum 239. temporibus Decij: sub Fabian. pp.
scripta S. Pauli, & alia quedam à spiritu sancto
tradita negauit, & hanc Origenes deuicit. Eu-
seb. 6. cap. 38. Sancti Pauli apostoli epistolas re-
futebant, fidem in persecutione docuerunt neo-
gandam.

45. Messalianitæ, ij carnem domini nec prodesse
nec obesse, docuerunt. Theo. 4. cap. 11. circiter
annum 357.

46. Armacan Holophāta, anno 1350. docuit tur-
pe esse Christianis sua sponte mendicos esse. Vo-
la. 21. in Ord. Franc. &c.

47. Albianorū heresis in comitatu Tolosano
uit. ij. Christi corpus in pane, ut in alijs rebus, esse
se censuerunt. Aemil. lib. 6. Hos sanctus Domi-
nicus sui ingenij acrimonia fortiter prostravit.
Blond. lib. 7. circiter annum 1216.

48. Sirenius, tres naturas et principia finxit, An-
gusti. Tempore Antonini 5.

49. Monothelita cum sua heresi emerferūt. Vi-
duas uoluntates diuinam & humanam, in Christo
esse negarunt. Volaterra. lib. 7. Antropol. Con-
tra hos hereticos synodus Constantinop. 130.
Episcop. celebratur: &c. Irrupit circiter annū
Christi 506. tēpore Iustini huius nominis 2. Im-
perat. Vide Paulū Diaconum de rebus gestis Leo-
gobardorum, lib. 6. cap. 2.

50. Berillus Bosternae urbis in Arabia Aposto-
pos uerius, Christū non ante carnis natiuitatem
fuisse, & patris Deitatem in eo tantum habitasse
impie asseruit. Hunc Origenes deuicit, atque ad
sanctam matrem ecclesiam reduxit. Euseb. lib. 6.
cap. 21. & 33. Hierony. in catal. etc. circiter an-
num Christi 214.

51. Anno domini 1047. & circiter: species scilicet
Manichaeorum in Goslar emerfit, quae omnis an-
malis esum execrabatur. Hermānus cōtract. etc.
52. Eberardus Vuiedense, apostata Halberstaden.

Qui concedit quidē peccatū originale, tamē bla-
terat incertū an puer baptizatus moriens salua-
tur, cū nihil certi cōstet de huius fide, q. si fident
non recipit filium irae & damnationis gannit.

53. Anno domini 1175. tempore S. Bernardi,
Petrus Bailardus philosophus peripateticus emer-
sit. Hic praeter creatorem & creaturas, aliud
quiddam posuit, sed conuictus erroris praesente
Ludouico rege sanctissime postea uixit, nō modo
sententiam mutauit, sed Monasticā uitam & re-
ligionem professus est: Plat.

54. Anno domini 1524. Berengarij error reno-
uatus, à Carlostadio, Oecolampadio, & Zwin-
glio, etc. ij. editis scriptis in participatione coenae
dominicæ nō distribui uerū corpus & sanguinem
Christi, dixere. Sed à Leone 10. in Concilio Ver-
cellensi damnatus est hic error. Incredulos Chris-
tus arguit discipulos, Mat. 17. Mar. 9. Luc. 9.
24. Ioan. 20. Incredulis etiā interdixit regnū
celorum, Rom. 11. Hebr. 3. etc. contra hos acer-
rimē scripsit Luther.

55. Anno dñi 1512. extitere qui dixerunt animam
esse mortalem, & unicam in cunctis hominibus,
homines turcis turciores. Hos Leo pp. 10. in La-
teranensi Concilio anathemate percussit.

56. Christoph. Schaplerus, 12. articulos cōscri-
psit

Capharna-
tica in cre-
dulus ta-
xatur.

Arabici.

psit de libertate christiana, inter quos hic etiam
præcipuus, Tributa non esse pendenda magistratui:
emerfit hæresis nostra atate.

57. Hermannus Kissuich Holandrinus: docuit animam
per hominis mortem simul cum corpore
perire. Hanc quoque hæresim D. Augusti. libro
de hæresibus 83. ca. 12. impingit Arabicis.

58. Anno domini 1538. prodijt secta eorum qui
dicuntur Antinomi.

59. Nicolaus Galeus Bohemus, missus ad conciliū
Basiliense: is docuit hominem nullum posse occidi
iuste, etiam si id fiat ex iudicis præcepto.

60. Anno domini 1543. In Frisia surrepsit novum
quidam pseudopropheta nomine Georgius David,
uerius archimorita. Hic se Dei nepotem dixit.
Asserebat cælum esse omnino uacuum, se autem
ad id missum ut filios regni cælestis hæredes
adoptaret: et alia multa planè absurda blaterans.

61. Anno domini 1553. coeptum est agi, de sacra
palingenesia, Basileæ: Res certe omnino mûdo
ridicula et pythagorica doctrinæ affinis. Et in eadem
Rauricorū urbe uisus est qui genitū Petri apostoli
ducē se recepisse affirmarit. Et alius in eadem
urbe, se Moscos Angelū habere mētītus est.
Etc. Sic etiā pythagoras animā Euphorbi Troæ
iunxit.

187

iani dixit se possidere. Sic et Ennius de anima Homeri
se se iactitabat. Sic Anno 433. Iudæus quidam
se Mosē esse asseruit: Soc. 7. ca. 38. Sic et
Druides animas in alia euolare corpora finxerunt.
Et Iulianus ille Apostata, Alexandri animā se
esse sortitum dixit. Hac de re Socrates historio-
trip. li. 6. etc. Sed nihil ad nos naniæ hæ.

62. Tatiani et Albanenses nuptias illicitas esse
dixere, fœdera nuptiarum damnarunt anno
domini 126. Tatianus uir doctissimus, quamdiu
ab opinione Iustini martyris præceptoris sui nō
discessit.

Et in summa, omnes.

63. Hermogeniani. 71. Nyctages.

64. Herodiani. 72. Ophitæ.

65. Hemerobaptistæ. 73. Choitæ.

66. Chiliastæ. 74. Paterniani.

67. Encratitæ, 75. Patriciani.

68. Orebite. 76. Priscillianistæ.

69. Mechisedechiani. 77. Sethiani.

70. Menandriani.

78. Seueriani: uinum non bibunt, carnes fasti-
dunt, uetus testamentum ac resurrectionem non
recipiunt.

79. Antidicomarianitæ.

Vide Aug.
lib. de hæ-
resibus.

Bb 3.

82. Sda

80. Saturniani, uide Euseb. 4. cap. 6. Tertullianus in her. etc.

81. Origeniani, ij post longum aliquod tempus etiam damnatis Dei promittunt misericordiam. Cum ignis infernalis aternus sit, Mat. 25. Esai. 66. inextinguibilis item, Mar. 9. etc.

82. Simoniani seu Giezi, spiritus sancti dona uenalia habuerunt: Epiphani. contra Simon. etc. Affirmarunt etiā creaturam non à Deo esse, sed ex suprema quadam uirtute prouenire: Polyd. lib. 8. de inuento. rerum, cap. 3. utinam hodie nō esse

proxeneta sent qui Gieziana corripere elephantia, 4. seu propositum qui agant. Dictū Alexandri Im. Chryso, in Ma. ho. 41. Reg. Gratia enim Dei nō uenditur, sed donatur: Non tantum ille in culpa est qui uendit, sed et qui emit. Infelix est enim qui uendit, infelix et qui emit: (q enim emit, necesse est uēdat.) Gratia Christi non potest auro comparari, communicatio autem rerum temporalium nullo iure gratis communicanda extra supremam necessitatem. O pestiferam Demons astutiam, qui sic uisum et auditum obstruxit mundo, quas tamen ambas uisus Christus reserauit.

83. Theodosiani. 87. Albigenfes. 84. Tertullianistae. 88. Pauperes de Lugduno. 85. Campates. 89. Garasii. 86. Tritothei. 90. Pateromi.

91. Ar...

92. Arnoldistae. 101. Hermiani. 93. Speronistae. 102. Archontici. 94. Artemonistae. 103. Turrelupini. 95. Pepuziani. 104. Pattalorinchitae. 96. Tesserescdecatitae. 105. Almarici an. 1204. 97. Valesii, August. lib. 106. Anthiasistae. de heresib. cap. 37. 107. Durādus de Vualdach 98. Vadiani. 108. Adelphius lib. 7. 99. Hellinistae. hist. trip. cap. 11. 100. Rhetorij. 109. Melander. 101. Seleuciani. 110. Grubenheymerus. 111. Catani sentiunt Iudam traditorem longam literā, fuisse diuinum, et scelus illius beneficium existimauere.

De Polemone: Dioscoro, Eluro, Seuero, Chodoro, Themistio, Chodoro, Euagrio, etc. heretici. Vide concil. Toleta. 8. cap. 17.

112. Flagellantium secta prodijt ἀποστολῶν, circa annum 1350. in historia Polonorum legis sub anno 1261. etc. 113. Chozantium secta emersit, anno 1373. 114. Nazareni Act. 24. Christum Dei filium de Maria natum credunt, passionem etiam, et resurrexisse, omnia legis mandata custodientes (legem Euangelio commiscunt, utrunq; confundunt.) Sed dum uolunt Iudaei et Christiani

stiani esse neutrum sunt: Beda ibidem &c.

117. Gnostici.

119. Apostolici.

118. Angelici.

120. Duleinista anno do
mini 1034.

Quibus & pseudoangelicos, cū consecratis
supplantatoribus addere possumus: pulcherrima
nomina in homine pernicioso &c. Scimus, inquit
Paulus 2. Cor. 11. Satanā sese transferre posse &
māgonizare in effigie lucis: exēplū habemus Mat.
4. Sic Celsus philosophus li. suo cōtra Euangē
gelion conscripto nomen fecit. Verum Sermonē.
Iulianus gentibus ueritatē retulit acceptā. Simon
Magus appellabat seipsum uirtutem Dei. Sama
setanus spiritum sanctum sese & angelon nuncius
pabat. Sic Marcionitæ et Valentiniāni, se catho
licos sanctulos religiosulos et orthodoxos dici uo
luerunt. Sic Nouatiani se catharos, hoc est puros
uocant, ceteros omnes impuros. Sic Arriani cō
stas (qui uere orthodoxi fuerunt) criminabātur,
tanq̃ fidei scripturarūq; peruersores: &c. O An
gelici, scilicet: certe uerius Bomolochi, & sp̃era
mologi dicendi, nō theologi: Nō correctores, sed
corruptores: Non Angelici, sed cacoangelici.

HUSSITARVM FACTIO,

quæ illis temporibus recentioribus

hinc inde recrudit.

Inter

Inter hos etiā ponendi sunt Bohemi, xzytho
bibuli, Hussitæ (inquit) Rabanus & huic consen Schuerme
tit Codrus Italus, & Stamlerus Germanus) Hi rianum ru
sanguinis sacramentum popularibus omnibus et multuosū
infantibus comunicant, sed & apud ipsos Bohe
nos, ut de uirtute in uirtutē, sic et in ei oppositū
de initio in uitiam itur, Hussitarū hæresis dicta
hætenus: Maxime Sapientiæ personam ac titus
lūm sibi uendicant, sed interim καὶ ἐν τῇ πορ
φύρῃ, καὶ ἐν τῇ λεοντῇ ὄντοι, id est, et in pur
pura simij, & in pelle leonis asini. Bonè deus
quot sectas Aquilonica illa archisecta quotidie
parturit: Hec Romanum pontificem reliquis
esse equalem Episcopis & non maiorem asserit,
Breuiter. RHomam acephalam esse eblaterat. Ioh. Hus
mōrem Libani ueritatis caput proclamat. Pre combusto
ces pro defunctis in ecclesia respuit, & para anno 1415,
dosi in misericorditer irridet, Summa. Pur 2. Julij.
gatorum negat secta. Simulacra & eicones cū
dei tum sanctorum delenscenset. Facitias mē
dicatiam religiones demones inuenisse garriunt
buitus hæresiotæ. Catechistas, omnes pauperes
esse debere (ipsi 1ro pauperiores, scilicet.) mē
dicitate uiuere, & elemosyna sola contentos
cōtra illud, dignus est operarius mercede sua)
sunt. confessionem auricularem nugacem,

Bb s queng

Euāgelici
etiā o
lim titulo
tenus,

quenq; posse sua peccata in absconso confiteri
deo. Nihil opus esse operibus satisfactorijs: solā
fidē iustificare, nec referre cuiusmodi sint ope-
ra hominū. Matrimonium Sacramentū negant.
Iustū in omni opere bono peccare. Characterē
in Sacramento aliquo imprimi subannat. Ma-
chabeorum libros autenticos esse blaterat. D.
Iacobi epistolā, ac si esset stramē fabacū, ridet.
Docet etiā hominis Arbitriū deslitutum gratia
dei, quantō magis nititur tātō grauius peccat.
Cemeterij inanē usum esse garriūt futiliter
thobibuli Hufite. Sacerdotem quocunq; loco
posse celebrare. In horis canonicis tempus sine
stra conteri: Ieiunia nullius esse meriti, & sub
utraq; specie communicandum, ut suprà docui-
mus. etc. Articulorum sunt 30. Breuiter stru-
men Ambrosie præfert secta: At adert Harer-
shotis, suis horis, adrasteia Nemesis. Quā
tragedias suscitauit Hufite, annales maio-
rum satis locupletissime demonstrant. Hec
refeon nostrorum temporum quis finis su-
turus sit deus scrutator cordium nouit. Experi-
entia rerum omnium magistra hætenus edo-
cuit & edocet.

Primo

Primo Articulo fidei contra-
dixere.

100

Manes.
Andeus.
Cerdon.
Fauftus.
Hermannus.

Felicianus.
Felix.
Nouatus.
Iouinus.

Fontinus.
Esbictus.
Nestorius.
Theodorus.

Martion.
Saturnus.
Praxeas.
Aftaticus.
Basilides.

Apelles.
Cerinthus.

Carpocras.
Seleucus.
Hennias.

7.
Nepos.
Philastrus.
8.
Macedonius.
Arrius.
Sabellius.
Eunonius.

9.
Andeus.

10.
Pharisei.
Sadducei.
Esseni.
Pelagius.
Cathari.

11.
Sadducei.
Himeneus et Phile-
rus, 2. Timoth. 2.
Almarus, an. 1204.
Hermogenes.

12.
Nepos.
Cerinthus, &c. Om-
nes articulis fidei in
ecelef. restitere per-
tinacer.

Fino

ApoC, 14.

Fingunt scismatici Ro. Pontificem esse
dracenam Apocalypticam, cum ipsi
uerius sint illa Iezabel.

1. Zische monodoli contumaces cum fratribus
Thaboritis Zythobibulis, supremum locum ob-
tinent.
2. Alterum locum occupant Anabaptistæ Re-
tincti Heluidiani: priapistæ libidinosi, pessimi
error: ex charismatibus mercedem, & baptis-
mum tanquam stipem nostri meriti faciunt. Nō
se accipere, sed aliquid sacramento conferre
putant. Fundamentum salutis ponunt suas vires
non gratiam Baptismi: Nullo alio lauacro digni
nisi eo quod est extra ecclesiam. Pædobaptis-
mum negant contra decreta concilij Carthagi-
nensis primi, & rebaptizantur ipsi: iactant cito-
am uisiones atq; somnia, &c. Vim omnem pri-
ori baptismi detrahunt, sanctimoniā quan-
dam externam præ se ferunt docent: anabap-
tistæ non licere Christianis in foro contendere,
Non gerere magistratum, non iusurandum da-
cere, non habere quid proprium, sed omnia de-
bere omnibus esse communia, Quatuor esse om-
nio prophetas blaterant, regem dauid. Iohann.
Leiden. Pontific. Luth. &c. Cruentissimā
illa Medæ suum agnoscebat scelus dirum: illi

illi uelut nouum dogma impietatem suam om-
nibus exhibent: in puero, (dicunt consecranci,) mohai V
post Baptismum negare remansens esse peccatū mogu
est Paulum & Christum simul concubare (ars
titulo 2. assertio,) Quis obsecrò unquam tam
innocentis infanticida, infantum parricida: duræ
fuerūt masculis Amazones. Crudelis Frogne.
Sæuus pharao, immanis Herodes, hi tamē corpo-
ra duntaxat infantium peremerunt: ipsi uerò et
animas, quamuis sacro fonte ablutas, perdunt,
addicunt peccato excludunt calo: Sæuē Herodes
eruoire (uide D. Cochleum) illi atramento.
Ille in corpus, illi & in animam innocentium.
Ille in masculos, illi & in femellas. Ille in unius
loci paruulos, illi in uniuersos totius orbis, etc.
Breuiter. Noui Hussite contra lucifugos, gra-
tiam in Sacramentis abnegant, & peccata ad-
scribunt: &c. hæc parergos. Viderint ergo qua
traduce sint nati.

Anno domini 1534. in principio Ianuarij
uirescere cepit secta in Vuestphalia, ui enim
Monasterium oppidum occuparant, erigentes
sibi arcem sion, & nouam Hierusalem.

Anno domini 1537. duo Anabaptistarum
Aposcopi uerius, cum alijs eius sectæ hominibus
Antuerpiæ sunt exusti.

Virulenta
uipera.

Soluendi
officium
non cuius
creditum.

3. Vualdenses, tertium locum habent: Hi iuramentum negant, & omnes ferè sanctiones S. Romanæ Ecclesiæ: Aeneas Sylui: in Bohem. cap. 35. Emergit hæresis circiter annum 1218. Sub Ludouico quarto.

4. Pighardi, quartum locum possident, ij in Eucharistiæ Sacramento nihil diuinitatis esse credunt: proditores ecclesiæ non oves. Qui ecclesiæ catholicæ in angiporum Bohemiæ includere præsumunt. Festa diuæ Mariæ virginis respuunt: Dies tamen Dominicos, & festum natalis dominici, Paschæ, & Pentecostes, contra Hussitas recentiores celebrant Hæc quidam in suis Paraleipomenis. &c.

5. Sequuntur wicceffista: Qui anno salutis 1393. alij 1410. à Christi uicarijs & ab Apostolorum successoribus potestatem clarum ad Laicos transtulerunt. Hic etiam in sola Angliæ ecclesiæ somniauit, post Vrbanum sextum non esse aliquem recipiendum in Papam. Item debere obedire diabolo finxit calumniator &c. Articulorum sunt 45. Qui in sessio. 8. Constantiensis concilij Anathemate percussi sunt. & damnati.

6. Swensfeldenses, Capernaitis in aliquibus cõsentiunt, ij penultimum locum occupant.

7. Coo

7. Capernaitæ, ultimum locum sortiuntur: ij ne uisus quidem signis credunt cum regulo, Ioannis bannis 4. Stupenda cecitas & arrogantia Sacramentariorum, clarissimæ fidei Catholice ecclesiæ aduersantium. Credere iubemur, discutere prohibemur: Credentibus, inquit Ambrosi. De fide lib. 3. cap. 4. puer natus est, & non incredulis, &c. De capernaitarum incredulitate, uide Augusti. Tracta. 27. in Euangelion Ioannis. Quicquid enim homini tutum non est ultra quam fragilitas sua permittit extolli, Ita periculosum est quæ humanis rationibus assequi nequit reicere, aut etiam irridere: maxime tot tantisque patribus reclamantibus, & impietatem talem manifeste execrantibus: Hoc delirium impugnavit Lutherus, Anno 1525. & consentiunt Colluteristæ.

Subdiuisio.

1. Mvntzerani, uerius Sataniani, quorum etiam sententiam laudauit Caroloostadius, ut quidem Marten Luther refert. Is Thomas Monetarius in Mulhusen Thuringiæ oppi

oppido palā docuit restauraturū se collapsū
ecclesie statū, gloriabaturq; priuatim sibi a deo
reuelationes fieri, & ad euertendam tyranni-
dem impiorū, gladiū Gedeonis sibi commissum
esse: eduxit turmatim cohortes uulgi, iussitq; no-
biliū domos diripi, & monasteriorū bona cōpia
lari. Circiter annum domini 1524. &c.

2. BINDERLIANI.	5. HOFFMANNICI.
3. SABBATARIJ.	6. LIBERI.
4. MADERANI.	7. CNIPPERDOLINGIANI.

Septem habitacula Inferorum scribit Rabi Io-
seph Castiliensis cabalista in horto nucis:

Hi ergo Hæresiotæ, sepe quidem oppugna-
uerūt S. Romanā ecclesiā, & cathedram Petri,
sed præualere nunquā potuerunt. Qui enim
certant cum ea, quam nō possunt uincere, quæ-
so quid aliud est quā irritare crabones? Neq;
incausum Petrarcha Petro dixit. Tu es Petrus,
& super hanc Petram ædificabo ecclesiam meā
&c. Hæc domini uerba non sunt inania, nō sunt
temere dicta, sed firma sunt, & perpetuo sta-
stabunt. Vbi est ecclesia Samosetana? Arriana?
Sabelliana? &c. stat firma S. Romana Ecclesia,
Sponsa Christi, Apostolica sedes magistra &
uindex orthodoxæ fidei principali potestate
sua, quā in beatissimo Petro accepit à domino
iugiter

iugiter ipsos cohercuit prostrauit. &c. Impug-
natur quidem illa, tempestates, inquam, susci-
pit, sed non demergitur, iacula in eam mittun-
tur, sed nō perforatur, peribunt huius hostes et
pyrobolarij certissimum est, ut autem cito pea-
reant, non parum in nobis situm est. Illorum
colluies ut apud deum est abominabilis, ita &
minime est stabilis: Euanuit Actianus: dispare-
bit etiam gesticulator, Sola fide sibi adeo placēs.
Euanuit Manicheus, dilabetur hæresis, homi-
ni libertatem arbitrij, ac per hoc rationem me-
riti, auferēs, Perijt Vigilantius, sanctorum cul-
tum impietati adscribens: Interibit etiam Mar-
tinianista, idē euangelion olim ab ecclesia dam-
natum, excitās. Stabit Nymphi & Nympha au-
toritas, &c. De pena hæreticorum uide Angu-
epistola 153. 159. & 165. Breuiter. Hæresis pec-
cati pena est, tollatur itaq; peccatū, & iam nō Hæresis
erit uspiam hæresis. Negligētia Cathedræ ecclesie peccati
sua turbauit, diligentia uerō eiusdē omnia facili-
me reparantur, et certe nisi hæreses exorta su-
issent recentioribus temporibus, tanta leuitas
& inconstantia nunquam fuisset uisa, &c.
Nascuntur autē hæreses & scismata ex domina-
tionis eminētia, Omnis enim hæretica prauitas
eis initium est, suo sensui plus indulgere ac tribu-

ere quàm catholicæ ecclesiæ: Vnde Hieremi-
as cap. 49. Ecce paruulum dedi te in genti-
bus, cōtemptibile inter homines, arrogātia tua
decepit te, & superbia cordis tui, qui habitas
in cauernis petreæ et apprehendere niteris altitu-
dinem collis: Cum exaltaueris, quasi Aquila,
nidum tuum, inde detrabam te dicit dominus,
& erit idum ea deserta, &c. & Cyprianus in
epist. ad Cornelium summū pōtificē. Neq; enim
alicunde, inquit, hæreses obortæ sunt, aut nata
sunt scismata, quàm inde, quod sacerdoti dei nō
obtemperatur, nec unus in ecclesia ad tempus
sacerdos, & ad tempus iudex, uice Christi cogi-
tatur, cui secundū magisteria diuina obtempera-
ret fraternitas uniuersa, nemo aduersum sacer-
dotū collegiū quicquam moueret, nemo post
diuinum iudiciū post populi suffragiū, post con-
sensus episcoporum, iudicem se non iam episcopi,
sed dei faceret. Nemo dissidio Vnitatis
Christi ecclesiam scinderet, nemo sibi placēs, et
tuumens seorsum foris nouam hæresim conderet,
hec Cyprianus: &c. De fastidiosa emulatione
hæreseos, uide 1. Cor. 1. Iacob 3. &c. neq; enim
omnia ad uiuū refeco.

In Qua ecclesia manendum
Christiano,

In illa

In illa ergo, inquit D. Hieronymus aduersus
Luciferianos pag. 67. Ecclesia permanendum
est, quæ ab Apostolis fundata, usq; ad hanc diem
durat. Si ubi audieris eos, qui dicuntur Christi
non à domino IHESV CHRISTO, sed
à quoquā alio nuncupari, ut puta Marcionitas, Hæretici
Valentinianos, Montenses, siue Campates, Antichri-
stus syna-
scito non ecclesiam Christi, sed Antichristi es-
se synagogā: Ex hoc enim ipso, quod postea in
synagoga.
stituti sunt, eos se esse indicant, quos futuros,
Apostolus prænuñciavit. Nec sibi blandiantur,
si descripturarum capitulis uidentur sibi affir-
mare, quod dicunt, Cum & diabolus de scri-
pturis aliqua sit locutus, & scripturæ non in le-
gendo, sed in intelligendo consistant. &c. Hæc
ille sanctus Bethleemites. Eadem Epiphanius in
Ancorato cōfirmat, dicens. Omnis Hæresis mē-
titur, quæ non accepit spiritum sanctum secundum
dū traditionē patrum in sancta dei ecclesia. &c. Omnis hæ-
resis mē-
dax.

Hæresiotas interdum deus
patitur.

Castigat autem, inquit Saluia, lib. 5. quos Hereticos
castigandos putat, patitur quos putat esse pa-
tiendos. Vtrunq; ad unam rem uult proficere, firmat Cy-
prius lib. 12.
ut & castigatio in catholicis peccandi refre-
net libidinem, & quandoq; hereticos patientia
Epist. 12.
Ce s dei

Quodd ma
la in eccle
sijs nos ex
cruciant,
uide Cyp.
li. 3. epi. 3.
Diapho
nia inter
hæreticos.

Discordia
omnis se
minarium
cultus di
uini dispa
ritas.

dei faciat plenā fidei noscere ueritatem: maxi
me cū sciat eos forsitan catholica non indignos
fide, quos uideat catholicis uitæ comparatione
prestare: &c. hætenus Saluia: Oportet hæreses
esse, 1. Cor. 11. inquit Sedulius ibidem, Nō quod
hæreses deo placeant sed quod per eas fideles
exerceantur ut qui deo noti sunt, hominibus ma
nifestentur. &c.

Hæreses circa singula inter se
pugnant.

Quod si quis omnes sectas in unū congrega
uerit, adhuc inter eos constare non poterit, quā
potior dicenda sit, quorum dogmatibus potior
parendum, adeo circa singula inter se pugnant,
luctantur, atq; dissentiunt: perpetuamq; hanc
per secula litem alunt, (scripta in lucem ab ip
sis edita illud exemplificant) & quod ait Pira
mianus, una quæq; secta omnes alias euerit,
ut se suaq; confirmet, nec ulla alteri sapere
concedit, ne se despere fateatur Sed in uar
ias abijt sectas, quia inter superciliosos, su
perbos regnant iurgia, quibus omnis nouitas
grata est, Non enim reguntur spiritu dei, sed
spiritu uertiginis: &c. Exempli gratia. Arius
unam substantiam Trinitatis negat: contra,
Sabellius proprietatem personarum confundit.
Nestor

Nestoriani unum Christum in uerbo & carne
non credunt, Valentiniani diuersum sentiunt.
Apellitæ: Apollinaristis & Eunomianis contra
rij sunt: Nec cum Donato per omnia conuenit
Petilianus: etc. Sic Hæreses nihil sunt, nisi Scylla
quædam monstrosa, Chymæra & hydra: Nihil
nisi minas spirant, nihil nisi fraudem prodita
riā tractāt. Proteus & Verumnus uarij fuerūt,
sed plus uarietatis possident hæresiotæ, album
nigro mutantes. Si quid ex scripturis ipsis
opponitur, ad suum uisum asylum heretia
narum confugiunt, mox negant authenticum
esse, more ueterum dogmatistarum, quorum alij
Paulum, alij Lucam, alij Iohannem, alij princi
pium aut finem Euangelij secundū Matthæū re
tulerūt. Simili temeritate zythobibulus reiecit
(in præfation. no. test.) è sacrorum librorum
canone & catalogo, aliquot Apostolorum epi
stolas, nepe Pauli ad Hebræos, Iacobi Ite et Iudæ
etq; etiam sacratissimā Apocalypsin Iohā. &c.
Ceterum quia ut de Hæresarchis omnibus uer
ba faciamus, quando indigni sunt, sinamus eos,
ut merentur, perpetuò ualere, quorum me
moriam dubio procul est peritura cum sonitu:
Quemad. non incassum Propheta regius impre
catur istis, inquiēs. Dispercat de terra memoria
eorum

Asylum
heretista
rum usita
tum.

eorum, Psalm. 138. Id quod omnibus accidisse
nouimus, quos nostræ tempestatis Hufita ex
cineribus eorum resuscitare moliantur, sed
inuicem conantur omnes aduersus domini uera-
bum manens in æternum. Accidit ergo illis,
quod cani Aesopico carniuoro, qui pane relicto
et in umbram eius inhians perdidit escam. Sic
perfidum hoc et duræ ceruicis hominum ge-
nus impetum faciens, amittit panem uitæ ætera-
ne, et inanibus nominibus perdit uerbum uer-
ritatis: Summa, Non est ulla factio tam
pestilens cui non patrocinium ferant hodie-
ne nemrotharum ambitiosulorum hereses,
si quis altius inspexerit, etc. Hæc autem
scripsimus, Christiane lector, non ut quæ-
quam iudicarem, seu dente theonino rode-
remus, nouit deus pater omnium, Sed ut
insaniam nostri seculi depingeremus, non tota
tamen, sed particulam quandam, non
paruam, sed minimam, etc. Peccantem
fratrem, inquit Tertullianus aduersus Mara-
cto. lib. 4. iubet corripi dominus, quod qui
non fecerit, utiq; delinquit aut ex odio uol-
lens fratrem perseuerare in delicto, aut ex ac-
ceptione personæ parcens ei, habens Leuiti-
cum: Non oderis fratrem tuum in corde tuo,

et Psalm. 4. Irascimini et nolite peccare, etc.
sed publice argue eum ne habeas super illo pec-
catum hactenus ille.

Ecclesia expugnari
non potest.

Multi se hostes sustulere contra unicam Pe-
tri sedem. At illa semper inuicta perstitit, nec
perstitit tantum, sed etiam uictrix perculit om-
nes. Nemo de hac spolia retulit ullo tempore
perduellis, nemo de cathedra Petri et sede
Apostolica uiolata gauisus est: Nemo ex hoc bel-
lo inimicus unquam triumphauit. etc. tentatur
quidem arietibus et telis ab Hæresiotis, sed hi,
ut inquit altisonus Augustinus, sic sunt in cor-
pore Christi, quomodo humores mali: ij quando
euomuntur tunc releuatur corpus. Sic et con-
sectanei quando exeunt tunc releuatur pijs. Hæc
ergo S. Romana Ecclesia, una est: uera, catholi-
ca: contra omnes hereses pugnat. Et ut idẽ Au-
gust. ait lib. 1. de symbolo ad catholicum cap.
5. pugnare potest, expugnari nõ potest. Hære-
ses omnes de illa exierunt, tanquam sarmenta
inutilia de uite præcisa, ipsa autem manet
in radice et traduce sua, in uite sua in
charitate sua, et portæ Inferorum
cc 4 non

nō uincet eam. Quisquis inuentus fuerit absq[ue]
ecclesia, alienus erit à numero filiorum dei: Hæc
Mater est spiritalis Christi sponsa est, gratia
eius dealbata, pretioso sanguine dotata: totum
possidet, quod à uiro suo, sponso, accepit
in dote: & ut inquit Cyprianus, illius sæcu nasci-
mur, illius lacte nutrimur, spiritu eius animamur.
Adulterari non potest sponsa Christi, im-
corrupta est & pudica, Vnam domum nouit,
Vnius cubiculi sanctitatem casto pudore custo-
dit. Hæc nos deo seruat, hæc filios regna, quos
generauit assignat. &c.

Habet quidem sancta ROMANA Ec-
clesia in se fortes, infirmos: habet iustos & in-
iustos: &c. Modo enim corpus Christi est,
quod iustis area, postea horreum erit. Tamen
cum area est, non recusat paleas sustinere,
& ut inquit Hipponensis Serm. 107. de temp.
Cum tempus aduenerit, reponet triticum, & à
paleis segregabit, Math. 25. &c.

Hæc quando sola militans & triumphans
est ecclesia, semper in ea uiguit, inquit Augusti-
nus contra Donatistas epis. 162. Apostolica Cathæ-
dra principatus.

Hæc ergo, inquã, S. Romana Ecclesia, immu-
tibilis est licet omnis mundus aduersus eam pugn-
et

met: sola uictrix totius aduersæ impietatis exi-
sit. Deuicit illa Diomedem, Lernam debellauit:
Antæum subegit. Cerberum infernalem abduxit,
Gerionē extinxit, (si uera dicunt Poëtæ de Her-
cule Tyrrinthio) hoc est, omnes Hæretistas, cuius-
cunq[ue] generis, hætenus deuicit, prostrauit, stir-
pitus euulsit, auxiliante & opem ferente Lacer-
toso illo Magnanimo Alcide sponso, qui est CHRIS-
TUS IESVS. Leo Iuda
uincit.

RETECTIO RETINCTORM

Hæretistarum uenditantes sibi Aposto-
licæ ecclesiæ nomen.

A Chetypus ille uerus Mosca, Soter: salua-
tor: Qui nos stupendis modis è medijs or-
tibus eripuit, dimissus in terram,
(quod diu prophete desiderabant in limbo & si-
ne Abrahæ, Esa. 16. 64.) infirmitate nostra indu-
tus, (excepta culpa, non enim sordium nostrarū sima dile-
ctio quicquam omnino contraxit) quò esset amabilior
& coniunctior nobis, (natus quidē homo sed neg-
tamen Deus esse desuit) admonuit dicens.

Obseruate illos falso qui nomine nobis.

Insidias faciunt appellanturq[ue] prophete.

Hos ouium species uestit, sed sensu luporum.

Cc 5 Pector

Pseudolo-
gia hære-
ticorum.

Eminētis-
sima dile-
ctio Dei
erga fig-
mentū suū

Quia ut inquit Hilaris, in multis uestitu ouium lupina contegitur. Vide eundem in Ma. 12. ca. & Hiero. in Esai. ca. 17. Ex fructibus cognoscuntur, pardis enim similes, ex colore agnosci nequeunt.

Dei flectora fraude tegunt, lacerantque incauta trabantes.
Agmina credentem. seruus quos decipit error.
Fructibus est propriis nascuntur talia monstra.
Quemque petat finem fallax doctrina uidendum est.
Quapropter rerum molitio perspicitur.
Nam neque de tribulis ficus nec sentibus uuas.
Prouenisse, unquam ruris per terga notatis.
Vtique arbor proprio uestitur germine pomi.
Sic dolus illorum fructu monstrante patet.
Hi ergo sunt isti sanguislibundi uultures quos
hodie graeco uerbo μικρολογος, misanthropos, nominamus. Qui Apocopi nouitij fucatis
nominibus seu titulis, tot factiones tot hereses
introduxerunt contra auctoritatem & appro-
batae consuetudines orthodoxe & catholice ec-
clesiae, suas noxias & peruersas nouitates semina-
ntes. De quibus Hieremias, cap. 12. Demos-
trati sunt uineam meam, inquit dominus, concul-
cauerunt partem meam. Hi asinis petulantiores:
felibus rapaciores: gallis contentiosiores: quod
aliud quam risum mouent? ut opes haberent,
animarum passim caedem instituerunt. Qui se-
quuntur carnem in concupiscentia: philautia sua
sibi non parum adplaudentes. Sequuntur uiam Balaam
filij Bofor. Hos esse fontes sine aqua, & nebulas
turbidibus exagitatas, non sine mysterio. Simon,

198
qui Cephas, tradidit. Quis non uidet nationem
tam populosam, fortem, muris naturalibus cin-
ctam, & tot seculis laudatissimam, huiusmodi il-
lecebroforum praconum fermento undiquaque
corruptam esse? Causa est, quia corda illorum
indurata sunt, quemadmodum de Gagate lapide
scriptum legimus, cui si addas oleum durecit, sin
aquam mollescit. Qui ob adsertam ueritate scilicet
ecce, non corpora hominum trucidare contenti sunt,
sed illam perimunt etiam Animam amicam Dei,
sponsam Dei, illud nobile inferorum spoliolum, il-
lam, tanti laboris mercedem, illud sanguine
Christi questum primum, pessundant, occi-
dunt, deuorant. Dedecorantes sacri Pontifica-
tus Maiestatem, denigrantes Veterum S. Patrum
memoriam, conculcantes religionem Christianam
antique ecclesiae faciem iustam, & omnia coe-
lestia, munus, flagitijsque miscentes. Qui, ut in-
quit Paulus Philippen. 1. non propter uoluntas-
tem bonam, sed propter contentionem Christum
praedicant: Hinc acutus ille Mimi uersiculus, Ni-
mum altercando ueritas amittitur, ij morosa
nimum ac plane, nodum in scirpo, ut ille ait,
quaerunt, suis argutiolis tendiculis, ac Christip-
petis laqueis. Volunt sedere super cathedram Moysi.
& ecce opera Dathan & Abyron faciunt.

Psal. 55.

Mira semper effari uolunt, sed timent deprehendi in mendacio, ideoq; inflatis buccis, & turgido guttore, dant sine mente sonum. Christus humilis, auritos phanastos illi representant. Christus ieiunat, illi feroculi huius seculi filij in suo sterquilinio existētes, titulotenus Angelici, ferocia carnis minime supprimunt, & quicquid circū precordia ludit, inconsiderate euomunt nulla charitatis, honestatis aut pietatis habita ratioe, omnia sub Euangelij & mitissimi Christi pretextu intereunt, ruunt, pessundantur, non secus ac foeda quadam tempestate inuoluta & subuersa, quā intirim tamen omnes culpam à se amoliri, innocētes uideri contendunt: ita ut plane Homericus ille duris omnium malorum causa sit: ij marmoreas domos sacras diruunt, & reponūt latericias, etc. In Lege adorabatur Solymis solus Deus, nūc idololatrarum exemplo lucos & sana sibi pro libidine erigūt lychnobij. Hi suis concupiscentijs addicti, relicta fide Christi & ecclesie, traditi sunt in reprobum sensum, falsum cultum amplectuntur, charitatem ueritatis non recipiunt. Leuiora fuerunt hactenus uerba eorum butyro, sed certè, certè, belligeratur cor eorum. Molliti sunt sermones eorum super oleum, & ipsi, Gynecratomeni, sunt iacula. Miserunt manus, suas in pascuis

cisicos suos, contaminauerunt foedus suum, &c. Ostende quasò bellum à 100. annis & circiter, in orbe christiano gestū cuius non fuerit alia qua ex parte author Hussitarum heresise? O quot pios religiosos absorpsit noctu Moltawa? Tameñ &c. quot clam carceribus enecati? quot ueneno sublatis, exusti ignibus, laqueis praefocati aut gladio caesi hac sola causa, quòd unum Christum seruatore ac mediatore, adeoq; authorem salutis, huiusq; unicam spēs, sanctam Romanam ecclesiam matrē, aut docerent, aut confiterentur? Christus obseruauit quam elegit matrem: pruri entium aurium fricatores (sic uocat Paulus ad Titum illeceberos praecones) detrahēre molitūtur, ac si esset agraria ancillula. Scenici illi nel Leberi de ceciores ad uulgi plausum theologia cōparant, (quod profectò magis deplorandū, q̄ insectandū est) uarijs exponēdi institutis, cu labyrinthis excogitatis, illam antiquae theosophiae gloriā obscurat, extinguunt, execrantes ceu toxicum S. Ecclesie auctoritatem, populoq; proponunt corruptam, bella mouent. Christus xixaniam stirpitus esse eradicandam ex agro dominico censuit: illi (quos non littera, actio: 26. sed Furia consumit) suae fallacis ac uersipellis astutiae fraudibus, mordicus tenent pertinaciterq; defendūt sua dogma

ta falsa: sacre pagine libros ad uerbosam loquacitatem, & ut Gerson ait ad chimerinam redigunt. Apud quos nemo sapiens, nisi qui maxima hereseos mostra fabricat. Qui tenebriões licet possideant iniuste raptas diuitias, carēt tamē recto iudicio, nec reddūt unicuique quod suū est, bonos facipiunt, sacra nō curant, Deū obliuiscuntur. In talibus uita eorū uersatur, ut hereditates uel iniure capiant, uel iniuria pupillos expellant, pauperes crucient. Hi Laicos sedētarios Cerdones scilicet, obsopaeos, artocopos, tympanistas, Sarcinatos, pelliones, arcularios, Lurcones, &c. ut cū priorū uenia loquar, q̄ uerius certē dicēdi ueterinarij, in locū sacerdotū suffecerunt, Qui contumacibus suis hominum animos accendunt, in ipso autē discrimine remollescunt. &c. Ecclesie bona diripiunt Monasteriēses priapiste lychnobij, cursum uerbi Dei impediuerunt, pastoritiā agentem uitā, uidelicet Timannum Camenerū, fugauerunt, ordines confuderunt: Qui ecclesiam tot iam centum annis in Christi corporis oblatione plussquam idololatrie crimen commississe temerarie garriunt, & in sacramentorū acceptione in se excēsisq; alijs fidei praeceptis mysterijs turpiter exasse uenenata & uiperea lingua effutiunt: &c. uerū qui citra ecclesiae ordinē uerbi ministeriū

sibi arrogat, non uerū p̄mem proponit, sed fascinationis & illusionis mendacium seminat: Peccatorista, non euangelista: Pantinomus, non Apostolus. Gelasinus non sacerdos, habendus est. &c. Laborant ambitionis morbo, aliud in ore sonat, aliud in pectore clausum latet: Amicitias & inimicitias non ex re, ut Manianus canit, sed ex commodo sibi habent: terram caelo miscent. Sacra prophanis confundunt. Qui non philosophiam, sed philochrematiam (hoc est, amorē pecuniae) spirant: ij sunt Nemroethici illi feroces, quibus antiqui clamitant uasces: Gens antiqua atque peruersa, haecine sunt quae Deo reddis popule stulte & insipientes? Et alibi. Statuerunt oculos suos in terram declinare. Et Hieremias. cap. 8. Quomodo, inquit, dicitis. Sapientes sumus, & lex domini apud nos est: professio mendaciter legit stylus mendax scribarum, pudesci sunt sapientes, expauerunt, & capti sunt. Ecce uerbum domini reprobarunt, quae ergo illis sapientia reliqua esse poterit? Manus uestrae pollutae sunt sanguine & digiti uestri iniquitate: Labia uestra loquuntur mendacium, & lingua uestra peruersitatem concinnat. Peccatores ipsorum ad malum currunt, & properant

ad effundendum innocentem sanguinem: cogitationes eorum cogitationes sunt uana, uasitae et co-
tritis in uis eorum. Via pacis non cognoscunt, neque
est iudicium in gressibus eorum. Semitas suas sibi
sic deprauant, ut omnis qui per eas transit, nesciat
pacem, &c. Nondum tria lustra exierunt quādo
Heidelberge praesente clarissimo uiro Iohā.
Hermanno Iuriconsultorū consultissimo, et mo-
sympostarcha, (cui saeva parca maligna manu fra-
lium abscidit.) Quidam iactabundus praeco sui
uerbi, gloriabatur: Nihil diuitiarum petimus, ut
uos Papistici Gierzite, Paulino tantum more ui-
ctum et amictum ad sustentationem exhausti cor-
pusculi, facultates caducas, Euangelici, minime
querimus, &c. O impudens uir! & Odor, blandi-
cellum commentū, et Homericī polyphemi figme-
tum aperitissimum, experientia certe hodie cor-
trarium docet, quando sub fraudis fuco pseudos-
mythe aliena ad se trahunt, absit uerbo inuidia
quando semel τὸν θεόν τὸν induimus. Apostoli
praedicarunt Christum inter gentes, Mar. 16. Illi
domi testudinis instar degunt: cōcilia oecumenica
respuunt: Quae ex proprijs cerebellis fingunt au-
dacter pontifici, Caesari, Regi suo catholico et
ceteris omnibus christianis regibus opponunt.
Duabus sellis insident, semperq; aquae inherant.

208
in sabulum edificant. In uentum loquuntur. Pau-
linos se gloriatur et nihil minus sunt. Nec in so-
lido consistunt unquam, tanta utuntur fluctuatio-
ne et inconstantia: Sed ut Perillus qui Phalaria
di taurum donauit aeneum, sic illorum mala consi-
lia interdum in caput redundant. Et sicut spon-
gis adeo tenues sunt sensuum notae, ut multi du-
bitent animalia sint nec ne. Ita illorum is cul-
tus est, is sermo, ea uita, ut dubites christiani
sint, an ethnici. Christus ecclesiam orthodoxam
Petro commendat: Euangelici, scilicet, tartarea
furia persequuntur Sedem illam Apostolicā suc-
cessionem illam longissimam et antiquissimā ca-
chinno excipiunt, docentes ἡν εὐαγγελιστῶν, id est,
distorta, obliqua. Christus mansuetissima et mel-
lifica doctrina conuertit peccatores nemini ma-
ledicens. Illi non ore sed digitis loquuntur, (suis
thematibus ὁὐδὲ γὰρ ὁὐδὲ οὐρανὸν ἄπ' οὐρα-
νῶν) mirauocum contentione, uultu multiformi,
saltantibus pedibus, lasciuientibus lūbis pleu-
riticorum more, ac si essent spastici, mesochori,
cheironomi, seu lyenteria correpti, et prorsus
cohobba (callectij uocant Betole) inebriati: Herba in
seditiones, tumultus, conspirationes, ad plebecu-
la in ergastulis et latebris proclamant, haud se-
cus ac solent ij, quos medici secant, aut cauterio
ad adus

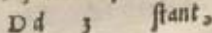
Id est, neque
celū neque
terram at-
tingentes.

Herba in
nouis infu-
lis inebri-
ans.

adurunt, ac si omnem humanitatem exuissent pro-
robolarii. Circulatores planè agunt, Omnemq;
Timonianam amarulètiā Vatiniano odio in uno
ctos domini cuomunt, addunt oleum camino: non
lunt extrahere festucam, & trabem in oculis suis
obliuiscuntur blasphemi: Hæc inquam, & alia
multa huiusmodi pacato serenoq; uultu è potiss
suggestiolisq; turbæ simplici mirabundæ suadent,
recitantq; pro sacro, ac si esset ex Tripode dis-
ctum. Suos consecretaneos plebis expilationes, ne
furas, rapinas, lenocinia, &c. meditant, lau-
clant. Eos qui suis opinionibus non subscribunt
execrantur cruenti Martialistæ. Fronte lau-
gunt, à tergo pungunt. Altera manu panem offer-
tant, altera lapidem abscondunt: in fronte pie-
tas, in recessu hæresis & hypocrisis: Fidei anti-
quæ religio relinquitur, doctoreculorum somnia
recitantur. Paulum citant Apostolum, & Pau-
lum agunt Samosetanum. Qui nulla alia causâ
sanctis patribus iniqui sunt, nisi quod eorum re-
ligione obscurantur. Querunt Iesum non propter
Iesum: De quibus Augusti. super Ioan. tract. 4.
Quid est, inquit, sua querentes? non Christum
gratis diligentes, non Deum propter Deum qua-
rentes, temporalia commoda sectantes, lucris in-
hiætes, honores ab hominibus appetentes, quisquam
ergo

202
ergo talis mercenarius est inter filios se non cõ-
putet. &c. hæc ille. ij. luxu perdit, palatū quæd.
dixit Cato, sapientius habent, quàm mentē. Rap-
citatem ipsorū, plusquàm Verrinā, experimur.
Mollitiem autem & uoluptates, an aliquis igno-
rat? Et sicut Helena Troianis exitiū. Sic hi pestes
perniciosæ, & fluctus feri maris, desumant
suas confusiones, q. d. apertè illud Esai. posuimus
mendacium spem nostrā. De quibus Ezechiel. ca.
23. Quasi uulpes in deserto tui propheta erant.
&c. Christus homines seruare docendo studuit: Ambro. in
Auitæ religionis desertores perdere armis ni- Euan. Lu.
tuntur, plebis animos offendunt: uino huius glo- li. 7. cap. 9.
rie mundi soporati sunt. Euannerunt in cogita- comparat
tionibus suis, & obscuratum est insipiens cor hæreticos
eorum: sacrificia eorum, inquit Hoseas cap. 6. uulpibus
tanquàm panis lucius, omnes qui manducant ea,
contaminabuntur: ij. Cum Effraim, Israël & lu-
da, à ueteri cultu recesserunt ad Aegyptum, hoc
est ab ecclesia ad Synagogam. De quibus Andre-
linus canit.

De pura explicita credas sub imagine fronti.
Raptorem occultat pellis ouina lupum.
Exteriora gerit qui simplicis ora columbæ.
Interiora uasre pectora uulpis habet. &c.
Subintroierūt cõtentiōsuli flexipedes propter

stant, ut nemini dubium esse possit omnibus
eundem esse Spiritum: & ubi sacras literas in
medium adduxeris, ipsi statim uasro uerbofican-
tis commentario, in suum torquent sensum.
Vbi autem superficietenus literas habent ipsi,
omnia clamoribus implent inuictum esse uer-
bum Dei, nullo opus esse interpretamento,
sacras literas de se apertissi. esse, hominum
commentaria & glossas non eis lucem adferre,
sed tenebris eas effundere: Insuper quando
sacra concilia & sanctos patres cum eis senten-
tiis uidentur, tanquam inuictam manum in fronte
exercitus collocant. At ubi cum eis pu-
gnant (quod ferme ubique fit ut ostendimus)
homines eos fuisse & turpiter errasse asserunt.
&c. Strenue quidem clamant in luxum sacra-
dotum, in ambitionem prothomysiarum: In dy-
rannidem Romani pontificis: in garrulitatem
sophistarum, in preces, ieiunia, & Missas, nec
ista purgari uolunt sed tolli, nec omnino quic-
quam in receptis placet, sed zizaniam euellunt
cum tritico, aut ut melius & clarius cum D.
Erasmo Roterodamo, qui pro sua mensu-
ra certe non parum adiuuit herbescentia per
Germaniam studia, concludam, triticum pro
zizania euellunt. &c. At quid interim nobis

Roteroda-
mus no-
stras par-
testuctur.

204.
profertiss, lychnobij, melius seu dignius Euāge-
lio proferant mihi quem ipsorum dogmata seu
Euangelion, ut ipsi uocant suum, ex feroci man-
suetum, ex rapaci liberalem, ex cōmessatore so-
brium: ex maledico Philopoleno benedicum: ex
impudico reddiderit uerecundum, & audiamus:
sunt equidem multi seipsis deteriores effecti. Ex-
cussae sunt ē tēplis Econculae, sed nihilosecius co-
luntur in animo uitiorū idola. Nec uideo quo cō-
silio Bustirapae Iconomachi tanto studio demoliri
sunt Icones, nisi ut esset constitationis symbo-
lum. Excussum est humanarū constitutionum iu-
gum ab Hæresiotis: Sed ubi sunt qui ceruicem
submitserunt suauī iugo domini? Excussae sunt
præces solennes, at iam plurimi sunt qui nihil
prorsus orant, quum frequens puraq; oratio
sit sacrificium maxime proprium pijs. Abie-
ctus est cum ieiunijs ciborum delectus, sed in-
terim gnauiter indulgetur crapula, quæ de-
monum uehicula sunt, & ita quidem effuge-
runt Iudaismum, ut caperint esse Epicurei.
Breuiter. Quadragesimale ieiunium ab-
rogatum est: Saturnalia Lupercaliæ &
Nyctileia, (Lupercalia Lyceo Pani in mense
Februuario olim à nobilissimis Romanorum iu-
uenibus celebrabantur) mordicus celebrantur,
Dd 4 nuna

nunquam polyphagia, & polypofia frequentior.
Silent pie docentium ora: resoluta uero est que-
uis blasphemia lingua. Prophanata sunt sacra:
que dudum dixit Basilius Episto, 63. 69. & 70.
&c. tedium boni operis, ferè irrepsit: ferior os
perandi opera fidei, tepuit. Omnis mora in sa-
cris, illis molestissima, at in conuiuijs aut in spe-
ctaculis ludicris nulla satis longa est: Nemo in
his dormit, nemo frigus aut æstus caussa-
tur. Ad eò, increuit malitia super terram.
&c. Abiguntur pastores, & dispergitur grex.
Altaria cultu spiritali uacant. Nulli amplius
us christianorum cœtus: Nulla amplius do-
ctorum præsentia: cessarunt doctrinæ salu-
bres, cessarunt panegyres: hymnodie nocturnæ
non habentur: Neque superest beata illa
exultatio, qua domino credentium animæ in
synaxi, ac communionem spiritualium charismat-
um exbilarantur. Vbi sunt, qui se castrant pro-
pter regnum cœlorum? Vbi sunt, qui relinquunt
uxores suas propter Christum? Qui dant elec-
tæ mofynæ sua omnia, & sequuntur Christum pau-
peres uoluntarij? Solus nunc sapit qui uulgo
placencia prædicat: despiunt ceteri unâ omnes,
tâm hic militantes quàm in cœlo triûphantes:
Soli, inquam, Αποχριστοι sapiunt, os orthodoxis
occlusum.

occluditur, calamus zelo forum illiditur, &c.
Profligatus est Monachismus, sed utinam cum
cuculla simul excussissent uitia, quæ huic hominû
generi dicuntur esse peculiaria: De quorû luxu,
æstotia, libidine, Horatius
Nos numerus sumus, fruges consumere nati.
Sponsi penelopes, nebulones, Alcinoi-
In cute curanda plus æquo operata iuuentus:
Cui pulchrû fuit in medios dormire dies: et
Ad strepitum citharæ cessatum ducere curam.
Quis obsecro, ô Cinifiones Ausita abiecta
hypocrisis ueram pietatem amplectitur toto cor-
pore? Quis, quæso, uidit in uestris contionibus
quenquam pro peccatis suis fundentem lachry-
mas, tundentem pectus, aut ingemiscentem? Iam
quanta pars consumitur in laceranda cleri uita:
Hodie Apostoli habentur, qui saltem egregie ec-
clesiam Romanâ, hoc est, omnes salutes ritus,
communem omnium sanctorum professionem possunt
sugillare. &c. Hi sunt qui ueteres illos pietate
uerendos Apostolicos uiros, eruditione specta-
biles, moribus insignes, auctoritate conspicuos,
atque miraculis claros, æspnari non uerentur:
Qui serunt dogmata, à salute aliena, à recta fide
denia, & ueritatis expertia. &c. Qualiter Im-
pij bilingues Ichnobij: Feliciani Monasteriens

Irenæus.
Scripturas
quidem
cōfitentur
sed inter-
pretatio-
nem con-
uertunt.

ses mortuos deuorant, atq; eis prohibuerint
gratiā, quomodo sanctorum suffoderint monu-
menta, reliquias subuerterint, despuerint & ri-
diculo habuerint ecclesias, tumultauerint, in cō-
pis statiuunculas, ne quis peregrinans passionis
domini cōmoneretur, lapidē iacobi, Gen. 28. sa-
xum iofue, iofue 24. cūctos lapides testimonijs,
uota in uniuersam omnia, cōminuerint, crucifixi
domini statuis laqueos collo iniecerint, &c.
quādo illa omnia, pro dolor, omnibus planē per-
specta sunt, filum hīc abrumparam. Huiusmodi au-
tē catorthoses seu correctiones fieri permittit
erga suam ecclesiam deus ut reuelentur ex mū-
tis cordibus cogitationes, quod presertim hoc
nostro seculo palām est cernere, tot hominum
millibus ab ecclesia catholica deficientibus. Quo-
rum occulte quondam cogitationes nunc pa-
lam in operibus manifestantur. Quā fuerint,
inquam, multorum cogitationes abscondita
iam patet, pleriq; etenim qui humanis comen-
suris ante hos annos religiosiores ceteris
putabantur, nunc, cheu, cadunt primi.
Deus sane, non homo, renes & corda per-
serutatur. Itaq; qui se existimat stare, 1.
Corinth. 10. uideat ne cadat, & quidem
uas electionis ad huiusmodi occultorum cogi-
tationum

Cernit de-
us omnia
uindex,

tatum manifestationem necesse dicit esse ut &
hereses sint, ut qui probati sunt, inquit. Ma-
nifesti fiant in uobis. Gentes apostatrices allo-
quitur dominus Ezech. cap. 2. &c. Sed ad
institutum. Excussa est obedientia, sed ita, ut ne
impijs quidem magistratibus pareatur: primis
temporibus Christifideles sub ethnicis & pro-
phanis principibus quiete uiuebant, studiose
cauentes, ne quam conspirationis occasionem
darent, exhibentes honorem cui debebatur,
uestigal cui uestigal, tributum cui tributum,
stimulabant suos ut idololatris etiam magistra-
tibus, obedientiam & timorem prestarent, pro
illorum incolumitate flexis poplitibus ingiter
deum deprecabantur: At iste populus, etiam
Turcarum principi hodierno Tsuleimanna
maxime detestabilis, quem ait conspirationi na-
tum, Quos subinde tumultus mouet: quoties
quā leuibus de causis procurrit ad manortia
arma? Initio tantum non deus erat uobis. N.
nunc uobis philenus prorsus delirat, quod nouā
de eucharistia dogma non recipiat. Nunc cire-
nspice, pie lector, plebeculam isrlā, Baalamitas,
priapistas, libidinosos anabaptistas, quot, quos
habet adulteros, quod temulentos, quod aleato-
res, quot decoctores, quot uitiorum lerna
infra

Psal. 125.

infames? agnosceis, opinor, quas fabulas effutire
possem, sed nolo apertissima referre, nolo infun-
dere oleum camino, quemad. uos catabaptiste so-
letis in uestris latibulis. Si uos ergo offendunt
uitia Christianorum, ostendite nobis uestra eccle-
siae specimen, quæ sit absq; ruga, & audiamus
illâ. Quod si nostra scelera cõmeruerunt furo-
rem domini, solet ille per Pharaones, Antio-
chos, Cyros, Nabuchodonosoras flagellare suos
non per uiros angelicos quales haberi uultis.
Confitemur, prob dolor, cõmeruisse ecclesiasticos
eos in Romana ecclesia atrocissima quæq; et om-
nes nos iudicio quâ misericordia digniores ac-
cusamus: Neq; tamen spes confundit, si flagellû
Altitonantis estis uos cum Attila filio Munda-
rucci: uel Xischa: uel Monetario: uel Leydano,
uel Hunis inquam aut Vuandalis, fiat uoluntas
domini, attamen post tenebras lux, serena dies,
post nubila phabus. Qui seminant in lachrymis
in exultatione metent, &c. Si uerò uos, thresor-
nes Nenroithæ, motu & impulsu proprio uenis-
stis ad explenda desideria cordis, prog; gloria
nominis uestri, uobis erit sink pestilens flos su-
turus, cum scriptum sit, Isa. 10. V. Assur uirga
furoris mei. Et. Qui accipit gladium, scilicet
uolenter, gladio peribit. Quid uobis pollicer-
mini

mini nescio: mihi rerum proemia, progressus et
omnia signa, nihil aliud pollicentur quam cala-
mitosum luctuosum exitum: & infelicè Cata-
strophen. O innocentiam, o libertatem, scilicet:
Quis iussit uerbum illud Viuificum, Iohan. 1.
contra ecclesiam sponi defendere? Imo quis non
intelligit, non Euangelion uos, o priapistæ libe-
dinosi, sed huius prætectu Craterion querere?
& quam uos uobis innocentiam arrogatis? Tol-
leraturi ne uos eratis, si qui de partibus uestris
contra uos confederati sturnatim & glomera-
tim conspirarent: ac inuitis uobis omnia sub ma-
gistratu uestro subuerteret et quid Imperator,
(qui gladium portat, Rom. 13.) & Rex uester
catholicus, Hussite, cū imperio, si quod malum
arcere non debet, & quod bonum tueri? Rupe-
runt fœdera, nō qui resistentibus resistūt, sed qui
prios inuadūt, inquit Thucydides. Sed dicitis,
iustatè tamē, uestros pugnare pro uerbo Chri-
sti, cum contra reuera pugnetis & contra eccle-
siam: atq; adeo contra patres uestros, qui ut fie-
retis Christiani, authores uobis extitere. Quis
queso ab urbis istis, lector, & lupis seu Harpyis
securus delituit? Nemo elapsis aliquot annis, a
facie illorum se abscondere potuit, ne quidem
Carthusianus, aut in cellula uirgo uelata monia-
lis

Ann. 1416.
incipiēs.

lis: sacerdos in domo dei, aut in desertis heremita, quin uniuersi contempti, despectui habiti, irrisi, contumelijs adfecti, atq; probis, salubris conspersi sint: Quosdam tantumnon coxerunt: alios sustibus cecidere, torruerunt prunis tertium, reliquos in exilium miserunt. Nemo Mammonistis illis apostaticis sufficiens aut sat doctus fuit, patres nostri gelasini, agasiones fuerunt imo pueri: Sapientia eorum atq; uite integritas sub scammis detrusa sunt. Academia nulla altiloquos habuit uates, una N. dempta. Illic ecclesie columnæ, quemad. Iacobus, Cephas & Iohannes: Gala. 2. Papam antichristum conuictiati sunt. Integerrimus etiam Hadrianus 6. PP. Germanus, patria Vltraiectinus, ann. 1527. felicitis recordationis: post mortem quoq; opproprijs oppletus est à nugiuendulis saginatis. Ioannem Chrysostomum quidam loquaculam nongonem uocauit. Erasmus appellant quidam Laticianum, quidam athcon diagoram. Alius uocat ueteres scriptores Aegyptijs ranas. Aurelium Augustinum (scribit D. wicelius) ceu unicum Euangelicū cōmendant. &c. At quæso, quid nobis cū Augustino commune? Liberum arbitrium ille statuit, nos plane negatis. Ille uocat iustitiam, bonā uitā, idq; cum alijs, tum in libro de iustitia per-

208
perfecta: Vos secus. Ille orthodoxe sentit de operibus: nos heretice. Ille probat sui temporis Monasteria, quibus regulam tradidit, sicut & Basilii: At nos ea execramini. Ille seruat Cæremonia seruo, nos ea cachinno excipitis, aut pro ludicris habetis. Ille negat infantes credere Vos affirmatis. &c. Sic & cum alijs dissentiūt: Dionysius Areopagita sancti Pauli auditor, ac Hierothei discipulus in lib. de ecclesi. hierarch. ca. 7. sex sacramenta ponit, quanquam sanctus Epiphanius etiā septimū addiderit. Ipsi uerò nō nisi tria, imò pro usu scripturæ non nisi unū esse garriunt, & tamē in his dissentiūt. Docuit idem diuini Pauli discipulus lib. eccle. Hierarch. ca. 5. ritū consecrandi præsulis, & sacerdotis, atq; ministri: Ipsi uero nos idola uncta uocant, & quod peius est, absq; ordinatione constituunt idiotas sedentarios. Supercaelestium rerum perscrutator egregius inter homines angelos dicit esse sacerdotes: Ipsi uerò catholicos mystas idololatrias uocant. Petro primum nesciunt, & hunc scilicet Petrum Dionysius supremum decus & antiquissimum theologorum columen in lib. de diuinis nominibus ebucinat. Vbi sacra illa exomologesis etiam Apostolorum temporibus in usu fuisse deprehenditur ipsi

Dionysius
ann. dom.
es. primus
Parisiiorū
episcopum

Epip in
tracta. de
laude eu-
charist.
Scribis
Rob. Gan-
guinus Mi-
caelem
constantia-
nopoli. Im-
perat. 5.
dionysij
libros ceu
μυστικὰς
συνάγας
an. 823 Ca-
rolo mag-
no trans-
misisse,

Ipsi non solum confessionem confundunt sed uera
ba ad Apostolos dicta de ligandi soluendiq; po-
tate sic torquet, ut uelint ea dūtaxat de fide pos-
se ac debere intelligi. Sanctorum canonizationē
pulcherrimo ac religiosissimo ritu temporibus
Apostolorum fuisse tradit Dionysius in 7. cap.
hierarchiæ ecclesiasticæ. Illi uerò sanctam illam
consuetudinem in Romano illo pontifice omni-
no rident ac detestantur Simili uersania Tertul-
lianus blaterat Argutulus quidam, hominem
mendacem, ineptum, & frigidum fuisse &c. Ve-
rum ad institutum. Episcopi cuncti nosq; sacra-
dotes omnes Idolum Iustitiaris illis sanctulus
sumus. Nemo sacerdos, inquam, (quod Paulus
scribit. 1. Timo. 5.) duplici honore dignus ipse
est: Iustum ne id est aduersus clarū euangelion,
multaq; libertatē assuetudine totū deponere exo-
turbareq; sacerdotiū. Quāuis enim Iudas unus
inter Apostolicum senatum, Ioan. 10. Ananias
unus, act. 2. Symon, act. 8. aut alter in ecclesiā
irrepant, ob id ne Apostoli cūcti, ut alibi dixi-
mus, fugādi sunt & lapidandi? An quia rotula
una in fenestra rotata destructa est, rotulas reli-
quas omneis, atq; totam fenestrā cōtinuamus?
Non sic impij nō sic, &c. Porro quid attinet hic
immorari longius acutulorum enim Vanitates
& c.

errores, columbinam simplicitatem, scilicet,
si calamo explicare possem, non caperent om-
nes pelles Madian (Qui tanquam Nadab & A-
biu. Leuiti 10. alienum ignem ad altare dei ofe-
serunt: Sed cum Hieroboam, 2. reg. 14. aliquā-
do daturi penas) Cum planissime dictum sit.
Omnis hypocrita nequam, & uniuersum os lo-
cutum est stultitiā: Extrinsecus sepulchra deal-
bata. Math. 23. &c. Scio quidem hæc impium
catabaptistam lychnobium libidinosum irrisu-
rum esse: at non mirum, nam & furiosum morbum
& confusionem suam non agnoscunt. Verū
quid ego, uel minimus, illi cui nihil orthodoxiæ
proferat ergo iuxta placitam consecratus
quidquid libuerit, sexcētis possum adhuc para-
doxis obuiare, Hercules olim aduersus hydram
Lernæam & cancrum congressurus, coactus est
alienam opem implorare, qui solet opitulari
ceteris, Ego unus cum tot monstris dimicans,
ipsiq; subindæ nouis exorientibus, quid faciam?

Hesai. 9.

Hæc sat erit lector tibi me retulisse benignū.

Nunc redeo in sedes unde reuersus ego.

Vos igitur maiores populi, Nauarchæ, qui-
bus orbis conditor, dominantium dominus
opt. Maxi. gubernacula huius ingentis nauis

gij credidit, & qui præstis torporem pellexer
expergiscimini, imò tot tanque crebris con-
cussionibus iam diu experrecti, inspicite in-
inevitabilem necessitatem: laborat ex omni
parte ualissimis fluctibus mirū in modū iactata
nauis ecclesiæ. Reuoluite annales, & uidebitis
peiora non irrepsisse in orbem. Attendite uos
bis & uestratibus: (sepe est olitor ualde oppor-
tuna locutus) considerate uestra culpa eccle-
siam Christi Augiæ stabulum penè referre, Sa-
tagite eam quàm primum expurgare, ne iras-
catur dominus, & pereatis de uia iusta. Zelum
sanctum induite: Diligite cum Regio Prophetæ,
decorem domus domini, ne nobis & uobis ex-
emplo Iudeorum malum, quod & 1. Corin-
10. uidemus, contingat. Vestrum est abusus
corrigere, & ecclesiæ prospicere: Gladius
prothomysiarum non sit cruentus, sed sit uer-
bum dei, sint lachrimæ. Errores, & caco-
ethes anathematis flagello castigate, 1. Corin-
10. 5. Mittere manus ad aratrum, & retrò
respicere, agricolæ infelicis est: Vos, inquam,
Naturæ in terris, iuxta Herodotum, simulacra
estis. Et nullus est quem oporteat, uel plura
uel meliora scire quàm principem, cuius doctrina
debet omnibus prodesse subiectis. Sic Menander
Imago

210
Imago, inquit, animata dei est rex, & Cicero
lib. 1. de diuinatione. Regale est sapere & di-
dicare. &c. Cognoscite tandem deo uos ratio-
nem reddituros propter ecclesiam. Quæ una
est periclitantum animorum portus & asylum
afflictæ conscientiæ solatium: Hanc à Christo
tuendam suscepistis. Ibi sit omnis uestra cura,
omnis cogitatio: omnis labor, præcipua spes uitæ
eternæ: Tales extitere Maiores uestri, August.
Ambr. Hieronij: Gregor. Constantinus: Gota-
fridus, Otthones, &c. qui inæfatigabili studio
ecclesiā Romanā ampliauerūt, nimis longū esset
recensere singulos, annalia Maiorum locupletissi-
me cōtinēt, ubi potestis imbibere. Vestrū esto iu-
diciū, quā irreuerēter ne dicam impiè de diuinis
litteris sentiāt miseri Hæresiotæ, nusquā nō hal-
lucinātur, Partitū scripta illud testatur, et quicquid
doctores uiri suis cōfutationibus dudum emissis
comprobant: Exemplum epistola Iacobi, quæ
nunc illis stramentia reijcitur, nunc aurea susci-
piunt. Diuis ipsi nunc audent obloqui nunc
eosdem laudant. Petromasliges elapsis aliquot
annis affirmavit expiatorium, mox eadem
reuocauit. Simili uesania etiam in sanctorum
professionem catholicam & sacrosancta co-
rum monumenta, sibi uirgam censoriā sumunt.
Be x hæc

hæc probando illa carpendo, &c. Resipiscite
ergo & æquitatem & æquabilitatem è possi-
liminio reuocate. Attendite lupum. Aperite
oculos: & tot scismatarchas uiros cernite:
Arrigite aures: & tot ululatus luporum, &
tot fremitus leonum audite: manifestatus est
lupus, patefactus est errorum labyrinthus.
Expergiscimini tandem, & ut inquit Esaias ca.
36. elu zedaka, hoc est, facite iustitiam,
Hostis diabolus est, cuius satellites certè cer-
tè omnibus neruis intendunt, ut uel arte uel
ui sua, Zion capiant, destruant, subuertant:
Mementote Arrij: Nestorij: Sabellij. &c.
hæreticarum, quorum dogma falsum pri-
mitus scintilla & sones erat, sed in magnam
postmodum excreuit flammam, Resecanda
sunt putridæ carnes, & scabiosa ouis à caulis
repellenda, ne omnia putrescant, intereant.
pereant. Quæ est, inquit Hieronij: ista miseria
cordia, quæ ista bonitas, uni parcere, & o-
mnes in discrimen adducere? Mementote, in-
quam, quanta portio Europe sit ablata præ do-
lore enumerare nequeo. At quid laterem lauo,
Aethiopum de albo, bouemq; ad Ceroma
mitto & multos enim regina Discordia sopire
fecit, ut cum pacificorum uenia loquar, Cum
nihil

nihil certe in quacunq; republica calamitosius
atq; pestilentius sit quàm caputū disparitas, Caputū
(ciuilem & intestinam seditionem eleganti
exortiosum
carmine depinxit Arbiter Petronius) ex hac
malum.
enim seditiones factionesq; exoriuntur, & ut scri-
ptū est. Regna inter se diuisa desolantur, quod
Experientia rerum omnium magistra non uno
docuit euentu: Ethocles & Polynices fratres
concurrentes dissociatis animis fortè in pugna,
ambo mutuis uulneribus consumpti sunt & oca
cubuerunt: Et certum est Turcas, tenuem, obo
Euerfio
scuram & barbaram nationem, è Scythia late-
Reipub.
bris prorepentem, nostris creuisse disidijs, &
Romanæ,
hæc Imperij molem exedificasse. Nihil enim mo-
in diuisio,
nomachijs & gladiatoria laniena crudelius aut
ne lulij &
inimicus: Et quemad, δολοσσε ποντα τ
Pompei.
αυτρεσπορ κακω (id est, eluit mare omniū ho-
minū mala) ita bellum operit omnium scelerū
sentinā. Etiam Romanorum perijt splendor, dis-
cordatibus inter se, uide Florū lib. 4. Et Græci
quādiu coniūctis uiribus Rom. Pōtificis autori-
tate defendebāt, erāt inuicti: distractis autē ani-
mis, et in sua priuatim cōmoda respiciētibus, fæ-
cti sunt præda tyrānis, & ita pessundati, nullus
ut hodie sit populus calamitosior, Caput enim et
seges omniū incōmodorū dissensio et elata mēs.

Concor-
dia uis
quanta.

Ex disfectione cōigit lapsus Luciferi, et cōitio A-
dami ex Paradiso, destructio Troia. &c. Peten-
dū igitur à deo opt. Max. quā diligēter et assidue
ut istiusmodi seditiones atq; discordias, quas
in presenti seculo uidemus tanq̃ in speculo, effu-
gere possimus, (quoniā id à Catone ciuitatis ne-
menū uerissime est appellatū) et placida pax deo
super in orbē mittatur: ubi enim incōstantia, ibi
et cōtentio Iacob 1. 3. &c. Pacē docet Hesiodus
à dijs procreatū. Bellū autē à gigātibz. Aleto,
crimina belli serit, principes stimulis agit, fratres
unanimis armat in praelia, funereas infert
faces: odijs uersat domos: uipereas inspirat animas:
Paci Phœbus præest comosus, formosus, Vates.
Bello Mars terrificus, galeatus, huius status, deformis impius, unde Lucanus.

Nulla fides pietasq; uiris, qui castra sequuntur.

Crates Thebanus ubiq; illud studuisse legitur
ut pacificis sermonibus disidentes domus con-
cordia pristina restitueret. Pari consilio dissi-
dentes fidei causas legimus sustulisse D. Gre-
gorium Nazianzenū D. Hieronij. Præceptorē.
Cōcordia uerò unus idemq; mutuus multorum,
qui alioqui sunt statu diuersi, in uita moribusq;
animus est. Proh deum atq; hominum fidem
possunt ne homines adeo esse inimices: & ut
efferi

Concor-
dia quid.

efferi sint magis, quā implacabiles feræ? Quis
leo leonē iugulat? Quis usus ursinos facit? rapit?
Que tigris interimit tigres? At homines nūc in
uicē dilaniāt. In bellis et luctifica discordia dis-
cūt homines scire, furere, insanire. In pace ue-
rò bene beateq; uiuēdi rationē apprehēdūt. Bre-
uiter: constat ex membrorū harmonia constare
corpus. Subsistit ergo & principum fide & cō-
cordia Patriæ salus. Vnde quidam.

O procures Latij: tuq; o Germania sortis:

Et tu Papa sacer: Christi defendite nomen.

Inter uos pietas, sit pax, constantia firma.

Sed ad institutum. Vestrum igitur est Viri,
eam fidem quā à maioribus suscepistis ad san-
guinem usq; defendere (tales presbyteros nutrit
ecclesia, inquit Irenæus lib. 4. cap. 44. de qui-
bus propheta ait. Dabo principes tuos in pace,
& episcopos tuos in iustitia, &c.) nec quicquā
mutare in ijs quæ orthodoxæ fidei morumq;
sunt, quod à patrum uestigijs diuariet: & id cu-
rare, ut subditi, ab omni labe hæreseos sint im-
munes sint cōstantes, sint dicto obsequētes eorū
qui ecclesijs moderandis legitime præsunt. Me-
minerin i principes cur gladij u'um habeāt, cur
illis relictus sit à Christo, à Iohanne, deniq;

à tota ecclesia. O ecclesie magnates, qui à matris
ecclesia stare cōtenditis, ipsam tādē audite,
quā si in hāc diē audiissetis, nō audiretis iā uos
bis insultātes haresiotas, quibus quod respōdean-
tis nihil habetis. Seclae iracundae quidem quiduis
effutiunt, sed abusus uerē taxant. Conuertimini
mi, conuertimini, idq; citissime: attendite irā dei
undiq; insonantem, & securim arbori appositā.
Cōuertimini, cōuertimini, et uos ipsos reforma-
te, dum adhuc penitentie locus est. Audite &
contremiscite iudicis distrikti uerbum. Hie. 50.
etc. Sed eheu, sicut cerui cū arrexere aures acer-
rimi sunt auditus, cū remisere surdi. Ita & nūc
nō parū multi, qui uel Betho aere crassiores, si
quid arridet id procul etiam percipiūt, si quid
secus nō intelligūt, obsurdescūt: uter uēto reple-
tus cum acu pungitur flaccescit. Heroēs, uestra
animae luent, uestra corpora dependent in ge-

Qui dege-
nerandi
pericula
common-
strat, non
derogat
ordini, sed
rem ordi-
nis agit.
Erasmus.
&c.

henna flamma, si tot ac tam immanibus flagi-
tijs, autoritate saueritateq; uestra obuiam non
ibitur. Aedictis, & diplomatis membranaceis
nihil proficitur, nisi manum quoq; dei ministrā-
admoueritis. Officium spiritus sancti est, ut
fiamus ac simus Christiani. At per uos stat,
ne simus aut fiamus propalam gentes. &c.
Eiusmodi uerō, quasi funiculis peccatorum,
ut

ut diuini uates testātur, Mystrarum: Heroum: at-
que Vulgi seu plebeorū, peccata sunt compacta,
ut difficile sit, de unius ordinis delictis inquire-
re, quin reliquorum simul ordinum peccata em-
mergant: praesenti tempore luxata omnis disci-
plina: aruit messis terrae, loel. 3. Apo. 14. &c.
Malitia supra malitiam in dies horasq; accreuit:
Trahit siquidem sua quosq; uoluptas. Corruit in
plateis ueritas, tradita est ueritas in obliuionem,
Esa. 59. & Oseas cap. 4. Non est ueritas, non
est misericordia. & non est scientia Dei in ter-
ra. Tempus malū est, inquit Amos, iustitia relia-
ta: terris in coelū aufugit &c. Omnes ferē se mu-
tuo persequuntur: Quis enim ciuis non inuidet
ciui? Quis plenam uicino exhibet charitatem?
Omnes quippe à se, etsi loco non absunt, affe-
ctu absunt. Hodie puerascunt & per transennam
conspiciunt non parum multi. Hodie ouium nu-
merosa multitudo, pauciores ueri pastores, pau-
ciores paucissimi. Hodie fallaces opes Hebri, Tan-
g. pastoli, Gangis: Omnes ordines ferē excaca-
runt: Nemo pias gazas, coelestia munera, thes-
saurum aeternum & inuestigabilem, dona beata,
querit. &c. Sic ergo omnes ordines una oratio
nis serie accusans Hezechiēl uates ille altiloquus
in persona domini loquitur, Sacerdotes eius con-
Et 3 tempse

Omnes or-
dines ferē
Endimio-
nis somni-
um dormi-
unt, claudi-
cant.
Esa. 1.

Vide Ber-
nar. Hom.
33. et 77. in
cantica cā-
nticorū Sa-
lomonis.
Ezech. 22.
Esa. 1.
Psal. 13.
Ierc. 23.

Amos 6.

tempserunt legem meam, et polluerunt sanctua-
ria mea, inter sacrū et prophānum nō habuerūt
distantiā. Principes eius in medio illius, quasi lupi
rapientes prādā ad effundendum sanguinem,
ad perdendum animas, et auare sectanda lucra.
Populi terrā calumniabantur calumniam: et
hactenus propheta. Quē utinā ad illa solū tem-
pora pertinerent, ac non nostri quoq; temporis
imaginem resferrent. Et cū scriptum sit nobis, in-
quit Saluianus li. 4. ut omnia faciamus in gloriā
Dei, nos ē diuerso cuncta in Dei facimus iniū-
riam. Cumq; ipse saluator noster ad nos quotis
die clamet: sic luceat lux uestra coram hominib;
ut uideant opera uestra bona, et glorificent
patrem uestrum, qui in cælis est. Nos ita uiuimus
ē contrario, ut filij hominum uideant opera nos-
tra mala, et blasphement patrem qui est in cæ-
lis. et c. Hæc Saluianus. At hæc omnia prædixit
dominus, dicens, Ecce percutiam domum mai-
orem ruinis, et domum minorem scissionibus.
Et alio in loco scriptura. Egressus est a filia Zio-
on omnis decor eius, et c. Summa. Dilectio Dei
et proximi nunquam frigidior: philautia, Cen-
doxia, colacia, Tryphe nunquam feruentior in
omni populo, iacet cura præsidetium, friget stu-
dium omnis ordinis. Sed reprimamus nunc uerba
usq;

usq; ad tempus magis oportunum, Nam introdu-
ctiones tantum scribimus. et c.

Ad duo Orbis Christiani Lumi-
na, Paraclesis.

Hoc pensa o pontifex Maxime: præcogita
pater Beatissime, qui uices Christi geris
in terris, cuius interest tantas Christi in-
iurias et fidelium ulcisci. Moueat te diuina pie-
tas, et miserrere christianitatis tuæ, qui scis et
potes, cui ad nutum omnes christiani catholici
principes, iudicaturi christianorū iniurias (cō-
tra lunigeros Sarmatas) facile obtemperabunt,
iacula præuisa minus feriūt. Moueat te fides Pe-
tri, moueāt te dilacerata sanctorū reliquia, ædes
sacræ euerse. Ecce, proh dolor, templa Dei, pro-
phanata sterquilinijs sunt, Reliquiæ martyrum et
aliorum sanctorū iam cum Christo regnantium,
cū sanctissima eucharistia, aut porcis aut canibus
objiciuntur, aut pedibus conculcantur. Iam sacra
ecclesiastica disiciuntur atq; proteruntur. Iam
nulla statua sine singulari probro dimittitur. Ba-
silicæ euertuntur. Sacerdotum collegia fugātur,
cuncta mæror ingens ueluti diffusa caligo occupat,
quandō omnia nunc sacra tanto turbine atque
intemperie, summa cum ignominia christiani no-
minis,

ἐπιφώνη-
μα, quod
in fine ac-
clamatur.

minis, ac maximo cum periculo Romani imperij
miscentur. Vbi ecclesiastica disciplina uigor:
Vbi canonum reuerentia, quando diuina, huma-
na, sacra, profana, commixta sunt omnia? Vbi
nunc sincere orthodoxi? Quis hereticorum
Communione se pollui existimat? Summa: ex chris-
tianismo prolapsi filij tenebrarum in ethnicis-
mum & Babylonismum. &c. O ignominia gentis
christianae, ô dedecus nostri nominis sempiternum.
O seculum illud infelix: ô ferreum seculum. O
detestabile uitium, resq; nunquam audita. O ne-
phas inexpiandum. O Lemnium malum probi-
pudentiam impudicam. Terris tandem dii auer-
tite pestem. Euigila ergo animo, Heli memento,
qui in filios Ophni & Phinees negligens, grauem
in se excepit ultionem, fractis ceruicibus, perem-
ptis liberis, Ablata Arca.

Præficitur pastor baculo munitus adunco.
Vt uigili errantibus lumine seruet oues.

ET TV DIVE CAROLE qui totius chris-
tiani orbis uel Hyperaspistes i. defensor es scet-
ptiferus, haud dissimilis Pelleo magnanimo, seu
Caesari dictatori: te alloquor, & olitor aliquan-
do opportuna locutus es, à magnanimitate enim
Maion

Maionum tuorum minime degeneras, sed ueluti
hereditaria accepisti uirtutem: Viuiunt in te Im-
peratoris Maximiliani Aui uirtutes: Viuit, in-
quam, adhuc recens, & posteritate ipsa crescit
proauit tui Friderici uiri forssimi memoria, Ho-
nestos ille labores, pro ludo habuit, terris iacta-
tus & alto: uoluptatem & ocium non secus su-
giebat (pestem teterrimam) ac Maximilianus.
Quot hyemes sub pellibus egit Maximilianus,
plus, foelix, Augustus equantis angustijs sua se uia
stantia expediuit Fridericus? Quid obtinuit,
quo non summa cum laude sit perfunctus: debent
illa pectori tuo, Maxime Caesar, infixæ sedere:
onerant alias te tuorum imagines, non illustrant,
nisi quibus factis illi sibi nobilitatem pepererunt,
ut tu tuearis imagines eorum, et alas corum titula.
Huc te uocat generis tui Habsburgici claritas, huc
patriæ pietas, adierunt fortibus ausis superi fau-
tes. Audaces adiuvat ipse Deus. In re honesta su-
us cuiq; animus Deus est. Sic sic itur ad caelum.
Maxima pars stadij tibi iam decursa est: hoc ala-
crius ad metam propera, quo propior es. Tuis
humeris innixa est patria. Illi despondebunt ani-
mam, nisi cum praestiteris, quem semper esse tua
dicarunt. Haec ruitura est si te subduxeris. Ardua
est, iuxta Hesiodum, uia, sed in uertice manet in-
est ima

estimabile premium. Verè regium, magniq; ani-
mi est, male audire, quam benefeceris. Asina per
medios ignes succurit suo fœtui, & Imperator
fortissimus destituit patriâ periclitantem: cuius
pars sunt & liberie. Eò ergo perge, nō quo te re-
uocat mundus, sed quo te uocat Christus. Ante
remoratur difficultas, ubi coelum promittitur.
An dubitas de premio, ubi promissor est Deus?
Deus Opt. Max. hoc sanctissimū propositum tuū
confirmet & adiuuet. Amen. Amen. Non autem
hec scribo, Potentissime Cesar, quo te cessan-
tem extimulem, sed quo sponte currenti calcar
(quod aiunt) addam. &c. TV hætenus hucusq;
strenuissimus Athleta S. Romane ecclesie exten-
disti fortissimus Tu Cesar: Imperator: Auguste

Cesar mū dominus mūdi es iuxta l. deprecatio. ff. ad legem
di domi rhod. de iactu. cū concordia textus in c. in apibus
nus est. 7. q. 1. ac glo. in c. Ius quiritū 1. dist. &c. Tu A-

fricam pro maiori parte tibi, & fœdere uirtu-
teq; bellica, quod Heroum est, coniunxisti: uen-
rūm etiam Aphrica (aliās Aphrodisium, hanc
De Apro Mauri Mahadiam appellant.) Expugnator, anno
disti expu- 1530. Et ultra Herculeas colūnas progressus, (ut
gnat. Epi. omittam extremas occidentales Indias nullis
grāmata pulcherri. seculis ante cognitās) christianum nomen ad
scripsere. Ethiopas horridos & Indos, ad Nilum usque
Adolphus

ad Gangem propagasti: Aequinoctialem tibi Meterch
circulum latentem hætenus et furem, atq; ar- Brugēis,
dore solis adustam, antiquorum opinōe, Zonam, & Confal-
pauis exceptis, tibi parauit Deus, populis res- uis Pere-

sertissimam, amenam, huberem, fortunatissi-
mam, auro & candentibus margaritis & con-
chis abundantes. Te gallus: (anno 1525. huius præ-
lij dies incidit in Natalem Cesaris, 24. diem Fe-
buarij, Ligur, anno 1521. Venetus, paulo post.
Thuscus, anno 1555. horruit. Latium tremuit,
anno 1527. Eodē anno tuas cohortes uidit maxi-
ma septicolis (septicollim autem Græci πτα-
κόων uocāt.) Roma. Cernicem tibi submisit Sa-
xonicus Dux Ioannes Fridericus, Septemuir: &
Cathimelibocēsū princeps Philippus, an. 1546.

& 47. Cesserunt Mauri truces, Arabes: Numi-
de: & niger Garamas cū Hariadeno, anno 1535.

Quādo Muleassen restituisisti: Et an. 1541. quādo Vide Pau.
Argierā obsedisti, quamuis sinistrè successus res Ioui. li. 35.
ponderit Dño Deo sic permittente ut hominē te Nicolaum
esse agnosceres. Tua & Sororij tui Lusitani, uir- Villagoga
tute bellica, uictis regibus, subacta est Canonora, Michaēle
nisi Cucini, & Calocuthæ: Malachæ regē, armis Brutum.
defensione parantē tributariū fecerunt tui tria-
rij: & aut Molucca omnium aromātū productrix,
quā F. Magellanus primū detexit: ut omittā inten-
rim

Carolus. me mudo adaptatus es: Quod nobis cecinit Agas-
petus his uerbis. οὐ πὲρ οὐρανὸν ἐνέφου
σωαται, ἐν τῷ βασιλεὺς τῶ κόσμου ἡνέμεται
σαι. etc. Sic fit: Immortalis eris nunquam tua sa-
ma peribit: Stabunt aeternos fortia coepia dies.
Nō est prolōgata manus domini, ueniet fides, &
illa tēporis filia, VERITAS, uictrix stabit. Re-
dibit lux pristina ecclesie, sacretur unitas, cul-
tusq; religiōis in pristinum dignitatis gradū cum
usura restituetur: Humiliabitur superbia Assur,
& sceperum Aegypti recedet.
Aurea quippe prius longis amissa diebus.
Actas his ualidis manibus reuocata redibit.
Resque suas modicas humilis cū diuite pauper.
Aequabit, ueluti fertur uixisse uetustas.
Zach. 2.

AUREA
AETAS. Regnabit pietas cœlo demissa sereno.
A qua descendit quicquid ubiq; boni est.
Ipse redibit amor, ratio instituetur honesti.
Mutabit mores impia turba suos.
Iustitiæ studium ciues uenerabitur inter.
Et quæ nunc uirtus undiq; spreta iacet.
In falcem durus curuam formabitur ens.
Qui modo seuua gerit prælia uertet humum.
Veraq; nutanti iam pax donabitur orbi.
Aurea saturni tempora regis erunt.

Epis

Epinicion seu uictoriale & gratul-
latorium carnem.

cito maxime rex, tibi sic Deus oro benignum.
Præstet iter fauceat principijsq; tuis.
Ecce humeris defers mundi, rex fortis habenda.
Iure tibi paret quicquid in orbe uides.
Τὴλθ.

ECCLESIAE.

Exhortatio ad Christifideles.
Alumnos.

Quocirca stete mecum Christus enim sponsus
meus dilectus, uobis promisit ultima in coena, di-
cens. Alium paracletum dabit uobis, ut ma-
neat uobiscum in aeternum, Spiritum ueritatis, et
iterum: Non relinquam uos orphanos, ueniam ad
uos: atque iterum in eodem loco: Paracletus Spi-
ritus sanctus, quem mittet pater in nomine meo,
ille docebit uos omnia, & suggeret Vobis omnia,
quæcunq; dixero uobis. Hoc dubiò procū factum
est, proinde non est necesse, ut imbibitā doctrinā,
ex ipsis fontibus pietatis nostræ hauitā, ab Apo-
stolorum tēpore sanctissime conseruatā, aliquorū
impullos, leuib? inauditis susurris præponatis.
Perdilecta igitur SVNAMITIS, (q̄ hæc en? for-
titer uicisti oīgenos hostes, olim nullis supabilis
Ef 2 armis

Ioann. 14

armis, & quam nunquam potuit prosternere bel-
lica uirtus) reuertere, reuertere, Reuertere ad
me dicit dominus omnipotens, Iob. 14. Tit. 1. cā.
6. Hier. 3. 4. Reg. 17. Ezech. 18. Malach. 3. etc.
et ego suscipiam: Remea ad uerum Christi ouile.
Cognosce teipsam: cōuertere ad dominū: ora ues-
niam: Synaxin rite celebra. Seduxerunt te uiri
pacifici tui, Hie. 38. prostrauit te subdola lingua
nigelli zythobibuli. Et Esa. 3. popule meus, qui
te beatum dicunt, ipsi te decipiunt: Quid te seducit
ei pateris?

Ah procul à recto seducta uagaris ouili.

C. Vom.

Ah miseranda seris es modo praeda lupis.

Reuoca maiorum fidē, pestiferos sctus ejice,
quid enim ab alijs sperandum. Præponite, charissia-
mi, uobis Hercules exēplū, qui adhuc Ephebus &
in pretextata ætate cū ad biuiū illud quod à Py-
thagora in forma υψιλον literæ figuratum est
peruenisset, repulsa uoluptate totis ut aiunt ula-
nis uirtutem cōplexus est. Insistite uestigijs san-
ctissimorum patrum, non sunt blefi, balbi, Pytha-
goræi: &c. In me manserunt & ego pro eis steti.
Et quid pulchrius quam prudentē: quid honestius
quam temperatum: quid maius quam fortem es-
se dici: Fidei catholicæ professio, nunquam à Chri-
stifidelibus eripitur, nec surripi potest, neq; nauis

fragio,

fragio, neq; incendio amittitur, nec ui tempe-
statū, nec perturbatione tēporum mutatur: Hæc
se possidentes diuinos efficit: &c. Submitte spon-
so meo Christo Iesu, qui sanguine suo precioso
uineam illam Engaddi rigauit, animos uestros, &
demissis spiritibus ad seruiendum ei, lachrymas,
præces energeticas & intensas effundite, ut pro
sua uoluntate uobis impertiat misericordiam
suam, ut sicut animus uester superbia impiorum
consternatus est, ita rursus ex afflictione conse-
quatur gloria. Vbi nunc animi uestri constantia
literæ fides? Iuramentum non uos seducit spon-
sa Christi, (Qui enim Christum sequitur, per es-
tus uestigia usq; ad æternæ lucis solium transmea-
bit) tu contra audentior ito.

Fidite uirtuti fortuna fugatior undis.

Non manet & certam nescit habere domum.
Etiam si, inquam, ultra Getas relegati essetis,
non negabo uos. Quamobrē nunc filioli qui pres-
byteri estis populi Dei, & ex uobis pendet ani-
mus subditorum, uita & prædicatione uestra il-
lorū animi eriguntur: (integritas præsidet, sa-
lus est subditorū.) Agite ante omnia gratias do-
mino Deo nostro, qui tentat, quemad, & patres
uestros charissimos filios: Reputate hæc ipsa
supplicia esse & flagella domini, quibus quasi

Es 3 trans

Ambr. de
mysterio
pachæ
cap. 5.

Mantua
nus. Car-
melita.

Pascere do-
cet Chri-
stus nō di-
spescere,

transgressores uos castigat dominus: ponite idcirco fiduciam & spem uestram in domino, & ipse sponsus meus, pater celestis, uos mirabiliter & stupendis modis enutriet non tardabit. Non dabit in eternum fluctuationem iusto, Psal. 54. Quid enim illo ditius? Quid illustrius? Quid illo potentius? Quid augustius? Quid fortius atque inuictius? Quid triumphatius? Sapientius? formosius? Quid efficacius? Qui simplici nutu cōdidit uniuersa: Qui omnes cōsolatur, erigit, armat, docet, monet, trahit, rapit, mutat, transformat, omnibus undique obuius: Qui nostrum hunc limum induit, nostra tectus forma, nostram humanitatem assumpsit (excepta culpa) ut nos immortalitatis gloria uestiret, & in sui, hoc est summi boni communionē assereret: ad cuius infusum silescit mare, uertuntur rerum species, fugiunt morbi, concidunt armati, pelluntur daemones, seruiunt elementa, scinduntur petrae, reuiuiscunt mortui, respiciunt peccatores, denique non uantur omnia: cuius immensitas adoranda magis quam explicanda. &c. **QUERITE** ergo elenium dum inueniri potest: inuocate eum dum prope est: (multorum seruus est, qui subiectus est uitijs, inquit, D. Ambrosii. de Iacob. lib. 2. cap. 3.) derelinquat impius uiam suam, & uia

Luc. 13.
Esa. 55.

iniquas cogitationes suas & reuertatur ad dilectum meum et miserebitur eius, & ad Deum nostrum, quoniam multus est ad ignoscendum. Exclamate cum Hieremia. Domine cognouimus iniquitates nostras, & iniquitates patrum nostrorum (delinquentium) quia peccauimus tibi. Ne des nos opprobrium propter nomen tuum, neque facias nobis contumeliam, soli gloriae tuae recordare, ne irritum facias foedus tuum quod nobiscum habes: &c. Diligite dominum omnes sancti eius, fides enim tuetur dominus, & abunde retribuit his qui superbe agunt. Eia ergo filioli, in os sacrosanctum paranymphi mei oculos uestros figite: huc aures cordis admouete: ille enim Ianna, Ioan. 10. Ille uia, uita, ueritas: Ioan. 5. 14. Ille scala sanguinis & aquae, hanc uidit Iacob: in illa angeli descenderunt & ascenderunt. Ille lactea per quam descendere & ascendere debent aroma precum uestrarum plenis acerris. **Ha derech, Lechu Bo, Ki Thaa minu, ve** id est, Hæc Ki Thasmeilu, inquit Esaias de orthodoxa doctrina, ca. 30. Eia, iterum dico charissimi, furas & innocentes manus uestras orantes extendite: Tom, 2. 10. 9. fiduciam, 1. 10. 3. habete erga Deum, et quicquid petieritis, accipietis ab eo. Præcepta eius custodite, & ea quae sunt placita coram eo, facite

Hierem. 14.

Psal. 110.

id est, Hæc
est uia, am
bulate in
ea, tam hi
qui ad dex
trā declina
ti qui
ad sinistram

Hiob. 91.
Psal. 119.

facite. Et Ambrosius de Abraham. lib. 2. cap. 10.
Talem te præbe fili, inquit, bonis studiis, & pro-
pta fide, ut Deus tui misereatur, & uocet te
sicut ecclesiam uocauit, dicens. palam factus sum
querentibus me, apparui ijs qui me non interro-
gabāt. &c. Constantes estote, & obfirmetur cor
uestrum omnes qui speratis in dominum: Fratres
quidem nostri & olim filioli qui ubera mea suxe-
runt, Ah longe facti sunt à me, & noti quasi alie-
ni recesserunt à me, dereliquerunt me propin-
qui mei, & qui me nouerant, obliuioni nos tra-
diderunt. Quibus olim dedi sanctum Baptismi,
sacros ordines: &c. ij, Vniuephici porci Hys-
tica glande saginati, nūc rabie canina immensis-
mos edunt contra me latratus ut me dirumpant.
Lippus ille nigellus ueterator, & homo factus
ad lites, perfide fidem uiolauit. Pro summis be-
neficijs summum maleficium reddidit. Me matrē
perturbauit, à qua fuerat nudus egensq; receptus
olim. In quo neq; legū metus; neq; ratio, neq; inso-
luti rēligio, nec aequitas ulla, nec infirmi cru-
ciatus perpetui, nec numinis ullius reuerentia, &
metus, neq; ætatis pudor, & cui nihil caricies Pa-
trū. Si liberos Medæ Colchidis instar, mactasse,
pœnam non fugerem condignam: Sed nunc quan-
do proprijs factis talia dantur, neque non fieri
immer-

immeritum malum. Sors autem mea tu domine
deus, in hoc sum ut custodiā uerba tua: Vultum
tuum deprecor ex toto corde, ut miserearis ius-
ti à sermonē tuū: Orphani sunt charissimi mei,
irrisi, flagellantur toto die, ecce cohæredes tui
sunt, Rom. 8. Tu Sponse illorum uulnera por-
tasti, sauciatus es pro ipsis. Verum, Ba hæ-
buratho nirpalanu: hoc est, eius plagis
nobis medela & salus contigit, Esai. 53. Posuit,
inquit Ambros. de fide lib. 2. cap. 1. animam sua-
m ut nostram leuaret, &c. Pro illis supplico
misericors deus, domine exercitū. Reuertere
obsecro, respice de cœlis, et uide, & uisita præ-
paratam: Vineam istam, quam plantauit dextera
tua, Psalm. 79. Nequando dicant gentes ubi est
deus corū: Tempore tribulationis meæ te (ex-
tremam ancoram, & postremum subsidium)
inuoco domine, Psa. 86. nam tu exaudis me. Vi-
olenti insurrexerunt in me, & catus audacium
querunt animas fratrum meorum, neq; habent
te præ oculis tuis. Sed quemad. in summa rerum
desperatione, Nautæ solent sacram iacere an-
coram. Ita ego dispectis omnibus ad te sponsum
amabilem, propitium cōfugio. Nisi tu deus, uo-
lut ἀπολύειν, id est, ex improviso, huc te
ad me cōseras, ecce funditus interij. Tu domine
F f 5 deus

deus clemens & misericors, qui tardus es ad irascendum, sed propensus ad ignoscendum, lento enim gradu diuina procedis ira, conuertere ad me & miserere mei, da robur ac salutem mihi sero tuo popello, ecce filii mei sunt quos mihi tradidisti in lauacro regenerationis, & te enim expecto τριτογενος αποκαλυψεις, id est, ter sanctas reuelationes. Fac mecum signum in bonum, ut eo uiso pudeant osiores mei, quod tu domine auxilium & consolationem tuleris mihi: Quod promissisti Sponse prestabis nec diffido, cognosce & uide, quod nihil mali molior, nihil prauaricationis, nihil in te peccaui. Sēper in corde meo abscondi eloquia tua: Ipse uero spiritu ueniantur animā ut tollant eam: Venerunt in hereditatem tuā, polluerunt sanctū templū tuū posuerunt morticinā seruorum tuorum escas uolantilibus celi, carnes sanctorum tuorum bestiis terrae: sed tu iudica inter me et illos. Et quare (iterum dico) dilecte mi sic persequeris me? lama ha & chaldai & lamasa & bastani. Quid enim ego designaui? Quid uerbum mali est in manu meae fremuerūt gētes, & populi meditati sunt inania: concursarunt reges terrae, et principes conuenerūt in unū, aduersus sponsam et populū eius. Diuiserūt sibi uestimenta mea, et super uestem meā miserūt sortē, Psal. 119.

223
Math. 27. uerūm uerbum Christe lucerna est pedibus meis, & lux ad iter meum, iuravi, idque constanter praeabo, ut custodiam iudicia iustitiae tuae. Adieci animum meum decretis tuis, & exequar illa in finem, & adeo aeternum. Aggrediuntur nos inimici nostri copia iniuriarum et iniustitia, ut nos funditus deleant: sed tu archidictor illos in conspectu meo conficies: Fac illis sicut Madian & Syfari: sicut Iabin in torrenscente Cyson. Pone principes eorum, sicut Oreb & Zeb & Zebec & Salmana. Contudisti olim Amalechitas, contriuisisti Moabitās, Confregisti Ammonitas, delesti Edomitas forti manu, atque brachio extento tuo: Ab contunde nunc eadem ira & contere, et confringe, & dele inimicos christicidas, capita draconis. Persequere ergo in uestigijs praedecessorum uestrorum, nolite lectissimā uestra propria desedere: proprio enim ligone seipsum percutere, uineaeque sua cadere, ac in factā se foueam decidere, quod imprudēs incantūque sit, uel lippis atque tōsoribus notū est. Iactēt in nos cōtumelias aduersarij, nos causae cōfidimus, causā iustissimā tuemur in qua nō dubitam⁹ quicquid subesse fraudis. A terrore eorum ne formidetis, nobis sic uiuendū est, ut si frangatur orbis, impauidos feriāt ruinae, datū quidem

Seruire
deo quid.

quidē est illis uincere, sed ad tempus. Neq; anto-
mo franganini, Labrone enim Orestesq; insanos
res sunt: Quod non debent, agunt: quod non
uolunt, adinueniunt: Qui ergo se ipsis coniungit
diaboli uiscario intricat, in sinu ignem de-
fert, hamum deuorat. Quin potius Dominū ex-
ercitū ipsū sanctificate, Is sit timor uester,
pauor uester. Cauete Spermologos, clamosas
seraptias, solā fidem identidē iustificare, blateo-
rantes: Hec enim quā prosunt, uidete in Chris-
sti Cōtionum exordio & epilogo Mat. 5. 6. 7.
Luc. 6. 10. 11. 14. 15. 16. 17. Iac. 1. 2. &c. Serui-
re deo nihil aliud est, quā bonis operibus tueri
& cōseruare iustitiā, inquit Lact. de falsa sa-
pien. li. 3. ca. 9. Vide de operibus fidelīū, Aug.
cōcio. 1. in Psal. 103. Hilar. in Psal. 129. Ambr.
in cap. Rom. 14. & in 1. Cor. 7. & in 2. Co. 7.
& li. 2. offic. ca. 2. et de uocatione gentiū li. 1.
ca. 3. 8. 9. Vide eundem Am. li. 2. de fide ca. 4.
& in prol. lib. 2. Greg. li. Moraliū 32. ca. 2. &
li. 9. ca. 14. & 26. Aug. in Psal. 118. concio. 11.
& 12. & Idem Aug. in Psal. 120, & in Psal. 121
& 134. Amb. in ca. Rom. 6. Hieronij. li. 2. ad
Gal. ca. 5. Aug. in Apocal. Hom. 2. Cyril. in Eu-
uangelīū Ioan. li. 9. ca. 30. 32. 33. 34. Ambr.
lib. 4. epist. 1. &c. Locī hī sunt tibi filij stupa &
cera

tera contra Seirenas (Poēta fingunt, tres fuisse
filias Acheoloi) circumueniunt certe nos lubrici
mille mæandris. Sūma, estote fideles usq; ad mor-
tē, & habebitis coronā uitæ. apo. 2. Quia nō est
deficientia timen- & 4. & 5. Psal. 34. Baiom Hoseæ 6:
halissi iekimenu, u. i. i. hie Lephana, Psal. 109.
hoc est, in die tertia suscitabit nos, & uiuemus
in cōspectu eius. Fer igitur opē Christe, qua de-
scendamus ab improborū matricidarū morsibus
quoniā te nitimur, & in nomine tuo, dilecte mi,
Nō erit nobis formidabilis ullus Harmagedon et
Misanthropos, ἀπολλύων, Apocal. 9. Extera
minator, 1. Cor. 10. scismaticus, Hostis bestia. 2. Theff. 2.

Oratio ecclesie ad dilectum

Sponsū.

Anna ichoua, hoschia, na Anna Psal. 117.
ichoua, Hatzil. 11. 12. Hoc est o domine
saluum me fac: o domine, bene prosperare: Ex-
cita potentiā tuā & ueni, & quod ecclesie tuæ
promissisti, usq; in finem seculi clementer opera-
re. Hoc fac pie IHESV & citissime, fiat, fiat:
dicat omnis ecclesia, Icamen.

FINIS Paracleseos.

Liude pone tuum tandem exitiale uenenum.
Non alium ledis te furor ipse n. cat.

Catalogus errorū, in hoc opere tumultu
anter admissorum quibus legendis, memēto pri
ori numero paginam signari: posteriori lineam,
inde sequi ueram lectionem.

Fol. 18. lin. 24. *eporastus* fol. 19. lin. 9. *de*
idololatria, abundat. fo. 19. lin. 26. *sanctum*. fo.
19. lin. 4. b. *graduum*. fo. 20. lin. 13. b. *qua*. fo.
21. li. 12. b. *charismata*. fo. 37. li. 2. a. *sapiam*.
fol. 40. lin. 26. a. *prædavi* fol. 80. lin. 1. b. *con*
stituit. fol. 106. lin. 19. b. *Toringi*. fol. 109. lin.
15. a. *Saxones*. fol. 125. lin. 7. a. *scudatarius*. fol.
59. lin. 10. *remouerenturq;*, &c.

Dilingæ in Rhetia, *adus* Mayer exa
cudebat, Anno M. D. LVI.

